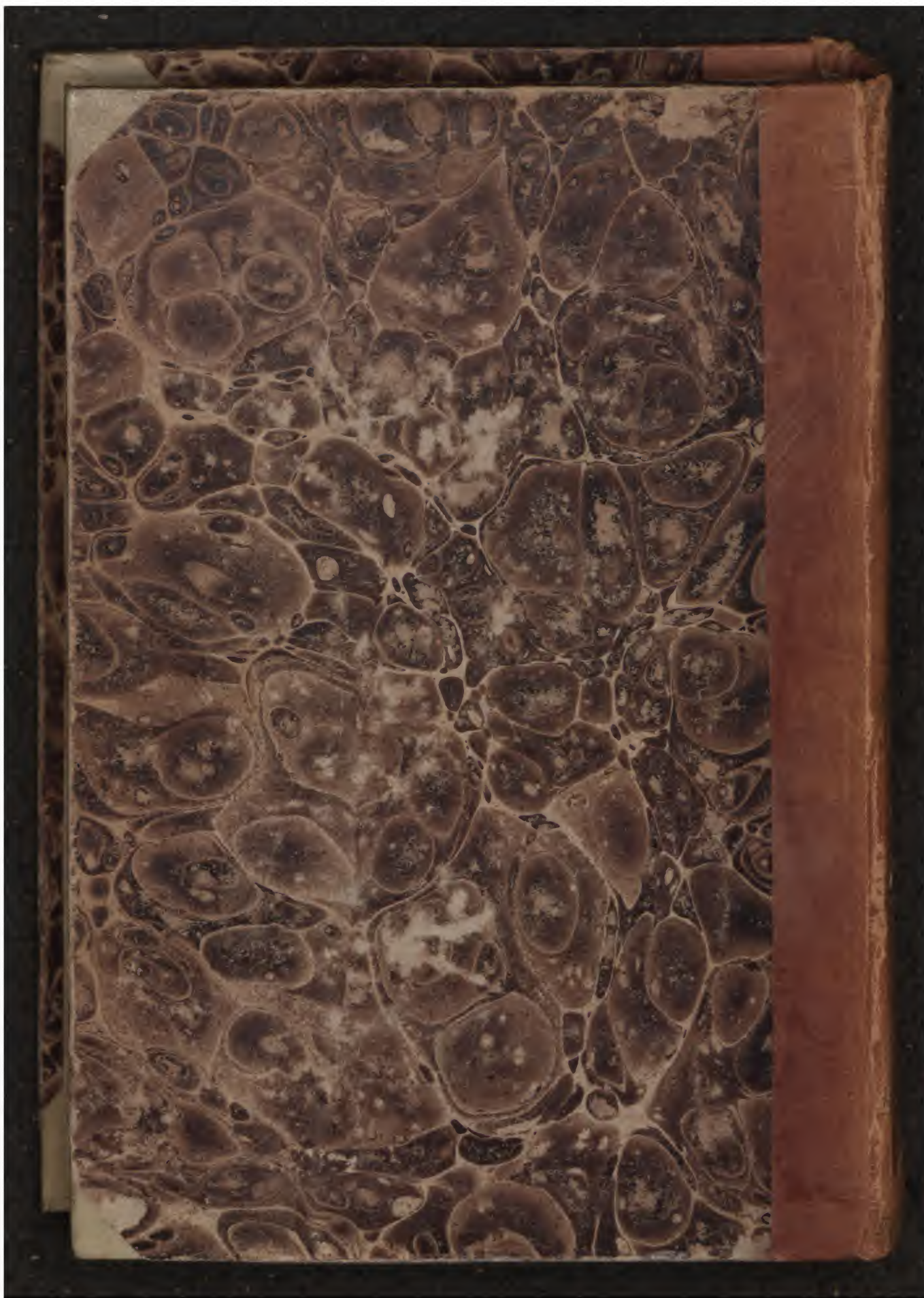

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.62

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.62

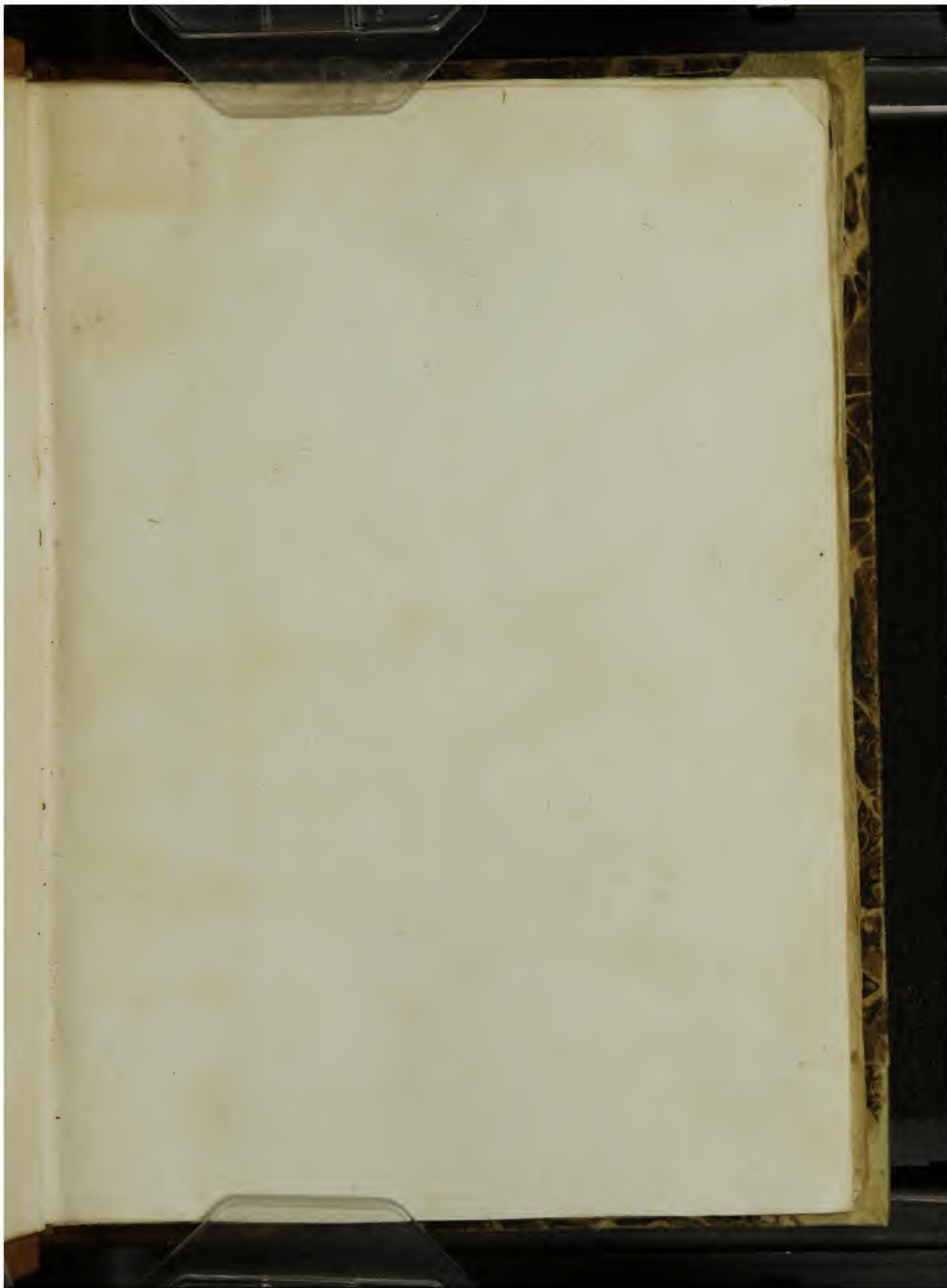

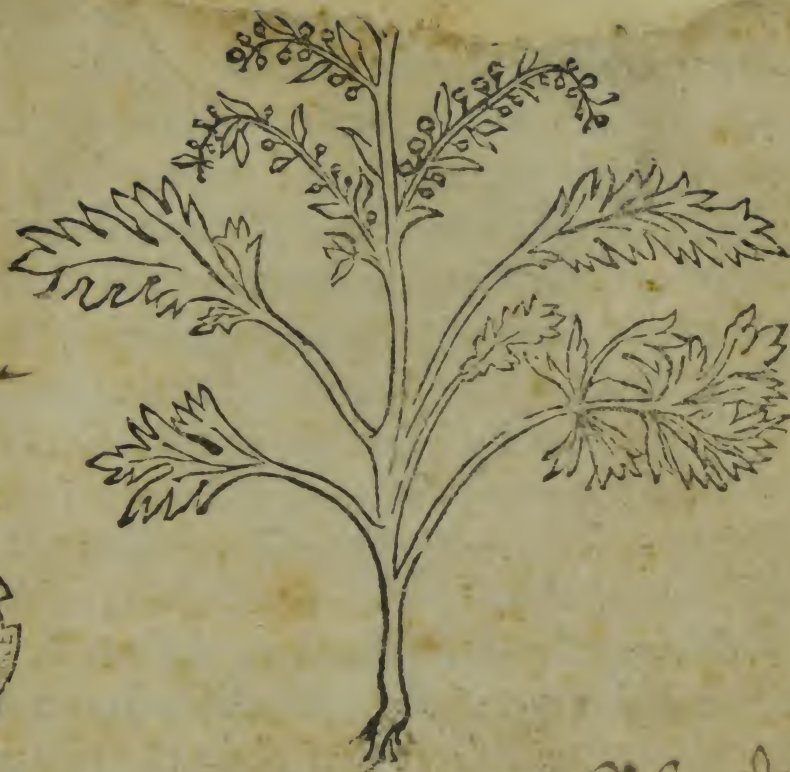
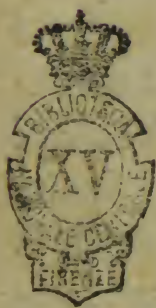
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.62

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.62

K.7. 62.

ABSINTHEVM *Arbo. medico 8.*

¶ Absintheū ē calidū ī priō gradu & siccū ī scdo & hēt
pōticū & amarissimū saporē. & debet colligi ī fine ueris
& ī umbra exiccari & p̄ anū suat & ē multū efficacīe. Ab
sintheū hēt oppositas pprietates. s. laxatiuā. Laxat. n. ex
caliditate & amaritudine. & hēt pprietatē cōstrictiuā q̄a
cōstringit ex grossicie substātie. & sic absin : cōtraria opat̄
iō non debet exhiberi nisi materia existēte digesta sic sua
caliditate dissoluīt. & pōticitate sua cōstringēdo euacuat
Absintheū enī fortiter apit opilatiōes epatis & splenis.
pp̄terea curat morbos ex opilatiōe pueniēs ut sūt yctē

bite p[er] decem dies cōtinuādo ualde curat illas egretudines
 sed apparet talis pot[us] abominabilis iō ualet sibi misce
 ri zucrū sufficiēs p[er] dulcoratiōe. Vel buliāt absin. i sero
 caprino miscēdo par[te] zucri. uel fiat syrop[us] ex eo isto mō
 dispēsādo Recipe extremitatū absin. m. s. florū cētaureæ
 florū uiolæ florū boraginis florū tamaristi añ. 3. ii. radic[em]
 reupontici liquiricie añ. 3. i. uuar[um] passularū. o. 3. s. oīa cōfū
 dāt & bulient[ur] i aq[ua] ad cōsumationē tertiæ partis. postea
 cola colatū dulcoret cū sufficiētī zucro & fiat sirop[us] de
 quo sumat tepide mæ & sero p[er] q[ui]bet uice i quātitate
 medii cippi. pri[us] sumat pillule de reubarbaro. & cōfor
 tatiuū diarodū ab atis postremo. tē absin. ualet i alopi
 cia. s. i casu capilloꝝ & i tinea. R. de absin. & de spica cel
 tica de quolibet quātū placet & buliāt cū uino & i de fi
 at ablutio capiter. Valet et succ[us] absin. cū melle uel fari
 na ordeī mixt[us] ad liuorē uel ad uestigia circa oculos uel
 alioꝝ locoꝝ ex p[er]cuss[i]o[n]e uel cōtusiōe ueniētia. Valet succ[us]
 absin. cū pul[uer]e nucis mixtū cū par[te] melle cōtra uer
 mes. Itē succ[us] absin. oculo i[mp]osit[us] ualet cōtra rubedinē ei[us]
 & panuu. tē uapor decoctiōis absin. ex uino & aq[ua] auri i
 missus ualet cōtra sorditatē & tinitū ei[us]. Et succ[us] absin[is]
 cū oleo nucleor[um] p[er]sicor[um] auri i[m]missus i[n]terficit uermes.
 Itē uinū decoctiōis absin. cū cortice citri ualet i[n] fetor[em] oris
 p[er]ueniēte ex materia putrida i[n] stōacho peccāte. Valet suc
 c[us] absin. cū melle mixt[us] cōtra ebrietatē. Valet et absin. cū ar
 thi. & oleo cōi coctū fiat i[n] de pessariū mēstruū puocādo

ABROTANVM

Abrotanū calidū ē ī priō & siccū ī scdo Auicēna ualet ī alopecia & tinea ut supra dictū ē qd absinti. Abrotani ualet ad accelerādū barbā & ei⁹ ortū isto. Recipe succū abrotani cū oleo anetino uel oleo de squināro miscēdo de quo lineat barba uel ali⁹ loc⁹ depilatus. Itē decoctio abrotani. & yfopi cū liqricia buliēda ī aq̃ cū zucro penidii dulcorādo multū ualet ad discrasima pectoris ex causa frigida ab ītra sumendo. Sed ab extra liniatur minera pectoris cum Butiro mensis May. uel cum unguento dialteæ pro maiori molificatione humorū pec-

a ii

ore postea fumantur pillule de agarico
per ductum materierū peccatiū per ductuum comu
niū. deinde suma diapenidiū uel diayris salomnnis. pro
cōfottariuo. Itē abrotanū ualet cōtra uermes & lumbri
cos & alcarides. Recipe abrotanū cōtriti & pulueres ludi
norū añ. ʒ. ʒ. misce cū felle alicui⁹ animalis & oleo de ab
sin. & fiat linimētū snpra itestina. Idē ualet succus abro
tani & absin. cū lactæ bibēdo. Itē succus abrotani mixtus
cū mirra in modum pessary applicatus educit mēstrua
secūdinam & foetum mortuum eicit & clausam uuluā
aperit & fleumatica apostemata ibidē nascentia sanat.
Vel suffumigium. Recipe abrotanum saffine arthimesie
añ. m. ii. plegii origani tenaceti añ. m. i. asarebace apii.
añ. m. ʒ. confundanrur omnia & fiat suffumigium & po
tenter prouocat menstrua. Item resoluitura postemata
fleumatica & dure resolutionis si misceatur succus abro
tani cum farina ordeī uel melle & supponatur. Idem re
mouet concussiones laterum. tem abro. fugat ueneno
sa animalia si ponitur in angulis domus. Vel cum aqua
decoctiōis eius uel cubile aspergatur uel fiat fi
mus in doī de abro. Item abro. coctum in uino & bi
bitum ualet contra uenenum. Et abro. cōtufum cum sa
le & oleo communi & pulsus manum & pedum ī de un
gantur. febriētis autem perorisīmi aufert rigorem. Item
abro. coctum cum apio in uino & parum dulcoratum
cum zucero stranguriam soluit & lapidem frangit. Et
quando caput inungitur cum abro. contuso cum oleo.
ualet uertigini & scotomie.

ALTEA

Altea 8—

Altea calida & sicca cū æqlitate. natio & proprietas ipsi⁹ ē lenificare & maturare & m⁹llificare & resoluere & abstergere. Semē & radix sunt maioris efficacie. notanter radix uiridis. Decoctionis radice alteæ & semis ei⁹ cū abrotāo & uino potata ualet strāgurie & lampadi & supfluitatib⁹ crudis & sciaticæ & ulcerib⁹ neruorū. Et qñ radix alteæ decoquitur ī aceto cū piretro & paræ mastice & fiat inde ablutio oris tepide sumēdo ualet & cōtra dolorē

a iii

dētiū. tē semē alteæ coctū cū alleo & aceto & i de
liniat morphea i sole eradicat eā. i de mixtū cum
oleo & applicatū morsui uenenofo cōfert. Et simi
liter ualet i punctura apū. tē qñ bibiſ radix alteæ
cū uino & aq̄ cū paꝝ mastice decocta curat intesti
noꝝ & cōtusiōes neruoꝝ. tē radix alteæ ualet apo
stematib⁹ calidis mamillaꝝ & apostematib⁹ ani &
tētōni neruoꝝ & apostēatib⁹ duris & scrofulis &
soluit apostemata inflata tumorem i palpebris &
glādes aurium & sedat dolorē iuncturaꝝ & ualet
ad extēsiōē neruoꝝ decocta cū farina fenugreci
& farina seminis lini cū sepo aneti & termētia mi
scēdo. q̄a resoluit & maturat & aperit apostemati
b⁹. Idē mūdificat matricē & supfluitates part⁹ si i
de fiāt pessaria. Idē decoctio radicis alteæ & abro
tani cū aceto & liniat sup alopiciā curat eā in sole
exicādo. Itē decoctio seminis alteæ & liqricie & fi
cuū facta cū aꝝ dulcorata cū zucaro albo ualet in
tussi i cā f⁹ & facile excreare facit sputū. Et p
hibet aꝝ sanguinis si addiſ tragātum. Idē ualet
cōtra sū & ad orē urine. Et ualet et i pleuresim pe
ripulmōia tali mō. Recipe radicū alteæ. 3. i. liqricia
ō. 3. radicū cicoreæ ordeī seminū q̄ttuor frigido
rū. seminis endiuie seminis portulace añ. 3. ii. flog
uiolaꝝ uuaꝝ passularū añ. 3. oīa cōfundantur
& buliantur. Et exhibetur eo modo quo superius
narratum est capitulo de absintheo.

ACORVS . *Fladio.*

¶ Acorus calidus & sic⁹ i secūdo. Habet uirtutē
diureticā dissolutiuā. abstersiuā & apitiuā. Acor⁹
ergo ualet ad dissoluādū duriciē splenis. & ualet
cōtra opilationem splenis & epatis ex causa frigi-
da proueniente isto modo dispensando. R. radi-
cē acori cōquassati quartā lib. humectetur radix i
aceto ad tres dies cui adde radicam reupōtici. ʒ. ii.
florum boraginis scolopēdrie añ. m. ʒ. seminis ani-
si liquiricie añ. ʒ. ii. uuarum passularum. ʒ. ʒ. oīa
a i i i i

¶ uno mō trita & bulita ī aq̄ simplici duas libra-
rū ad cōsumatōnē tertiæ ptis cola & colatū dulco-
rādo cū zucaro q̄ sufficit & fiat pot⁹ māt & sero te-
pide sumēdus p̄ q̄libet uice ī quātitate mediū ci-
phi. Postea sumāť pillule ut puta. Recipe masse
pillulæ de reubarbaro. masse pillulæ de lapide
lazuli añ. 3. 5. misce cū sirupo de scolopēdria & fi-
ant pillule. vii. aut. ix. Deīde sumāť diagalāge uel
diaboraginatū p̄ cōforiatiuo. postremo ungāť mi-
nera splenis ac epatis cū unguēto dialtæ p̄ molli-
ficatiōe materie opilātis. Itē uinū decoctiōis acori
ualet ad idē sed nō febricitāti. Valet et acor⁹ cōtra
ictēriciā coct⁹ cū scolopēdria & endiuiā & liq̄ritia
& q̄ttuor seminib⁹ frigidis colatū cū zucaro albo
dulcoreť sumāť ut supra. Itē acor⁹ ualet cōtra al-
buginē seu pannū oculorū. Recipe succi acori &
feniculi añ. 5. iii. lapidis calaminaris. 3. i. aloē pati-
ci thutie añ. 3. 5. terēda terāť subtilissime & buliāť
parē p̄ incorporatiōe & fiat colatura per annū quo
utāť ad ocul⁹ cū pēna guttatī applicādo. Itē suc-
c⁹ acori ī potu uel ei⁹ elixatura puocat urinā
q̄a abstergit & aperit. & ualet dolori lateris & pul-
mōis. & idē ualet morib⁹ uenenosis. Valet et ad
dolorē matricis qñ fit eukacisma id ē sessio super
acorum. decoctum. Dicitur q̄ quādo quis penes
se gestat acorum nunquam incurret fluxum san-
guinis uel spasmum dicit pandecta.

ACETOSA *acetosa*

¶ Acetosa alia ē domestica alia siluestris. nā frigi-
 da ē i p̄rio & sicca i sc̄do. In ipsa ē sti-^{romet}gilitas & ace-
 to sitas supat colerā. & acetose hūidita-^{udabi}lis.
 Radix acetose cū aceto cocta cōfert scabiei. ace-
 rose & excoriatiōi unguis. dē ualet cōtra morphe-
 am & sepiginē & similib' defedatiōib' cutis: plu-
 rib' uicib' talia loca iungēdo. Postea ungāt talia
 loca scabiosa cū tali unguēto. Recipe succi acetose
 ō.ii. termētine. ō.ʒ. salis cōmūis. ʒ.i. misce cū oleo

laurino & fiat unguētū circa ignē incorporando. Itē
acetosa ualet cōtra ictericiā ex opilatiōe causata a
cā calida. Vnde decoquat acetosa cū aq̄ endiuie
& cū quattuor seminib⁹ frigidis & īde potes. Vel
coquat cū uino albo & subtili & hoc uinū bibat
& ualet cōtra ictericiā & cā frigida. Et tale uinū di
cit sedare nausiā. Itē acetosa ualet cōtra pūcturā
scorpiōis uel alteri⁹ animalis uenenosi. Vnde di
cit. Serapio & Auicēna q̄ si qs comedat de aceto
sa uel bibat de ei⁹ decoctiōe & postea pūgit & scor
pione nō nocet ei pūctura & ita ualet cōtra uene
nū. Itē aqua acetosa mixta cū paḡ triace ualet cō
tra pestilētiā. Vnde. Recipe aq̄ acetose. ʒ. ʒ. & . ʒ. i.
triace & misce & fiat haust⁹ q̄ de⁹ tepide circa me
diū noctis deīde tegat paciēs ad puocationē. su
doris istud p̄ experto habeat. Itē acetosa hēt ace
tositatē & stipticitatē māifestas ī suo sapore a deo
q̄ curat ulcera ī testinorū & fluxū uētris. Et uirt⁹ se
minis ei⁹ ē fortior īstrigēdo uētrē. Valet etiā ī flu
xu emoroidarū succ⁹ acetose bibitus. & ualet etiā
ebriosis. Itē fit ex acetosa emplastrū ad scrophu
las. Dicit q̄ si ei⁹ radix suspēditur ī collo habētis
scrophulas iuuēs ab ea Auicēna. Valet etiā succ⁹
ei⁹ uel decoctio acetose cū uino p̄ dolore dētiū te
pide abluēdo os. Itē radix ei⁹ trita & bulita cū ui
no ualet fluxui matricis & frangit lapidem ī re
nibus. Idem ualet rasura ī testinorum. Auicēna.

AGRIMONIA

⚔ Agrimonia ē calida & sicca ī secūdo. Decoctio
radicis ei⁹ cū saluia & p̄mula ueris pprie flusselblo
mē cū uino ueteri ualet ad peralifim. isto mō siru
pū dispensando. Recipe radicē agrimonie saluie
præmule ueris añ. m. i. radicis pionie cathapucie
añ. m. ʒ. castorie calebori cinamomi añ. ʒ. ii. con
fundantur grosso modo & buliantur cum uino
ueteri duarum librarum ad consumationē tertiæ

partis cola colatū dulcorare cū sufficiēti melle de
spumato & fiat digestium de quo sumat mane
& sero tepide p q̄libet uice in q̄titate mediū cipi
quo sirupo cōsūpto fumāt sequētes pillule ī sero
eundo dormitū. Recipe masse pillularū de eufor-
bio masse pillularū feditarū añ. 3. 5. misce cū sirupo
de sticados & fiāt pillule. vii. aut. ix. postea suma-
tur diacastorium uel diamusci p cōfortatiuis ma-
ne & sero assumēdo ungēdo etiā nuchā. id ē po-
steriorē partē colli & loca paraliticata cū isto un-
guēto prius callefacto. Recipe succi agrimonie si-
napis pulpe seminis pionie añ. 3. i. castorei pire-
tri añ. 3. 5. croci. 3. 5. cōterantur & misceātur cū oleo
decastoreo & parē cere circa ignē īcorporando & fiat
unguētū molle. Itē succus agrimonie clarificat^o in
quo ībibatur parē thucie puluerizate lento igne ī-
corporate & cū residētia fecerit ualet frigide appli-
cari oculis & clarificat eos. Itē succus arimonie cū
farina fenugreci & boli armeni cū asūgia porci mi-
scendo ualet contra dolorem & tumorem mēbro-
rū. Arimonia sumpta ī cibis uel oleribus mixta cū
bletibus & spinachia ualet ad dolorem uentris &
splenis. Item agrimonia est diuretica ualde & ui-
ridis trita & cum aqua acetose potata ualet ad an-
traces id est pustulas malas & ad morsum serpen-
tum & canis & hominis rabidi. Et ualet similiter
ab extra applicando.

ALLEVM

Alleū ē plāta & ē duplex aliud ē domesticū aliud sil-
uestre qđ scordiō dicit̃. ē calefactiuū & exiccatiuū ī ter-
tio usq; ad quartum & siluestre plus illo. unde de facili
potest dispōi qđ fiat uenenū & hoc illo mō. capiat̃ semē
allei & seminetur & ex illius allei pducti semine iterū se-
minetur ex hoc fiat quinquies uel plures. tunc aleū po-
sterius productū erit uenenū qre alleū deplātari & nō se-
minari debet hoc fit cōmuniter ppter causā. iā dictā li-
cet ortulani eā ignorāt. Itē alleū cōfert alopicie pueniēte
exputrido hūore. Si misceatur alleū cōtritū cū oleo lauri

luel cum fecibus olei cōis de illo lineat' loc' & ualet. Itē al
eū tonsū atq; applicatū ulceribus humidis & furfurib'
capitis cōfert. Idē ualet cōtra pediculos & lēdes & si assī
duat' eius cōmestio ualet ad idē. Itē dicūt doctores q' as
sidua eius cōmestio i ducit sodā id ē dolorē capitis. Imo
magnus usus allei crudi i ducit leprā & huiusmodi gra
ues morbos. Itē alleū notāter crudū cōmestū debilitat ui
sū quia multū exiccat sed humidis oculis nō obest. Item
decoctio allei cū mastice & piretro ualet dolore dēciū cū
os inde tepide abluitur. Alleū coctū & assatū cū zucro
mixtū cōmestū clarificat uocē & cōfert tussī antiq' & do
lori pectoris ex frigiditate. Valet etiā alleū habētib' gros
sos humores & uiscosos ī stomacho quoniā est calefa
ctiuū īcissiuū & resolutiuū. Itē cōfert alleū illis q' ufi sūt
fungis. nā fungi dicuntur uenenosi ratione excessiue fri
gitudinis. Similiter ualet rusticis qui excessiue bibūt aquā
frigidā & utūtur cibis grossis & frigidis propter hoc di
citur q' alleū sit triaca rusticorū & alleū rectificat aquā
bibitā post eius cōmestionē quare ualet nauigātibus q'
bibunt aquā sepe numero corruptā. Item alleum cōtri
tum & sursumptum cū aqua mellis educit soluēdo flegma
& uermes. Item alleum est ualde sedatiuum inflationū
qui fiunt ex uentositate. Vnde dicit Gal. li. de conserua
tione sanitatis q' alleum plus resoluit uentositates allis
medicinis uentositatum resolutiuis. Item ualet succus
eius ad remouendū morpheum ad ungendum eam
prius scarificatam. Itē contra fetorem allei comesti ua
let radix yreos comesta.

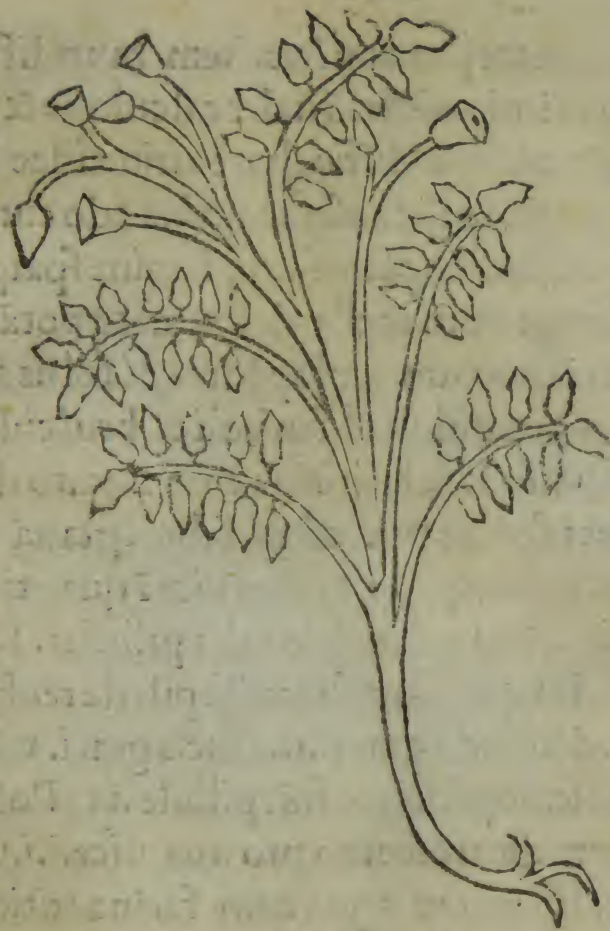

ALKAKENGE

Alkakenge est una species solatri & ē frigida & sicca circa secūdū gradū & habet folia similia foliis solatri & habet fructū ī cista rotūdū similē uesice & fructus granū rubicūdū simile uue & uirtus eius proxia est uirtuti uue lupine. Alkakenge delet fistulas. succus eius mixtus cū succo celidonie & cum uitriolo. Romano puluerizato intromittendo fistulis pluribus uicibus interpellatis temporibus abluatur fistula cum melle. Rosato donec mortificetur fistula hoc senties cum uirulentia amplius emanere non habet sed sanies habet sed sanies.

alba tunc propinqua est consolidationi. Valet etiam ad
antiqua ulcera auris & ad ulcera inflata quādo tota her
ba cum stipitibus conquassata cum aceto ibidem loco
emplastri apponatur. Confert etiam asmāti & inflatio
ni epatis & yctericie & difficultati urine & strāgurie q̄
prouocat urinam & dissoluit calculum in renibus seu in
uesica peccantem in forma potus sumendo Recipe suc
ci alkakenge succi petrosilini añ lb. s. seminis feniculi. se
minis apii seminis lactuce seminis saxifrage uel milyso
lis añ. 3. ii. uuarum passularum florum uiolarum añ. 5.
s. buliantur omnia in aqua & parum uini albi ad consu
mationem tertiæ partis & coletur & dulcoretur cum zu
caro albo q̄ sufficit & fiat siropus ualens ad ea ut supra
narratum est mane & sero tepide ad ministrādo p̄ qua
libet uice in quantitate mediū cippi quo potu consum
pto sequentes pillule sumantur citra medium noctis.
Recipe masse pillularum fetidarū. scrp. ii. masse pillula
rum de miserion scrp. i. misce cum siropo acetoso de ra
dicibus & fiant pillule. ix. altera die sumatur electuari
um ducis uel dialacca pro cōfortatiuo. Idem ualet suc
cus alhalzenge bibitus. apostematibus intrinsecis. & præ
cipue granalhalzenge bibita ualent ulceribus renum &
uesice.

IX

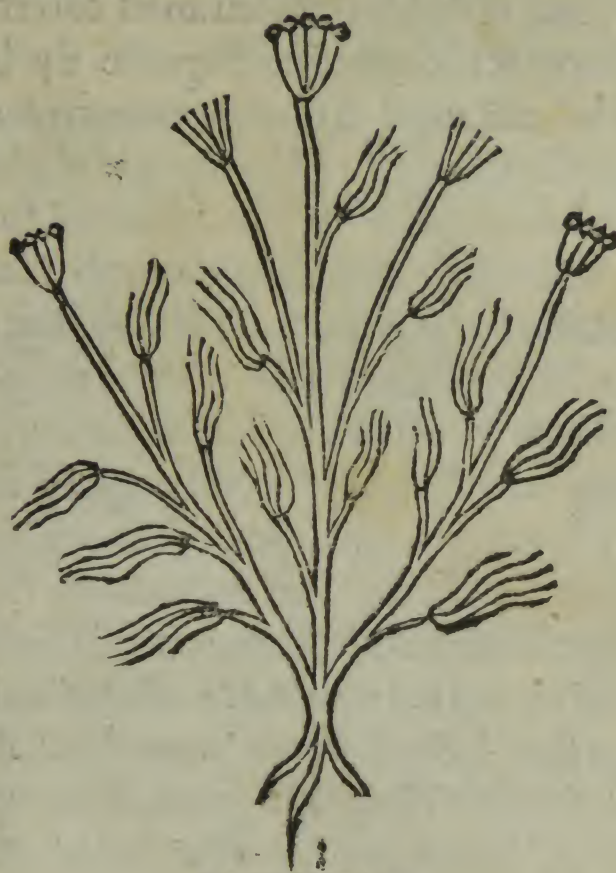
AMEOS

¶ Ameos seu athanasia sentanacetū ē plāta cui⁹
 semine utimur ī medicinis. & ē calida & sicca ī ter
 tio ualet ī dolore uentris ex uentositate causatis.
 Et ē prouocatiua urine & mēstrui. ad hęc oīa ua
 let decoctio ei⁹ cū uino ī causa frigida. uel fiat de
 coctio cum aqua in causa calida. Item succus ame
 os cū melle mixtus ualet interficiendo uermes in
 uentre peccātes nomine ascarides uel cucurbitini

b

ex grosso flegmate proueniētes. Item mundificat
renes & uenas iminericas iō ualet calculosis & pa-
tiētibus strāguriā seu difficultatē urine: ideo ua-
let ad illa decoctio athanasie acuminando cum se-
mine feniculi. semine petrosilini. semine spargi se-
mine alkakenge cum melle despumato potādo.
Decoctio etiā eius cum scolopēdria & foliis sene
& seminibus petrosilini & feniculi & brusci: spar-
gi cum uiispassulis & liquiricia cum zucaro dul-
corādo ualet ī forma pot' cōtra febrē q̄rtanā ma-
ne & sero sumendo pro qualibet uice ī quantitate
medii cipi. Desuper sumēdo tales pillulas. Reci-
pe masse pi. de lapide lazuli masse pil. de reubar-
baro. añ. ʒ. ʒ. diagredii gra. iiii. masticeis gra. i. misce
cū sirupo de scolopēdria & fiāt pillule .ix. Postea
sumatur metridatū cū uino pro una uice. ʒ. i. uel.
ʒ. ii. Itē decoctio eius in aqua cum farina tritici &
par̄ mellis miscēdo & cum tali ungatur facies: de-
tergit maculas morpheatas & liuorum eius. Item
suffraginatio facta ex laudāo & succo ameos mū-
dificat matricem. Item decoctio eius cum melle
despumato cum puluere yreos miscendo ī potu
sumpta ualet in discrasia anhelitus & pectoris fa-
cilitando saniem pectoris per uiam scretus eua-
cuādo. Item decoctio eius cū menta & par̄ galā-
ge ualet ad nauseam & subuersionem stomachi.

X

ANETVM

¶ Anetū ē calidū īter secūdū & tertiū gradū & sic cū inter primū & secūdū gradū. Et quando aduritur fit siccum ī secdo. Est resolutiuū & maturatiuum apostema & ulcerum. notāter semen aneti ītelligitur contusum cum radice alteæ & axungia porci ualet ad apostemata flegmatica maturando ea ad saniei generatiōem. Et cinis feminis aneti combusti ualet ulccrib' exiccādo ea cū puluere

b ii

radicis yreos miscēdo. Itē oleū aneti cōfert dolo-
rib⁹ neruorū & iūcturarū cū unguēto dyalter mi-
scēdo. oleū etiā aneti cū oleo papaueri mixtū ual-
de īducit sōnū ungēdo cū eo tēpora. Itē oleū ane-
ti cōfert dolori auri ei⁹ hūiditatē exiccādo mixtū
cū oleo amidolay amay tepide aurib⁹ īstillādo.
& assiduatio seminis aneti cōesti debilitat uisum.
Auicēna. Itē semē aneti ualet cōtra uiciū pectoris
ex frigiditate pueniēs. Vñ. Recipe fic⁹. v. aut plu-
res ī succo aneti ībibitas ī nocte cū parū seminis
anisi & ysope: liqricie cū uino buliēdo. deī de coles⁹
& colatura des⁹ patiēti. facit enī excreare flegma ī
saniē cōuersū. Itē puluis seminis aneti ī sorbitioni-
b⁹ uel ī iur⁹ carniū uel ī pulmētis exhibit⁹ ualet mu-
lierib⁹ qa facit lacte abū dare ī mamillis. Cōfert ēt
semē aneti cōfectū singultui pueniēti ex repletiōe
cibi natātis ī stomacho. Idē ualet dolori uētris pū-
gitino. Valet etiā cinis aneti applicatis emoroi di-
b⁹ natis & āno & uirge ulcerate & tumefactiōi te-
sticulorū. Itē decoctio seminis aneti cū mastice ua-
let cōtra uomitū & nausēā & singultū ex frigida
cā. Et frequēs usus aneti nō uale⁹. Auicēna & Sera-
pio. Et quādo mulieres sedent in decoctione ane-
ti hoc confert dolori matricis. Itē ualet semen ane-
ti tritū & puluerizatū ulcerib⁹ habētib⁹ saniē cito
īcarnat & resoluit ea. Auicēna. Serapio. Pādecta.

XI

APIVM

¶ Apiū ē calidū ī priō & sic. ī scdo gradu. Auicē-
na. Sed fm Plateariū ē calidū circa tertiū gradū &
siccū ī medio tertii. Est resolutiuū īflatiōis aperi-
tiuū opilatiōis & sedatiuū doloris. & sunt plures
species apii: domesticū & siluestre. & aliud qđ ori-
tur ī aq̃. Et semē apii debet sumi ī medicinis qa ī
eis ē maior uirt⁹. Semē apii masticatū ualet ī feto-
re oris. Apiū ēt ualet ī opilatiōe splenis & epatis ī
cā frigida. Recipe succi apii. añ. ʒ. iii. scolopēdrie:

b iii

*ferunt
om̃s om̃
pulchri or̃
ap̃i*

boraginis añ. m. s. radicū atori: brusci spargi añ. 3 &
ii. seminū feniculi: petrosilini añ. 3. i. fiat decoctio
in aqua ad consumationē medietatis coles & cola
tū dulcoret cū zucaro albo & fiat pot^o quo utat^r
ut supra dictū ē cap. ix. cū suis pillulis & cōfortati
uis exhibēdis. Et emplastrū factū cū succo apii &
semine aneti & radice alteæ cū paꝝ butiri may mi
scēdo cū quo emplastre^r regio splenis & epatis &
ualet deopilādo ea. Itē succus ē apii cū milio solis
& saxifraga & semine alkakēge ex his fit sirup^o cū
uino & zucaro & ualet ad frāgēdū lapidē cū de eo
potat^r. Itē apiū ualet ad alopiciā qñ bulit^r apiū cū
abrotāo i lixiuio quo obluat^r caput. Itē apiū icitat
ad epilētiā. Vnde dicit Galie. q̄ pgnātes nō debēt
uti eo q̄a soluit retētacula foet^r & i corpore ifātis
putrida apostemata & scabiē facit nasci. & lactā
tes pueros abstineāt ab apio ne puer fiat isipiēs &
epilētic^o q̄a dissoluit materiā & eā mouet sursum &
meat^r pueroꝝ sūt subtiles & pp eoꝝ cōstrictionē
para^o sūt ad epilētiā. Itē decoctio radicis apii & fe
niculi i succo fumoterre & storiole cū paꝝ zucari
dulcorādo fit sirup^o cōtra ydropisim ex flegmate.
Idē ualet cōtra yctericiā pueniētē ex opilatiōe. Itē
apiū decoctū i uino cū seminib^o feniculi. petrosi
lini & milio solis. ualet ad strāguriā & puocat uri
nā & mēstruū & eo magis puocat urinam quan
do miscetur liconpetron in tali decoctione.

ARTHEMISIA

Arthemisia est herba calida & sicca ī tertio s^m plateariū. & dicit^r mater herbarū. cuius folia sunt maioris efficacie p^{ri}pue ui. ida magis quā ex ccata. Artemisia est aperitiua ualde ideo ualet in iⁿopi^latiōib⁹ splenis & epatis ex causa frigida: fiat decoctio eius & scolopēdrie & par^e absinthei cum uino & zucaro dulcorata. dem ualet in yctericia uitio splenis cui addatur parum florū centaureæ. Et residuum de herbis relictum applicetur regio

b iiii

ni splenis tepide. hoc idē ualebit ad splenis tumo-
rē. Itē balneū factū ex aq̄ decoctiōis arthemisie &
foliorū lauri & athanasie in quo mulier sedet uel
uulua fomētetur multū ualet ad puocādū men-
strua & foētū mortuū expellēdo. Et arthemisia co-
cta cū foliis lauri & oleo oliue uel nucum ualet ad
mēstrua puocādū & idē matrix pessarifetur. Cō-
tra tenasmonē ex frigidityte recipiat patiens p an-
nū fumū colifonie posite sup carbōes. deī de cale-
fiat arthemisia ī uino & posita super lapidē mola-
rē & sedat desup patiens. pbatū ē Valet etiā pul-
uerizata arthemisia cū rasura eboris & cornu cer-
ui & nuce muscata cū melle mixta & ī uino deco-
ctōis arthemisie potata mulierib⁹ n̄ fecūdis q̄a ua-
let cōtra sterilitatē factā ex hūiditate. Pādecta. &
platearius. Nam si esset sterilitas ex siccitate obef-
set quod potest perpendi ex complexionē mulie-
ris si sit pinguis uel macilenta & utatur tali mane
& sero in modum electuarii. postea balneatur &
fomētetur uulua & pessarifetur ut supra ī sinua-
tū est. Valet etiā puluis arthemisie & marubii con-
tra glādines q̄ nascūtur circa anū aut aures: priō
scarificet: postea apponatur puluis eius. Arthemi-
sia fugat demonia posita uel fumigata in domo.
Item ipsa contusa cum axungia & supposita pe-
dum dolorem tollit ex itinere.

ARISTOLOGIA LONGA

¶ Aristologia habet duas species. s. lōgā & rotundā. Ambe sunt calide ī primo gradu & sicce ī secundo. Secundū aliquos sunt calide in tertio & sicce in secundo. Longa aristologia ē absterſiue & calefactiue uirtutis: ideo ualet in ulcerum incarnationibus. puluis aristologi longe cum puluere yreos mixtus multum ualet in cōsolidatiōe uulnrum. Contra asma humidū. Recipe partes duas

aristologiē & mediā partem genciane' cū pul-
uere yreos cōficiātur cū melle despumato & tale
electuariū def: Cōtra uenenū & morsū aīaliū ue-
nenosorū def: puluis ei' cū succo rute uel mēte cū
pax mellis. Puluis radicis aristologialonga mor-
tuā carnē corrodit in uulnere & fistulis fiat licini-
um & desuper puluis aristologialonga spargatur
& intromittatur fistulis & cōfert. Itē ad expellen-
dum foetum mortuū & uiuum & secundinā de-
ponit. Fiat decoctio aristologialonga cū pipere &
mirra & de ea sumatur ī potu. Sed ab extra fomē-
tetur matrix cū decoctione radic. aristologialōga
cū uino. Et utatur etiā pessariis factis ex radice de-
cocta cū oleo mirra & pipere. Item infixa corpori
& ulceribus seu uulneribus euocat puluis aristolo-
gialonga cum radice yreos & radice diptami cum
melle miscendo in modum unguenti uulneribus
talibus applicando. Item aqua decoctionis aristo-
logialonga ualet epilepticis ex grosso humore af-
flictis. Et similiter ualet asmaticis ex simili humo-
re lapsis. Item ad membra spasmodica super omne
medicamenta est utilis aristologialonga trita mix-
ta cum radice alteæ contusæ cum oleo & asungia
porci misce unguendo talia loca. Aristologia sicca
fumigata in domo fugat demonia. Pandecta. Itē
aristologia decocta in aqua & bibita ualet poda-
gricis.

ARISTOLOGIA ROTUNDA

Aristologiarotūda ē eiusdē caliditatis & siccita-
 tis ut lōga. rotūda magis cōpetit medicinescipue
 radix ei⁹. habet uirtutē dissoluēdi: cōsumēdi & ex-
 pellendi. Et radix debet colligi ante productio-
 nē florum Radix aristo. ro. utilissima est ad curas
 quia magis habet subtiliare ergo per omnia rotū-
 da efficacior est longa in quibus uulneribus aut
 aliis discrasys uolum⁹ grossū hūorem fortius sub-
 tiliare. aristo. ro. est incolumior. Pandecta. item

puluis aristo.ro. cōfect' cū succo lappacii & fumo
terre & pag. aloepatici & calc. uiue cū oleo laurino
mixt' ualeat cōtra scabiē. Puluis etiā aristologie ro
tūde ī ulcerib' carnē mortuā corrodit & notāter ī
fistulis extirpare facit cū melle miscēdo. Itē cōtra
epilētiā & paralīsim ualeat unguētū factū ex pulue
re aristologierotunde. Recipe partes. ii. & castorei
unā partē & sulphuris uiui & euforbii añ. mediā
partē misce cū oleo de castoreo & cera q̄ sufficit &
fiat unguētū unde ungat' nucha cū spīa dorsi ī fe
rius. Itē uinū decoctiōis aristologierotū, & asari &
apii: ualēt puocādo menstrua & foetū mortuū &
uinū & secūdi nā de tali potādo. Pessaria ex his fa
cta cū melle ualēt ad idē addēdo mirrā. Itē deco
ctio aristo. rotun. & ylopi & liq̄ricie cū uino ualeat
asmaticis. Valet ēt puluis aristo. ro. cū puluerē aloe
& calc. uiue cū melle mixtū ad ulcera cācrofa ī nari
b'. Itē ualeat ēt aristologia ad dolores q̄ fiūt pp ali
quē hūorē opilatē incessu spiritūū uitaliū rotūda
ualeat magis q̄ lōga. Et ualeat puluis aristologierotū
de cū melle ad putredinē oris & carnis dētē & gī
giuay. Itē puluis aristo. ro. mixt' cū puluere radice
diptai & melle ī modū unguēti spīas trahit: q̄a ari
sto. ro. hēt uirtutē abstēsiuā: subtiliatuā: attēua
tiuā & attractiuā ī his opationib'. Aristologia ro
tūda ē dignior lōga licet lōga sit dignior ī nasce
ntiis & uulneribus putridis: quia magis abstēsiua.
Pandecta. Serapio. Platearius.

ASARVM

Asarū ē calidū & siccū ī tertio. apit & resoluit q̄
abstergit & mēbra frigida calefacit & sedat dolo-
res trīseco oēs. menstrua ergo puocat & urinā de
flegmate grosso retētā. ualet ergo ydropicis quos
purgat p̄ urinā īsto mō. Recipe asari ameos radicē
acori añ. m. s. brusci: spargi: seminū feniculi petro-
silini: milio solis. añ. o. s. fumo terre. m. i. folioꝝ se-
ne uuaꝝ passulaꝝ oīa cōtusa buliātur cū uino &

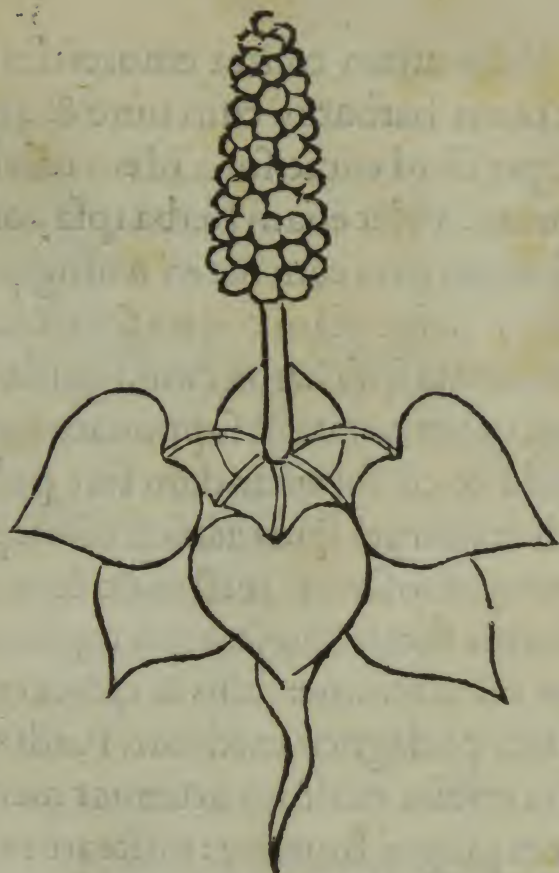
aqua añ. lb. i. acetū uini albi. o. i. ad cōsumationē
tertiæ partis colet & cū pagz zucari albi dulcoret.
& fiat sirup⁹ mæe & sero sumēd⁹ eo mō ut supra
dictū ē cū aliis sirupis potādis quo cōsumpto sequē
res pillule sumāt. Recipe masse pillulaz de reu/
barbaro. masse pillulaz de fumoterre. masse pillu/
laz d' miseriō. añ. ʒ. i. pulue granorū coconidii nu/
mero. v. misce cū sirupo de fumoterre & fiāt pillu/
le. vii. aut. ix. Altera die sumāt dyalacca uel dya/
costū p cōfortatiuis. Hæc oīa ualebūt cōtra opila/
tionē splenis & epatis & cōtra yctericiā ex frigida
cā. Idē cōfert arteticis passiōib⁹ & p̄cipue ualet scia/
tice & dolori anchaz. Et asaz purgat aliquantū
uētrē sicut elleborus albus. Auicēna. Et decoctio
asari cū aq̄ & pagz mellis hoc idē facit. Radix asari
itelligit⁹ q̄a est maioris efficacit. Ga. vi. sim. ca. de
Asaro. Et ei⁹ uirt⁹ ē uirt⁹ acori. Pāde. Itē ipsū asaz
ī coliriis appositū subtiliat tunicā oculorū iō clari/
ficat uisū. Itē qñ asaz pōit musto ita q̄ cū eo bu/
liat: p̄stea de hoc uinū ydropicis & yctericis &
cōfert ipsis. & cōfert antiq̄ febrī notāter q̄rtæ. ei⁹
decoctio cū scolopendria & foliis sene ī uino: nā
apit opilationē splenis & epatis & cōfert duriciē
eius. Et decoctio eius ī uino ī spermate augumē/
tū facit. Meli⁹ q̄ ei admisceat ad solutionē faciēdā
ē aqua casei cū spica & aqua mellis. Iohannes me/
sue. Et oleum ipsius cum laudano iuuamentum
facit ungendo spinam dorsi febre opilationum.

ATTRIPLEX

Attriplex ẽ herba q̃ hũectat ī secũdo & īfrigidat ī priõ & etiã resoluit resolutione paucis. Et ualet apostematibus calidis. s. erisipile ī pricipio sui uel eius fine. Et cum induratur & infrigidatur siluestris attriplex magis conuenit ei. Et decoctio seminis attriplicis & endiuie & scolopendrie cum aqua & parum zucari miscendo ualet aduersus yctericiam prouenientem uitio opilationis sple-

nis & epatis ex cā calida. Et qñ coquit' i olerib' cū
mercuriali mollit uētrē. & qñ fit emplastrū ex eo &
radice alteæ decoctū i aq̄ applicādo apostemati-
bus calidis resoluit ea. Itē semē attriplicis cū aqua
rassani & paræ croci miscēdo. de quo sumatur so-
brie bonā quātitatē tepifactā puocādo uomitū.
& nō solū puocat uomitū sed etiā assellare facit.
Imo assumptio solius succi attriplicis i quātitate.
3.ii. uel. 3.iii. facit uomē. & assellare. Serapio. Et at-
triplex cōtusa cū semperuiua & aceto ualet cōtra
ignē sacrum. Attriplex etiā trita cū melle ualet curā-
do fetorē podagre. Et folia ei' cōesta i iure carni-
um uel cū olerib' dolorē uesice amputat. Et come-
stū cū bletibus & cū mercurialis febras acutas extī-
gui. Et lūbricos educit miscendo succū attriplicis
cū semine lūbricorū. Comestū dissintericis auxilia-
tur. Attriplex cōtussū cū radice alteæ & suppositū
matricis dolorē mitigat. Itē attriplex cruda siue co-
cta oēs duricies sanat addēdo radicem alteæ & se-
mē fœugreci & semē lini cū paræ butiri cōfundēdo
Itē succus attriplicis cū cū melle mixtus ualet do-
lori unguiū siue ulcere. Attriplex domestica mul-
tū frigidior ē agresti quā pp flegmatib' cōfert cō-
tusa cū aceto applicata. Attriplex i oleribus come-
sta bene nutrit. ystericis uero & calidum epar ha-
bentibus beneficium præstat.

AARON

A Aaron. i. iarus est calida & sicca in primo secū-
 dum Pandectam sed secundum Platearium est
 calida & sicca in tertio. Habet uirtutem dissoluē-
 di: laxandi: attenuandi & abstergeri. Valet ad
 menstrua prouocanda fiant pessaria cum lauda-
 no & mirra cum succo aarō. Et ualet contra infla-
 tionem aurium emplastrum factum cum ipsa
 aaron & cimino bulita cum parum uini & olei cō

c

munis. Valet etiam contra emoroidas ipsa tota
aaron & taxus barbatus cum uino & aqua cocta
& fiat super illud eucacisma. idem ualet ad ficus
circa annum. Valet etiam herba ipsa contra frigi
da apostemata trita cum ueteri axungia & calide
apponatur. Valet etiam contra scrofulas & indu
rata apostemata ipsa herba cum squilla & axun
gia ursina ueteri mixta & supponatur. ad faciem
depurandā & cū subtiliandam fiat puluis subti
lis ex radice exiccata ipsius aaron & osse sepie & ce
russa cum aqua rosarum miscendo & ex tali mix
tura abluatur facies. Diascordies capi. Aaron Vir
tus aaron est in semine: foliis & radice cum fimo
bouis mixta podagricis medetur. Radix ab intra
& ab extra exhibita multum attenuat membra tu
mefacta ex pingui humore: misceatur ergo cum
tartaro & zucaro ab intra ad ministrando. & ab
extra cum tartaro & oleo communi. Vnde ad ex
pellen dum toracis humorem grossum & uisco
sum ualet tota herba in cibus comesta. Vel recipia
tur herba decocta in aqua & parum mellis & uta
tur ad excreandum humorē in pectore & guttu
re uiscosum peccantē. itē puluis radice aaron su
per ulcera putrida applicata malā carnē corrodit
& supflua. & sic scdm folia & semē habet magnā
efficaciā: sū radicē at maximā. Pā decta. plateari

AURICVLA MVRIS

☞ Auricula muris est quæ calefacit parum & de-
 siccatur sine mordicatione & abstergit absterfione for-
 ti & attrahit. Emplastrum factum ex auricula mu-
 ris & ex aaron & taxobarbato in uino cocta ualet
 contra tumorem ani. Et succus auricule muris cum
 aqua celidoniae curat caliginem oculorum. Et con-
 fert idropicis calculosis & epaticis fit inde potus ex
 eo & laureola & fumo terræ & endiuia in aqua & pa-

c ii

rum aceti & uuispassulis & semine feniculi: petro
sinili cocta & colatū dulcoratū cū zucaro & utat
māe & sero tepide postea sumāt pillule. R. masse
pillularū de miserion masse pillularū de reubarba
ro añ. 3. 5. pulpe granorū coconidii nūero. 5. misce
cum sirupo de fumo terræ & fiant pillule. 9. Ter
tio sumatur dyalacca uel electuariū ducis p cōfor
tatiuis. itē ipsa herba cōtusa cum radice diptami
mixta attrahit infixa corpori notāter telas euocat
& tumorē in uulnere nō pmittit. Et dolorē den
tiū phibet succus auriculæ muris cū edera terre
stri cōtusa & narribus immissus hic succus mix
tus cū mille ualet caligini oculorū. Moribus uene
natis succus bibitus medicat. Succus auriculæ mu
ris narib⁹ ifusus putredinē capitis purgat. Et suc
cus eius uulnera cōglutiat & uentrē molliciat cū
mulsa exhibit⁹ ī potu. & succus eius cū taxobarba
to ī uīo coctus cōfert extitui ani. & calefactū fiat
eucacisma. Et cōfert epilētiæ bibita cū uīo. & pul
uis ei⁹ mixt⁹ cū parū zīciberis facit sternutā & ca
put īde purgat. itē auricula muris cū catapucia &
cimīo cocta talis pot⁹ cū uīo fact⁹ ualet ī colica &
illiaca passiōib⁹. itē succ⁹ ei⁹ cū bolo armēo ualet ī
spūto sāguīs. & ualet cōtra uertiginē ei⁹ puluis na
rib⁹ īposit⁹ euacuādo flegma & ualet cōtra suffo
cationē matricis succ⁹ ei⁹ dat⁹ cū aq̄ arthemisiæ.

ARNOGLOSSA

¶ Arnoglossa siue plantago est frigida & sicca in
 scdo gradu. Et sunt duæ species. s. maior & minor
 utilis est ad exiccandum uulnera & mundifican-
 dum eorum putrediem ualet succus eius cum pa-
 rum aloepatici puluerizati miscendo. Epar con-
 fortat cum aqua endiuia buliēdo & colatū cū zu-
 caro albo miscendo & fiat potus in causa calida.
 & cū succo ei⁹ & aqua endiuia regionē epatis liniē

c iii

417
do & epithimādo. Et repugnat sacro igni succus
eius cū succo sempuiue & aceto miscēdo. Valet ēt
emorridib⁹ succ⁹ ei⁹ cū puluere radices aarō miscē-
do. Et oēm carnē q̄ ē ex ignis ustiōe refrigerat. Va-
let ēt dissintericis ex fluxui uentris & cōtra fluxū
menstruorū. Valet etiā emoptoicis & ulceratiōem
pulmōis curat. Recipe succū arnoglosse cū eius se-
mīe & boloarmeno & collalis rubeis puluerizatis
miscēdo & sumat^r ī potu. itē radix ei⁹ cū aq̄ & pi-
retro cocta ualet dolori dētiū si os ī de tepide ab-
luat^r ut ait. Pādecta & Serapio &c. Et succ⁹ ei⁹ cū
parā aceti ualet ad maculas nigras ī corpe abster-
gēdas. Succ⁹ ei⁹ ualet uulneri circa nasū uel oculos
itē succ⁹ ei⁹ cū parā triace ualet cōtra q̄rtanā datus
ante duas horas accessiōis. Succ⁹ ei⁹ ualet cū axun-
gia ueteris porci uulnerib⁹ recētibus q̄a cōsolidat
multū. itē succ⁹ arnoglosse mixt⁹ cū cerusa & parū
aceti ualet ad pustulas & putredinem oris. Et ua-
let īdē contra crisipilā .i. defedatiōē cutis ignitā.
iō ualet ulcerib⁹ corrosis ppter hoc ualet ulcerib⁹
ītestinorū & īcarnat ea & fistulas & alia ulcera an-
tiqua. Et semē ei⁹ & folia & radix sūt aptiua opil-
tiōis epatis & renū. Et ualet febrīb⁹ tertiāis & q̄rt-
nis qñ bibi^t succ⁹ ei⁹ añ accessionē. itē succ⁹ ei⁹ ual-
ad ulcera fluētis morsui cāis p̄sidiū p̄stat: & ydr-
pisi; curat & ptificis cōfert. Pādecta. Platearius.

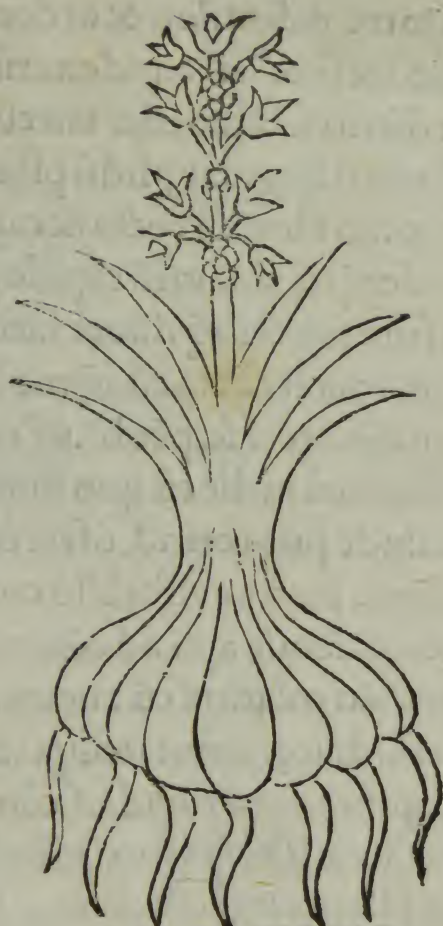

AMBROSIANA

Ambrosiana dicitur salvia agrestis: est calida & sicca in secundo gradu. dyascordies dicit q̃ ambrosiana est species arthemisie quæ uocatur tana cetum. idem dicit pandecta. Vale cōtra uniuersalem & particularem paralysim. Recipe ambrosiane herbe paralisis cathapucie añ. m. i. cetauree. m. s. castorii: sinapis añ. o. s. se. cubeborum. s. i. cōfundantur singula & buliāt in uīo & aqua añ lb. i. ad

c iiii

consumationē tertiæ partis coletur & colatū dul
coretur cum parum mellis despumati & fiat po
tus quo utatur mane & sero tepide p̄ qualibet ui
ce in q̄titate. 4. o. quo potu consumpto sequens
pillule sumantur. recipe masse pillularum de eu
forbio. masse pillularum. fetidarum añ. 3. 5. misce
cum sirupo de scicados & fiant pillule. 7. Dein
de sumantur dyacastorium & dyamusī p̄ cōfor
tatiuis. Valet etiā idē potus contra paralīsim lin
gue gargarizando pluribus uicibus. ideo ualet ca
rentibus uoce uicio applurīe particularis. itē cō
fert etiā decoctio ambrosianæ cū succo apii & en
diuiæ & scolopendriæ cū seminibus diureticis sci
licet semine spargi: feniculi: petrosilini &c. aduer
sus ydropisim & yctericiā. Et desuper sumāt pil
lule. recipe masse pillulæ de miseriō: masse pillu
ra. de fumo terræ. masse pil. de reubarbaro: misce
cū oximelle sq̄litico & fiāt pillule. 9. postea sumāt
p̄ cōfortatiuis dyalacca uel dyarodō abba. itē suc
cus ambrosianæ mixt' cū nucleis p̄sicoꝝ ualet cō
tra lūbricos. itē ualet ambrosiana cocta cū arthe
misia & taxobarbato ī uīo cōtra tēasmonē cū fue
rit sessio sup talē decoctionē calefactā. itē ualet et
decoctio ambrosianæ cū saluia dōestica & fenicu
lō ī uīo cōtra dolorē capitis noīe emigranea. Va
let et decoctio eius cōtra dolorē neruorū ac pedū.

AFFODILLVS

Affodillus calidus & siccus ī tertio gradu. Plac-
tearius. Vrinā puocat. imperat menstruis. dolo-
rē lateris tollit puenientem ex conuassationibus
Succus eius cū apio & athanasia cum radice bru-
sci: spargi & se. feniculi: petrosilini cum uino deco-
quando istud ad prædicta confert. itē puluis
dicis ei' ualet ad ulcera putrida. Et decoctio affo-
dili cū uīo ualet ad cōsimilia ulcera ea abluēdo &

ea saluberrime curat. & succ^{us} ei^{us} cū fece uini & mirra
& par^{te} croci mixt^{us} ualet tūori & ordeolis circa ocu-
los applicādo. itē succ^{us} ei^{us} tepide aurib^{us} par^{te} iⁿ fus^{us}
ualet dolori dētiū cū succo edē terrestis miscēdo.
idē dolorib^{us} auriū singular^{iter} p^{ro}fidū p^{ro}stat. Radix af-
fodilli cū abrotāo iⁿ lixiuio cocta & caput iⁿ de laue-
tur ualet ad alopecia siue casū capillo^{rum}. Radix ei^{us}
cocta cū furfure tritici iⁿ aq^{ua} liuorē faciei ex sole fa-
ctā emēdat. Radix ēt cocta cū aq^{ua} mollit uētrē. Af-
fodill^{us} multū cōtrari^{us} ē serpētib^{us}. itē radix affodil-
li cū oleo pistata uel melle cū quo liniat^{ur} loc^{us} pilis
carēs & facit ibidē pilos oriri. Cōfert ēt cōtra strā-
guriā & diffuriā. Recipe affodillū coctū iⁿ uīo cū
grāis miliifolia & semīe apii ad cōsumationē me-
dietatis: da patiēti colaturā cū zucaro. itē cū scri-
bit^{ur}. Recipe affodillo^{rum} debet itelligi radix. itē ua-
let cōtra ydropisim ex cā frigida. s. cōtra leucofleu-
māciā & yposarcā. Recipe succi affodillo^{rum}: me-
diāi: cordicis sābucis & ebuli añ. 3. 4. se. apii. se. sp-
gi: radicū brusci añ. 3. 2. oīa cōcusa buliāt iⁿ uīo cū
par^{te} acetⁱ ad cōsumationē medietatis colatū dul-
coret^{ur} cū zu. & fiat pot^{us} habēs p^{ro}gatiuā sup^{er} alios
pot^{us} cōsimilis itētios quo bibito seq^untes pillule su-
ma^{ntur}. R. masse pillula^{rum} de miseriō: masse pil. feti-
da^{rum} añ. 3. 5. turbit. 3. 5. zīciberis gra. i. misce cū oxi-
melle sglitico & fiāt pillule. 9. Postea suma^{ntur} dya-
lacca uel dyacurcuma uel dyacostū p^{ro} cōfortatiuis

AGNVSCASTVS

Agnuscast^o ē arbor calida & sicca ī. 3. Serrapio & hēt uirtutē subtiliādi & resoluēdi & hēt ēt uirtutē abscidēdi coitū & maxie q̄do comedit^r semē eius ī cibis. Et illa q̄ admīstrāt ī medicīa ex hac arbor sūt folia: flores & semē. & puocat mēstruū ei^o de coctio. itē semē ei^o cōestū ī multa q̄titate īducit dā & subet. itē agnuscast^o ualet ī opilationē splē. & epatis. ei^o decoctio cū scolopēdria & absinthēo

& liqricia cū uīo cocta & colatū cū zucaro sumāf
ī potu. idē ualet si bibat cū oximelle ydropicis. itē
agnuscast' ualet cōtra duriciē uētris & splēis. reci-
pe seīnis agnicasti puluerizati. 3. 2. radi. altee cōtu
se misce cū fece olei & parū uini & fiat unguētum
quo ungat regio splēis uel uētris īdurati. itē em-
plast' factū ex foliis & florib' eius & castoreo &
aceto & cathaplesmēt' gēitalia ualet cōtra gomor-
reā. i. euacuationē spmatis ī sōno. itē ualet ēt agus-
cast' libidinē reprimēdo de' succ' ipsius ī potu in
quo decoq' parū castorei. Fomētē' ēt gēitalia ex
aq' decoctiōis ipsi' & libido carnis reprimi'. qdā
faciūt lectulū ex foliis agnicasti ut reddat hoīe ca-
stū. qdā extinguit libidinē spma īspissādo cū seī-
ne lactuce psilii. se. citrulli: mellonū cucumeris cu-
curbite: portulace cū aceto: agresta & cāphora &c.
sumēdo eorū decoctionē ī potu uel ī fomētatiōi
b' circa gēitalia. Aliq' laborāt īaniēdo spirit' & cō-
sumēdo spma ut sūt ruta: maiorana: agnuscastus
ciminū: anetū: calamētū &c. sūt. n. calida & apiti-
ua uel ositatē cōsumētia. itē fomētū factū ex deco-
ctōe agnica. & ceptri galli & arthēisie ī aq' supflui-
tates matricis exiccat & ipi' orificiū āgustat & ad
cōceptionē dispōit. itē cōtra litargiā accipe agnū-
castū: castoreū: apiū & saluiā & fiat decoctio ī aq'
alsa cū q' fortificet posterior ps capitis embrocā-
do posteriore ptē capitis. Pā decta. Platearius.

BORAGO

¶ Borago est calida & humida in primo gradu.
 Eius folia dum sunt uirida præcipue competunt
 medicinæ exiccata nõ cõferunt secundario semẽ.
 Virtutem habet generandi bonum sanguinẽ. Vn
 de ualet conualescentibus ex egritudine eius de
 cotio. Valet etiã cordiacis siue sincopisantibus
 melãcolicis borago cū carnibus comesta uel loco
 oleorũ. Cõtra sincopim tali mō fiat potus. Recipe

fucci boraginis. lb. i. uini decoctionis citri quart.
i. off. de corde cerui. 3. i. misce cū zucaro albo & f
at inde potus quo utat' mae & sero quātū placet.
Cōfert ēt aduersus opilationē splenis & cōtra me
lācoliā seu febrē quartanā. Recipe fucci boraginis
lb. i. scolopēdriæ: cuscute añ. m. s. foliorū sene: radi
cū brusci: spargi: e minū feniculi: petrosinili: anisi
liqritiæ añ. o. 3. s. oīa buliāt' in aq̄ & uīo añ. lb. s. ad
cōsumationē tertiæ partis: colet' & colatū dulco
ret' cū zucaro & fiat sirupus quo utat' tepide ma
ne & sero p̄ q̄libet uice in q̄titate medii cippi quo
sūpto recipiāt' sequētes pillule. Recipe masse pil
lularū de reubarbaro masse pillularū de lapide la
zuli añ. 3. s. pulpe granorū cataputiæ nūero. 7. mi
sce cū sirupo de scolopēdria & fiāt pillule. 9. Dein
ceps sumat' tiriace. 3. i. cū paꝝ uini uel dyacorus p̄
cōfortatiuis. radix boragis nō cōpetit u sui medici
næ. f. herba cruda cōesta cū bubglosa gñat bonū sā
guinē. Cōtra yctericiā ualet succ' ei' uel ip̄a herba
cū attriplate cū carnib' cocta cui' ius uel brodiū cō
fert itē olera facta cū boragiē & bletib' & petrosi
liō i iure carniū elixata p̄stāt bonū nutrimētū. itē
borago sua pprietate hēt cor cōfortā. Vñ aq̄ bo
ragis ē multū cordialis & ualet i plurib' passiōib'
& i ip̄a aq̄ de quoq̄t' folia sene & fiat i de sirup' cū
zucaro & ualebit patiētib' multū debilitatis. Se
rapio. Pādecta. Auicena.

BUGLOSSA

Buglossa siue lingua bouis quod idē ē quā si-
 milatur in figura sua lingue bouis. Et uirtus eius
 prima est quæ calefacit & humectat. Secunda uir-
 tus est quæ confert tussientibus ex asperitate pul-
 monis. isto mō fiat potus. Recipe succi buglosse
 ℥.i. ysopi: mellisse añ. m. s. radice lilii: radi. yero-
 nulæ campanæ: liquiriciæ añ. ὃ; s. ficcum sicca-
 tum numero. 7. buliātur singula cum aqua. lb. 2

ad consumationem medietatis colatum dulcore
tur cum melle despumato & fiat potus admini/
strandus mane & sero tepifactus pro qualibet ui/
ce. ̄. ̄. quo consumpto sequentes pillule suman/
tur circa medium noctis. Recipe masse pillularum
de agarico. 3. i. agarici. 3. ̄. salis gemme gra. i. misce
cum sirupo de liquiricia & fiant pillule. 9. Postea
sumantur dyapenidium uel diaris solomonis p
confortatiuis. Postremo ungatur regio toracis cū
unguento dialteæ mane & sero cui misceatur pa/
rum olei amigdalorum dulcium. Virtus eius ter/
tia est quæ letificat cor scilicet quando buglossa
decoquitur cum carnibus uel misceatur in oleri/
bus quæ fiant ex buglossa boragine & bletibus in
iure carniū recentium decoquendo. aut fiat de
cocio cum uino quod uinum simile operatur. Se/
rapio. Et quando folia eius comburuntur istud
ualet fluxibilitati dentium ex gingiuarum. idem
ualet ad alcolam & proprie in ore puerorum & in
omnibus caliditatibus quæ fiunt in ore. Et pro/
prietas eius est purgare coleram & melancoliam.
& quando aliquis uult eam sumere sumat succū
eius cum sene puluerizato cum parum zinciber
& parum zucari. Mesue. Valet etiam ut sumatur
succus eius cum bolo armeno in cordiaca passio/
ne miscendo parum de mellecrato. Pandecta.

BETONICA

Betonica est calida & sicca in tertio. Habet uir-
tutem abstergerendi & incidendi grossos humores
ideo ualet ad frangendum lapidem renum & ue-
sice & puocat menstrua & ualet in doloribus late-
rum. Et ualet cōtra opilationem splenis. Ad hæc
oīa cōfert decocto eius & scolopendrie & radice
feniculi cū uino potando. idem ualet in ydropisi
addēdo radices brusci: spargi notāter ī cā frigida.
d

item puluis betonice ualet ad cōsolidandum uul-
nera capitis cum mira & parum croci miscendo.
itē betonica decocta in aceto cum edera terrestri
& parum piretri ualet ad dolorem dētium os ab-
luendo. Aqua betonice cum puluere aloepatici &
parum thucie puluerizate miscendo ualet contra
obscuritatem uisus imponendo oculis guttatim.
item decoctio betonice in uino & parum absinthii
& cubebarum ualet ad dolorem capitis confortā-
do neruos. Et betonica cum spica celtica & cube-
bis in lixiuio cocta ualet contra uertiginem & do-
lorem capitis ipsum caput crebre inde lauando.
idem ualet contra epilepsiam. item decoctio be-
tonice cum aceto ualet contra morsuram anima-
lis uenenosi desuper applicando. Et uinum deco-
ctionis eius cum parum galange puluerizante ua-
let eruictuatiōi aceto se. itē decoctio radicis beto-
nice & flog cartami data in potu cū ydromelle fa-
cit potēter uomere flegma. itē quādo bibit beto-
nica cocta ī uīo ualet malicie ī dicinā mortife-
rā. Serapio. Et uinū decoctōis betōice cū bolo a-
mēo mixtū ualet spiētib⁹ sāguinē ex pectore. Cō-
fert ēt uinū betōice cū ebulo & cataputia decoctū
cōtra arteticā. itē ualet colice passiōi. Et uinū beto-
ice ualet mulieri ī partu nō febricitāti. Et febrici-
tati ual³ aq̃ betōice. Pādecta. Serapio & Plateari⁹.

BRANCA VRSINA

¶ Branca ursina est herba calida & humida in secundo gradu. Virtutē habet mollificandi & maturandi & leniendi ualet cōtra ariditatē neruorū & membrorum & ad a postemata indurata. & cōtra uicium splenis indurati fiat unguentū ex brāca ursina & radice altee & se. fenugre. & lini cum oleo communi buliatur & coletur colato addatur cere qđ sufficit. & fiat unguētū qđ ualet uniuers

d ii

saliter ad omnia apostemata indurata & ad uiti-
um pectoris ex flegmate siscofo ibidem peccan-
te quod indiget mollificatione ut per uiam screa-
tus facilius euacuetur & si leco olei communis re-
cipiatur oleum amigdalarum dulcium confor-
tat eo melius pectus liniendo. item unguentum
ualet ad dolorem matricis & ad dolorem alioru;
membrorum ex frigiditate & uentositate quod
sic potest dispensari. Recipe succi brance ursine.
ō; 4. fauine: polegii: arthemisie: abrotāi: absinthi
saluie: maiorane: rosmarini añ. m. i. cinamomi: spi-
ce. cimini galange añ. ō; 2. omnia confundantur
& buliantur cum uino ad uini consumationem
postea exprimat succus cui adde cere albe q̄ suf-
ficit & fiat unguentum molle species supradi-
ctas in fine addendo & inde liniatur uenter uel
alia loca dolorosa ex flegmate seu uētositate. Brā-
ca ursina sedat dolorem iuncturarum cum adi-
pe anseris & radice altee & parum uini miscendo.
similiter ualet ad extensionem memborum inde
linita. item decoctio brance ursine & foliorum al-
tee & semine psilii in aqua ualet contra ardorem
urine & intestinorum dolorem. Et præcipue ualet
contra sitim & apostemata ipsius anni & contra
morsum uenenosi. Pandecta. Platearius &c.

BLETA

¶ Bleta est frigi. & humide complexionis. & sunt
 duæ species alba & nigra. Alba habet uirtutē ab/
 stergendi & leniendi & humectandi & infrigidā/
 di. Sed nigra habet aliqualem stipticitatē: ideo ni/
 gra stringit uentrem. sed alba sua humiditate la/
 xat uentrem: ideo cōstipat̃ ualet decoctio blete in/
 carnibus. Valet et expurgādo superfluitates cap/
 tis fiat īde sternutatoriū cū succo blete & melle &

d iii

1173
parum zinziberis imponendo naribus. Et succus
eius cum semperuiua prohibet generatiōem apo-
stematis. idem ualet ad ignem sacrum & ad erisi-
pilam cū aceto mixtum. & usus blete nimius mor-
dicat stomachum & intestina: & ambe species sūt
pauci nutrimenti propter nitrositatem quæ ē in
eis. Serapio. Sed bleta est bona in aperiendo opi-
lationem splenis & epatis ab intra capiēdo eius
decoctionem cum scolopēdria loco cibi. item ex
decoctione eius radice & abrotani abluat caput
aufert furfures & lendes capitis & pediculos. itē
ex succo blete & sale nitri fiat mixtura qua abluat
morphea & confert. idē ualet ad ulcera fraudulē-
ta putridā carnē abluēdo. idē ualet ad ulcerationē
oris. idē ualet ad impetiginē & curat ulcera nariū.
item cum liniatur caput cum succo blete & abro-
tani facit oriri pilos in alopecia. item decoctio ble-
te ualet cōtra sitim & tussim. Et decoctio blete cū
sinapi aut cū aceto cōedit spleneticis cōfert & eis
ē bōa medicina magis q̄ nutrimentū. Dyaſcorides
capitulo de bleta. Bleta epati laborantibus & sple-
neticis cū sinapi utilissime esui dat: ignē sacrum &
quæ adusta sūt cū albumine illinita restringit & ad-
iūtatē reducit. itē succ⁹ blete aurib⁹ tepide pa-
infusus sedat dolorē auriū. Et liniat cū eo cicatrix
aufert eius liuorem seu nigredinē. Pandeſta.

BURSAPASTORIS

Bursapastoris siue sanguinaria ē fri. cōplexiōis
 habet uirtutem stipticitandi. Et sunt duæ species
 una habet folia in modū pere & dicitur burapa-
 storis. sed alia dicitur centinodia & ē herba serpēs
 super terram habēs folia in modum rute & semē
 habet circa folia & dicitur etiam lingua pessaria.
 Hee herbe multum iuuant ad apostemata calida
 .s. ad erisipilam & ualet similiter ad flecmōes siue

d iiii

pustulas rubicundas ex calore : ideo bursapasto-
ris cum aceto contusa & telibus iam dictis appli-
cata repercutit humoris ne reumatizare habeant
ad locum apostematum . Et summum est reme-
dium dissintericis & emoptoicis decoctio bursæ
pastoris cū plantagine & bolo armeno cum aqua
pluuiali decoquēdo & inde bibatur donec ceisset
ta'is fluxus. sed ab extra super intestina fiat catha-
plasma cū tota herba ipsius bursæpastoris & plan-
taginis & boli armēi & albuminis oui cum aqua
pluuiali decoquendo hoc magnum præstat in ta-
li casu iuuamentum. item succus bursæpastoris ē
consolidatium uulnerum sanguinosorum. iuuat
etiam ad ulcera in auribus existentia repleta pu-
tredine pus ibi existēs exiccat. iuuat etiam ad flu-
xum mēstruorum decoctio bursæpastoris & per-
secarie. i. herbe cum maculis nigris cum aqua plu-
uiali. Et cum eodem fiat fomentatio per inferius
circa femoralia . Succus etiam bibitus cum bolo
armeno mixtus emoptoicis medicatur & strāgui-
riosis opitulatur: urinam prouocat: morsibus ue-
nenatis cū uino bibitus prodest: dolorem auri-
um cōpescit. Et decoctio bursæpastoris cum semi-
nibus tritici in aceto & applicata loco ignito ualet cō-
tra ignem sacrum.

XXIX

BERBERVS

Berberus est fri. & sic. in secundo. sed filiostris
est sicca & frigida in. fine tertii gradus. & est fru-
tex cū spinis. Et fructus eius est cū stipicita e for-
ti uincenti coleram. Succus fructus eius cū aqua
plantaginis abscindit fluxum uentris inueterati
& humiditates a matrice fluentes. Et quando
emplastrum cum fructu berberis trito cū succo d. p.
tami uel auricule muris attrahit sagittas i fixas car

ni uel spinas & alias similia. Et succus fructus berberi aufert siti calidā & fortificat stomachum & epas præter naturaliter calefacta uicio colere. Et succus berberi cū aqua rosarum ualet apostematibus calidis cū albumine oui miscendo ipsis suppositum. Et confert ualde fluxui sanguinis puenientis ex rasura intestinorū succū fructus berberi cum aqua plantaginis cum parū mastice miscendo. Valet etiam contra calefactionē epatis succus berberi cum aqua endiuie & parum sandali rubei miscendo & epas epithimādo crebre donec ppetas eius ifrigidationem. Valet etiā cōtra discrasia febrilem notāter in febre terciana isto modo. Recipe succi berberorum. succi endiuie. añ. lib. .s. florū uiolarum. m̄. i. seminum quattuor frigidorū. .3. ii. prunorum damascēi numero. vii. oīa buliātur in aqua simplici lib. xv. ad cōsumationē tercię partis colādo. colatū dulcorādo cum zucaro albo & fiat sirupus sumendus ut supra dictum ē in aliis capitulis: quo consumpto sequentes pillule sumantur. Recipe masse pillularum de reubarbaro. .3. .2. masse pil. de fumo terræ. E. .2. diagrazii gra. .3. misce cum sirupo de endiuia & fiant pillule. .9. sequēti die sumantur dyarodon abbat. uel triasandali pro confortatiuis. postea epithimando epas ut supra. Pandecta. platearius.

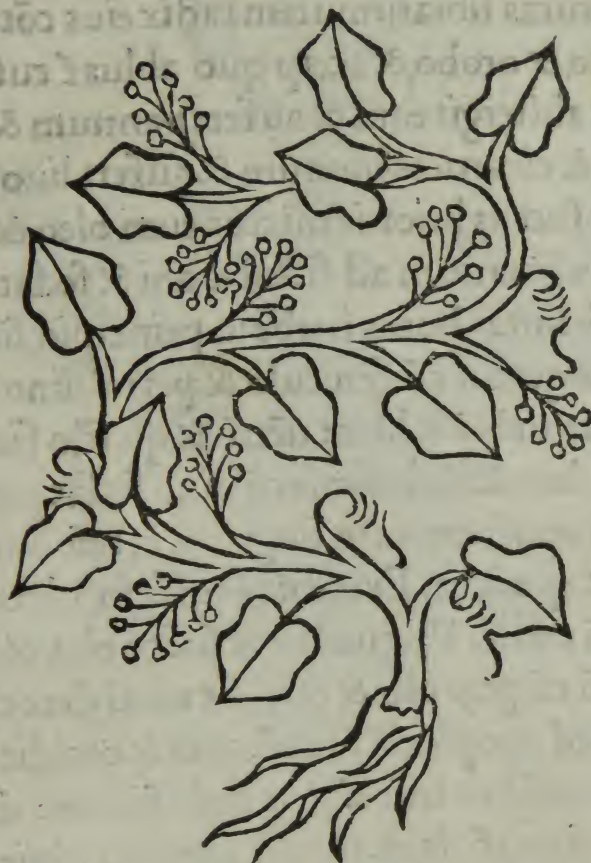
XXX

BASELICON

Baselicones sunt duæ species. una est gariotti-
lata: quia habet odorẽ garioffilox & ẽ cali. in pri-
mo gradu & sic. in secundo & ẽ maioris efficacix.
Platearius autoritate cõstantini: Sed citrinum est
calidũ & sic. in primo. Et cũ reperit̃ balelicõ in
reptis: semẽ intelligitur in medicinis sed in empla-
stris ip̃a herba sumit̃. Et sua aromaticitate hẽt uir-
tutẽ cõfortãdi & dissoluẽdi: cõsumẽdi: abstergẽdi

& mūdificādi. Pādecta autoritate Dyascoridis
capitulo de Ozio uel baselicōe: q̄ uirt^{us} ei^{us} iter me
dicos penit^{us} sit icerta. & dicūt q̄ sint iūtilis stoma
cho & oculos ebetat & īfaniā facit. Et q̄do baseli
con putre fit ī sole cōtingit uermes generari ex ea
herba. Et putāt aliq̄ q̄ si q̄s eo die quo baselicō sū
pserit a scorpione feriet nō posse saluari. s; hāc opi
nio falsa ē. Pādecta. ymo stomacho pdest eo q̄ in
flatōes ei^{us} dissoluit & ualet ad alia iuuamēta quo
niā ualet ad sincopī & cordiacā passionē: det^r aq̄
decoctiōis uel uinū decoctiōis ei^{us} cū citro ī modū
īfusiōis p noctē ipsa herba ualet īfrigidatiōe sto
machi hoc mō: decoq̄t ī uīo cū mēta & galāga. Sic
idē ualet cōtra īdigestionē ex frigiditate. Valet et
ad fluxū uētris ex frigiditate: p̄cipaliter ad liēte
riā q̄ dī flux^{us} uētris cibalis tali mō. recipe semē ba
selicōis cū pag^{us} acacie. i. succū pruno^{rum} & agrestū in aq̄
pluuiali & det^r patiēti & ualebit. Valet et ad matri
cē mūdificādā & mēstrua puocāda fiat decoctio
cū arthemisia & foliis lauri & fomētes matrix
& fiat īde pessariū siue suppositoriū ad uuluā: hoc
idē ualet ad cōceptū. ipsa herba baselicō & tax^{us} bai
bat^{us} cū uīo cocta cū oleo mixta & cathaplasmata
anchis iuuat ad thenasmonē. Baselicō cōestū ī ole
ib^{us} p̄stat bonū anhelitū. Et decoctio ei^{us} cū uīo bi
bita ualet dolorib^{us} oculorū. Pādecta. platearius.

BRIONIA

Brionie est calide & sicce cōplexiōis .s. to
 ba. s. folia fructus & radix. & habent uirtutem ab
 stergendi & subtiliadi & dissoluendi: ideo ualent
 in tūricie splenis faciendo emplastrū ex eo & radi
 ce altee & ficubus cū aqua decoquendo cū axun
 gia porci & loco indurato ipsius splenis applican
 do uel alio mēbro indurato & ualebit. item cū suc
 co brionie abraduntur pili coriorū. Et succus brionie

nie cum sale communi confert ulceribus fraudu-
lentis quando abluuntur cum eo. idem ualet cu-
rando fixuras tibiaram. item radix eius cōtusa cū
fenugreco & orobo, & acetp quo abluat cutis mū-
dificat & abstergit eam & aufert pannum & uesti-
gia nigra & cicatrices ulcerum & aufert liuorē sub
oculo. Et succus brionie mixtus cum oleo & parū
cere fiat unguentum ad fistulas ani & sedat dolo-
rem. Et sumitas huius herbe in principio sue ma-
turitatis coquitur cū feniculo & petrosilino & bi-
bis puocat urinā & luxat uētrē. & quādo fiat am-
plastrū ex decoctiōe brionie cū uino sedat panne-
riciū id est apostemata in ungue & ēt resoluit apo-
stemata & aperit ea. Extrahit ēt ossa in ulceribus
& putridā carnē. Vnguentū ex succo eius & uiri-
de ēt factū cū parā olei & cere. Et uinū decoctiōis
eius ualet ad apoplexiā & epilepsiā & occidit fetū
& cōfert moribus triti & parā inde sumere debet
& si nimis sumat de ea accidit pmixtio rōnis dos
eius ē. 3. 2. & quādo mulier subicit brioniā sibi ex-
pellit fetū & secundinā. Et si bibis eius decoctio
cū uino puocat urinā & menstruū. Et quando fit
fessio super idē per mulierē mundificat matricē.
iuuamentū ēt facit ad apostema saniosum rum-
pendū fiat emplastrū cū briōia & altea & axungia
porci mutuo cocta. Serapio. Auicena. Pandecta.

CICOREA

C Cicorea ē frigida & humida in secundo. E
 duæ species: una agrestis: alia ortulana magis
 frigida q̄ siluestris. Succus eius ualet contra op
 ationem epatis et eius calefactionem isto modo
 umendo. Recipe succi cicoree et endiuie: scolop
 drie añ. lb. ʒ. florum uiolarum uuarum passular
 añ. ʒ. ʒ. q̄ttuor seminū frigidor. seminis latuce
 minis portulace añ ʒ. 2. spodii. ʒ. i. cōtusa buliant

cum lb. 2. aque simplicis & parum aceti ad confu-
mationem medietatis colatum dulcorando cum
zucaro albo & fiat sirupus quo utarur mane & se-
ro tepide ut supra. quo sirupo cōsumpto sequen-
tes pillule sumantur. R. masse pillularum de reu-
barbaro. ʒ. 2. masse pillularum stomaticarum. ʒ. i. dya-
gredii gra. 3. misce cum sirupo de endiuia & fiant
pillule. 9. Altera die sumatur dyarodon abbatur
uel triasandali uel dyadragantum frigidum pro
confortatiuis. Et ab extra fiat inuncio sup minerā
epatis cum unguento triasandali. uel fiat epithi-
ma super epar cum aqua endiuie miscendo pul-
uerizatum sandalum rubeum cum pannis line-
is imbibitis in ipso epati applicatis. Succus etiam
cicoree iuuamentum præstat morsui animalis ue-
nenosi. idem ualet erisipule seu apostemati igni-
to cum sanich ordeï siue ordeo fracto cum aceto
miscendo & par ceruse ide fit unguentum utile
ubi oportet infrigidare. Succus cicoree mixus cū
succo altee & herba paralisis cum oleo lini & pa-
n croci miscendo ualet ad podagram notan-
ter se dando dolorem eius. item aqua cicoree mix-
ta cum nitro siue lase nitri ualet contra morphe-
am ipsam abluendo crebre. Pandecta. item suc-
cus eius cum aqua lactuce ualet confortando cor
Auicena de uiribus cordis.

CALAMENTVM

Calamētū est calidū & siccū in tertio gradu. Fe
sūt tres species: una est in odore suo & in folijs il
milis plegio nisi q̄ folia sūt maiora & aliqui no
minat illud plegiū agreste. Et secūda species no
minatur nepita. Et est tertia species similis mente
agresti nisi quia folia sūt lōgiora folijs mente. Pā
decta. Serapio auctoritate Gali. quādo bibis suc
cus eius cum aqua mellis puocat sudorem. Et ca

c

lamētū tritū cū oleo & parū salis & parū aceti quo
ungat^r pulsus manuū & pedū cōfert rigorib⁹ pa-
rioticis ante peroxismū per horā ungēdo. Idē ua-
let sciatica passiōi ipsā sciā idē ungēdo. Et succus
calamēti cū uino sumptus uel decoctio ei⁹ i uino
sūpta i potu puocat mēstrua efficaciter. Et qñ ca-
lamētū sumit^r i medicinis cōferētib⁹ leprosis mul-
tū cōfert ipsis resoluēdo hūores resolutiōe forti.
Et eis emplastratio cū uino aufert liuorē sub ocu-
lo. Et qñ sumit^r succus eius i potu uel misce^r i cli-
steri occidit ascarides & lūbricos. Et occidit simili-
ter uermes q⁹ generāt^r i auribus & i ulceribus pfū-
dis. Et qñ fit pessariū ex calamēto cōtuso cū parū
uini occidit & expellit foetū igit^r isciissua qdā uir-
tus inest ei ppter caliditatē eius & subtilitatē par-
tiū & eius amaritudinē. Et sola herba i potu data
cōfert asmaticis & ycteris ppter amaritudinem
maxime aperiendo epatis opilatiōem. unde bibi-
t⁹ decoctio eius urinā puocat & morsib⁹ uenena-
rum currit eius succ⁹ quo ungat^r cutis lesa & torio-
ribus uel cōquassationibus membrorū subuenit.
Et bibitū calamentum cū uino uenenū amputat.
Et comestū & bibitum stomaticis præstat effectū
& suo fumigio serpētes de domibus fugat. unde
obilissimis antidotis meruit ascribi. Pandecta &
hodie a medicis dyacalamentum prædicatur.

CENTAVREA

¶ Cētaurea ē calida & sicca ī tertio gradū. Et sūt
 duæ species. s. maior & minor. & ē cōsolidatiua
 tū quia si radix centaureæ maioris ponatur in
 la buliente in qua sūt carnes separate eas congl.
 nat. Et si recens ponatur super uulnus consolida
 uehementer. & similiter exiccata puluerizata idē
 facit. Radix cētaureæ maioris sumpta in potu cū
 riquilicia ualet in sputo sanguinis. Item decoctio

c. ri

centureæ maioris uel minoris cū scolopendria &
uuispassulis & liquiricia & colatū cū zucaro dulcora
tū cōfert febricitatib⁹. Dicit Platea. autoritate Ga
lie. q̄ cētaurea ē ex medicinis nobilib⁹ remouēdo
opilationē splenis & epatis sine nocumento ergo
yctericia causata ex opilatiōe ualet decoctio iā su
per⁹ dicta. tē decoctio ei⁹ cū uino puocat men
strua & educit foetū. & nullo mō p̄gnāti exhibeat
q̄a abrosū causat. talis etiā decoctio cū semine fe
niculi & petrosilini puocat urinā. Et similiter ui
nū decoctiōis cētaureæ addita zucaro ualet cōtra
opilationē splenis & epatis: renū & uesice & cōtra
strāguriā & dissuriā. Et centaureæ cū uino & oleo
cocta & cathaplasmata circa renes & pudibūdas
& pectini & etiā sup splenē cōfert. Vnguentū etiā
factū ex succo ei⁹ & puluere & oleo & paḡ cere ua
let super splenē īduratū. Itē ī duricie splenis & epa
tis & ad alia p̄dicta & p̄cipaliter cōtra yctericiā
ualet talis sirup⁹. Recipe succi cētaureæ lb̄. i. aq̄ sco
rie lb̄. s. radice feniculi: petrosilini: apii: q̄t
ninū frigidorū añ. 5. q̄b⁹ decoctis ad cō
nationē tertiæ partis colatū cū zucaro dulcore
& fiat pot⁹ sumēd⁹ ut supra. Prius sumāt pil
e de reubarbaro & dyacalamentum pro cōfor
tatio. Idem potus ualet contra yliacam passio
nem. Item pro oculis clarificādis ualet succus ei⁹
cum aqua ros. Pandecta & platearius.

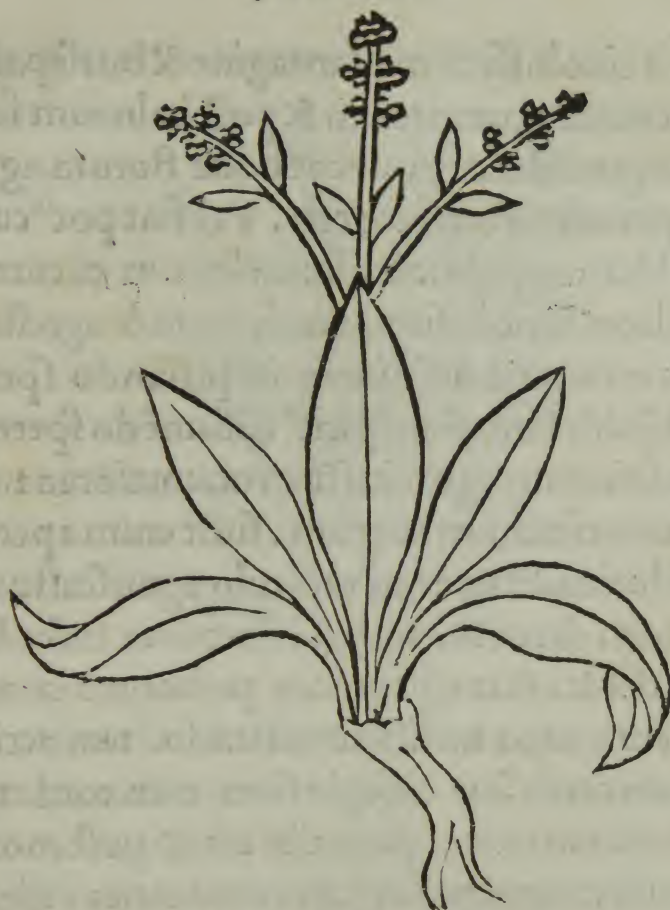

CARTAMVS

Cartam⁹ est cali. i. prio & siccu i secundo gradu
 & melior pars plate ipsi⁹ e seme post illud f...
 Est aut cartam⁹ aperitiu⁹: absterfui⁹: coturbatiu
 facies nausea. i. o iest ei uirt⁹ puocatiua uomit⁹ &
 laxatiua p uetere. & multu nocet stomacho facies
 fastidiu. sed e debilis solutiois. i. o addit ei pag zi
 ciberis p certificatioe sed q nocet stomacho eme
 dat cu galaga uel macib⁹. Seme cartami datu cu

eiii

pag mellis despumati & pag galage purgat uen-
trē. Itē flos cartami trit^o mixt^o cū aceto & liniat^o su-
per malā carnē siue ipetiginē aufert eā. Et idē au-
toritate mesue linitū sup^o liguā puerorū uel os ul-
ceratū confert. Cartami flores decocti cū uino ab-
extra applicādo lac coagulatū dissoluit & dissolu-
tū coagulat, & laxat humores flegmaticos & adu-
stos cū pag zīciberis miscēdo. Decoqtur etiā me-
dulla seminis cartami cū speciebus ut supra in iure
galli. & multū ualebit p^oeductiōe flegmatis peccā-
tis ī pectore seu stomacho per uomitū similiter p^o-
uētrē. Idē ualet ī colica p^o uia clisteris. Decoctio ue-
ro floris cartami ī aq mellis remouet yctericiā. Va-
let etiā pot^o floz cartami cōtra pūcturā scorpiōis.
Idē lac amigdalaz dulciū cū succo seminū carta-
mi & aq ordeī aut psilii cū aniso & pag mellis fiat
decoctio & colatura qd^o ualet ī dissinteria & dicūt
multū ualere. & quātitas illi^o p^o una dosi ē. 3. vi. Itē
Flores cartami cōtusi cū aceto & pūcture scorpiōis
ī cōfert. Et p^o dā putāt q^o si pcussus a scor-
piōe si tenuerit radicē cartami nō sētiet dolorē &
p^o n^o picit eā sentiet. Itē gallus antiquus uirga pcus-
sus & illico īterfectus & deplumatus & ī eius uen-
trē datur de cartamo & polipodio & aniso & ca-
nēto & cinamomo & buliatur ī aqua cuius ius
multū ualebit ad prādicta. Pandecta. Platearius.

CINOGLOSSA

Cinoglossa. i. lingua canis. Et dicitur a cinos quod
 est canis & glossos quod est lingua. Et est herba sitissima
 cinoglossae: nisi quia sunt ei glossae apparens in foliis. Et
 succus mixtus cum aceto medetur ulceribus oris &
 aliis ulceribus fraudulentis. Et est frigide & sicce
 complexionis. Et eius succus cum succo planta-
 ginis & radic. yreos pro parum mellis ualet ad alca-
 lam siue apostema oris ulcerati. Et balneum deco-

c iiii

1788
ctionis cinolosse cum plantagine & bursapastoris
ualet contra geomoream. & post balneum fomē-
tentur genitalia cum decoctione florum agnica-
sti & parum castorei & aceti. Vel fiat pot^{us} cum se-
mine lactuce:psilii:citrulli:melonum cucumeris:
portulace:storiolę:sumat cum aceto & agresta qui
potus extinguit libidinem inspissando sperma.
Alia aut^{em} sūt ianiatiua spirit^{us} cōsumēdo sperma &
uentositates:ut agnuscatus:ruta:maiorana:cala-
mentum:ciminum anetum. sunt enim aperitiua
& resolutiua. Platearius capitulo agnuscatus. Cō-
fert etiam decoctio cinoglosse contra uiscositatē
stomachi & cōtra discrasiam pulmonis ex calida
causa cum aqua mellis ministrādo. Item accipias
linguam canis siue cinoglossam cum corde rani-
cule & eius matrice: pone ubi uis & post modicū
temporis congregabuntur omnes canes uille. & si
prædictum sub pollice pedis habueris omnes ca-
utescent nec poterint latrare. Et si prædi-
cto collo alicuius canis posueris:ita q^{od} nō pos-
sit ore attingere:semper uertetur ī circuitu ad mo-
tum rote uolubilis donec cadat in terram uelut
mortuus & hoc est expertum nostro tempore. Al-
ius de uirtutibus herbarum.

CAMOMILLA

Camomilla ē calida & sicca ī prīo: h
tē mollificādi & dissoluēdi: frōdes & flore
æqualis uirtutis. Et aq̃ decoctiōis ei' cū arther
sia cū qua fomētetur matrix ualet puocādo
struū. Idē ualet mulieribus difficulter pariētū
decoctio florū camomillarū & extremitatū al
thei & radicū feniculi: petrosilini & q̃ttuor se
minū frigidorū ī uino cū zucara albo dulcorādo.

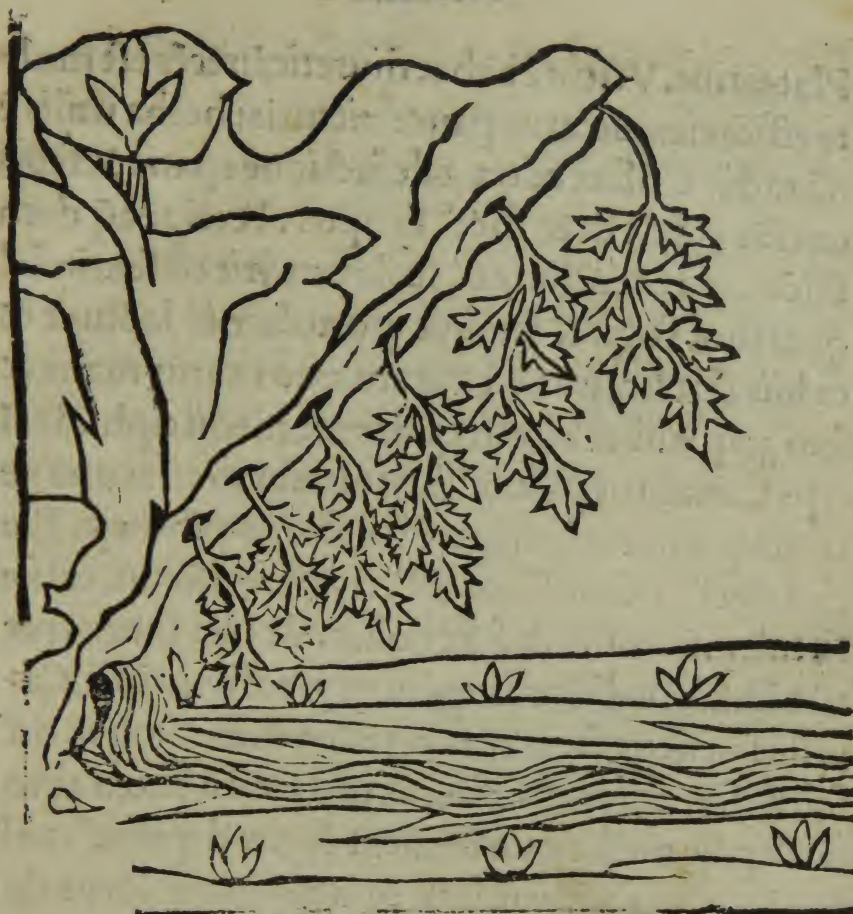
de quo bibat ualeat urinā puocādo: lapidē expel-
lēdo: īflationē splenis & dolorē epatis & illiorū dis-
soluit & yctericiā curat. Cōfert ēt decoctio camo-
millarū & florū uiolarū & quattuor seminū frigidarū
& se. latuce & endiuie cū liqritia & ficubus cū aq̃
& parū zucari miscēdo ī potu exhibēdo ualeat peri-
pulmoniacis & epaticis. Itē flores camomillarū cū
aceto & parū salis cōmunis & oleo ei⁹ mutuo con-
quassata ualeat febrib⁹ p̃ioticis pulsū manuū & pe-
dū īde emplastrādo ante orā p̃ximi. Sed cū oleo
camomillarū ungat⁹ dorsū patiētis febrē tertianā
ualeat cōtra rigore ei⁹. Et cū aliq̃s fuerit fatigat⁹ p̃
pter laborē tūc inungatur dorsū cū oleo ei⁹ & oleo
aneti & de mane nihil sentietur. Et decoctio eius
& arthemisie in uino bibita & supposita fomēto
menstruis īperat: aborsum celebrat: calculos fran-
git: urinā prouocat: torsionibus & inflationibus
auxiliatur. Est autē extenuatoria & propterea diu-
retica est & relaxatiua cōdensat & arefacit. ideo in
...bus muliuuat. Itē flores camomillarū ī oleo
...cti cum quo ungatur ypocundria dolorem se-
nat. Item sedat dolorē capitis & oculorum. Epa-
ticis eius potui datus prācipue febricitantibus cū
...a endiuie mirifice prādest. Pandecta. Camo-
...illa sedat dolorem apostematum mollifican-
do & resoluendo. Auicenna.

CAMEPITHEOS

¶ Camepitheos calidū & siccū in secūdo or-
 Et dicitur camedros maior. Habet uirtute
 cā mundificatiuā & laxatiuā. Et est resolutiuū
 uentositatum & attenuatiuum grossorum hum-
 rum: ideo ualet cōtra opilationem splenis & er-
 tis atq; matricis: urinam prouocat & menstru-
 tirpat & yctericiam curat & nefresi auxiliatur
 intestina purgat. Isto modo fiat potus sumēdus.

Recipe camepitheos: arthemisie: scolopēdrie añ.
m.i. radicū brusci: spargi: seminū feniculi: petrosi
lini añ. .ii. oīa buliātur ī uino & aq̄ ad cōsumatio
nē tertiæ partis: colatū dulcoret & fiat pot⁹ q̄ ad
oīa p̄dicta p̄sidiū p̄stat. Et succus camepitheos cū
mellicrato & bibitur ualet strāgurie. Et succus ca
mepitheos habet uirtutē cōsolidādi uulnera ma
gna: & curat plagat putridas. & resoluit duricies
mamillarū miscendo succo ei⁹ farinā fenugreci &
farinā seminis lini cum succo radicū alteæ. Et qñ
bibit⁹ de succo camepitheos cū ydromelle. xl. die
bus curat yctericiā. & ualet ī potu egritudinibus
epatis ad strāguriā & dolorem renū & ad pūctio
nes ītestinorū. Item succ⁹ camepitheos cum succo
caulium cū melle miscēdo ualet ad cōglutinādū
uulnera & phibet dilatiōes formice & aliorū apo
stematū de putredine multū corrosiua. Item pul
uis camepitheos cū melle datus ualet cōtra lum
bricos cum succo centaureæ miscendo. Item succ⁹
cum succo prēmule ueris uel succo herbe pa
ralisis in uino cocta miscendo castoreum quo in
ungatur locus paraliticus magnum præstat iuua
mentum. Et decoctio camepitheos cum abrota
& uino & zucaro miscendo in potu data ma
tricem in frigidatam calefacit & mundificat a su
perfluitatibus flegmaticis. Pandecta.

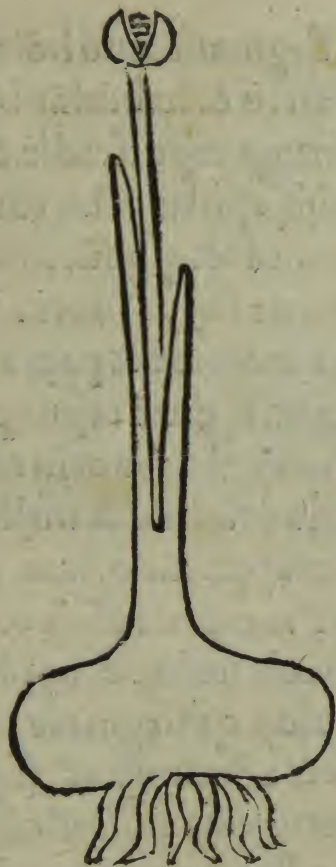

CAPILLVS VENERIS

¶ Capillus ueneris alio nomine adiautas. Pād-
 eta & lohānes mesue.ca. de Capillis ueneris
 capillus fōtiū. & fm quosdā coriādrūpute in
 cupaf. Et ē herba cuius folia sūt similia foliis co-
 riādri. Et secūdū. Dyascoride dicitur poletricon
 quæ omnia in idem redunt. Nascitur in locis u-
 brosis & aquosis & parietibus humidis & circa
 fontes: frigide & sicce est complexiōis temperate.

Platearius. Virtutē habet diureticā: recēs est mul-
te efficacie: exiccatus paucē virtutis: herba utilis ē
nō radix Cōfert cōtra calefactionē epatis & febrī
terciāe pdest ex eo fact⁹ sirupus. Recipe aq̄ deco-
ctiōis eius & endiuie & scolopendrie cū seminib⁹
quattuor frigi. & seminis portulace & lactuce &
ex hiis fiat sirupus cū zucaro quo utatur mane &
sero p̄ qualibet uice in quātitate medii cippi. Deī
ceps sumantur pillule de reubarbaro cū acumine
trium granorum diagredii uel loco pillulaz. Re-
cipe electuarii de succo ros. dyasene añ. 3. ii. cassie
fistule. 3. iii. misce & fiat bolus. Postea sumantur
tria sādālū uel dyadragātum p̄ cōfortatiuis. Ca-
pillus ueneris facit oriri capillos in alopecia & dis-
soluit scrofulas. eius succus mixtus cū succo abro-
tāi & par̄ mellis quo liniatur locus depillat⁹. uel
ponatur ipsa ad lixiuium quo abluatur locus de-
pilatus ratificando cutem callosam inde liniatur
loc⁹ talis cum succis. & cum melle ut supra. Item
succus capilli ueneris cum semine feniculi & mi-
liisolis decoctus cum uino frangit lapidem & iu-
uat ad excreādum humores flegmaticos ī pecto-
re peccātes cum succo yreos & par̄ zucari miscen-
do. Serapio. Item elixatura capilli ueneris & scolo-
pēdrie in uino ualet opilationi splenis & epatis &
strangurie & abscindit fluxū sāguinis. Pandecta.

XL

CEPE

C Cepe calide sūt i quarto cū aliquali humiditate. Et cepe lōge ac rubei coloris sūt acutiore
dis & cepis albis. & ē apertiuā: quia aperit
uenarum quæ sunt in ano: ideo aperiūt cepe en
roidas qñ applicātur ano. Et prouocant mēst
applicādo cepe in modum pessarii. Item cep
inflatiua & difficilis digestionis notanter c
Et cepe cocta calefacit corpus & subtiliat in

grossos hūores flegmaticos: iō hōinib' colericis no-
cet s; ipsis flematicis & habūdātib' flemate uisco-
so & crudo cōfert: qā cepe īscīdit & subtiliat gros-
sos hūores iō talib' epulas pstat tutas. Itē cepe ge-
nerāt sitī & mordicāt & gignūt uētositates: molli-
unt uētrē & fit ex eis suppositoriū. Et succ' cepax
mixt' cū puluere maiorāe & pag' zīciberis narib'
īflat' purgat caput. & dicīf caput purgiū. Et cepe
cōtusa cū aq̄ & ruta ualet ī morſu canis rabidi. Et
cepe mixta cū nido yrūdinū & melle pstat squinā-
cie pſidiū ab extra applicādo. Item cepe cōtusa cū
aceto & īde liniat' morphea ī sole & cōfert. Et qñ
succ' cepax cū thucia misceſ' & applicat' oculis ua-
let ad pruritū oculorū qā flegmate falso causat'. &
qñ misceſ' cū sale & administrat' sup uerucas au-
fert eas. Et qñ succus eius misceſ' cū adipe galine
& appōit' aufert calles seu nodos q̄ fiūt ī pedibus
ppter calcimēta. Et succ' cepax distillatus ī aurē
cōfert debilitati auditus & ī tinnitu eius & aq̄ de
i ī eā. Et qñ liniſ' succus eius cū succo abrota-
super alopicia facit nasci pilos. & circa barbā in-
nectus facit eā accelerare: qā fricatio facta cū ce-
bis aperit poros & īde aprat' locus p̄ crescētia pilo-
in lōgū & hoc habetur p̄ experto, Serapio. Itē ce-
ne ualent ad prouocandum coitum. Et frequen-
ter comestum obtenebrant uisum. Item inducit
somnum quia replet caput uaporibus.

CORIANDRVM

Coriandrū ē plāta cui⁹ semine cōmuniter utiur
 ī medicinis. & ē frigidū ī priō & sic. ī scdo. Aui-
 na. Sed Serapio dicit ipsu declinare ad caliditatē:
 similiter Galienus. Sed dyascorides cōtra dicit &
 uult q^d sit frigidū. Nota succus ei⁹ ualet apostema-
 tib⁹ calidis cū aceto & succo sēperuiue miscēdo. I.
 succus coriā dri cū farina fabarū & furfure tritici
 cū ros & aceto miscēdo remouet īflationē testicu-
 f

logꝝ ipsiꝝ applicādo. Itē coriādrū p̄peratū cū aceto
post prādiū comestū ualet ad p̄hibēdū ascēsū ua
porꝝ ad caput: ideo epilētia p̄ueniēs ex uapozꝝ exa
latiōe ad caput p̄ coriādrū post prandiū comestū
curat. Et coriandrū p̄peratū puluerizatū cū succo
plātaginis bibitū ualet cōtra fluxū sāguinis. & suc
cus eiꝝ cū aceto ualet cōtra ignē sacrū. Itē semē eiꝝ
cū aqꝫ plātaginis potatū a mulierē ilico stringit mē
struū & fluxū uētris: patet experiētia. Pādecta ca
de. Coriādro Coriādrū recēs ē frigidū narcoticū i
ducēs sincopī & stuporē: qā suo odoratu cōgelat
uapores & fumositates ascēdere ad caput iō ualet
ī soda siue dolore capitis. & ualet ebrietati: iō pōit
ī cibis epilēticorū quoniā cause epilētie sūt uapo
res ascēdentes a stomacho. Et aqꝫ īfusiōis coriādri
cū zucaro absēdit uirge erectionē & desiccāt sper
ma. Itē succꝝ coriādri naribꝝ īflatꝝ rectigit sāguinē
nariū. dē fit qñ odoratꝝ. Itē succꝝ coriādri cū suc
co sēperuiue & ebeti cū pāe miscēdo ualet applica
erisipila uꝫ apostematibꝝ calidis. Vel miscēdo
succū coriādri cū lactæ uel cerusa & aceto uel oleo
rosꝝ & idē facit ī igne p̄sico. Serapio. Itē coriādrū p̄
peratū ualet cōtra uertiginē causatū a uapore cali
do aut flegmatico. Et succus eiꝝ distillatꝝ ī oculo
medat eiꝝ puluerizationē. Et coriādrū ualet ī tre
more cordis dādo eiꝝ puluerē cū aqua boraginis:

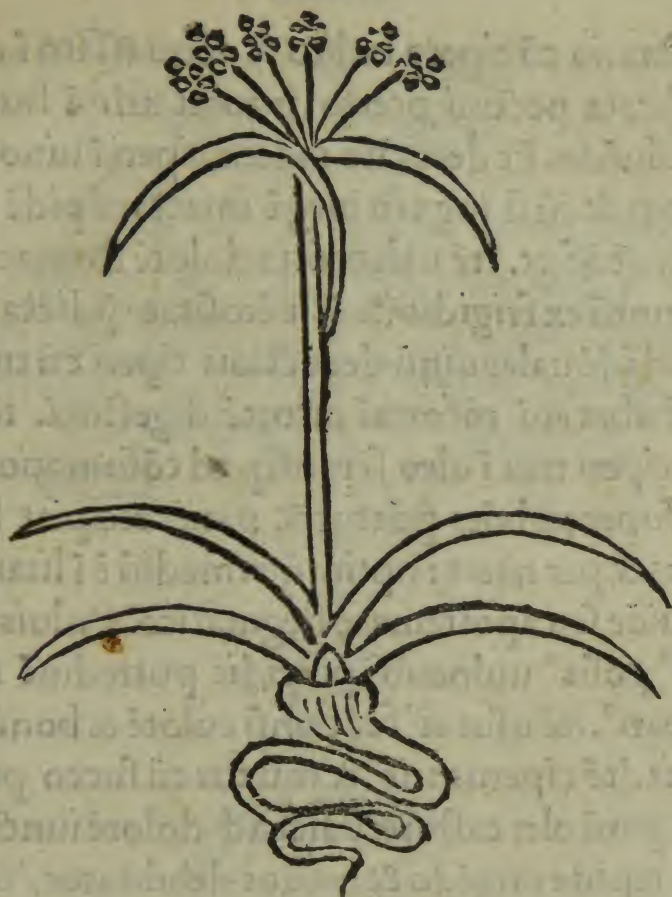

CVSCVTA

Cuscuta est res iuoluta super linū: est calidū ī
 priō & siccum circa secūdū. Est mundificatiuū
 & purgatiuū melācolie p̄cipaliter secundario fle
 gma isto mō. Recipe cuscute: scolopēdie añ. m. i.
 polipodii: radice esule: foliorum sene añ. o. i. flo
 rum uiolarum boraginis añ. m. s. omnia bulian
 tur in uino & aqua añ. lb. i. aceti parē ad cōsuma
 tionem tertie partis colatū dulcoret cum zucaro

f ii

& fiat pot⁹ sumendus ut supra postea sumat^r pil-
lule sequētes. R. masse pil. de lapide lazuli. masse
pil. stomati. añ. ʒ. . turbit. ʒ. . zinciberis gra. iiii. mi-
sce cū sirupo de scolopēdria & fiat pillule. ix. uel
sumat^r dyasene. o. . cū p̄dicta decoctioe loco pil-
lularū. postremo sumat^r dyacalamētū uel dyaca-
pere p̄ cōfortatiuis. Valet etiā p̄dict⁹ sirupus ape-
riendo cōtra opilationē splenis epatis & renū. Ad
idē ualet decoctio cuscute cū scolopēdria & semi-
nib⁹ diureticis. s. semine feniculi petrosilini in ui-
no. dem potus puocat urinā & cōfert yctericie q̄
fit ab opilatōe splenis ac epatis & iuuamētū p̄stat
pprie febribus ifātiū cū zucaro dulcorata iā di-
cta decoctio. Itē decoctio cuscute ē bōa stomacho
& maxie q̄n miscet^r cū ea anisū: apium & galāge.
Serapio. Cōfortat etiā stomachū & aufert quod
ī eo est fixū de superfluitatib⁹ decoctio iā dicta.
Et quando bibit^r cū acero sedat singultū & aperit
opilationes cū uino potata. Et aqua decoctiois ei⁹
mirabilis ad yctericiā. Et decoctio eius & anisi
& scabiose cōfert dolori pūgitiuo uentris: q̄a mū-
dificat sordes ītestinorū & matricis & renū. Aui-
enna. tem eius complexio est secundum cōple-
mem herbe cui adheret: quoniā fit calida p̄ ad-
herentiam calide herbe seu arboris. & fit frigida
per adherentiam frihide. Pandecta.

CIPERVS

Ciperus ē ca. & sic. ī secūdo. Et ē hērba triāgula
 ris. Et radix ei' cōfert usui medicine: habet uirtu
 tē diureticā: ideo ualet cōtra strāguriā: diffūriā ē
 cōtra lapidem: tali mō fit usus. Recipe radice ci
 peri benetrīti radice petrosilini añ. ōz. vi. seminū
 apii: feniculi saxifrage añ. ōz. i. oīa cōfusa buliāt
 ī uino ad cōsumationē tertiæ partis colatū cū zu
 caro dulcoret & fiat potus. Ad idem ualet catha
 f iii

plasmatio cū ciperō bulito & cōquassato ī oleo &
applicata pectini pcerto puocat urinā humores
dissoluēdo. Et decoctio radice ciperi ī uino cū sa-
xifraga & cū si inga in uirgā iniecta: alpidē frāgit
pcerto cōf. rt. Itē ualet cōtra dolorē stomachi & ī
testinorū ex frigidityte & uērositate pdicta potio
uel ad idē ualet uinū decoctiōis ciperi cū cinamo-
mo: habet enī cōfortā uirtutē digestiuā. tē deco-
ctio ciperi triti ī oleo sere usq; ad cōsumationē po-
stea super carbōes pōatur & paties recipiat fumū
per os & per nares: optimū remediū ē ī litargia. i.
obliuioe seu apostemate flegmatico. Puluis radi-
cis ei' posita uulnerib' putridis putredinē tollit.
Plateari'. Itē usus ei' fac bonū colorē & bonū odo-
rē oris. Itē ciperus trit' & mixtus cū succo parali-
sis & parū olei castorei ualet ad dolorē iunctura-
rū ea tepide ungēdo & neruos debilitatos. Itē fre-
quens usus ciperi īducit leprā qā adurit sāguinē.
Itē cēna. tē decoctio ciperi cōfert putredini na-
ris & mollificatōi gīgiue. Et uinū decoctio
ei' cōfert distillatiōi urie & debilitati uesice ual-
de & frigori ei' uehemēter & similiter operat' ī re-
ib'. Similiter cōfert frigori matricis & emoroidi-
auxiliū pstat emplastrādo cū decoctiōe ei'. Et
decoctio ei' supius dicta ualet febrib' iueteratis
ex flegmate. Serapio. Pandecta. Platearius.

CELIDONIA

¶ Celidōia calida ē & sicca ī q̄rto gradu. Et sunt
duæ species. s. minor. tamen una p̄ alia potest p
ni. Et cum in receptis reperitur radix nō herba d
bet poni. Radix est maioris efficacie. Virtutem ha
bet dissoluendi; consumendi & attrahendi. Cor
fert dolori dentium ex frigida causa; radix ali
quantulum trita & circa dentem teneatur. Con
fert etiam ad caput purgādum a frigidis humo

f iiii

ribus. & uulua repleta flegmate exiccare habet. Ra
dix celidonie trita coquatur & patiens fumū per
os recipiat: postea fiat gargarisma ex celidonia in
uino cocta & colato addatur parum zinziberis &
piretri & parum aceti & mellis & ualebit. Item celi
donia trita & in uino cocta & spongia infusa i ta
li decoctione intestinis applicata ualet in collica pas
sione. Cōfert etiā ad menstrua prouocanda & ad
matricem mūdificādā fiat fomentum crebre ip
si matri ex aqua decoctionis ipsius. Item aqua
decoctionis ipsius cum melle mixta ualet ad can
crum oris addendo puluerem rosarum siccarum
in modum pulmenti. Item puluis radice calido
nie mixtus ualet ad fistulas ori eius imittendo.
Platearius Et succus celidonie uel aqua eius i qua
sit dissoluta thucia utilis est ad uisum confortan
dum in quo cernitur aliquod grossum fm pupil
lam. Quidam recipiunt uinum decoctionis eius
cōtra yctericiam. Dyascorides capitulo de
celidonia dicit. Succus celidonie maioris melle co
ctus super carbones oculorum maculas detergit.
Item succus celidonie cum parum sulphure quo
ingatur cutis eius scabiem detrahit & ungues le
sos excludit. Succus eius mellis mixtus naribus
infusus caput purgat. Pandecta. Item dicit Sera
pio auctoritate Dyascoridis.

CATAPVCIA

¶ Catapucia calida est i tertio & humida i secundo gradu. Quando aut i receptis reperit fructu herba debet pōi remoto exteriori cortice. Et catapucia uiridis uirtutē habet pncipaliter purgandi flegma secūdario melācolia & colerā. Habet etiā uirtutē purgādi hūores per superiora ex unctuositate & lenitate q̄ habet. unde qñq; satis cōfert la-
nis p̄ reseruatiōe sanitatis. Et dat etiā egris ad exi-

tu dinē remouēdā cōtra febrē quōttidianā de fle/
gmate falso ex quo generatur scabies. Isto mō fiat
pot⁹. Recipe catapucie: scabiose: fumo terre añ. m.
i. radic. esule minoris . polipodii añ. o. . cuscute:
foliorū sene añ. . ii. omniū istorū fiat bulitio ī aq̃
ī ei⁹ colatura addatur par⁹ mellis despumati & fi
at sirupus digestiuis & laxatiuis. Ad idē claretū ca
piēdo catapuciā tritā cū speciebus . s. cinamomo: ga
lāga &c. cū uino parū decoquat⁹ cū melle miscēdo
& per sacculū distillādo ut moris ē multū ualebit
delicatis patiētibus febrē quōttidianā. Idē etiā mo
dus pdest podagricis . Item ī iure carniū recentiū
uel aliorū ciborū tale claretum potest misceri. Cō
fert etiā uinum decoctiōis catapucie ī yliaca pas
siōe. Idem p̃sidiū p̃stat cōtra paralīsim & arteticā
cū radice esule & herba nomie p̃mula ueris deco
quendo cū parū mellis despumati miscendo . Itē
puluis catapucie cū parū cinamomo ī ouo forbili
supt⁹ uel ī p̃diis sumēdo sine molestia purgat
uiores flegmaticos. Et uirt⁹ foliorū catapucie ē de
biliores granis. Et grana. xv. excorticata & mixta cū
par⁹ aloepatici & par⁹ mastice ī modum pillularū
purgat flegma & colerā & hūiditates aquosas &
p̃uocat nausēā & uomitū. Et cōfert etiā pot⁹ de
coctiōis ei⁹ cōtra scabiē & ī leppra auxiliū præstat
& lumbricos laxādo expellit. Serapio . Pandecta.

CVCVMER

C Cucumer est frigid⁹ & sic⁹ ī secūdo. Semē ī receptis assumit⁹. Et semē citrulli & cucurbite & lonū & cucumeris sūt fere ei⁹sdē uirtutis. Ista mina sedāt caliditatē & colerā. & p̄stāt cucumeres & citrulli & c. malū chimū & p̄perāt ad hūorū putrefactionē & ad febres. Et semē cucumeris me⁹ ē semine citrulli (itrullus lōgiores ē digestiōis eius us⁹ generat febres cronicas: cui⁹s nocumētū expellit anisū a uehemētia īflatōis stomachi. Item

habentes sincopi calidā odorātes ipsū reuiuiscūt.
Itē succ⁹ cucumeris uel citrulli &c. sedat sitim. Et
qñ bibi^t de radice eorū cū ydromelle facit uomer
hūorē subtilē eo magis qñ huic cōminisce^r deco-
ctio catapucie. Et succ⁹ eorū cōfert dolorib⁹ testicu-
lorū & uesice. Et semina p^rdicta sūt diuretica iō p^r-
cipue medicīe cōpetūt. Et ualēt etiā semina cōtra
opilationē splenis & epatis renū & uesice & cōtra
apostemata pectoris a corticib⁹ exteriorib⁹ mūda-
ta unde cōterant^r ī aq^a & ordeī coquāt^r & colatū cū
parū zucari misceat^r & cōfert p^rdictis discrasīis. In
acntis etiā febrib⁹ p^rcipue tertiāis cōtinuis uel iter-
pellatis cōfert decoctio q̄ttuor seminū p^rdictorū ī
modū sirupi tali mō dispēsādo. Recipe decoctio-
nis q̄ttuor seminū frigidorū & succi enq̄iue añ.
lb. ii. florū uiolarū uuag⁹ passulag⁹ añ. ʒ. s. seminū
lactuce ordeī: portulace: iube: sebesten añ. ʒ. ii. pru-
norū damasceni. numero. vii. buliātur oīa cū p^rdi-
ctis succis & par⁹ aceti ad cōsumationē tertiæ par-
tis colatū dultore^r cū zucaro albo & fiat sirup⁹ su-
mēd⁹ ut supra ī aliis capitulis īsinuatū ē. Postea su-
ma^r electuariū de succo ros. ʒ. s. cū parū cassi fi-
stulis miscendo p^r laxatiuo Postremo suma^r tria-
sandali uel dyaradon. abatur pro confortatiuis.
Idem sirupus ualet acute febricitantibus epaticis
& ethicis & æqualiter per urinam purgat & laxat:
Pandecta. Serapio. Platearius.

CALAMVS SILVESTRIS

C Calamus siluestris aromaticus ē calide & sic
cōplexiōis. & habet uirtutē subtiliādi & fortifi-
di sua aromaticitate. Et puocat urinā & mēstru-
bona puocatiōe notāter uinū decoctionis eius ci-
asarabacca & abrotano cū parū melle despuma-
dulcorādo de quo sumas in potu mane & sero
qualibet uice in quātitate medii cippi. & tales her-
be relicte post decoctionem caude applicet circa

IVJX
femoralia matricem aptat pro prouocatione mē-
strui. Similiter ualet uinū decoctiōis calami silue-
stris cū gramine & semine apii & ebuli cōtra ydro-
pissim ex cā frigida addendo colato parū zucari.
Idem etiā cōfert distillationi urine. s. strangurie &
egritudinib⁹ renum. Et quādo pessariū fit ex her-
bis relictis post decoctionem iam dictam prouo-
cat mēstruum & cōfert dolori matricis. Ad idem
ualet balneum in quo sint p̄dicte herbe bulite qđ
balneū aufert matrici dolorem. Serapio. Item em-
plastrum factum ex dicto calamo cum sanamū-
di & radice diptami mutuo cum oleo conquassa-
to confert & auxilium magnū præstat ī fractura
crurium uel in eorum contusione: ideo in lingua
uulgari sumit sibi proprium nomen ascriptum
suæ uirtuti nomine beyniuelde: cum eius uirtus
in restauratione crurium dissolutionem cōtinue
patientium uel contusionem patet per experien-
tiam. Et radix calami siluestris ē multum aroma-
tica & similis calamo aromatico. Valet contra do-
lorem stomachi & intestinorum ex frigidityte &
uentositate. Vinum decoctiōis eius cum cinamo-
mo & galanga digestionem cōfortat uel de pul-
uis eius cum galanga & cinamomo & parum zu-
cari in modum trageæ.

CANAPVS

CCanapus est calidus & siccus ī secundo gradu
 Semē canapi est maioris efficacīe q̄ herba qđ ex
 cat exicatione forti. Et habet uirtutē resoluēdi
 flatīōes & uentositates: iō ualet ipsū administ
 re in ydropisi ex causa frigida. Et quando nim
 comeditur expressio sui succi desiccāt sperma.
 quidā exprimunt succum eius q̄ distillatur in
 rem & sedat dolorē ei⁹ potenter. Serapio. Et radix

quādo coquitur cū radice malue & solatri in mo-
dū emplastri ualet apostematibus calidis. Et cor-
tex est ydoneus ad faciendū funes. Et de pprieta-
te eius est q̄ desiccāt humiditates quæ fiunt ī au-
ribus quādo distilatur in eis ex oleo eius. Et quan-
do aliquis utitur succo expresso a semine facit so-
dā. Et folia canapim cum abrotano in lixiuio bu-
lita & caput ī de lauetur delet furfures & facit ad
pillorum longitudinem. Et eius nutrimentū nō
est conueniens stomacho: quia dure digestionis exi-
stit. Item semen eius educit uentositates. Item suc-
cus totius herbe applicatus uulneri dolorem eius
mitigat. Itē sirupus acetosus de zucaro exhibitus
post sumptionem ipsius canapi aufert nocumen-
tum præstitum ex eis ipsius canapi: cum canapus
fit multum euaporatiuus uaporum ad cerebrum
unde generatur soda siue dolor capitis ob id siru-
pus acetosus de zucaro præfatus tale nocumētū
aufert. Item ex decoctione radice & seminis cana-
pi cum cerusa & oleo rosarū fit empiastrum apo-
stematibus calidis & erisipile. Item cum comedi-
tur succus seminis canapi in cibis facit stomachū
dolentem dolere & facit etiam malum humore
stomacho erectuare. huic obruat dyaciminum
quod est uentositatum resolutiuum.

DAUCVSCRETICVS

¶ Daucus creticus calidus & siccus in tertio gradu
cuius flores magis cōpetunt vsui medicine q̄ fo-
lia: & radix minime. cuius duæ sunt species. s. dau-
cus creticus qui est maioris efficacie; & daucus asi-
ninus qui existit cibus asinorum hic innuit da-
us creticus. Virtutem habet dissoluendi: consumen-
di: attenuandi. & est diureticū. Cum frigidū asma
& tussim de frigida cā cōfert de uinū decoctiois

g

XIX
eius & ficuum siccarum cum liquiritia si sit talis
discrasia sine febre. sed cum febre detur aqua de
coctionis diuretica & ficuum siccarum liquiritie.
& detur etiam dyaprasium cum uino decoctio
nis eius in causa frigida. uel cum aqua decoctio
nis eius in causa calida. Confert etiam uinum de
coctionis eius cum aniso contra grossam uentosi
tatem unde yliaca passio sepe numero impegnari
habet. Contra ydropisim ex frigida causa detur
talis sirupus. Recipe florum dauci. m. i. se. apii: fe
niculi: petrosilini añ. ʒ. ʒ. brusci: spargi añ. ʒ. ʒ. buli
antur in uino & aqua añ. lb. i. ad consumationem
fere medietatis & colatum dulcoretur cum parū
mellis despumati & fiat potus sumendus ut su
pra: quo consumpto sumantur pillule de miseri
on. & postremo exhibeantur dyalacca uel dyaco
ros pro confortatiuis. Talis etiam potus iam di
ctus opitulatur opilatione splenis ac epatis & ui
as meatuū urinæ aperit. Talis autē potus matri
cē mundificat & abstergit a suis superfluitatibus
sine molestia miscendo cū triffera magna nicolai
Vel fiat pessariū inde cū triffera cui misceat pul
uis dauci & parū mirre in oleo buliendo & matri
cē imponatur. item contra uicium lapidis & con
tra stranguriam & discuriam ualet uinum deco
ctionis dauci. platearius. pandecta. Serapio.

DIPTAMVS

Diptamus calidus & siccus in tertio gradu in calidis locis lapidosus præcipue reperit̃. Radix diptami maioris est efficacie q̃ herba. & radix in receptis reperit̃. Eligenda est radix quæ iterius habet solidam substantiam nõ perforaram. Virtutē habet dissoluendi: consumendi: atrahendi uenenu unde p̃cipue ualet ad morsū aīaliū uenenosorū ip̃a herba trita cū succo ceparū & applicata mor

fui miro modo ualebit. Potus etiam factus ex diptamo & arthemisia: sanamundi & auricula muris cum uino decoquendo uidelicet uulneribus ab intra sumendo & istum potum uulgares reputant pro magno secreto & talis potus ab intra uulnerata membra consolidat ut experientia docet. Sed puluis diptami cum cerusa & parum te repentine miscendo in modum unguenti quod ab extra applicatur uulnus consolidat. item ad menstrua prouocanda & ad fetum mortuum & ad secundinam educendam ualet potus factus ex decoctione diptami & arthemisie & abrotani cum uino & parte mellis despumati. Ad idem ualet puluis diptami cum mirra & succo arthemisie miscendo in modum pessarii matrici imponendo quod efficaciam magnam habet in prouocatione menstrui & aliorum ut supra. Confer etiam iam dictus potus contra straguriam & discuriam. uel uinum decoctionis radices diptami cum succo absinthii contra dolorem stomachi ex usu fungorum tactum. item contra frigidum asma fiat decoctio ficuum siccarum in uino & exprimat cui misceatur puluis diptami. item decoctio diptami cum ebulo & apio in aqua & parte mellis despumati confer contra ydropisim ex frigida causa. item quando fricat corpus in balneo cum decoctione diptami ualet contra yctericiam. item quando sternit hac herba in domo fugat aialia ueniosa. Plateari. Padecta. Serapio.

ESVLAMINOR

Esula est calida & sicca i^o tertio cuius radix usui
 medicine cōpetit: habet uirtutem purgandi fleg/
 ma principaliter & melancoliam. Cōfert esula cō
 tra febrem quottidianam. similiter ualet cōtra ar
 teticas passionēs. s. cōtra podagram: cirogrā & cō
 tra paralīsim & contra yliacam passionem & con
 tra ydropīsi; ex frigida causa. isto modo. Recipe
 radicis esule: radicis petrosilini ebuli: radicis acori

g iii

añ .ō; .i. seminis feniculi seminis apii & anisi. .ii.
masticis cinamomi añ.ō; .i. ex hiis fiat decoctio ī
aqua lib.ii. & cū zucaro dulcoret colatū & fiat si
rupus sumendus ut supra digestiuis & laxatiuis.
Et si delicati abborret talem potū decoquantur
radices esule cū carnibus recētibus & uuispassulis
& aniso & de brodio eius sumāt & ualebit ad su
pradictas passiones: uel fiat claretū ex puluere ra
dicis esule & aliis spetieb⁹. s. cīamomo: galāga: ani
so: masticis &c. & erit minus abbominabile & ma
gis delectabile. Et esula interdicta sit habentibus
calidā cōplexionē & inducit febrē potans eam: &
inuenerūt plures tale nocumentū ī eius opatione
Serapio. Et prācipue nocet patientibus emoroi
das: nā aperit uenas ani & inducit fluxū sanguis
earū quia uene ille de natura sua sūt fluxibiles. &
uenas quas apit etiā obstruit sua stipticitate & sic
citate & sic facit uenas emoroidales tumescere &
ille medicine quæ laxant cū stipticitate & acuita
te sicut esula & miseriō faciūt hoc. Serapio capitu
lo de strebā. i. esula. itē ī lacte esule nō ē aliq̄ bōitas
imo nocet illi q̄ accipit ipm. Et medici uiatores cū
tali lacte multos hoīes īterfecerūt pp paucitatē sci
entie ipsorū. & q̄ sitū ē ab eis: quæ eēt medicīa q̄ da
bāt ī potu: denu dabāt lac esule fore cū oleo sīsa
mīo mixtū & laxabāt aliquos usq; ad mortē. Sera
pio. Pādecta. Platearius.

ENDIVIA

Endiuia ē frigida & sicca ī primo: semina & folia medicinæ cōpetunt. & folia usui ciboꝝ ualent & maxime uirida sunt magne efficacie sed sicca nullius. Et diuerticā hēt uirtutē cōfortandi ex frigiditate alterandi: ideo ualet contra opilationem splenis & epatis ex cā calida. Et ualet ēt contra yctericiam & simplicem tercianam & duplicē & contra calefactionem epatis & calidum apo-

g iiii

113
stema. ad hæc oia ualet talis potus. R. succi endi-
uiel lb. i. scolopendrie: cicoree: lactuce añ. m. s. flog
uiolæ uuar passulæ quattuor seminū frigida
rū añ. 3. ii. oia buliant in aqua .lb. i. ad consuma-
tionē quasi medietatis colatū dulcoret cū zuca-
ro & fiat sirupus quo utat ad plures uices ut su-
pra insinuatū est. Deinde sumat reubarbari .3. ii.
in infusione cū aqua endiuiæ cui cū forti expræs-
sione addat dyasēiconis & cassie fistule añ. 3. ii. &
fiant austus laxatiuus. Deinde sumat triasanda-
li uel conserua uiolæ pro cōfortatiuis. Sed ab ex-
tra obuiando huic discrasie ualet epithimare re-
gionē epatis cū aqua endiuiæ cui par de sandolo
rubeo misceat p̄ dieta in ciboꝝ ac potuū ammini-
stratione sumant cibaria ad frigiditatē declinan-
tia ut sunt sorbella de ordeo & zucaro uel pultes
de farina ordeī cū zucaro & par acetī miscendo
& cancr̄ usus cū aceto decocti confert & aqua or-
dei cū zucaro albo decocta cōfert loco pot⁹ & ita
obuiabis p̄dictis discrasīs. itē aqua endiuiæ cū ce-
russa & aceto ē mirabile epithīa sup mēbra p̄ter na-
turaliter calefacta. Ex aq̄ et endiuiæ & succo altee
cū par croci fit iunctio optia ad podagrā. itē lac
qdā endiuiæ cū thucia mixtū abstergit albuginē
oculi. itē fit ex aq̄ endiuiæ & farina ordeī cū par
croci emplastr̄ trēoci cordis & cōfortat. cor. Aui.

LIII

EVPATORIVM

Eupatorium est calidum in prio & siccum in secundo. idem ē q̄ salvia agrestis. ualet cōtra uniuersitatē paralysim & particularē. Cōtra uniuersalem talis cōfert potus. Recipe succi eupatorii: sal. uie añ. lb. i. p̄muleueris. origini. maiorane añ. m. s. castorei. cinamomi añ. 3. ii. fiat decoctio cum zucaro albo dulcorando de qua sumatur mane & sero tepide administrando p̄ qualibet uice in quā

titate medii cippi: quo potu' cōsumpto recipiant
pillule sequentes. Recipe masse pillularū de eufor
bio. ʒ. ii. masse pillularū fetidarū. ʒ. i. turbit. ʒ. s. zī
ciberis gra. ʒ. misce malaxando cū sirupo de stica
dos & fiant pillule. 7. aut. 9. Quib' pillulis sump
tis sumat dyacastoriū uel dyancos nicolai pro cō
fortatiuis. itē cōtra ydropisī & yctericiā ex cā fri
gida si fiant ex opilatione splenis & epatis talis cō
gruit potus. Recipe eupatorii: saluie ebuli añ. m.
i. seminū apiū: feniculi: petrosilini añ. ʒ. s. oīum fi
at bulitio in uino & cū zucaro fiat sirupus sumen
dus ut supra. Deinceps sumat pillule de miseriō.
Et postreō recipiat dyalacca uel electuariū ducis
p cōfortatiuis. itē decoctio eupatorii & abrotani
ualet in alopecia & tiria caput inde lauādo. itē suc
cus eupatorii cū succo lapacii acuti & fumo terræ
cū oximelle miscēdo cōfert scabiei & pruritu qñ
potat cū aqua scabiose. & succus eupatorii cū suc
co lapacii acuti cū axungia ueteris porci & parū sa
lis cōis mutuo miscēdo cū parū sulphuris si placet
in modū unguenti quo ungat locus scabiosus &
multū pdest. itē uinū decoctiōis eupatorii cū ab
sintheo & parū zucari cōfert febribus crōicis & an
tiquis. & si addat assag: ualebit eo melius. Cōfert
etiā loco potus uinū decoctionis eupatorii & an
si doloribus & ulceribus intestinorum. Aui.

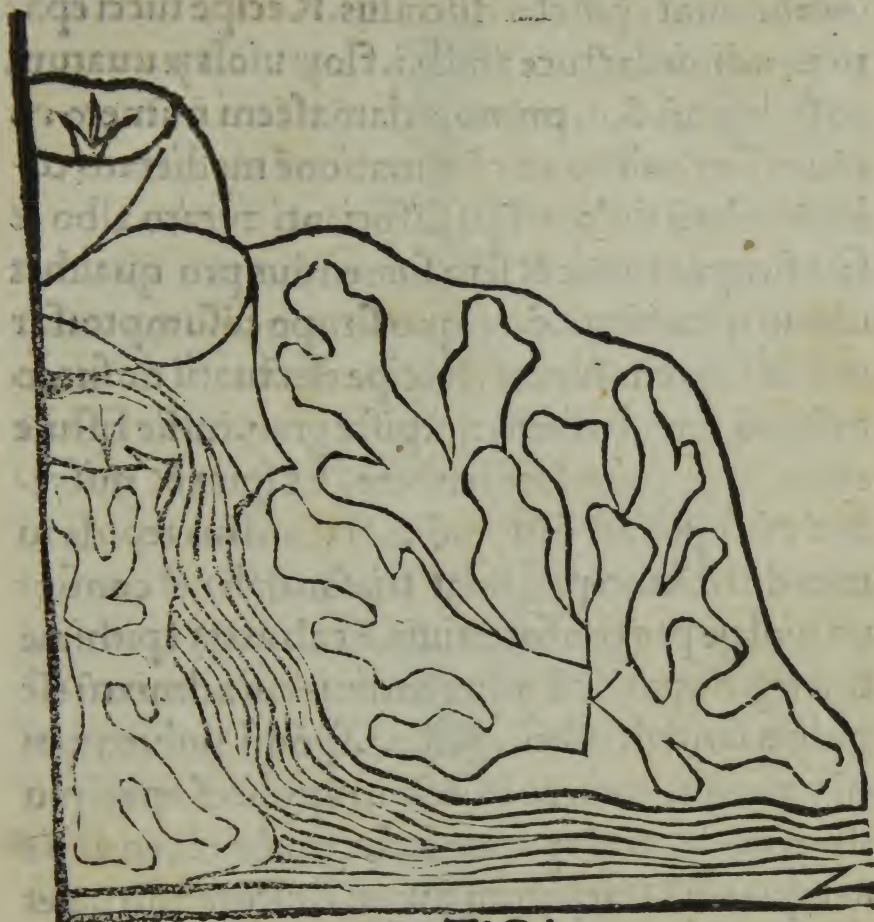
LIII

ENVLA

Enula cuius radix præstat iuuamentum in me-
dicinis ē calida & sicca in secundo gradu & in ip-
sa ē aliqualis humiditas su pflua propter hoc nō
calefacit corpus statim quādo ei occurrit. Cōfert
oībus lesionibus & doloribus frigidis & inflatio-
nibus uētositatū. Cōfert etiam dolori proueniē-
ti ex contusione lacertorū. hiis omnibus succurrē-
dū erit cum emplastro facto ex decoctione radi-

cis enule & yreos & radicis ipsius altee cum paræ olei
imiscendo & predictis locis exhibendo & auxiliabit ip
sis. Cōfert et oib' predictis de cā frigida pot' ex enu
la fact' dū radice yreos & semie anisi cum paræ mel
lis despūati miscendo. Cōfert et predictū emplastrū
sciatice & dolori iuncturarū. Præfact' et pot' au
xiliū pstat mūdificādo pect' & adiuuat ad expue
dū seu excreādū hūorē flegmaticū i pectore pec
cātē & ualet cōtra tussim & ē bone opationis quā
do ei admisceat dyairis solomonis. Et uinū deco
ctionis enule cum cinamomo & galanga miscendo
cōfortat stomachū in frigidatū & cor. Auicēna ca
pitulo de enula. Et enula ē duplicis maneriei. s. or
tulana & cāpestris. De ortulana mēs hic nō uersa
tur. Et uinū decoctiōis enule cum paræ zucari mix
tū cōfert spiritualibus mēbris seu cordialib' iux
ta illud. Enula cāpana redit p cordia sana. Cōtra
dolorē stomachi & intestinorū & cōtra yliacā &
strāguriā & collicā passiones ualet talis tragea ex
frigida cā intelligendo. Recipe enule cāpae: cina
momi añ. 3. ii. galāge. anisi liquiricie añ. 3. i. radicis
yreos: zīciberis añ. 3. 5. macis. gariofilorū. nucis mu
scate añ. 3. omnia puluerizentur & cū sufficienti
zucaro albo misceantur & fiat tragea. itē quādo
bibitur decoctio enule cū semie spargi & miliiso
lis puocat urinā & mēstrua. Pādecta. Serapio.

EPATICA

¶ Epatica frigida est & sicca in primo gradu. Est herba iuxta aquas crescens in lapidibus humidis Et ualet cōtra uitiū epatis unde denominata est. Et ualet cōtra calefactionem epatis & cōtra yctericam: detur aqua decoctionis epatice & endiuie cū zucaro miscendo. Et cōtra easdem passionēs & principaliter contra febrem tertianā cōtinuā uel interpellatā uicio epatis exuberanter calefacti uel

apostemati fiat sirupus talis qui maiore præstat
incolumitatē prædictis discrasiiis. Recipe succi epas-
tiche: endiuie: lactuce añ: lb. i. flog: uiolæ: uuarum
passulæ añ. ʒ. ʒ. prunor: damasceni numero 7.
oīum fiat bulitio ad cōsumationē medietatis co-
let & colatū dulcoret cū sufficienti zucaro albo &
fiat sirupus mane & sero sumendus pro qualibet
uice in quantitate. ʒ. 4: quo sirupo cōsumpto: far-
macia sequens sumat. Recipe electuarii de succo
rosæ. ʒ. ʒ. reubarbere. ʒ. i. pisce gra. ʒ. cassie fistule
extracte. ʒ. ʒ. terant reubarbere. Et spica & misce-
ant cū superiore sirupo. ʒ. ʒ. fiat austus tepide su-
mendus. Deinceps sumat triasandali uel conser-
ua uiolæ pro confortatiuis. Et ab extra epithime
tur regio epatis cū aqua endiuie cui admixtū est
pulis sandali rubei. ʒ. ii. & ʒ. ʒ. spodii puluerizati
cū panno lineo in eo hūectato applicet epati plu-
ribus uicibus. itē epatica scolopendria & endiuia
in aqua cocta cū parum zucari dulcorando ualet
contra opilationē splenis & epatis ex causa calida.
Valet etiam cōtra omnē egritudinem epatis & cō-
tra eius apostemata calida. Prædicte herbe con-
quassate & supposite epati confert in principio
apostematis repercutiendo. Eadem emplastratio
applicata matrici abscindit eius menstrua. Simili-
ter apposita cali. apostemati sedat eor: calefactionē.

LVI

ELLEBORVS. ALBVS

Elleborus albus calidus est & siccus ī tertio. Cuius duæ sunt species. s. albus & niger. Albus dicitur quia eius radix existit alba uel album humorem. s. flegmaticum purgat: & nigra dicitur: quia nigrum humorem uel melancolicū purgat. Et cum in medicinis reperitur eius radix inreceptis intelligitur. Et hæc proprietates ellebori albi ponimus. Antiqui aut utebantur elleboro albo ī purgationibus sicut & nos

nunc utimur scāmonea: quia tunc erant corpora
fortiora & eius uiolentiā poterant sustinere. Nūc
autē hūana corpora debilia sūt & ellebo. al. uio
lentiā tollerare nō possūt: unde cū sūma cautella
moderno tēpore danda est medicina elleborata,
unde debilibus ac macilentis elleborus p̄cipue al
bus & strictū pectus habentibus nō debet dari q̄a
cū uiolentia uomitū puocat & similiter per se ces
sum uiolēter purgat. sed flegmaticis facile uomē
tibus & pinguibus potest dari. itē infusio ellebori
albi per noctē in aqua feniculi quæ misceat̄ cum
oximelle ualebit multū febrī quottidiane de fle
grate uitrio. itē cōfert aduersus arteticā passionē
& podagrā & cirogrā & contra paralīsim. Oximel
lis est decoctio facta ex aceto & melle. Confert eti
am ab extra applicare decoctionē ellebori albi cū
origāo emplastrata mēbris paraliticatis uel arteti
cā passionē patiētibus cui par̄ almuri admisceat̄
de aq̄ salsa ex piscib⁹ sale cōditis extracta ut ē aq̄ q̄
alleca cōdiri habēt. itē puluis elleboris albi mixtus
cū succo p̄sicae uel oleo amigdolarū amax aurib⁹
īstillet̄ ualet cōtra uermes auriū. itē ellebor⁹ alb⁹
de coct⁹ ī lixiuio quo abluat̄ caput ualet cōtra pe
diculos & furfures. itē cōtra scabiē ualet unguētū
factū ex elleboro albo: litargio & oleo cōmuni &
aceto. pandecta. Serapio. platearius. Mesue &c.

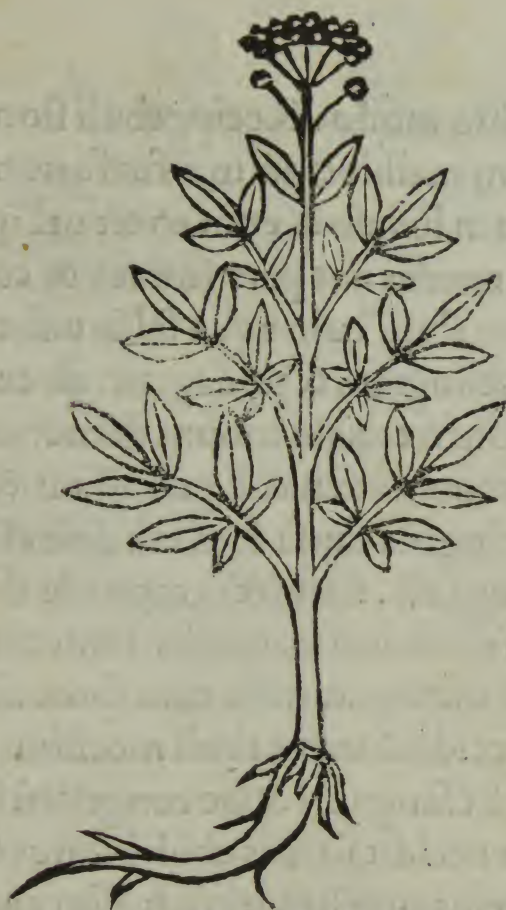

ELLEBORVS NIGER.

Elleborus niger calide & sicce existit cōplexio-
nis & si debite præparet totum corpus rectificat
& bonum colorem dat. sanguinem bonificat. q̃a
solutius est melācolici humoris. & rectificat si im-
mittatur galline & cū ea buliatur & addatur feni-
culus & illud brodium magnum præstat iuuamē-
tum. item decoctio ellibori nigri ualet ad cutis de-
fedationem. item puluis tā albi q̃ nigri ellebo. cor

h.

rodit carnē putridā in ulceribus putredis. Puluis
etiā ellebori nigri mixtus cū melle ualet applica-
re fistulis & in tribus diebus possibile ē curare eā.
Pandecta. Vterq; elleborus tā niger q̄ albus sunt
absterſiue uirtutis ideo cōueniunt in morphea &
lepra & scabie. ſ. decoctio ellebori utriusq; in ſuc-
co lapacii acuti. cum litargiro & paꝝ mellis miſcē
do. Acetum decoctiōis utriusq; ellebori cōfert do-
lori dentiū os tepide abluendo. & in tali decoctio-
ne miſceantꝝ piſa uel frumentū & ꝑꝑinetꝝ colum-
bis in cibo occidat eas. itē elleborus niger eſt cali.
& ſic. in tertio. Pandecta. Et eſt ſubtiliatius ſolu-
tius melancolici humoris & corroſiuus carniū
putridaꝝ in ulceribus & dicitꝝ q̄ quando naſciꝝ
elleborus niger apud radices alboꝝ fiunt fructus
illius arboris ſolutiui. Cōtra uermes auriū puluis
ellebori nigri miſceatꝝ cū ſucco abſin. & guttatim
& tepide auribus inſtilletꝝ & cōfert. itē infuſio ra-
dicis ellebori nigri cū ſemine feniculi aut petroſi-
nili in aqua ſcolopendrie cū paꝝ zucari miſcēdo
colerā & flegma ꝑ uentrē purgat. purgatio illa me-
lancolicis epilepticis. artheticis & paraleticis me-
dicatur. & peſſarium factum cum melle & ellebo-
ro nigro menſtrua prouocat & ahoꝝ ſum facit. Pā-
decta. ioannes meſue dicit album elleborum de-
bere uitari. quia ꝑꝑocatiuus & uenenum corpori.

EBVLVS

Ebulus est calide & sicce cōplexiōis quia uirtus eius desiccāt & incarnat & resoluit resolutione tēporata. Radices eius & folia sunt ea q̄ in uia medicine ualent. itē multum resoluit & aperit ideo p̄uocat menstrua fiat fumigatio cum ebulo & arthemisia & abrotano in uino decoquendo circa matricem applicando. item ebulus ualet cōtra podagrā inflatam uel alia mēbra inflata ex materia

h ii

III V J
flegmatica isto modo . Recipe ebuli florum ca-
momillarum melliloti añ. m. i. furfuris tritici. m.
ii. buliantur in lixiuio & cum eo ter uel quater in
die lauentur pedes aut pars inflata & confert.
Succus etiam ebuli cum aqua salsa ualet contra
arteticam & cirogram & podagram ab extra ap-
plicando. Confert etiam uinum decoctionis radi-
cis ebuli seminum feniculi petrosilini & apii in
ydropsi de frigida causa & in tali discrasia eximi-
um remedium est . Pandecta capitulo de ebulo.
item succus ebuli auri immissus sonitum earum
compescit & uermes aurium cum succo absinthii
miscendo occidit. Succus ebuli moribus uenena-
tis occurrit. Et sanguinē & lac congelatū soluit. &
sanguisugas occidit succus ebuli bibitus & uinu;
decoctionis eius cum liquiritia. tussim antiquam
compescit & squinaticis singularem præstat effe-
ctum succus ebuli cum aqua plantaginis cum pa-
rum piretri & parum mellis rosati miscendo in
modum gargarismi. idem prohibet reuma. flue-
re ad guttur. Cōfert etiam idem ad dolorem den-
tium os abluendo. idem subuenit uulne penden-
ti. item aqua decoctionis radices ebuli cum scolo-
pendria spleneticos mire iuuat : & uinum deco-
ctiouis eius & apii calculosis prodest. Pandecta.

EDERA TERRESTRIS

Edera terrestris quātum ad eius folia usui me-
dicine cōpetit. item folia eius cum aceto cocta cū
foliis altee & radice acori splenem tumentem atte-
nuat. isto modo dispensando. Recipe succi edere
terrestris succi scolopendrie añ. lb. s. altee farine fa-
barum. radicis acori añ. o. oīa cōfusa buliātur cū
succis & parum aceti quo emplastretur splen tu-
mefactus & cōfert. Sed ab intra sumendo cōfert

h iii

sequens potus tumefactioni splenis & omni opi-
lationi splenis: & aliis discrasiiis uitio splenis pro-
uenientibus: ut febris quartana. ydropisim. ycte-
ricia nigra a cā frigida. Recipe succorū edere tere-
stris. scolopendrie añ. lb. i. foliorū extremitatū ab-
sinthei asari florū centauree añ. m. s. florū boragi-
nis uuarū passularū foliorū sene añ. o. s. epitimi.
cuscute. semi. anisi. apii. feniculi. petrosilini. radi-
cū brusci. spargi añ. ii. liquiricie. o. s. oīum fiat bu-
litio cū. lb. i. uini albi ad cōsumationē fere medie-
tatis colet & dulcoret cū sufficienti zucaro & fi-
at sirupus quo utat tepide mane & sero pro qua-
libet uice in quātitate medii cippi uel. o. s. s. quo
cōsumpto sumat tale purgatiuū. Recipe electua-
rii amec. mesue. diaturbis. diasene añ. s. ii. cass. ex-
tracte. o. s. s. misce. cum sirupo iā dicto & fiat hau-
stus. Sed pro cōfortatiuis. sumat dyacorus uel
dyacappere uel dyacalamentū postremo applice-
tur emplastrū prādictū supra splenē tepefactum
primo regionē splenis ungendo cū unguentū di-
altee de super aplicando emplastrū. itē succus ede-
re naribus infusus purgat caput & dolorē capitis
mitigat. & succus cū herba auri dextre infusus si-
nistro denti dolenti medet. itē decoctio edere in
lixiuio cum corticibus nucum nondum maturat
nigrescit capillos. Pandecta.

EDERA ARBOREA

¶ Edera arborea ab herendo est dicta eo q̄ arboribus ^{tenere} ad herat. uel dicitur ab edo quia a capris editur & ipsis lac multiplicat. Radix eius frigida est nature & frigida inducit esse terram ubi crescit uirorem seu uiriditatem diu seruāt folie eius. & est amari & stiptici saporis. Edere autē duæ species. s. alba & nigra siue mascul⁹ & foemina. edera alba defert fructū albū & nigra nigroꝝ & edera coronari

h iiii

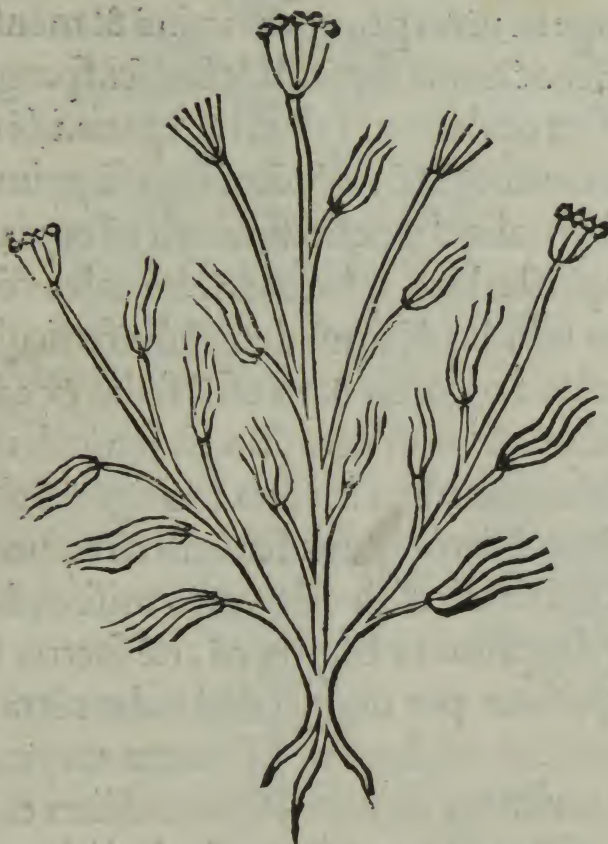
solebant poete in signum uinacis ingenii & subti-
lis. Vnde albertus magnus alexander suos milites
coronauit. Est autem talis edera arbor. ut dicit pli-
nius multum in altum se extendens q̄ diu inue-
nit arborem uel murum per quem serpit redicosa
seu ramosa habens folia intercisa & angulosa gra-
uis odoris. amari saporis sub cuius umbra latent
uermes. Edera quanuis sit amara utilis est medi-
cina. Nam uirtus inest ei stiptica & constrictiua
ideo dissintericis medetur. Item succus eius mix-
tus cum oleo amigdalarum amarum auribus im-
missus iuuat contra sorditatem. item succus nari-
bus instillatus caput purgat. dolorem eius miti-
gat. & contrariis est composita & ideo in causis
contrariis operatur. propter quod uirtutem ha-
bet maturatiuam attractiuam. mundificatiuam
& mittigatiuam ideo hircus nutritus edera arbo-
rea eius sanguis acquirit proprietatem diureti-
cam ad frangendum calculum in renibus & uesi-
ca. Est autem quædam species edere super cuius
folia ros inuiscatur ac in laudanum conuertitur
cuius uirtus magna medicis experitur. Nam fu-
mus eius menstrua prouocat & educit. & secun-
dinas expellit. Serapio.

FVMSTERRE

¶ Fumisterre calidus est & siccus in secundo gradu. Pandecta & dicitur fumisterre quia generatur a fumositate grossa a terra resoluta & superficie terre ad herens & quando uiridior tanto efficacior existit & exiccata nullius uirtutis. principaliter purgat melancoliā. secundo flegma salsum & colerā & est diureticam. Vnde decoctio eius cum aliis appropriatis ualet leprosis & ydropicis de frigida causa

Recipe succi fumiterre. lb. i. extremitatū absinth.
flor̃ centaur̃ee flor̃ boraginis añ. m. s. radice esu
le polipodii radice ebuli añ. o. s. i. cuscute dithimi.
foliorum sene añ. o. s. s. seminū feniculi petrosilini
apii. leuistici. mirabolonor̃ kebulor̃ indor̃ añ. s.
ii. liquiricie. s. i. omnia grosso modo cōfundantur
& buliātur cum aqua simplici. lb. i. s. cum parum
aceti ad cōsumationem medietatis coletur & dul
coretur cum zucaro & fiat sirupum. qui sumat̃
mane & sero tepide pro qualibet uice in quantita
te medii cippi. Quo consumpto sequentes pillu
le sumantur. Recipe masse pillularum de miseri
on. s. ii. masse pillularum de fumoterre. s. i. tur
biti. s. s. granorum conidii numero. s. zinciberis
gra. s. misce malaxando cum sirupo de fumoterre
& fiant pillule. 9. Postea sumantur dialacca uel
diacostum uel diacorus pro confortatiuis. Con
fert etiam succus fumiterre cum sero caprio cum
mirabolonis miscendo cum prædictis passioni
bus. item succus fumiterre cui misceatur puluis
miliisolis uel saxifrage & confert prouocādo uri
nā itē succ⁹ fumiterre ualet ad putrefactionē oris
& gingiuar̃ os cū eo abluēdo. itē succus fumiterre
cū zucaro ualet ad opilationē splenis & epatis de
frigida cā. itē succ⁹ fumiterre cū sulphure & oleo
lauri ualet contra scabiem. Pandecta. Platearius.

FENICVLVS

Feniculus est calidus & siccus in secundo gradu. Virtutē habet diureticā. Semē & folia & radix eius usui medicine cōpetunt. item aqua feniculi sua proprietate clarificat oculos cum thucia & lapide calaminaris puluerizatis miscendo fiat inde colirium. Vt serpentes exeuntes de cauernis habētes malos oculos uadūt ad feniculū. itē semē feniculi uel radix uel folia ei⁹ comeste facit mulie

ribus augmentare lac. itē decoctio seminis uel ra-
dicis feniculi cū semine petrosilini & miliisolis &
saxifrage in uino prouocat urinā & menstrua. itē
uinū decoctionis feniculi & brusci: spargi: leuisti-
ci confert opilationi splenis & epatis. idē est reso-
lutiuū uentositatū. itē cōtra morsū animalīū ue-
nenosorū ualet decoctio feniculi cū cepis in mo-
dū emplastri loco aplicando. itē ualet cōtra mor-
sū canis rabidi. idē uinū decoctōis feniculi & mē-
te digestiuā cōfortat & nausēā sedat ex cā frigida
puenientē. itē uinū decoctionis fenicul. ualet dif-
ficulter urinantibus & cōtra stranguriā & dissuri-
am. itē uinū decoctionis feniculi cū radice hermo-
datuli & radicis esule cū zucaro miscendo cōfert
cōtra ydropisim ex frigida cā. itē succus feniculi
soli expositus per uiginti dies ualet cōtra pannū
uel maculam oculorum. Et contra eorum oculo-
rum pruritum certum est remedium conficiat
parum aloepatici cum succo feniculi & ponat in
uase eneo ad solē ad uiginti dies & ponat in ocu-
lis more colirii. Platearius. itē feniculi usus frequē
tarde est digestionis licet cōferat nausie & infla-
tioni stomachi tñ malū pstat nutrimentū. Auicē.
de feniculo. idē in febribus cronicis seu iueteratis
ualet aqua decoctōis feniculi petrosilini & radicis
esule cū pagē zucari miscēdo. Pādecta. Platearius.

FRAGARIA

¶ Fragaria est frigide complexionis . Valet cōtra
apostemata ^{gutturis} gutturis isto modo . R. succi fragarie
& aque plantaginis añ. ʒ. 4. mellis rosati. ʒ. i. suc
ci moroꝝ celsi. ʒ. ʒ. albi græci balaoſtie añ. ʒ. i. fiat
inde cum parum aceti gargarismus. itē aqua de
coctionis fragarie ualet contra sudorem & calo
rem. & si in tali decoctione fragarie dissolueren
tur dragantum ualet cōtra sitim . Cōfert ēt uinū

decoctionis fragarie seminis petrosilini & saxifra
ge contra canculum de tali potando. item succus
fragarie cum melle rosarum ualet ad ulcerationē
oris. Et fragaria sumpta cum boragine in cibis ge
nerat bonum sanguinem. Succus etiam fragarie
cum cinamomo sumptus ualet contra fetorem
oris. idem ualet pro dolore capitis & corde. item
olera facta ex foliis fragarie & bletibus & boragi
ne cum uuispassulis ualent cōtra ethicam. Et suc
cus fragarie cum foliis fraxini mutuo decocta in
modum emplastri ualent contra fracturam cru
ris quia consolidat. item emplastrum cum foliis
altee incorporatum contra contusionem in cor
pore in membris a casu uel percussione factam
multum prodest. item omnia uulnera cum succo
fragarie linita cōsolidat & si quis fuerit leſus quā
tum ad membra interiora succus fragarie cum
succo consolide minoris mixtus cōsolidat uulne
ra ibidem discontinuata si sumatur in potu. Pro
dest etiam mulieribus cōtra nimium fluxum mē
struorum cum succo plantaginis mixtum.

FRAXINVS

¶ Fraxinus frigidus & siccus in secundo. Virtus eius est quæ cū fuerit recens conglutinat uulnera recentia & aqua in qua folia recentia fraxini cū radice eius sint cocta in modum emplastre confert fracture ossiū ipsa cōglutiando & cōsolidando. item uinum decoctiōis corticis fraxini & cortici tamarisi datū in potu infallibiliter splenem attenuat. Nam res probata est q̄ si detur porcello bibere

aliquibus diebus & interficiat' minimū inuenies
splenē. Pandecta capitulo de fraxino. itē ualet cō
tra diffinteriā & liēteriā & fluxū uentris aqua plu
uialis decoctionis corticis. fraxini & seminis plan
taginis. & ex tali decoctione fiat fomentū cū spō
gia super intestina ualet similiter cōtra prædictas
passiōes. idē applicatū cū spōgia super stomachū
addendo paræ aceti ualet cōtra uomifraex debili
tate uirtutis cōtentiue. item ex cineribus corticu
tunxini & succo lapacii acuti cum paræ oleo lauri
ni & paræ argenti uiui. mutuo miscendo in mo
dum unguenti quod ualet scabiosus. itē. 3. i. 5. pul
ueris corticis fraxini cum uino miscendo purgat
flegma. Serapio capitulo de fraxina. & humidi
tas quæ reperit' in capitibus quæ in principio na
scuntur in ramis quando apparent si liniat' facies
cum ea humiditate abstergit maculas fedas faci
ei. & ex illa exiccata humiditate generantur ani
malia quæ assimulātur cimicibus. item fraxini cō
tra uenenum sunt utilia. Nam succo expræssō &
potui dato cōtra serpentes seu uenenum summū
opiferum est. & tantum habet uirtutem ut serpē
tes eius umbram matutinā uel uespertinam non
abtingant. Quod si inter ignem folia fraxini po
natur serpens in ignem plus q̄ in fraxinū fugiēt.
Bartholomeus anglicus dicit. de pprietatib' reg.

GRANA SOLIS

☞ Grana solis. i. miliū solis est calidū & siccum in tertio eius semē est maioris efficacie & album rotundum & lapidosum. nascitur in locis asperis & altis. Virtus seminis. eius est prouocatiue urine & fractiua calculi ideo uinū decoctionis miliisolis & seminis feniculi. petrosilini puocat urinā & frāgit lapidem. Sed fiat potus inde qui melioris est efficacie. Recipe succi miliisolis aquarū feniculi:

petrosilini añ. lb. s. seminum miliisolis saxifrage:
alKaKenge apii añ. o. s. radicum brusci: spargi añ.
3. ii. seminis melonū sanguinis hirci añ. i. oīa cōfu
sa buliantur in uino. lb. s. ad consumationem fe
re medietatis colatum cum zucaro dulcoretur &
fiat potus mane & sero sumendus. item uinum
decoctiōis miliisolis uel puluis miliisolis in cibis
mixtus soluit stranguriam & diffuriam & yliacā
passiones. Serapio autoritate rass. q̄ puluis mili
solis mirabilis est in prouocatione urine & men
strui & frangit lapidem in renibus & uesica quo
cūq; modo sumatur. uel in uia cibi aut decoctio
nis aut tragee. item tragea communis exhibita ci
bis mixta cum miliisolis miro modo conferre ha
bet tum in prouocando urinam tum in purgan
do mēstrua & frangendo calculum in renibus ac
uesica. Recipe seminum miliisolis saxifrage alKa
Kenge seminis spargi apii & melonis añ. 3. i. cina
momi gariofolorum macis galange sanguis hirci
añ. . s. zucari albi quartam. lb. misce & fiat targea
in uino aministrando uel in uia cibi. Et melius ua
lebit amministrare trageam tempore necessitatis
in balneo aquæ dulcis cum aqua feniculi uel raf
fani maioris. Et ī aqua balnei sint coctē tales her
be utputa absinthēū. feniculus petrosilinū tana
cetū flores cāomillaz. Plateari. Pādecta. Serapio.

GALLETRICVM

Galletricum alio nomine ceprum galli. calidū
est siccum. De pprietate galletrici est purgare ma
tricem potum inde faciendo. Recipe succi galle
trici. succi arthemisie añ. lb. abrota. seminum feni
culi anisi petrosilini añ. m. s. cinamomi galāgi añ.
3. i. oīa buliantur in uino sufficienti ad consuma
tionem medietatis. colatum dulcoret cum melle
spūato & fiat pot' sumēd' mae & sero ad placitū

i ii

IVX3
quo potu consumpto sequens euformatum con-
ferre habet. Recipe gere pigre galieni. 3. iii. diafeni
conis. 3. i. cassie extracte. 3. i. misce cum prædicto
potu & fiat haustus. Deinceps sumantur diam-
bra uel electuarium de gemmis uel zucaram re-
gal pro confortatiuis. Balneum etiam aquæ dul-
cis cum suis herbis appropriatis postremo con-
ferre habet matricem mundificatam a suis feci-
bus magis aptando ad eius conceptionem. Her-
be conuenientes matrici in balneo sint mellissa
matricaria arthemisia Galleticum yfopus origa-
num menta &c. item post balneum sumatur. 3. i.
de metridato cū aqua arthemisie & in præsentie
casu multum ualebit. Et aliis diebus fiat fomen-
tum cum decoctione galletrici & arthemisie &
matricarie &c. in uino cocta matricem inde fo-
mentando istud crebre fiat & eo melius aptabis
matricem in frigidatam ad potentiam conceptio-
nis. Et ad cibos misceat zucaram regal uel tragea
communis pro confortatione stomachi & alio-
rum membrorum. Platearius.

GARIOFFILATA

¶ Garioffilata calida est & sicca in secūdo & ista herba magnam habet efficaciam scđm folia maiore. q̄ scđm radices. Vnde folia nō radix in medicina poni debent & recentia maioris sunt uirtutis q̄ exiccata. Habet autem uirtutem dissoluendi cōsumendi aperiendi & garioffilata dicit̄ quia habet odorē similē garioffilis. fomētū factū ex uino decoctiōis garioffilata & galletrici & arthēsie mē

i iii

struum prouocat: Et suppositorum uel pessari-
um factum ex succo garioffilate & arthemisie.
cum mirra miscendo ualet ad idem matrici ap-
plicando. Item uinum decoctionis garioffilate &
mente cum galanga miscendo. ualet ad confor-
tando digestiuam & contra dolorem stomachi
& intestinorum & contra uentositates ex frigidi-
tate. Item uinum decoctionis garioffilate & cori-
andri præperati ualet in doloribus capitis. ex uen-
tositate ex stomacho proueniente. Item garioffi-
lata sua aromaticitate emendatur in passionibus
cordis. Item uinum decoctionis garioffilate cum
cinamomo & macibus miscendo ualet contra cor-
dis discrasiam. Item succus garioffilate mixtus
cum parum uiridis eris fistulis iniectus curat eas
Item uinum decoctionis eius & cimini & scabio-
se confert in colica & yliaca passionibus. Et suc-
cus garioffilate cum aqua plantaginis miscendo
est siccatiue uirtutis & secundum uetrem reuma-
ta sufficienter. Pandecta capitulo de garioffilata.

GENCIANA

¶ Genciana calida est & sicca in secundo gradu cuius herba eodē nomine appellat. Et eius radix usui medicinæ competit. Vnde radix nō herba in medicinis ponitur. Et genciana multam habens amaritudinem bona est & paruum amaritudinē abicienda est. Habet enim uirtutem dissoluendi cōsumendi & attrahēdi & est diureticū. Vinū decoctiōis eius radices & radices yreos cū liquiricia. Va

i iiii

let contra inueteratam asma. Ad idem ualet em-
plastrum factum de puluere genciane & radice
yreos cum melle miscendo pectori applicando
uel ungatur pectus cum unguento dialtee cui
misceatur puluis radic. yreos & magnum præstat
præsidium. Item epilanticis confert puluis gen-
tiane cum aqua maiorane. Et puluis eius datus
cum succo mente in potu prodest morsui anima-
lium uenenosorum. Et puluis gentiane mixtus
cum succo ceparum ualet contra morsum reptili-
um animalium uulneri supponendo. Item pul-
uis genciane mixtus cum puluere abrotani cum
succo arthemisie & parum mellis fiat pessarium
matrici supponendo ad prouocandum menstru-
um fetum mortuum & secundinam & miro mo-
do conferre habet. Platearius. Et uirtus eius ma-
gna existit aperiendo opilationes. & qñ sumis suc-
cus gentiane uel aqua decoctionis eius cum cina-
momo prodest dolori lateris & torsioni neruo-
rum & eorum corrosioni & dolori epatis & sto-
machi. Et puluis gentiane mixtus cum puluere
aloepatici curat ulcera corrosiua & fraudulenta.
succus abrotani cum puluere genciane mixtus au-
fert morpheam albam. Platearius. Pandecta.

GENESTRA

¶ Genestra est frutex calide & sicce cōplexiōis in secundo gradu. & producit flores citrini coloris si miles figure lune. & semen eius est calidum. & in flore eius & stipite est humiditas superflua cū uirtute incisiva quare multiplicat uomitum. & sunt oēs partes eius cōturbatiue incisive subtiliatiue & prouocatiue. nocet stomacho & cordi & cum melle rossi. tollitur eius nocumentum & cum mastice.

Semē autē eius ppinandū est cū aqua mellis rosa
rū aut cū semine anisi aut feniculi aut auferunt.
nocumentū floꝝ uel semine geneste. Et flos gene
ste decoctionē mediocriter sustinet. Semē at eius
plus sustinet. Est autē alia quæ uocat genesta fri
gide & sicce cōplexionis similis geneste superiori
sed minor est & habet stipites minores & angusti
ores & albū florē facit. Pādecta hæc dicit ca. de ge
neste. & diascorides simili ca. dicit q̄ semē geneste
& flos bibitus cū mulla humores uomitibus pur
gat. Ioannes mesue dicit per uomitū & per uentrē
educit flegma & per iuncturas forti motiōe edu
cit. & mūdificat renes ab oībus supfluitatibus &
puocat urinā fortiter. & frāgit lapidē in renibus
& uesica neq; pmittit materiā figi in eis neq; lapi
dē cōdensari. Ad hæc oīa potus ex semine & flori
bus geneste factus cōferre habet isto mō. R. floꝝ
geneste & seminis eius & seminis anisi & feniculi
añ. m. .s. radicū spargi & petrosilini añ. o. .s. masti
cis. .s. fiat oīum decoctio in uino & aqua añ. lb. i.
ad cōsumationē tertie partis & colatū dulcoret cū
melle ross. & fiat potus sumēdus ut supra. Idē ua
let ad apostema splenis. Itē aqua decoctiōis floꝝ
& seminis eius cū aqua plantaginis ualet cōtra dis
sinteriā. & fomentū ex tali factū ualet ad cōstrin
gendum fluxum menstruorum. Pādecta.

LXX

GRAMEN

Gramen est frigidū & siccū in principio primi gradus. Aqua decoctionis eius & radic. petrosilini ualet cōtra diffuriā & frāgit lapidē & curat uulnera uesice & prouocat urinam & est conglutina-
tiua & curat reuma uentris. Item succus graminis uulnera recentia dum sunt sanguinolenta cōglutinat. Sed semē eius puocat urinā & desiccāt qđ currit ad stōachū & ītestina ex hūiditatib⁹ q̃a uir-

tus eius est testificatiua sine stipticitate. Item radix eius est sanguilentorum ulcerum consolitativa ipsa radix cum succo eius desuper cathaplasmata & id confert. Item elixatura graminis torsionibus uentris & diffurie medicatur uulnera uesice optime curat & calculos frangit & urinam prouocat. Canes quando uolent se purgare hanc herbam manducant. item in splenis dolore ualet uinum decoctionis graminis & scolopendrie & radicis fraxini cum parum zucari miscendo & potum talem administrando. Sed talis decoctio sine zucaro ualet ipsi spleni ab extra applicando ipsum splenem fomentando inde mox sentiet beneficium. Pandecta ca. de gramine. & Auicenna eodem ca. dicit. Gramen facit coherere plagas seu uulnera sanguinea. Et decoctio eius cum diptamo ex semine petrosilini saxifrage in uino extrahit lapidem. Et semen eius in uino decoctum uel aqua prouocat urinam prouocatione forti & abscindit uomitum & fluxum uentris. Pandecta autoritate galieni. Item succus graminis cum parum abrotam puluerizati & parum mellis in potu datus ualet contra uermes seu lumbricos a proprietate. Sed ab extra ualet succus eius cum felle thauri mixtus in testina ungendo. item succus graminis cum herba & parum aceti ualet contra ignem sacrum.

HERMODATTVLVS

Hermodattulus ē herba quæ crescit in fine autunni. Et quidā habet florē albū & quidā ad nigredinē declinantē. & est quidam dattulus habēs florem rubeum sed album florē deferens est melior alii sunt tanquam uenena. Et est calidum & siccum circa secundū gradū. Auicēna secundo libro capitulo de hermodattulo. Et solutiōe educit flegma a iuncturis. & ē medicīa cōferēs arthetis

passionibus. Et quia nocet stomacho & nauseam
præstat & uentositates impregnat ideo ualet radi
ci hermodattuli miscere zinciber & masticem &
ciminum & doff. eius est a. 3. i. ad. ii. Mesue. Hæc ra
dix si crude comedatur occidit strangulando si
cut fungus occidit. Serapio eodem capi. Ne aliqs
erret comedendo radicem hermodattuli loco ce
parum quia est dulcis & delectabilis saporis. & ra
dix cōfert illis comedentibus fungos malos est eis
summum remedium. item albus est bonus poda
gre sed rubeus occidit. Serapio idē cōfirmat me
sue. & radix hermodattuli puluerizata exiccat uel
cera antiqua & abstergit ea cum paræ melle miscē
do. & est cali. & siccū in tertio Mesue. Et radix her
modattuli ualet uariolis. & melior ex eo est qui est
albus exterius. Niger uero & rubeus sunt ambo in
terficientes & eius radice nimius usus facit com
mouere sanguinem & inducit eius adustionem &
nocumentū magnū & egritudines sicut erisipilā
in capite & aliis partibus corporis. Serapio. itē ra
dix eius habet uirtutē attrahendi & cōsumēdi &
dissoluēdi. & aqua feniculi decoctionis radice her
modattuli ualet illiaca & collica passioib⁹ febre nō
existēte acuta. & puluis radice ei⁹ ualet bñdicte la
xatiue miscēdo purgādo hūores ī articulis peccā
tes. & puluis ei⁹ cū sapōe ualet fistulis ipōere. Pā.

IUSQUIAMVS

¶ Iusquiamus est frigide & sicce cōplexionis. Et ex eo deterius & fraudulentus est nigrum deinde rubeū sed albū est magis in colume. Et est id qđ administratur. Si autem non reperit albū administret rubeum & aliter nigrum semper. Nigrum est frigidū & siccū in fine tertii & album in principio ipsius Auicēna ca. de iusquiamo. Et est supfastiuū & abscindit fluxū sanguis & sedat sua stu-

pefactioe dolores pcussos & sedat dolorē aposte-
matū calefactorū p̄ternaturaliter iō ualet erisipile
eius succus cū paꝝ aceti. Et succus eius cū furfure
tritici & paꝝ aceti. Et succus ei⁹ sedat stupefactio-
nē & dolorē testiculorū. Et succ⁹ iusquiami cū succo
herbe palisis cū quo epitiet loc⁹ dolorosus arteti-
ce passionis & magnū præstat iuuamentū & biba-
tur. ʒ. de semine albo cū ydromelle añ & eo meli-
us ualebit. itē succus uel oleū eius sedat dolorē au-
ris tepide imponendo. Et succus eius cū aceto uel
uinū decoctionis eius cū aceto & piretro ualet do-
lori dentium. Et succus eius cū aqua rosarū appli-
catus fronti inducit somnū. Et si ex foliis ipsius
comedaꝝ aliquid cōturbat rōnem. itē succus fo-
liorū ipsius linitus super oculos sedat eorū dolores
& phibet fluxū humorū ad oculos. Et fit ex foliis
iusquiami emplastrū cū paꝝ aceti ualet apostema-
tibus mamillarū. Et eius succus cū foliis iusquia-
mi mixtū in modū pessarii ualet dolori matricis
& abscindit fluxū menstruorū. itē usus eius est ue-
nenū quo ratio permisceꝝ & destruit memoriam
& inducit inaniā. itē cōtra instātiā uigiliarū in acu-
tis febribus ualet inducere somnum fomentan-
do pedes & tempora cum aqua decoctionis fo-
liorum iusquiami sed ad frōtem addatur lac mu-
lieris cum albumine oui & paꝝ aceti. Platearius.

LXXIII

ISOPVS

Isopus alius est montanus. alius in ortis reper-
tus calidus est & siccus in tertio gradu. cōfert pe-
ctori & pulmoni. & cōtra asma & tu ssum antiquā
decoctio ysopi & yreos cū ficubus & liquiricia isto
mō. Recipe folium ysopi millisse añ. m. i. radicū
yreos & lilii añ. o. ii. liquiricie enule campane añ.
o. i. ficuum numero. ix. omnium contusorum fi-
at decoctio in uino & aqua añ. lb. i. ad cōsumatio

k

nem tertie partis colatum dulcoretur cum zuca-
ro uel melle depumato & fiat potus sumendus
mane & sero tepide pro qualibet uice in quantita-
te medii cippi quo consumpto sequentes pillule
sumantur. Recipe masse pillularum de agarico. ʒ.
ii. masse pillularum agregatiuarum. ʒ. i. agarici. ʒ.
ʒ. salis gemme gra. i. misce cum sirupo de yso-
po & fiant pillule. ix. Deinde sumatur dyaysopum uel
dyaprasum uel dyadragantum calidum pro con-
fortatiuis. hæc omnia ualent prædictis discrasii-
a causa frigida prouenientibus. Item uinum de-
coctionis yso-
pi & ficuum siccarum & liquiricie ua-
let contra tussim frigidam. Vinū etiam decoctio-
nis yso-
pi & ficuum & seminum feniculi petrosili-
ni ualet dolori stomachi & intestinorum. & si cū
hiis decoquitur arthemisia mūdicat matricem
a suis superfluitatibus frigidis. & fomentum fa-
ctum ex decoctione foliorum yso-
pi & arthemi-
sie & abrotani in uino ualet matricis a suis super-
fluitatibus mundificando & abstergerendo. Item
cōtra catarrum frigidum & casum uuule fiat gar-
garismus ex decoctione yso-
pi & florum rosarum
& piretri cum uino & parum aceti. postea uuula
subleuetur cum digito & super spargatur puluis
zinciberis & piretri. Auicenna.

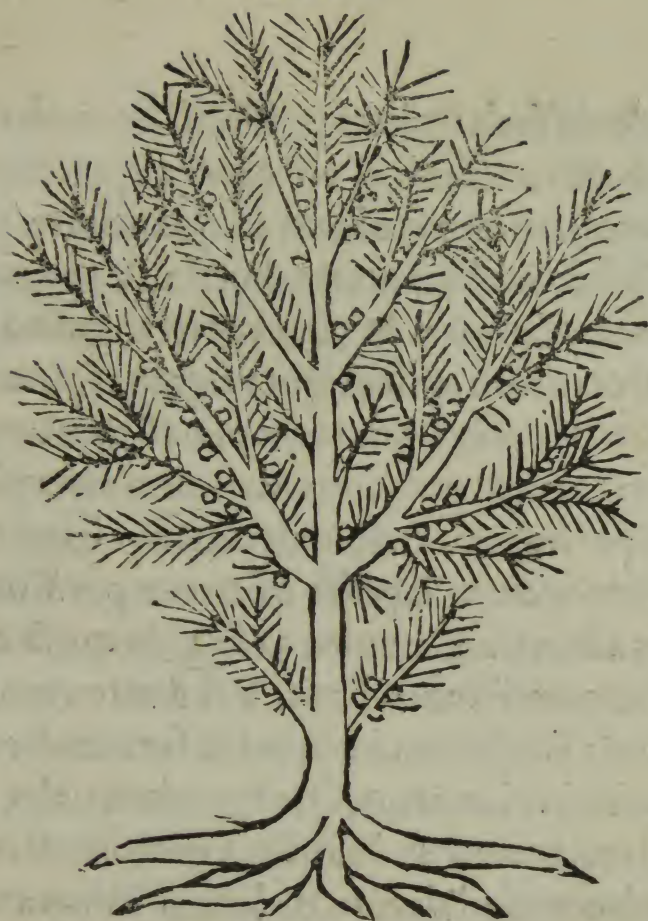

IREOS VEL IRIS

Iris & yreos cōueniunt in foliis & differunt in floribus. Vnde uersus. yris purpuream florē gerit yreos album. Gladiolus croceum sed spatula fetida nullum. Calidum & siccū est in fine tertii. Radice utimur in medicinis. & una radix pro alia poni potest. Platearius. Virtutē habens diureticā dissolutiuā & apitiuā. Iō ualet cōtra opilationē splenis & epatis. renū & uesice & cōtra uitiū pectoris

k ii

& pulmonis & stomachi & intestinorū ex uentosi-
tate. & contra ydropisim ex causa frigida pro hiis
oībus discrasiiis pdest uinū decoctiōis radicis yre-
os & yfopi & seminū feniculi petrosilini anisi li-
quiricie cū parā mellis despumati miscendo. Item
puluis radicis yreos pdest ulceribus putridis q̄a
carnē mortuā & putridā & superfluā corrodit. Et
pulvere radicis yreos & thucie cū aqua rosarū uel
feniculi fiat coliriū & ualet ad pannū oculorū. Ha-
bet etiā uirtutē absteruiuā & mundificatiuā & di-
gestiuā iō succus radicis eius & parā pulueris esu-
le cū aqua mellis miscendo purgat flegma grossū
& educit ip̄m. & aqua decoctiōis radicis yreos cū
parā ellebori albi & ceruse. faciē mundificat eius
pannū & lentigines auferendo. Itē succus radicis
yreos mixtus cū melle ross. uel puluis radicis eius
cōfert ulceribus sordidis & facit nasci carnē in fi-
stulis & aliis ulceribus. Itē puluis radicis eius cum
axungia porci mixtus lenificat duricis & aposte-
mata grossa & scroffulas. Itē eius oleum ualet in
spasmo & paralisi & siatice & cōtricioni lacertorū.
Itē aperit etiā orificia uenarū emoroidarū & aufert
geomorream & polutionem & puocat menstrua
cum uino decoctionis eius. Item eius oleum cum
oleo rosarum & parum aceti remouet sodam. Et
puluis eius facit sternutationem. Auicenna.

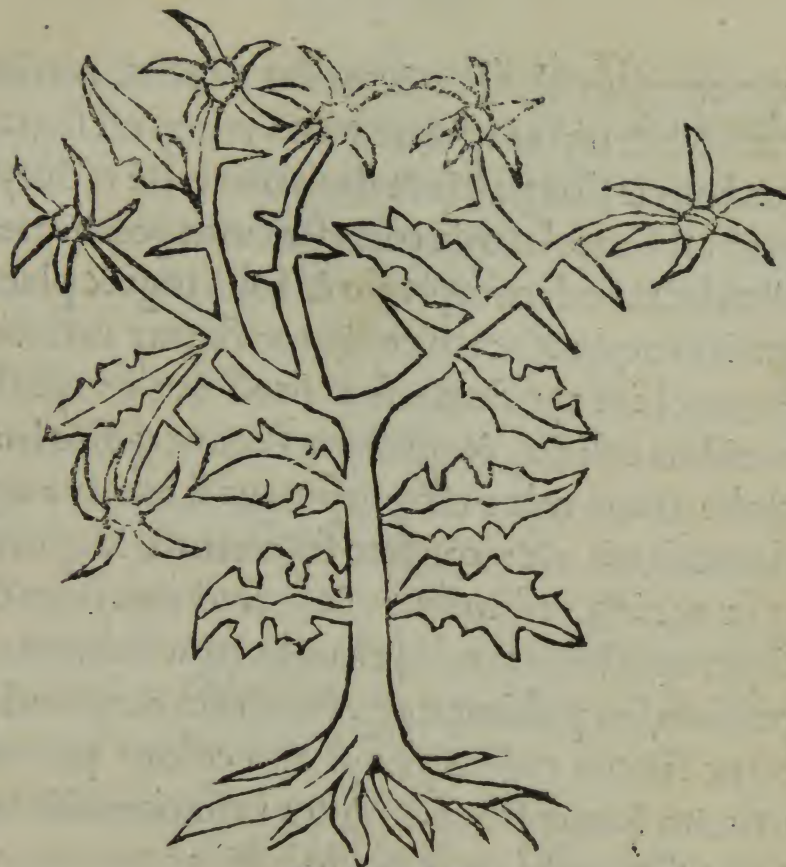

IVNIPERVS

Iuniperus est calidum & siccum in tertio gradu. cum reperitur in receptis fructus intelligitur. Habet aut uirtutem dissoluendi & consumendi. & ualet cōtra fluxum uētris ex scāmonea uel alio acuto laxatiuo adherente uilis stomachi & intestinoꝝ fiat decoctio. Iuniperi in aqua pluuiali & paties se submergat in tali aqua usqꝫ ad umbilicū. & uinū decoctoꝝ iuniperi & radicis ireos cōfert strā

k ii

gurie & diffurie & iliace passioni. Item oleum iuniperi efficacissimum est contra quartanam ex melancoliam. detur oleum in quantitate. 3. 5. in cibo uel alio modo materia digesta. Ungantur etiam partes dolentes in yliaca & stranguirea passionibus. & contra epilepsiam ungatur spina dorsi. idem ualet contra quartanam ut supra ungendo spinam dorsi & pulsuum manuum ante peroxissimum per horam. Item ualet etiam oleum iuniperi contra uicium lapidis iniciatur per siringam. contra asma inueteratum ex frigida causa dentur fructus cum ficibus siccis. Vel detur uinum decoctionis fructuum iuniperi & ficuum siccarum & liquiricie. Platearius. Oleum etiam ualet contritioni lacertorum & doloribus pectoris & in tussicum oleo amigdalorum dulcium mineram pectoris circa ignem ungendo. Oleum etiam ipsius ualet doloribus iuncturarum. Vinum decoctionis iuniperi aperit opilationes circa stomachum factas & matricis & confert doloribus eius & fomentetur matrix cum decoctione iuniperi & arthemisie & radicis yreos & mundificatur matrix prouocando menstruum. Oleum expellit nocuum punctum animalium uenenosorum ungendo locum punctum ipso oleo. Auicenna eodem capitulo.

IRINGVS

Yringus est calidus & humidus in primo & humiditas amplior est caliditate sua. & usus radice in melle cōdite augmentat multum sperma & auget in coitu & ad uirge erectionem & præstat bonum nutrimentum. Serapio eodem ca. & Auicenna. & radix yringi cum aliquali specie aromatica comeditur aut cum melle aut zucaro & cinamomo cōficiatur. yringus est specie spine cuius folia

k iiii

apponuntur oleribus & melius præstat nutrimentum &c. & uirtus ipsius radice yringi est sicut uirtus baucie siue pastiace domesticæ. Itē radix yringi id est secacol cruda comesta curat geomorream Pandecta eodem capitulo & folia irigi & plantaginis in aqua & aceto cocta conferunt inflationi stomachi & apostematibus oculi & aliis apostematibus calidis. & quidam dicunt q̄ flos huius herbe cuius color est purpureus si bibatur aqua decoctionis eius confert squinantie & epilentie quæ accidit infantibus. & succus eius inunctus super apostemata calida lumborum sedat eorum pulsum seu pulsationem. Pandecta & quando bibitur succus radice yringi albi coloris prouocat urinam & menstrua dissoluit inflationes & torciones stomachi. & quando bibitur cum uino decoctionis radice eius ualet dolori epatis & moribus uenenatis. Pandecta. Item. Serapio dicit uerum yringum tempore ueris insumitate eius deferre florem cuius color est sicut color uiolarum. nisi quia sunt maiores eis. & quando cadunt flores habet semen in quantitate ciceris plenum humiditate nigrum dulcis saporis. Serapio eodem capitulo.

LXXVII

LILIVM

¶ Liliū est calidū & humidū in primo : & est domesticū cū albis florib⁹. ualet ad apostemata frigida maturāda cū axungia & oleo tritū & coctū & superponatur. Item radix lilii cum radice brance ursine & radice altee mutuo coste cū uino & coletur & colature addatur cera & oleum añ. quod sufficit & fiat unguentum contra uicium splenis & duriciem eius. Et radix lilii domesti-

ci cum aceto mutuo conuassata ualet contra ma-
lum mortuum siue scabiem malam ipsam ungen-
do. & uirtus radicis est quæ desiccet desiccatione
temperata & abstergit absterfione temperata. &
radix mundificat & maturat. Item radix lilii & ra-
dix altee mutuo bulita in aqua in modum pultis
cum butiro mixta in modum emplastri ualet po-
tissime in passionibus pectoris tale emplastrum
pectori tepide applicando erit in asmate uel in tuf-
si sicca pro mollificatione materie flegmatice in
pectore uel pulmone peccantis ut eo facilius pote-
rit per uiam scretus eam euacuare. Item radix li-
lii cum aceto cocta seu assata maxime ualet in cō-
bustione ignis uel aquæ calide. Item oleum lilii ua-
let ad remouendum tinitum aurium & ad sedan-
dum dolorem auris unde ponatur parua quanti-
tas talis olei tepesfacti in aurem & prodest. Item
radix lilii domestici est bōa ad incarnandum om-
nia ulcera & mollificat duricies matricis & prouo-
cat menstrua. & oleum lilii resoluit sine mordica-
tione & mollificat. ideo confert duricie matricis
ipsam matricem ungerdo cum unguento superi-
us dicto de asmate uel de tussi sicca uel cum radi-
ce lilii assata cum oleo lini & butiri fiant pessaria
suo modo applicanda & ualebit multum. Pande-
cta. Serapio. Platearius.

LXXVIII

LVPPVLVS

¶ Luppulus est calidum & siccum in primo gradu: ad frigiditatē declinans. Est autem sedatiuus dolorū calidorū & extinguitiuus inflāmatiōnū & lenitiuus. indiget rectificatione quia aperit orificia uenarum ppter quod miscendum est ei aliquid ex dragāto aut mastice & rectius qđ uigorat eius operationem est aqua casei cum spica & masticie. Pandecta ca. de uolubili. Luppulus educit solu,

tionem coleram citrinam & mūdificat sanguinem
ab ea & clarificat ipsum & sedat inflationem eius
& offert ei iuuamentum magnum infusio luppuli
in aqua casei. & sirupus luppuli remouet yctericam
& cōfert in ydropisi a causa calida. isto modo
fiat sirupus. Recipe succi luppuli & endiuie &
scolopendrie añ. lib. i. florum uiolarum & boraginis
uuarum passularum añ. m. i. seminum anisi.
ordei : quattuor seminum frigidorum maiorum
añ. ʒ. s. acetu uini albi. ʒ. i. omniū fiat decoctio ad
consumationem medietatis. colatum dulcoretur
cum zucaro albo & fiat potus quo utatur mane
& sero ut decet postea sumantur pillule tales. Re
cipe masse pillularum de reubarbaro. ʒ. ii. masse
pillularum de fumeterre. ʒ. i. dyagredi gra. iii. mi
sce cum sirupo de fumeterre & fiant pillule. ix. &
sumantur triasandali uel dyaradon abbatur pro
confortatiuis. Item succus luppuli cum sorbello
ordei ualet in dolore capitis a causa calida & con
fert etiam calefactioni stomachi & epatis. & siru
pus iam dictus pdest febribus colericis & sangui
neis & solutione educit colerā adustā cum facili
tate & aperit opilationes epatis & splenis & mise
raicarū. Item succus luppuli cum aqua casei uel en
diuie multum ualet in yctericia & confert aposte
mati epatis calidi. Pandecta ca. de uolubilo.

LAPPACIVM ACVTVM

¶ Lappacium acutum ē calidum & siccum in ter-
tio scđm platearium . & sunt duæ species. s. acutū
& rotundum & dicitur acutum quia acuta habet
folia rotundum rotunda habet folia. Cū simpli-
citer ponitur rotundum intelligitur. Lappacium
acutum ualet cōtra scabiem impetiginem seu ser-
piginē in modum unguenti. Recipe succi lapacii
cuti .℥.ss. olei nucum quar. i. & .ō. ʒ. . picis buliātur

simul & coles & colature addat pulueris sulphu-
ris & tartari añ.ō.ʒ. & misce fiat unguentū. Itē ad
apostema maturanda recipiat lappaciū acutū &
in oleo coctū & cū axungia porci mixtū. Valet eti-
am contra duriciē splenis succus lappacii acuti cū
storace liquida & armoniaco & aceto conficiat &
dimitat sic tribus diebus. postea fiat decoctio &
coles & colature addat cera & oleū quantū suffi-
cit & fiat unguentū. Itē uinū & aqua decoctionis
eius & radicum brusci & spargi soluit opilationē
splenis & epatis. cōtra scrofulas & nodositates in
corpore uel alias excrementas cutis. ualeat empla-
strū ex radice lappacii acuti & axungia simul tri-
tis. Semē lappacii acuti habet quid stipticum ma-
nifeste. ideo succus lappacii acuti & plantaginis
confert in dysenteria & dyarea. Pandecta capitu-
lo de lappacio acuto. Item contra stranguriam &
dysuriā fiat decoctio lappacii acuti & radices yre-
os in uino & bibatur. & ad id ualeat decoctio lap-
pacii acuti & radices yreos & petrosilini in uino &
oleo peccini supponatur. Idem prouocat urinam
in multa quantitate. contra ydropisim nomine
leuco fleumanicia fiat pot^{us} ex succo lappacii acu-
ti lib. i. & uini lib. ʒ. fiat decoctio cum.ō.ʒ. i. esule &
radices yreos.ō.ʒ. cum melle despumato detur pa-
cienti colatura. Platearius.

LXXX

LACTVCA

¶ Lactuca est duplex .s. domestica & silvestris .
 Virtus lactuce domestice est frigide & humide cō
 plexionis temperate . decoctio lactuce in aqua &
 parum aceti cōfert a postematibus calidis & erisi
 pile super ea emplastrando . & lactuca sumpta in
 uia cibi abscindit sitim & abscindit etiam distilla
 tione humiditatis spermatice & cōfert pollutiōi
 q̄ fit in somno . Ad idē ualet semē ei⁹ in potu sū

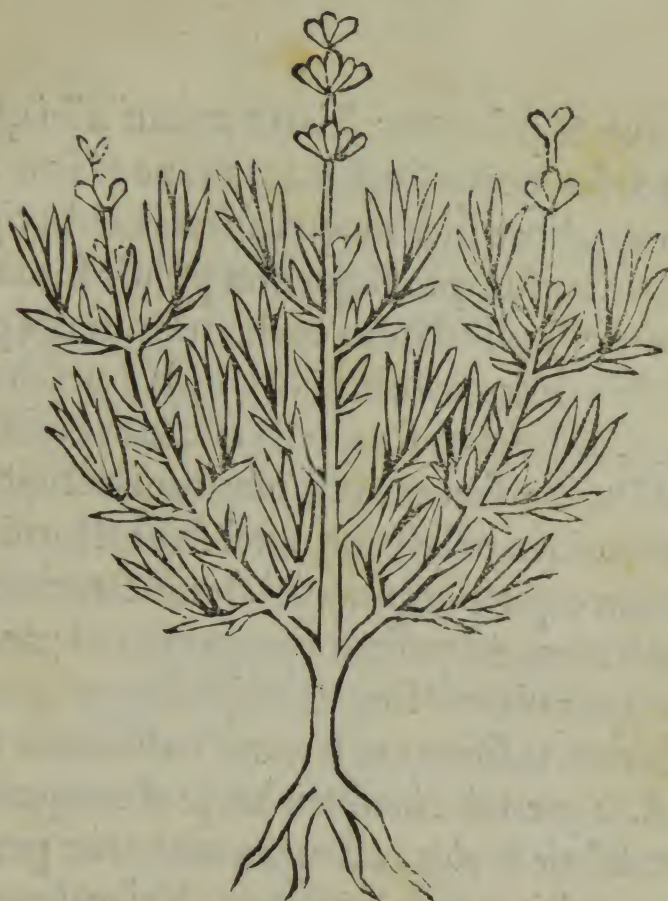
ptum. Ex rebus enim quæ sunt contrarie sperma
ti est semē lactuce qñ bibiſ cū aqua. & lactuca est
melioris nutrimentī & melioris humoris oībus ole
rib' aliis quia ipsa generat sanguinē quēcūq; mul
tum nō malum immo bonum in fine bonitatis.
Serapio ca. de lactuca. & nō reperio aliquā herbā
cum possim curare adeo uigilas sicut cum illa her
ba. Humor enim qui generatur ex ea est frigidus
& humidus. & nō accidit ex ea nocumentū sicut
accidit ex aliis oleribus & nō restringit uentrē nec
laxat eum quia nō habet stipticitatem nec ponti
citatē nec falsedinem nec acuitatem. & uniuersa
liter nō est in ea uirtus absterſiua uel uentris laxa
tiua. Itē lactuca emplaſtrata cum suo succo apo
ſtemati calido manifestabit' eius infrigidatio. Itē
lactuca domestica est bona stomacho & infrigi
dat uentrē & facit dormire & mulieribus prouo
cat lac. & quādo ipsa decoquit' in cibis præcipue
cū carnibus recentibus est boni nutrimenti notā
ter in corpore p̄ternaturaliter calefactio iō ualet
colericis. & in febre acuta lactuca multum ualebit
cū pag̃ aceti aminiſtrando in cibis cocta uel cru
da cōmeſta. & aqua decoctiōis lactuce cū pag̃ zu
cari ualet cōtra opilationē splenis & epatis & som
nū inducit. & semē eius cū lacte mulieris & albu
mine ouī sup̃ frōtē unguēdo inducit somnū. Se

LEVISTICVS

¶ Leuisticus calidus est & siccus in secundo gradu. semē & radix nō herba in medicinis debet poni cum inuenitur in receptis. Virtutem habet diureticam aperiendi: extenuandi. Vnde uinum decoctionis leuistici confert cōtra opilationem splenis & epatis a causa frigida uel aqua decoctionis leuistici ualet ad idem a cā calida. Sed melius isto mō dispēsabit potus ad idem cōueniens. R. succi

scolopendria lib.i. succi absinthii quar.i. florum
luppulorum:boraginis:seminū leuistici:feniculi:
petrosilini añ.m.i.uuarum passularum. radicū
brusci:spargi reupontici añ.ō. s.liquiricie.3.ii.om
nium grosso mō cōtritorum fiat bulitio in aqua
lib.ii.cum parum aceti ad consumationem me
dietatis colature addatur zucari albi q̄ sufficit p
dulcoratione & fiat potus mane & sero sumendo
tepede eo modo ut supra in aliis capitulis insinua
tum est. Quo potu consumpto sequentes pillule
sumantur. Recipe masse pillularum de miserion
masse pillularum de lapide lazuli añ.3.s. turbit.
3.s.zinciberis gra.iii. misce cum sirupo de scolo
pendria & fiant pillule.ix. Et pro cōfortatiuis su
matur dyairis solomonis uel dyacoros uel dyaca
peris. Et idem potest conferri in febris quartana
uicio opilationis splenis proueniente. Item uinū
decoctionis leuistici & radice galange & cinamo
mi ualet contra dolorem stomachi:splenis & inte
stinorum ex uentositate factum. Item puluis se
minis leuistici & cinamomi & reupontici & galan
ge cum zucaro albo miscendo in modum tragee
de qua tragea detur in cibis & ualebit ad idem iā
dictum dolorem stomachi & intestiōrum & sple
nis. Platearius.

LAVENDVLA

Lauendula est calide & sicce cōplexionis quæ
 sua aromacitate cōfortat neruos. & sua calefactio
 ne consumit materiam paralisis. isto modo dis
 pensando sirupum. R. florum lauendule: maio
 rane: sticados arabici añ. m. s. flore rosimarini. se
 minis coriandri p̄perati cubebaz: seminis: rute: ca
 storei añ. .ii. oīum ip̄or̄ cōtusor̄ fiat decoctio in
 uīo & aq̄ saluie añ. lib. i. ad cōsumationē tertie par

l ii

tis coletur & colature addatur zucari albi quod
sufficit & fiat potus sumendus mane & sero tepi
de pro qualibet uice in quantitate medii cippi.
quo potu consumpto sequentes pillule sumantur.
Recipe masse pillularum cochiarum: masse pillu
larum de hermodattulo añ. 3. s. turbit. 3. s. cincibe
ris gra. iiii. misce cum sirupo de sticados & fiat pil
lule. vii. Pro confortatiuis sumantur electuarium
pliris arcotiden uel dyantos uel dyacastoriū &c.
Fiat etiam caputpurgium uel sternutatorium cō
tra prædictam discrasiam neruorum uel parali
sis. Recipe pulueris florum uel foliorum lauen
dule florum rosismarini seminis basiliconis & ni
gelle añ. 3. i. piretri: zinciberis añ. 3. s. decoquantur
in aqua saluie & eius colatura attrahatur per na
res & purgabitur inde cerebrum. Vel misceantur
prædicta puluerizata & naribus attrahatur talis
puluis erit sternutatorium pro purgatione capi
tis uel cerebri a quo omnes nerui habēt originem
tanquam riuoli ex fonte. & nucha siue posterior
pars colli ungat̃ cum oleo castorei cui puluis eru
ce & parum croci & cinamomi misceantur uel cū
oleo lini uel oleo uulpino & confert.

LXXXIII

LAVREOLA

L Laureola calida & sicca in quarto. frutex cuius semen usui medicine cōpetit. & appellatur coconidium. & cum reperit in receptis laureola uel miserion fructus eius id est coconidium intelligitur Virtutem habet purgandi flegma & coleram. unde & sanis & egris nō multum febricitantibus potest dari. & quia nocet epati ideo eius acutas frangitur cū aceto in quo humectet & exiccet. & eius

l iii

malitiā etiā corrigitur cū succo absinthei uel mu-
scilagine psilii uel succo portulace. & sūt duæ spe-
ties melius miserion ē ī quo sūt plurima folia & si-
milia foliis oliue & subtiliora. Et ē acutū mūdifi-
catiuū & excoiatium. Valet ergo succus laureole
cū parū aceti cū litargiro & cerusa mixtus ad mor-
phea & alboras & ad lētigines liniendo eas. Et qñ
miscet ei sulphur & administrat ualeat ad ulcera
sordida & ad malā spetiē scabiei cū mille miscen-
do. Itē aqua decoctiōis laureole cū parū aceti ua-
let ī dolore dentiū. Itē soluēdo educit aquā citri-
nā & flegma & melancoliā. Infusio foliorū eius
uel semina ī aqua absinthei uel sumiterre cū zuca-
ro dulcorādo ualeat in ydropisi de frigida cā. Idē
ualeat ī difficultate urīe uehemēter. Caueas ne des
ī substātia qā multū molestat corp⁹ humanū. Et
pillule de miserio fiūt ī de qb⁹ miscat aliq grana
coconidii quo ad ei⁹ pulpā cū parū mastice & sol-
uunt mirabiliter aquā citrinā ydropisi. Ad repri-
mendū eius acūmē quia naturā mouet sursū per
uomitum & deorsum per uiam intestinorū lubri-
cādo. Puluis ergo coriādri & seminis plantaginis
diu buliant ī oleo & ex tali oleo ungat pecten &
ītestina & renes ppter stranguireā & dissuriā. Et
oleum decoctionis eius ualeat ad aures contra for-
ditatem. Platearius. Serapio eodem capitulo.

MELLISSA

¶ Mellissa calida & sicca est in secundo gradu. uiridis & sicca magne est efficacie exiccata prius ad solem postea in umbra ad annum seruatur. Virtutē habet confortandi: consumēdi: dissoluēdi & extergēdi similē habet effectū maiorane. Itē decoctio mellisse & arthemisie & matricarie ī uino cū parum zucari albi. colatum dulcoretur & multū ualebit prouocando menstrua. & mundificando

l iiii

matricē ad cōceptionē adiuuat. ad idē ualet ad fo-
mentandū matricē cū uino decoctiōis mellisse &
matricarie & arthemisie. Ad idē similiter uideli-
cet pessariū ex p̄dictis herbis cōtusis factū cū suc-
co cepax inunctū. & uinū decoctionis mellisse &
corticis citri & parx cinamomi ualet cōtra sincopī
quia multū cōfortat cor. Auicenna de uirtutibus
cordis. dū fuerit sincopis a cā frigida. Itē mellissa
in uino decocta cū altea & oleo cathaplasmata su-
per dura apostemata maturat ea. Et idē ualet cō-
tra duriciē splenis & epatis quia eā relaxat & resol-
uit. Idē cōfert puncture scorpionis uel morsui ca-
nis mēbrū lesū emplastrando. Itē mellissa ore ma-
sticata cū parx piretri cōfert dolori dentiū & aqua
decoctionis mellisse & seminis plantaginis con-
fert dissentericis si cum aqua pluuiali decoquan-
tur ualebit eo melius. Item uinum decoctiōis me-
lisse & radice yreos & liquiritie cum parum zuca-
ri opitulat̄ asmaticis & anhelosis. & qñ fit empla-
strū cū mellissa & p̄mula ueris & ebuli & altee cū
oleo castorii & camomillax sedat dolorē iunctu-
rarum scilicet podagre: cirogre &c. Proprietas mel-
lisse in cibis comeste est letificare cor & facit dige-
ri cibum grossum aperit opilationes cerebri & re-
mouet accidētia solitudinis & timoris q̄ accidunt
a melācolia & hūore adusto. Pādecta eodē ca.

MILLEFOLIUM

¶ Millefolium est herba habens folia similia foliis feniculi & plurimisq; foliis fulcitū ē unde sūpsit nomen. & est frigide & sicce cōplexionis. Vulnera cōglutinat eius succus & sine tumore perseruat. Succus millefoliis cum decoctione piretri in aceto mixtus confert dolori dentium a cā calida. Dyasconides autoritate Pandecte capitulo eodē. Valet et succus eius cōtra urine difficultatē. & idē

ualet contra calculum cum aceto miscēdo. Pāde-
cta. Galiētis. vii. simpliciū capitulo de millefolio
dicit q̄ millefoliū ē siccatiue uirtutis itātū ut cō-
solidet uulnera. Ad ignē sacrum summum reme-
dium est. Succus millefolii cum succo semperui-
ue cum aceto mixtus præsidiū præstat magnū. Et
millefolium secūdū Pliniū caulis est tener similis
feniculo plurimisq; foliis unde & nomē accepit.
nascitur ē palistribus locis. Eius emplastrū factū
cum millefolio & edera terrestri cōtusis cum parū
aceti & cum piretro contrito miscēdo & super ma-
xillam applicando multum confert. Et si de eadē
mixture aliquid apponatur denti dolenti ualebit
eo efficacius. Et fiat emplastrum cum millefolio
& plantagine & urtica cum aceto & sale miscēdo
applicando pulsui manuum & pedum ante pero-
xisimum per horam aufert febrem perioticam.
Confert etiam aqua decoctionis millefolii & plā-
taginis & burse pastoris & rosarum contra fluxū
sanguinis uel contra fluxum quæcunq; uentris.
Vel implastretur super intestina millefolium cō-
tusum cum plantagine & bursa pastoris cum al-
bumine ouorū miscēdo & sup̄ intestina emplastrā-
do hoc multum ualebit cōtra fluxū intestinorū.

MALVA

¶ Muala frigida est in primo: humida in secundo gradu. Cuius duplex est maneries scilicet domestica quæ in ortis & ferre ī omnibus locis reperitur. Et ē siluestris quæ maluauiscus & bismalua dicitur & crescit altius & latiora habet folia & habet uiscosā humiditatē q̄ ē minus frigida. Malua cocta cū uermiculari & aceto ī prīcipio applicata apostemati calido cōfert. Ad maturandum apo-

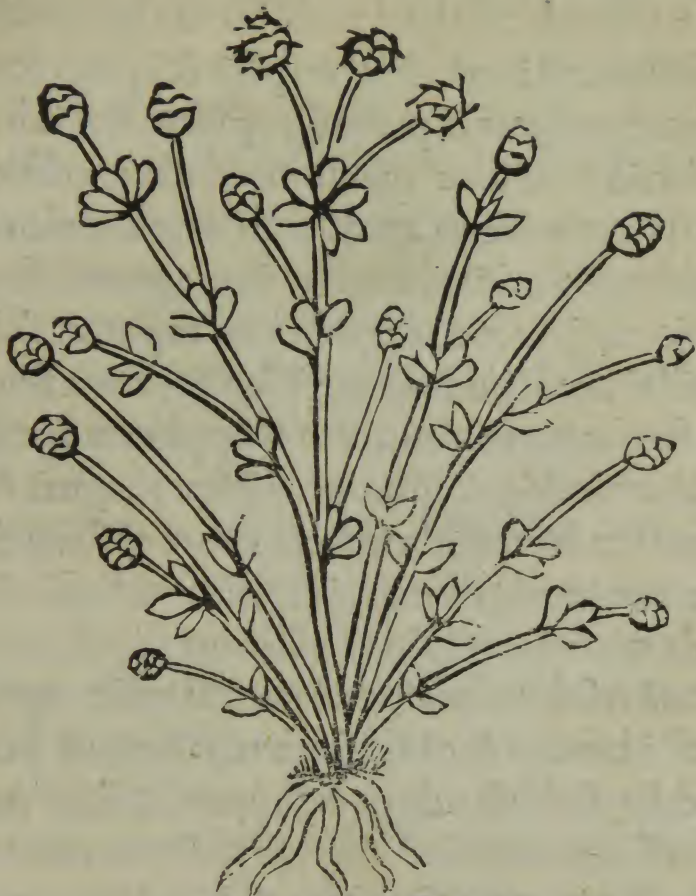
Stemata folia malue cum radice altee & farina fenugreci buliantur cum axungia porci recenti miscendo & ipsa apostemata indurata emplastrando & eius duriciem tollet. Idem confert ad duriciem splenis & epatis. Item fomentum factum quantum ad pedes cum decoctione malue & florum camomillarum & absinthii ualet ad somnum prouocandum in febribus acutis. Item malua cum mercuriali cocta cum carnibus aut oleribus & comesta soluit uentrem in febribus propter uentris constipationem. Item ad menstrua prouocanda recipiat radix malue in modum digiti & aliquantulum radat exteriorius & inungat cum melle & postea aspergat puluere scamonee & supponat & certum est remedium. Item malua uiscus siue altea plus ualet in praesenti casu quam malua quia magis mollificat & maturat quam folia uel radix malue etiam sola radix altee cum axungia porci trita posita supra apostema maturat eius duricie & mollificat & relaxat. Vel fiat unguentum isto modo. R. sucum malueui ci & pulueris farine fenugreci & farine seminis lini cum parum butiri & olei & cere fiat ex illis unguentum quo ungant apostemata indurata. Item unguentum multum predestat induricie splenis & contra discrasiam pectoris & contra tussim ex causa frigida. & ualet contra asperitatem pectoris & pulmonis. Serapio.

MENTA

Menta calida & sicca est in secundo gradu cuius plures sunt species. Est enim domestica & ortula dicitur & hæc mediocriter calefacit & confortat & est alia silvestris quæ mentastrum dicitur & hæc maiorem habet uirtutem calefaciendi. Menta domestica magis competit usui medicine & uiridis. & exiccata est magne efficacitæ. Debet autem exiccare in umbroso loco per annum seruat menta in uirtute

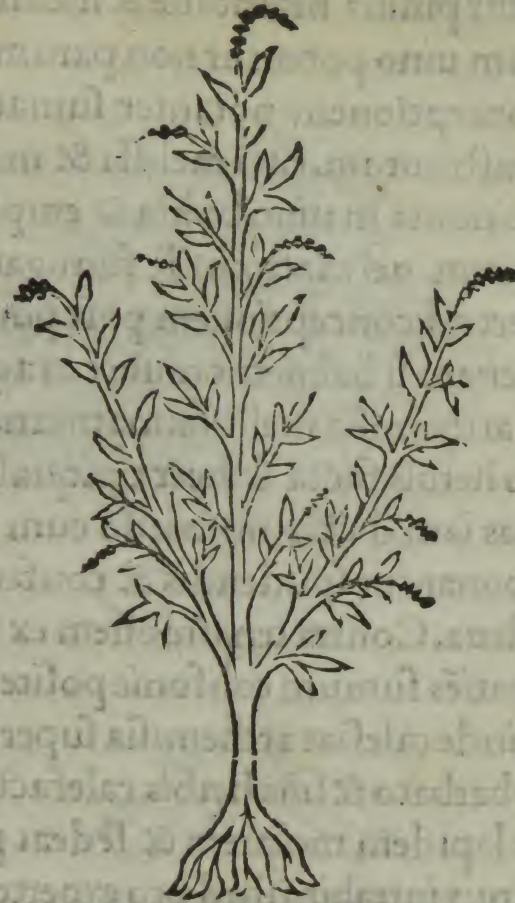
magna. Virtutē hēt dissoluēdi & cōsumēdi & cō
fortādi ex aromaticitate. Itē ad apētītū puocādū
uicio materie frigide & humide peccātis ī ore sto
machi fiat salsamētū ex mēta & cīamomo & galā
ga & paꝝ pipis cū aceto. mīscēdo. Itē succ' mēte or
tulāe cū aceto mixt' ualet cōtra fētorē oris: gīgiua
rū & dētiū os īde abluēdo. Postea fricē' dētes cū
mēte sicca & eo medius ualebit. Itē decoctio mēte
cū aceto & albumīe oui pdest cōtra uomitū appli
cata ori stōachi: pueniētē ex debilitate uirtutis re
tētiue ex frigida cā. Itē uinū decoctiōis mēte ualet
cōtra sincopī si fuerit sine febre. Cū febre at ualet
succ' mēte cū paꝝ aceti cū frusto panis tosti & hu
mectati ī succo tali narib' applicādo & īde fricē'
labia & līgua & gīgiue & dētes & tpa. & liget' sup
pulsatiles: uēas: tpum & brachiorū. & patiēs ēt ma
sticet mētā & humorositatē trāsgliciat. Ad matri
cē mūdificādā folia mēte & arthemīsie & abrotāi
in uīo & oleo buliāt' & matricē īde fomētādo. Itē
mēta & anetū cocta cū uīo & oleo & suppōat' ma
millis pdest cōtra coagulationē lactis. Item deco
ctio duorū uel triū māipulorū mēte & scabiose ī ui
no suppōat' ītestinis cōfert cōtra colicā. Itē uinū
decoctiōis mēte & scolopēdrie & absinthēi cū pa
rū mellis despūati ualet cōtra opilationē splēis &
epatis & urinaliū uiarū ex hūore frigido causatā.

MELLILOTVM

℞ Mellilotum calidum est & siccū in primo gradu. ipso ē stipticitas pauca cum resolutione. propter illud digerit. & est liquefactium superfluitatū. & resolutium subtiliatium & cōfortatiuū & sedatium doloris isto modo. Recipiantur flores Keumi. id est flores uiolarum citrinarum & folia altee cum farina seminis lini & farina fenu-greci & seminis papaueris cum butiro fiat empla

Itē mitigatiuū doloris sup apostēata calida appli
cādo. Idē ual; ad apostēata īdurata qā mollificat
& resoluit. idē ual; duriciē splēis & epatis & cōtra
aspitatē pectoris & pulmōis ipsis mēbris ab extra
applicādo. Itē succ^o melliloti uel oleū melliloti di
stilati ī aures cōfert apostēatib^{us} earū & dolorib^{us} ex
florib^{us} melliloti & absinthei & maiorane fiat de
coctio cū q̄ decoctiōe embrace^o caput & sedabit
sodā. Itē decoctio florū melliloti & farine fenugre
ci & furfuris tritici cū aceto & applicata apostēati
ani & testiculorū & iuuamētū pstat magnū. Auicē
na eodē ca. Itē mellilotū hēt uirtutē cōfortādi sua
aromaticitate & diureticā ex subtilitate substātie.
Vnde uinū decoctiōis ei^{us} cōfortat digestiōē uē
tositatē resoluit opilationē renū & uesice apit. Se
mē ei^{us} ī brodiis & cibis cōmixtū cōfert ad p̄dicta
& reddit cibū bōi odoris & saporis. & succ^o melli
loti cū succo celidōie & cū pag^o pulueris uiridis po
tissimū ē remediū cōtra cāc^o & fistulā & emoroi
das. Itē suffumigatio cāomillarū puocat mēstrua
& facit abortū. Itē mellilotū coctū ī uino cū mēta
absintheo & emplastrū sup stōachū sedat dolorē
ei^{us}. Itē flores melliloti & semē aneti ī uīo cocta &
emplastrata cōfert apostēatibus oculorū. tē si ma
nus alicui^{us} liniat succo melliloti fortiter & sine le
sione poterit portare fer^o cadēs ītra manū. Pan.

M A T R I C A R I A

Matricaria id est arthemisia quod idem est ut dicit Pandecta capitulo de arthemisia. & dicitur etiam alio nomine mater herbarum. Et est eiusdem cōplexiōis & uirtutis ut arthemisia: existit calida & sicca ī tertio gradu. cuius folia cōpetūt u sui medicine. Et maioris sunt efficacie uiridia q̄ exiccata. Itē matricaria confert ad conceptionem perficiēdam & cōtra sterilitatem factam ex humiditate.

m

XXXXX
Recipiatur puluis matricarie & mellisse & rasura
eboris cum uino potentur non parum cōferre ha
bet ad conceptionem notanter sumatur post flu
xum menstruorum. Etiā melissa & matricaria cū
succo satirionis in uino bulita & emplastrata su
per matricem. uel matrix inde fumigata miro mo
do confert ad conceptionem post purgationem.
Prodest etiam si balnietur mulier in aqua ubi co
cta sunt arthemisia melissa: matricaria. Et pessa
ria ex hiis herbis facta scilicet conquassando has
tres herbas iam dictas miscendo cum rasura ebo
ris & imponentur spudendis & confert prouocā
do menstrua. Contra tenasmonem ex frigidityte
recipiat patiens fumum colifonie posite super car
bones deinde calefiat arthemisia super testam ad
dito taxobarbato & hiis herbis calefactis ponan
tur super lapidem molarem & sedeat patiens de
super & anus intrabit. istud pro experto habetur.
Et ualet contra glandulas quæ nascuntur circa
aures & anum: si at prius circa ea loca scarificatio
postea supponatur puluis arthemisie & marubii
& prodest.

MAIORANA

¶ Maiorana calida & sicca ī tertio gradu. uirtutē
 habet confortandi ex aromaticitate dissoluēdi &
 cōsumēdi & mūdificādi ex qualitatibus suis: ha-
 bet ēt uirtutē calefactiuā ualde. Et quādo sumi-
 tur in potu decoctionis eius in uino cū cathapu-
 cia & ebulo cōfert ydropicis ī prīcipio ei⁹ & strā-
 guirie. Et quādo succus foliorum eius miscetur
 cum melle & fit linitio cum eo aufert liuorem sã

guinis morfui q̄ ē sub oculo. Et qñ fit naſtale uel
peſſariũ cū decoctiōe maiorāe & abrotani cū albo
contuſo & prouocat menſtrua. Item puluis maio
rāe cū paꝝ zinciberis q̄ parũ piceati narib' iñflatus
purgat caput & cōfortat. Et uinũ decoctiōis eius
ſtomachũ cōfortat & digeſtiuā uirtutē. & inſfrigi
datũ ſtomachũ calefacit ſimiliter facit puluis ma
iorāe iñ cibo ſũptus. Et tota herba ēt ipſius maiora
ne ut ſupra cū origāo calefacta ſup teſtā iñ ſacculo
poſita & dolori ſtomachi uel iñteſtinorũ applicata
dolorē ex uētoſitatibus aufert. Capiti etiā ſuper
poſita p̄deſt cōtra frigidũ renua. Itē formētũ fa
ctũ ex decoctiōe maiorāe & arthemiliē iñ uino co
cta uulue applicādo matricē mūdificat & ſuper
flua cōſumit. Itē maiorana cū aceto cōtuſa & ſale
cōfert pūcture ſcorpiōis uel alioꝝ aīaliũ ueneno
ſoꝝ. Itē decoctio maiorāe cū foliis alteæ & farina
fenugreci & ſeminis lini iñ uino iñ cā frigida uel cū
aqua iñ cā calida miro mō ſedat dolorē apoſtema
tũ flegmaticorũ uel ſuper tortiōes lacetorum uel
neruorũ applicata. Item ſuccus eius cū melle lini
tus ſuper ueſtigia facta poſt uentofitationē delet
ea ne appareant cicatrices. Itē caput purgium fa
ctum cum puluere eius ut ſupra aperit opilationes
cerebri ideo ualet in epilentia & paralifi & tortura
oris & emigranea id eſt dolor capitis. Serapio.

XCI

MARVBIVM

Marubium id est prassium calidum & siccū i
tertio gradu. Virtutē hebet dissoluēdi & cōsumē
di ex qualitatibus suis & ex amaritudine diureti-
cū ē dissoluit enī & aperit. Ei⁹ potus cōfert discra-
sie pectoris & pulmōis ex flegmate uiscofo. ideo
ualet cōtra asma & contra tuſſim isto mō. Recipe
succī marubii lib i. yſopi: mellisse añ. m. . ſicuum
ſiccarum numero. vii. uuarum paſſularum. ō. . i. li

m iiii

quiricie. rof. .3. ii. dragati. .3. i. omniū cōtufarū fiat
bulitio cū lib. i. uini albi ad cōsumationem tertiæ
partis: colatū dulcoretur cū sufficiēti zucaro & fi
at potus tepide sumēdus mane & sero p qualibet
uice. o. .3. iiii. quo cōsūpto sequētes pillule sumant.
Recipe masse pillulaz de agarico .3. ii. masse pillu
laz fetidaz. .3. i. agarici. .3. .5. salis gemme gra. i. mi
sce cū sirupo de liquiricia & fiāt pillule. ix. Altera
die sumat dyaprasium uel dyadagatū calidū p
cōfortatiuis. Et ab extra ualet ungere minerā pe
ctoris cū unguēto dyalteæ p maiori mollificatio
ne materiæ peccātis. Itē sola decoctio prassii & fi
cuū ficcarū i uino ualet cōtra tuſſim ex frigida cā
& si additur succus liquiricie ualebit eo melius. Itē
uinū decoctiōis prassii & seminis feniculi confert
strāuirie & diffurie & contra colicā passionē. Ipsa
herba cōfoliis lili & alteæ i uino & oleo cocta ap
plicata pectini & i testinis i modū emplastri ualet
ad idē ex frigida cā. Cōtra emorroidas inflatas &
nō ulceratas prodest decoctio prassii & aneti cum
uino & aqua salsa & fiat eukacisma id ē sessio sup
ipsas herbas. Contra uermes aurium iniciatur suc
cus eius auribus. Item uinū decoctionis eius aper
tit opilationes splenis & epatis. & mundificat pe
ctus & pulmonem per screanum. & prouocat mē
strua quando bibitur. Serapio.

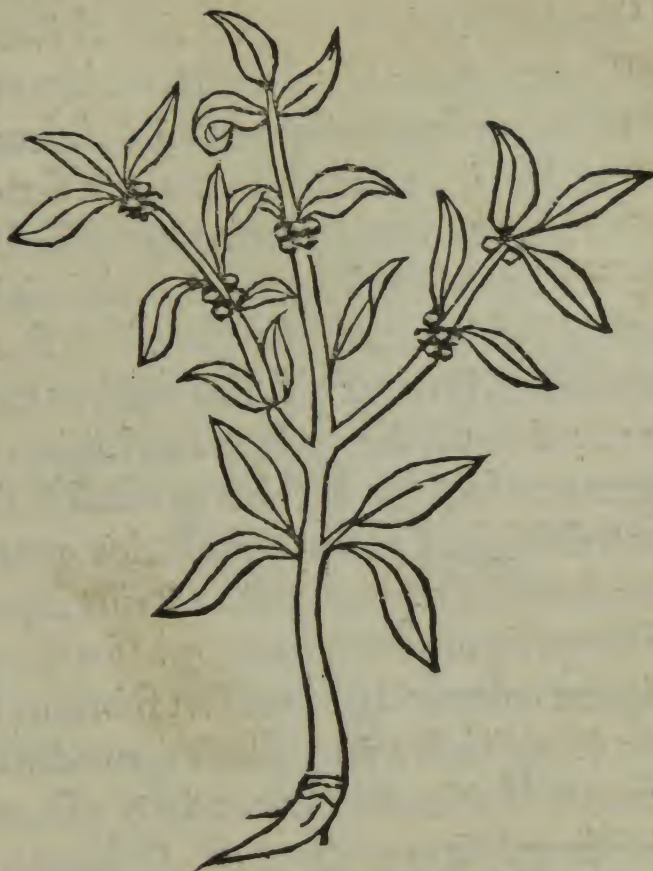

MORACELSI

¶ Moracelsi dulcia sūt calida & humida. sed acetosa sūt ad frigiditatem & humiditatē declinātia & illa sūt domestica. Et sūt siluestria nomine morabacci & sunt frigide & sicce cōplexionis & sunt rubea ī primis & cū sūt nigra colliguntur. Domestica uirtutem habent dissoluendi: consumēdi & mundificandi. Confert contra squinātiā & cōtra casū uulue & brācos & uicina fauciū. Et electuari

m iiii

um ī tali casu cōueniēs dyamoron detur & fit ī de
gargarisima R. succi mori domestici uel dyamo
ron. ṡ. i. .s. aq̄ plātaginis. ṡ. iiii. aceti mel. rosarū añ.
ṡ. .s. misce & fiat garga. Videlicet ē loco dyamo
ron decoctio succi mori celsi cum melle despuma
to & seruat̄ ad lōgū tēp̄. Itē succus etiā de moris
dulcibus aliquātulū calefactus & datus potui sol
uit uētrē si sit cōstipatus ex frigida causa. Et uinū
decoctiōis mororū mūdificat ītestina. succus cor
ticis uel puluis corticis eius cū melle lumbricos ne
cat. Cortex moricelsi uirtutē habet cōsumēdi: dis
soluēdi & mūdificādi. Mora siluestria uirtutē ha
bēt cōstringēdi gratia acetositis. Item decoctio
foliorū & corticis mori ī uīno & parū aceti ualet ī
dolore dētiū os ī de abluendo. Itē emplastrū ex fo
liis moricelsi & oleo ualet in cōbustione ignis uel
aquæ calide. Itē decoctio foliorū & uitis & ficuū
ī aqua pluuiali denigrat capillos. Itē succus mori
acetosi & foliorū eius confert ad apostemata oris
& uulue & ē ultimū ad squinantiā & p̄focationē.
Morū malū ē stomacho corrūpit̄ enī ī eo. Et oportet
ut comedātur omnes sp̄ties eius ante cibum.
& post cibum sumpta corrumpuntur: & colericis
non obsunt. Et morum aliquāliter exiccātum re
tinet uentrem & opitulatur dissintericis. Auicen
na eodem capitulo,

MERCVRIALIS

¶ Mercurialis calide & sicce cōplexionis ī primo gradu & ē duplex scilicet masculus & foemina q̄ ē maior & masculus minor. & habet rotūda semina. Pādecta auctoritate Auerrois libro colliget capit. de mercuriali. Vterq; mercurialis in cibis elixatus & comestus uentrē soluit. Elixatura eius accepta humores aquosos purgat ut mercurialis cum bletibus & uuispassulis buliatur cum iure carniū

recentium de illo brodio multum sumat & suffi-
ciēter lubricat. Fit etiam ex mercuriali clistere isto
modo. R. mercurialis bletis matris uiolag malue
añ. m. i. foliorum sene pollipodii añ. o. i. decoquā-
tur in aqua lib. i. s. ad consumationem ferre ter-
tiā partis coletur colature misceatur cassiesistule
extracte. o. i. benedicte laxatiue. o. s. olei uiolarū
olei aneti añ. o. i. salis gemme. s. s. misce & fiat eue-
ma idest clistere. Dicitur q̄ folia fœminæ trita &
perūcta uertebro uel succus fœminæ bibitus fœ-
minas generare facit. Et de foliis masculi & succo
eius simili disciplina factum masculos generare
facit. Item mercu. i capone coctus & eius caponis
decocti acceptū purgat humores grossos & aquo-
sos & nigram coleram. Item confert febribus tem-
poralibus & tipicis seu iterpellatis egritudinibus
tremoribus & iflationibus stomachi & asmaticis
& arteticis singulare remedium est. Galienus. vii.
simplicium. capitulo delinofostida idest mercu-
riali. Vtimur quidem omnes eo ad uētris subdu-
ctiones solum. Et uinum decoctionis mercuria-
lis & calamenti sufficiens dyaporeticam est. Pan-
decta eodem capitulo. *magior*

MANDRAGORA

¶ Mandragora est frigida & humida ī tertio gradu scdm Auicena: sed scdm. Pādectā ē frigida in tertio & est ī ea cū hoc caliditas pauca. sed in pomis mādragore ē humiditas pp hāc causā iducūt subet id ē somnū pfundū. sed cortex eius radicis est frigidus multum & cum hoc desiccat. Et quādo ex ista radice exhibetur alicui in potu uel in cibo cum pane incidit sumens eam in subet id est

111408
somnum. & ideo utuntur cirogici quando uolunt
membrum incidere. Et si radix in uino decoquat
donec minuitur tertia pars & colat & reponitur
& si accipitur ex ea q̄titas. 3. i. & administratur ad
nimias uigilias & ad sedandos dolores. Et quan-
do fiunt necesse incidere uel cauterizare aliquod
membrum uolumus quod non sentiatur detur
ei in potu prius. 3. i. uel. 3. i. 5. succi radice cum mel-
licrato facit euomere flegma & coleram sicut elle-
borus: sed si accipiat nimium occidit. Item quā-
do cortex suppoitur ano sicut suppositorium fa-
cit dormire. Et quando radix eius elixatur cū ebo-
re sex horis mollificat ipsum & facit ipsum abile
ad faciendum quamcunq; figuram uolueris. Ra-
dix uero eius quando fortiter teritur & fit empla-
strum cum ea & aceto curat erisipilam. hoc idem
quando miscetur cum oleo uel melle cōfert mor-
sui uenenofo. Et quando miscetur succus radice
uel decoctio cum uino & sauit ordeī ualet in se-
dando dolorem iuncturarum & omnes alios do-
lores. Pandecta.

NASTURCIUM MORTUILLANVM

Nastruciū domesticū & agreste. domesticū est calidum & siccum in tertio. & est similis uirtute in apis. Est resolutiuum maturariū cum lenitate. Retinet callidos cadētes uinū decoctionis eius & linitio succi eius super crines. Emplastrū etiam ex eo factum cū succo eius & sēperuiua & sale & super carbunculum applicando uel super ignem peris- cum confert. Etiam succus nastruci cum melle

V3K

mixtus ualet ad scabiē ulcerosā. Prodest etiā ī do-
loribus iuncturarū uinū decoctiōis ei⁹. Et empla-
strū factū ex eo cū aceto & sanich de ordeo illud
cōfert omni mollificatiōi neruorū. Vinū etiā de-
coctiōis ei⁹ cū succo yreos uel puluere yreos mūdi-
ficat pectus & pulmonē ideo ualet ī asmate pp il-
lud qđ ē ī eo de īcisiōe & subtilatione. Et uinū de-
coctionis eius calefacit stomachū & par & cōfert
grossicie splenis. Et emplastrum ex eo & melle fa-
ctū spleni ualet. Et quādo bibitur succus eius cū
succo attriplicis & parū aceti facit uomer coleram
rubeā & educit eā. Itē eius usus augmētū facit in
coitu sumēdo ī salato cū baucia & cū radice yrin-
gi. Itē succus ei⁹ cū succo absinthei educit solutio-
ne uermes & prouocat mēstrua & eicit foetū. & ui-
nū decoctionis nāstrucii soluit uētositates & con-
fert colice passioni. Et succos eius cōfert punctu-
re uenenosorū animalīū bibitus & more empla-
stri superpositum cum melle. Et quādo ex eo suf-
fumigat⁹ domus effugat ea. Auicēna. Cōtra stran-
guirieā herba ipsa decocta ī uino & oleo posita su-
per pectinem pdest. Valet etiam tenasimoni pul-
uis nāstrucii & cimini & colifolnie. tē semen eius
masticatū ualet ī palisi lingue. Item puluis semi-
nis eius naribus inflatus ualet contra frigiditatē
& humiditatem cerebri.

NASTRUCIUM AQUATICUM

¶ Nastrucium aquaticum id est senatio calidū in primo & siccū in secūdo gradu. Pandecta. sed scdm Plateariū ē calidū & siccū ī tertio. Nastruciū coctū cū carnibus addēdo mellissam mundificat pectus & pulmonē a frigidis humoribus. Itē ole-
ra facta ex nastrucio aqūico & petrosilino & ane-
cto ualet cōtra colicā & yliacā passiones. Et fomē-
tum factum ex eisdem herbis cum uino coctis

super intestina applicando ualet ad easdem passion-
 siones. Semen nasturcii aquatici stringit uetrem
 qui fluit propter caliditatem quando bibitur de-
 coctio eius in aqua pluuiali uel sumitur cum suc-
 co citoniorum & ipsum confortat membra. Semē
 nasturcii aquatici crudum comestum uel mixtū
 cum semine apii petrosilini cum brudo carniū
 recentium sumendo ualet contra calculum & uri-
 nam prouocat & menstruis imperat. Et dissinteri-
 cis pdest decoctio seminis cum aqua falsa & oleo
 decoctionis nasturcii aquatici ualet ad dolorem
 yliacum. & ualet ad stranguriam & dissuriam na-
 strucum cum uino coctum & cum marubio ca-
 thaplasmatum sup pectinem magnum præstat
 præsidium. Et illa herba potest crude sumi in sa-
 lato cum foliis feniculi & petrosilini cum lactuca
 & boragine cū parum aceti & salis & parum olei
 oliue fit inde bonum salatum conueniens in pro-
 uocando urinam calculum eiciendo. & menstrua
 prouocat & foetum expellit etiam quando se so-
 la comeditur. Et ualet ulceribus intestinorum. Se-
 rapio eodem capitulo.

NIGELLA

¶ Nigella calida ē & sicca ī tertio. Virtus existit ī semine. Virtutem habet diureticā ex amaritudīe dissoluendi consumendi ex qualitatibus suis. Itē emplastrum factū ex farina seminis nigelle cum succo absinthei circa umbilicum applicatum pueris lumbricos necat. Vnguentū factum contra scabiē fiat decoctio pulueris nigelle ī magna quantitate cum sulphure ī forti aceto ad aliquale spiss.

n

1175K
1
fitudinem addito oleo fiat inde unguentum bonum ad scabiem & impetiginem. Et ad lentiginē faciei ualet farina fœminis nigelle & ceruse cum aceto cōfecta. Et oleū amigdalarum amarum decoctiōis farina seminis nigelle instillatus auribus uermes aurium necat. Item uinum decoctiōis nigelle & seminis nasturcii & seminis aneti & seminis petrosilini confert contra stranguriam & dysuriam & yliacam passiōes. Et nigella in minima quantitate sumpta neca. Pandecta. Sed ī magna quātitate cum uino & oleo cocta & in sacculo applicata pectini & renibus ualet ad prædicta. Urina decoctiōis farine nigelle & succi uermicularis curat carbunculum cum aceto coquendo. Et farina seminis nigelle cum aceto cocta miscendo parum piretri & in ore tentum mitigat dolorem dentium. Et uinum decoctionis nigelle & arthemisie pluribus diebus potatum menstruis imperat: urinam prouocat. & lac depōit quia desiccatur nimis. Et pingues & glutinosos humores digerit. Et caput purgium factum cum puluere eius & puluere radicis yreos naribus inflando confert ne aqua descendat ad oculos. & proprietas eius est quæ auferit febrem flegmaticam & melancolicam. & confert moriui serpentum. Pandecta.

NENVFAR

¶ Nenufar frigidū & humidū in secūdo gradu.
Et ē duplex quādam defert albū florē quæ ē me-
lior. & est croceum florem producens quod nō ē
adeo bonum. Et flos eius usui medicine compe-
tit. Et ex floribus fit sirupus contra febrem acutā
& epatis calorem. flores nenufaris & flores uiola-
rum & semen endiuie & semen lactuce & portula-
ce & semina q̄ttuor frigida q̄ omnia decoquāt in

n ii

aqua & parū aceti & colature addatur zucărū suf-
ficiens & fiat sirupus cōuenientes p̄dictis discra-
s. Cōtra dolorē capitis ex calore recipiantur flo-
res nenusariis & infundantur ī aqua simplici per
noctē: mane talis aqua bibat̄. & flores naribus ēt
applicentur & ualebit. Idē confert ad uersus istā
tiā uigilarum quia somnum īducit. Et eius oleū
sedat dolorem capitis uel aliorum membroꝝ pro-
uenientē uitio caloris. Et flores eius cocti cum flo-
ribus lilii in aceto stomacho emplastrādo eius do-
lorem mitigat. Et aqua decoctionis florū naufa-
ris bibita uesice dolorem mitigat. Et succus florū
eius cū cerusa miscendo maculas corporis deter-
git. Et addita pice alopecia emēdat. Et rumorē te-
sticulorum tollunt flores neufaris & rosarum co-
cti in aceto cum farina tritici testibus applicādo
sine dubio multum prodest. Semē eius etiam as-
sidue bibitum id facere nouit. Item radix eius &
semen neufaris uirtutem habent desiccatiuam si-
ne mordicatione ideo reuma uentris reprimat. Se-
men uero eius in potu datum spermatis fluxū re-
primit si plus a ratione fluat. Et est multum cor-
dialis. Auicenna de uirtutibus cordis. Vinum de
coctiōis radice eius & corticis tamarisci ualet apo-
stematibus splenis. Auicenna.

XCIX

ORIGANVM

Organū calidum est & siccū in tertio gradu. ^{arbor. v. o. f.} cuius duplex ē species scilicet origanum siluestre quod latiora habet folia & forti^{us} operatur. Aliud ē domesticum qd' in ortis reperitur & minora habet folia & suauius operatur & istud ī medicinis ponendum est. Virtutē habet dissoluendi: consumendi: attrahendi relaxandi. Itē folia origani cū floribus & maiorana ī sacculo posita & sup testā

n iii

calefacta sine liquore capiti applicetur sacculus
confert contra frigidum reuma caput cooperia-
tur ut ipsum sudet. uinum decoctionis illarum
herbarum cum olibāo mixtū & gargarismatum
gingiuarum & faucium consumit humiditates.
Et puluis origani cum zinzibere & parum salis cō-
munis usti positus super uuluam inflatam ex hu-
miditate consumit eam. Contra frigidum reuma
utimur uino decoctiōis eius & ficuum siccarum.
& uinū decoctionis eius confortat digestionem
cum puluere galange miscendo; dolorem stoma-
chi & instinorum ex uentositate excludit. Et ipsa
herba cum nastrucio ortulāo in uino cocta & iup-
posita renibus stranguriam soluit. Idem confert
tenasmoni ex frigida causa cum anus fuerit extra
suum situm ipsam decoctiōem herbarum anno
applicando & fiat eukacisma. Item idem orificio
uulue applicatum cū oleo mixtum duriciem ma-
tricis soluit. Et fomentum factum ex aqua deco-
ctionis eius & arthemisie matricem mundificat
& menstrua prouocat. Serapio. Et uirtus ambarū
herbarum est calida prouocat urinam. Et quādo
bibitur decoctio earum laxat uentrem & facit de-
scendere superfluitates colericas. Et quādo sumi-
tur in potu cum aceto confert spleneticis & potui
uenenoso. Serapio eodem capitulo.

C

PIRETRVM

¶ Piretrum est calidum & siccum in tertio. Aui-
cēna melius est qd' est acutū est & mordificatiuū
lingue. Et radix piretri ponitur in medicinis. No-
ta q' acutum piretrū primo cū masticatur nō per-
cipitur: sed debet aliquantulum masticari & tene-
ri in ore. habet autem uirtutē dissoluendi: atrahē-
di & consumēdi. Gargarismus cum aceto & uino
decoctionis radiceis piretri & zinziberis & siccum

n iiii

ficarum cerebrum a superfluitate flegmatica mū
dificat & humiditatem uue consumit. Idem facit
radix piretri sola masticata. Et iter dētis radix ei⁹
masticata tollit dolorem dentium. Et masticatū
paralīsim lingue auferit. Et radix piratri cōtusa cū
herba paralīsi in uino & oleo cocta emplastra lo
co paralitico & artetico & podagrīco multum cō
fert. Item radix piretri trita cum uino & succo her
be paralīsis cocta ad spissitudinem cui addatur
oleum & cera quod sufficit & fiat unguentum ua
lens ad prādicta optimum. Plateanius. Et uirtus
radicis piretri est adustīua. Et prouocat sudorem
decoctio radicis piretri puluerizati & succi cala
menti cum uino & oleo quo ungatur corpus. Fri
catio facta ex decoctione radicis piretri in uino &
oleo confert mollificationi neruorum antiquæ &
stupori neruorum. & prohibet generationem al
cuset. id est spāsmi in cruribus aut aliis membris.
Et uehementer aperit opilationes calotorii & con
strictioni narium. Et eius decoctio in uino cōfert
dolori dentium ex frigida causā. Et acetum deco
ctionis eius confirmat dentes mortos si tenean
tur in ore. Et quando fricatur cum eo & oleo cor
pus ante peroxīsum rigoris cōfert rigori febris,

CI

PIONIA

¶ Pionia calida & sicca in secundo gradu. Cuius radix in medicinis ponitur cū reperitur ī receptis eligēda ē illa quæ nigra existit continua non pforata. & ī hyeme colligitur & p annū seruatur. Virtutem habet occultam contra epilentiam & suspensam collo præseruat ab epilentia: testante Galieno experto de quodam puero cuius collo talis radix appensa erat & nō patiebatur: radice enim

13
subtracta statim puer patiebatur epileptiam. Ad
idem ualet puluis pionie datus cum uino decoctio
nis pionie uel arthemisie. Et puluis eius cum uino
decoctionis castorei confert aduersus paralysim.
Contra stranguriam & diffuriam ualet uinum de
coctionis puluis radices pionie ad matricem mun
dificandam fiat fumigium uel fomentum ex aqua
decoctionis pulueris radices pionie & arthemisie.
Contra tenasmonem decoctio pulueris radices
ei^{us} & taxibarbatum fiat sessio super talem decoctio
nem & confert. Eius decoctio cum cerusa in aqua
ualet abstergerendo uestigia nigra in cute. Suffumi
gatio facta cum semine pionie confert demonia
cis & epilepticis & sanat eos. Et similiter uinum de
coctionis florum uel seminum eius cum melle ros
& bibatur confert ad idem uehementer. Auicenna
autem dicit pioniam romanam talem effica
ciam habere contra discrasias predictas. sed illa
qua penes nos in almania reperitur non habet ma
gnum effectum. Et si bibantur. xv. grana de semi
ne pionie in uino aut mellicrato conferunt in cu
bo ualde. & semen eius confortat stomachum &
sedat eius dolores & mordicationem. Et aqua de
coctionis eius ualet in ictericia & apperit opillatio
nes epatis & prouocat menstrua & urinam. Auicenna
eodem capitulo.

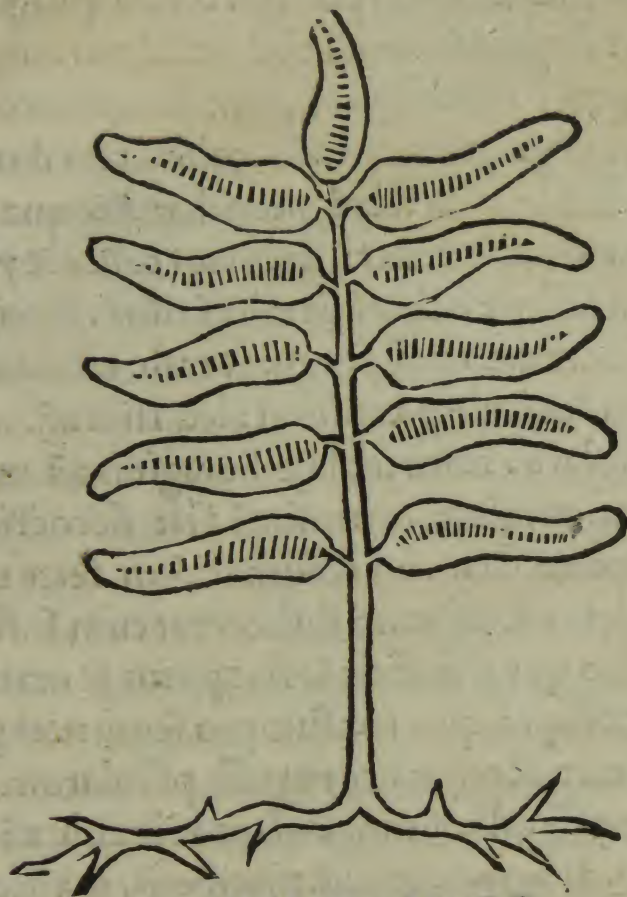
CII

PETROSILINVM

Petroselinum est calidum & siccū in secūdo. cuius duplex ē maneries scilicet domesticū & agreste. quorū semina p̄cipue cōpetunt ī medicinis. Et cū in receptis petroselinum reperitur semen intelligitur ipsius domestici. semina p̄ annum seruantur. uirtutem habet diureticam. Et feniculo & petrosilino & nasturcio aquatico & boragie & lactuca potest fieri cōpetens salatū cū aceto & parū o-

lei oliue & parum salis . Fit etiam inde salsamen-
tum contra calidas discrasias corporis humani.
Herba ipsa in cibis posita digestionem confortat
& uentositates excludit. Itē succus petrosilini cla-
rificatus mixtus cum puluere thucie præparate i
aqua ros fit inde colirium pro oculis. Item semen
petrosilini cum foeminæ feniculi & apii in cibis
comesta confert calculosis. Vel ista foemina pul-
uerizata mixta cū salsifraga cum zucaro albo mi-
scendo in modum trageæ & ualet ad idem . Item
radices petrosilini sunt dure digestionis ergo po-
tius confert eius brodium. Item petrosilinum da-
mus in opilatione splenis & epatis cum scolopen-
drie & leuistico in cibis sumēdo. similiter ualet ui-
num decoctionis illarum herbarum contra ean-
dem discrasiam Decoctio illarum herbarum con-
fert in colica & stranguiria quia digerit & resol-
uit. Decoctio etiam seminis petrosilini & fenicu-
li & scolopendrie in aqua absinthei cuius colatu-
ra cum zucaro mixta confert yctericie uitio opila-
tionis præcipue splenis. Item uirtus etiam totius
herbe est prouocatiua urine & menstrui. & est cō-
ueniens inflationibus stomachi & intestinorum.
Serapio.

POLIPODIVM

Polipodiū calidum est in secundo: siccū i ter-
 tio gradu. Virtus ē in radice quæ in sapore dulcis
 est & nodosa. & qđ nascitur sup radices quercus
 est efficacius. Est resolutiuū uētositatū & humidi-
 tatum & in decoctione polipodii debet poni ali-
 quod exclusiuum uentositati ut ē anisi & semen
 feniculi & cimini: quia polipodium resoluit hu-
 mores i uētositates. Virtutē etiam habet ipsū po-

lipodiū dissoluendi & attrahēdi. & etiā purgādi
prīcipaliter flegma & melācolia secūdario. unde
cōpetēter ponit̃ ī decoctiōe flegma & melancolia
purgāte. Et flegmaticis & melancolicis sanī datur
ad p̃seruationē. Cōtra febrē quotidianā & quarta
& dolorē arteticū & contra dolorē colice & ylia
ce passionū cōferre habet. Et talis ē usus. Recipe
floliorū sene. radicis polipondii & radi. esuele añ.
ō. ʒ. ʒ. seminū feniculi petrosilini: leuistici añ. ʒ. ii.
uuarū passularū: florū uiolag. boraginis añ. m. ʒ.
liquiricie. ʒ. i. omnium contusorū fiat decoctio ī
aqua & uino añ. lb. i. ʒ. ad cōsumatiōem ferre me
dietatis coletur & colatura dulcoretur cum suffi
cienti zucaro quod sufficit & fiat potus & utatur
eo modo ut supra. quo consumpto sequentes pil
lule sumantur. Recipiantur masse pillularum fe
tidarum: masse pillularum de lapide lazuli añ. ʒ.
ʒ. turbit. ʒ. ʒ. dyagredii gra. iii. zīnciberis: masticis
añ. gra. i. misce cum sirupo acetoso composito &
fiant pillule. viii. aut. ix. R. dyagalange uel dya
coros pro cōfortatiuis. Item radix polipodii cum
parum anisi decoquatur ī pullo cum aliis specie
bus odoriferis & delicatis hominibus multū opi
tulatur. Contra arteticam buliatur radix eius cū
semine feniculi & hermodattuli puluerizatum ī
aqua multum prodest. Auicenna.

CIII

PARITARIA

¶ Paritaria calida & sicca in tertio gradu. uiridis magne ē effi-
catie: exiccata uero nullius. Virtutem habet dissoluēdi: cōsumēdi: dy-
aforetica ē & extenuatiua uētositatū Vinū decoctionis paritarie &
absinthei cum parum zucari confert contra frigiditatem stomachi &
intestinatorum & dolorem eorundem ex frigidityte & uentositate. Idē
ualet cōtra stranguriam & diffuriam & yliacam passionē

paritaria calefacta in testa sine aliquo liquore. superponatur lotio patienti. uel etiam in uino decocta cum semine anisi super locum dolorosum tepide applicatū miro mō mitigat dolorem & resoluit. ipsa etiam paritaria sola decocta cū carnibus & comesta confert dolori stomachi & intestinorū ex frigidityte uel uentosityte. Plures moderni homines faciūt tortas ex ouis & foliis paritarie cōtra prædicta accidētia & confert. Cathaplasma etiā factū ex paritaria & aq̃ salsa & oleo mutuo cocta & pectini apposita ualet cōtra stranguriam & dysuriam &c. Semen etiam cathaplasmatibus exhibitum ignem sacrum extinguit miscēdo cum succo semperuiuiue. & etiam combustionibus medicatur. Tumores omnes cōpescit cum aceto & furfuribus tritici cocta. Et pustulas emēdat eius succus cum oleo mixtus. Succus paritarie cum cerussa & aceto mixtus ignem sacrum extinguit & herpostimentum si inde ungātur. Et podagricis medicatur succus eius cum uino & parum croci mixtus. Et succus foliorum eius cum succo liquiritie in potu acceptus tussientibus antiquis opitulatur. Et succus eius cum oleo rosæ mixtus dolorem aurium mitigat. Succus etiam eius tumores faucium loco gargarismi compescit. Pande.

CV

PORTVLACA

¶ Portulaca infrigidat i tertio & humectat i se-
cūdo gradu. uirtutē habet leniendi & humectādi
& i frigidādi. Optius cib⁹ ē fabricitātib⁹ de cole-
ra & colericis. Similiter fanis etiā cruda uel cocta
cōfert. ualet etiā ad calorē i teriorū mēbrorū. Con-
fert etiā cōtra cōstipationē uētris aqua decoctio-
nis portulace & lactuce & prunorū & uuarū pas-
sularū. Itē ualet ad i frigidādū calorē febrilē: ualet

o

etia cōtra strāguriā & dissuriā tūc op̄ cōstrictiō
nē uētris. Oīa enī ī quātū urinā puocāt itātū uē
trē cōstipāt. Platearius. Sed portulaca cū cōueniē
ter apponit cōstrictionē uētris phibet: humectat
enī & relaxat. Cōfert etiā cōtra ragadias. i. scissu
ras labioꝝ & ad ulcera eoz. Radices portulace bu
liātur ī uase eneo & fiat puluis cōfectus cū melle
& labia ide ungātur hoc idē ragadias leprosoꝝ
palleat Cōfert etiā portulaca cōtrita cū aceto cō
tra apostemata calida ī principio ipsis apposita.
Et succus portulace & etiā tota herba si comedat
cōfert ulceribꝝ ī testinoꝝ q̄a linit ipsa. Et cōuenit
fluxui matricis imoderato. & succꝝ eiꝝ ē fortior ī
hoc. Et portulace usus nimius debilitat uisū. & ī
frigidat corpꝝ & phibet uomitū colericū au fert li
bidinē. Itē portulaca masticata cū parū aceti fluxū
sāguinis phibet nariū uel etiā comesta ardorē sto
machi tollit uitio colere: p̄p̄ea causonicis plus ali
is febribꝝ prodest. sup stomachū etiā emplastrata
cū parū aceti miscēdo idē facit: stuporē etiā dētiū
sanat masticata. & qñq; stipica ē ī sapore ideo ua
let dissintericis ī cibis sūpta. & qñ fricantur ueru
ce cū ea eradicat eas proprietate sua nō qualitate:
eius succus sedat sodā calidā. & cōfert etiā dolori
bus renū & uesice eorum ulceribus. & ipsa retinet
fluxum mēstruorum & ualet ulceribus matricis.
& aqua eius ualet emoroidibus sanguis Pādecta.

CVI

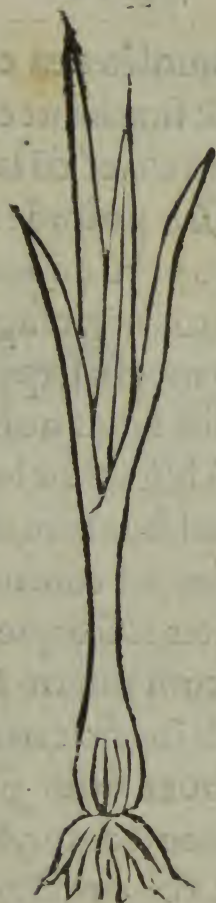
POLEGIVM

Polegium est multum odorifera. Est autē secū
dū. Platearium ^{pure 30} calidum & siccū in tertio gradu.
Cuius uirtus cōsistit in foliis & floribus. & debet
colligi quando est flore. Et est duplex scilicet do/
mesticum & agreste & utrunq; est multum utile
& medicinale. uirtutem enim habet dissoluendi
cōsumēdi & cōfortādi. Et reuma frigidū cōstrin/
gēdi & desiccādi & matricē mūdificandi & coar-

o ii

tandi uentris uuluā. habet etiā uirtutē educendi
mēstrua & frangēdi aut calculū & cōfortādi sto
machū. In eo etiā ē uirtus exitādi appetitū & ex
tenuādi uētositatē. Et eius uirtus mirabilis ē miti
gādi dolorē īteriorū mēbrorū. s. ītestinorū. Et eius
usus multū facit ad cōceptū ut dicit Plinius. Item
polegiū īpositū sacco sup testē calefactū sine li
quore aliquo & sacculus adeo calid⁹ applicet⁹ ca
piti ualet cōtra reuma frigidū: & si maiorana ap
pōit⁹ cū scicados arabico erit eo efficacit⁹. Et gar
garismus fact⁹ ex aceto decoctiōis polegii & ficu
um siccarū ualet cōtra frigidā tuſsim ex cōglutino
so hūor uel aquofo. Itē aq̄ ei⁹ cū thucia mixtus ua
let cōtra dolorē oculorū. Et fomētatio eius sup au
res sedat dolorē earū. Et uinū decoctiōis polegii &
mēte ualet cōtra dolorē stomachi & ītestinorū ex
frigida cā uel uētositate. Torte etiā factæ ex pole
gio & mēta cū ouis cōferūt ad idē. Emplast⁹ etiā
factū ex polegio & mēta cū uino stomachū appli
catū pdest ad idē. Fomētū etiā factū ex decoctio
ne polegii & arthemisie hūiditates supfluas ma
triciſ desiccāt & uuluam coartat. & hodierno die
plures mulieres tali fomento utuntur. Et deco
ctio polegii & seminis feniculi & anisi in uino &
oleo pectini emplastretur prodest contra strangu
riam & diffuriam. Platearius.

CVII

PORRVM

Porrū aliud domesticū aliud siluestre: calidū ī tertio siccū ī secūdo gradu. Et siluestre ē calidius & siccius ppter illud ē deterius. Porrum nocet sto macho causans inflationem ac uentositatē. Et cū sui acumine peruos mordet faciet enī fumos melancolicos ex alare caput obfuscatō uisū. Et eius usus causat somnia terribilia. unde caueant accolerici & melancolici seu inaniati & opilationem

o iiii

in capite habētes: uolētes ea cōedere capiā postea
lactuca: endiuia & similia ut calor tēperet aut por
rū crudū bene lotū elixet cū lactuca: ideo mūdif
cat humorē grossū a pulmōe & opilationē epatis
& splenis aperit. & porū cū aceto & succo plātagi
nis narib⁹ applicatū strīgit sāguinē earū. Itē porrū
crudū cōtusū sup morsū serpētis cōfert. Itē succus
porri cū parū mellis sanat uulnera. Et succus por
ri cū succū radicū lilii soluit lumborū dolorē. Itē
porrū crudū cū caulibus comestū ualet contra ine
brietatē & stimulat ad coitum. & porrū solo suo
odore fugat serpētes & scorpiones. Cōfert etiā ad
dolorē dentium cum piretro & succo porri den
tibus applicādo & īterficit uermes earū. sed usus
eius stomachū grauat. sitim puocat sāguinē īcen
dit si ex eo nimīū comedatur. & semē porri & allei
ī potu mixta facit strīgere sāguinē ex pectore. Itē
succus ei⁹ cū sumat^r cōfert ueruce. Et succus cū sa
le mixtus cōfert ulceribus fraudulētis: & porrum
siluestrē ulcerat corpus: & ei⁹ comestio causat so
dā: & puocat urinā & mēstrua & ābo nocēt uesice
& rēib⁹ ulceratis. & cōfert emoroidib⁹ coctū & mo
re emplastri suppositū. & ei⁹ usus cōmouet ad coi
tū & similiter ei⁹ semē torrifactū. Et folia eius cū
granis mixti ualet cōtra tenasmonē. & porrū cum
oleo amigdalārū coctum ualet in colica. Auicēna.

PENTAFILON.

☞ Pentafilon grece quīq; foliū latine. eius radix siccatiua in tertio gradu minime uero caliditate māifesta participat. Elixatura eius cum edera terrestri dolorem dentium mitigat ore ratenta. & ex decoctione eius & piretri & parum mellis fit gargarismus qui putredinem oris tollit. & decoctio eius cū plantagine uentrem stringit: dissintericis necesse adhibet: arteticis & sciaticis p̄stat effectū.

o iiii

Elixatura eius cum aceto & cathaplasmata herpo
postimeno confert seu prodest & ignem sacrū ex-
tinguit cum succo sempuiue miscendo. & ad apo-
stemata & panericiū apposita ad sanitatem pdu-
cit. scabiem soluit. Succus radice eius causas epa-
tis & pulmonis saluat. & potionibus uenenosis oc-
currit. decoctio foliorum eius cum uino cum fo-
liis sene addito pipere quartanariis remedium
est. Et ab epilepticis accepta triginta diebus
præstat effectum. Succus etiā foliorum eius ycte-
ricis præsidium cōfert. Et fistulis succus eius imis-
sus præstat sanitatem. Pandecta. Itē decoctio ra-
dicis eius cum oceto ualet ad ulcera de ambulan-
tia. Idē confert erisipilis & panneritio & scabiei &
doloribus iuncturarum. Idem confert ad alcolā.
i. apostema oris. Et uinum decoctionis foliorum
eius ualet ad epilentiam decem diebus in potu ex-
hibitum. Succus etiam radice confert ad solidā-
dum ulcera intestinorū & emoroidarum. Auicen-
na. Et si succus eius ore teneatur omnes oris curat
passiones. Et si quis secum deferat opus dat & au-
xilium. Amplius si quis uult a rege seu pñcipe ali-
quid impetrare copiam dat eloquentie si secum
ipsam herbam deferat & obtinebit. Albert⁹ dicit
libro secretorum de uirtutibus herbarum.

PIPINELLA

¶ Pipinella est herba similis saxifrage non differēs nisi ī pliositate: quia pipinella ē pilosa sed saxifraga non habet pilos. Vnde uersus. Pipinella pilos: saxifraga non habet pilos. Et est calide & sicce cōplexiōis. Virtutē habet diureticā & uirtutē dissoluēdi: lapidē frangit ī renibus & uesica. confert etiam contra stranguriam & dissuriā. Ad hæc omnia ualet uinum decoctionis pipinelle & saxifra-

ge & miliifolis cū radice petrosilini & spargi. hæc
eadem decoctio multum pdest ī colica & yliaca
passionibus. Similiter præstat auxilium cōtra opi
lationē spleni & epatis. uel, def sequens potus qui
maioris erit efficacie aduersus easdē egritudines
prædictas. Recipe pipinelle: saxifrage: scabiose: ca
thapticie añ. m. i. florum uiolarū & boraginis uua
rum passularum añ. ʒ. ʒ. seminum petrosilini: mi
lii solis: anisi liquiricie. radicum spargi & tamari
sci añ. ʒ. ii. foliorum sene. ʒ. ʒ. zinziberis. ʒ. ʒ. omnia
contundantur grosso modo & buliantur in lb. ii.
aquæ ad consumationem tertiæ partis coletur &
colatum dulcoret cum sufficiente zucaro & fiat
potus mane & sero tepide sumendus pro quali
bet uice in quantitate mediici phi. quo potu con
sumpto sequentes pillule circa medium noctis
exhibeatur. Recipe masse pillularum fetidarum:
masse pillularum aggregatiuarū añ. ʒ. quinq; pul
pe granorum coconidii numero. vii. misce malla
xando cum sirupo aut potu superiori: & fiant
pillule. ix. Postea datur dyaciminum uel electua
rium ducis pro confortatiuis. & ungantur regio
nes splenis uel intestinorum uel renum cum un
guento dyalteæ ubi dolor expostulat & summū
erit remedium.

PAPAVER

¶ Papauer frigidū & siccū ī scdo. s. albū. sed papa-
 uer nigrū ē frigidū ī tertio. Auicēna. Semē papa-
 ueris medicine cōpetit notāter albū & semē papa-
 ueris nigri nō debet dari q̄a magis mortificat. uir-
 tutē hēt īducēdi somnū. fiat emplastrū ex semine
 papauē. & lactuce mulieris & albumīs oīi circa tē-
 pa. & qdā dāt pueris pulueres papauē. albi cū la-
 cte ut eo meli⁹ dormiāt. & semē papauē. u. ī p̄a her

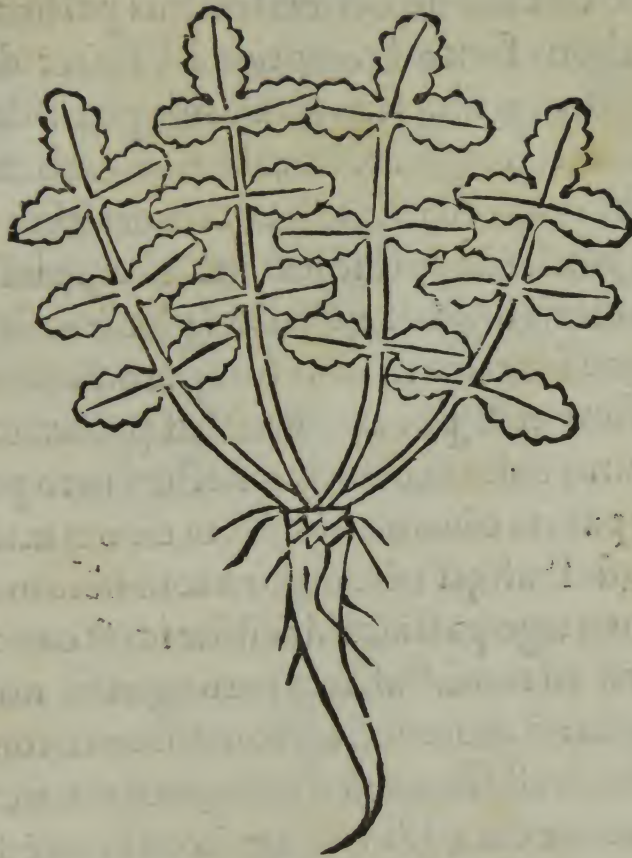
ba trita cū oleo ros & supponat aut ligat Aposte
mati calido ī prīcipio similiter ualet cōtra calefa
ctionē epatis. Et oleū uiolay cū semine papaueris
albi cōficiat & īde spīa dorsi ungat febricitātib⁹:
ideo ualet cōtra siccitatē mēbroꝝ ut ī ethica & in
aliis febrib⁹. Itē cōtra siccitatē pectoris & cōsūptio
nē mēbroꝝ cōfert dyapapauer. uel cōficiatur ele
ctuariū ex succo liqricie: gumi arabici: dragāti. ani
si & seminis papauer albi iuxta quātitatē alioꝝ &
cōficiat cū sirupo de papauere & fiat electuariū
qd̄ ualet tabe factis & exiccatis seu ethicis ut supra
Itē si caput lauet cū decoctiōe seminis papauer &
radice ei⁹ īducit somnū ī febrib⁹ acutis ī qb⁹ īsta
neia uigiliarū assistit. Itē ex succo papauer marini
fit opiū qd̄ ē frigidū ī q̄rto grado & siccū ī tertio:
Itē oīa papauera ī figura folioꝝ cōueniūt: sed dif
ferūt ī floribus: q̄a aliqd̄ papauer. s. albū hēt florē
albū. & papauer rebeū habet florē rubeū. & papa
uer cornutū gerit florē glaucū. Et oīa papauera p
ducūt semē nigrū p̄ter papauer albū qd̄ hēt semē
albū. Et ex succo papauer nigri fit opiū forte. Itē
ellixatura papauer ī cibus somnū īducit. Et folia
papaueris cū aceto exhibita rumorē tollūt. & ignē
sacrū extigūt & maxīe dolorē auferūt ab extra ap
plicādo. Et tussim mitigat & fluxū uētris absēdit
& si uinū bibit litargicos facit & occidit dolorē ca
pitis & auriū cum croco mixtum sedat. Pandecta

POPVLVS

Populus est arbor cuius cōplexio est compo-
 sita ex substantia aquea & terrea subtili; ppter hoc
 accidit q̄ eius uirtus est cōposita. Est uinum deco-
 ctionis corticis eius cōfert sciaticæ & distillationi
 urinæ. Et dicit̄ q̄ p̄hibet cōceptionem quādo bi-
 bitur de radicæ eius; & dicit̄ quādo potat̄ de fo-
 liis populi idē facit post mūdificationē mēstruo-
 rum; & succus folioꝝ populi quādo distillat̄ in

quando distilatur in aurem tepide confert dolo-
ribus eius. Itē ab ista arbore fluit resina. & hæc resi-
na a dyascoride & ab aliis medicinalis iudicat. &
sanguinē stringit: sudores & alios fluxos noxios cō-
pescit. Ex eis quidam summatibus ante pductio-
nē foliorū solet fieri unguētū frigidū opilatiuū &
caloris mitigatiuū & somni prouocatiuū. Et hoc
unguētū a medicis appellatur unguentum popu-
lion & ī multis causis necessariū iudicatur & hoc
unguentum dicitur populion: quia fit de oculis
populi: ualet contra calorem febrilem acutum. Et
ualet hiis qui dormire nequiunt unctis tempori-
bus & pulsibus & plantis manum & pedum. Hoc
idem unguentum cum oleo rosarum uel uiolarū
mixtum & super epar in unctum calorem mirabi-
liter tollit. & super umbilicum unctum sudorem
prouocat. Et tale unguentū fit isto mō. Recipe
oculorū populi lb. i. fo. papauere. fo. mandra. fo.
iusquiami: solatri: uermicularis. lactuce: semperui-
ue añ. o. . omnia confundantur & buliātur cum
uino ad uini consumationem. postea comprima-
tur p annum forti compressione cui colato adde
axunge nouelle porcine sine sale quantum suffi-
cit & moueatur in patella iuxta ignem ī modum
unguenti & in uase reconde. Nicolaus in audito-
rio suo. Serapio.

PASTINACA SIL.

☞ Pastinaca silvestris. i. daucus asinin⁹. cuius uirtus calefacit & abstergit. prouocat urinā & mēstrua tota herba facit: hoc maxime uero semen & radix. Sed quando ex foliis eius fit emplastrum sup ulcera quæ incipiunt corrodi cum plantagine cōuenit ne amplientur. Item quando fit fomentatio cum foliis pastinace silvestris & arthemisie cum uino prouocat mēstrua. Et post talem purgatio

1193
nē bibat de uino decoctiōis seminis pastinacæ cū
rasura eboris facit ad cōceptionē. Vinū ē decocti
onis pastinacæ siluestris & seminis petrosilini: fe
niculi cōfert strāguriæ. Et ualet eius decoctio fo
liorū pastinacæ cū foliis alteæ & radicū lilii cū bu
tyro in patella impastādo in modū emplastri mi
nerā pectoris ungēdo qđ ualet ī pleuresi. Et radix
pastinacæ siluestris in cibis sumpta ad coitum exi
tat nō fortiter & puocat urinā: sed pastinaca silue
stris minus ualet in cibis. Domestica uero pastia
ca noīe paucia cōuenientior est in cibo q̄ multum
inflatiuū est aliqđ uētositatis hēt in libidinosita
tis. Semen ergo pastiacæ dōesticæ idest bauciæ īci
tatiuū est ad coitū. Pastiaca uero agrestis nō ideo
est īflatia: iō diureticū est & mēstruorū cōmoti
uū: herba ē est surmacū dyaforeticū exterius po
sitū cū uīo cocto addito calamēto: est tamē herba
debiliōr in omnibus respectu seminis ppter āmix
tionē aquosæ humiditatis. Pastinaca uero silue
stris fortior est ad omnia: urinas autem mouet &
menstrua prouocat: & tota quidem herba & ma
xime semen & radix. Quidam autem siluestrē
pastinacam uocant daucum siluestrē. Pādecta
radix pastinacæ apensa collo ualet ad tumorem
eius: etiam serpens nō potest nocere deferenti ra
dicem. Macer.

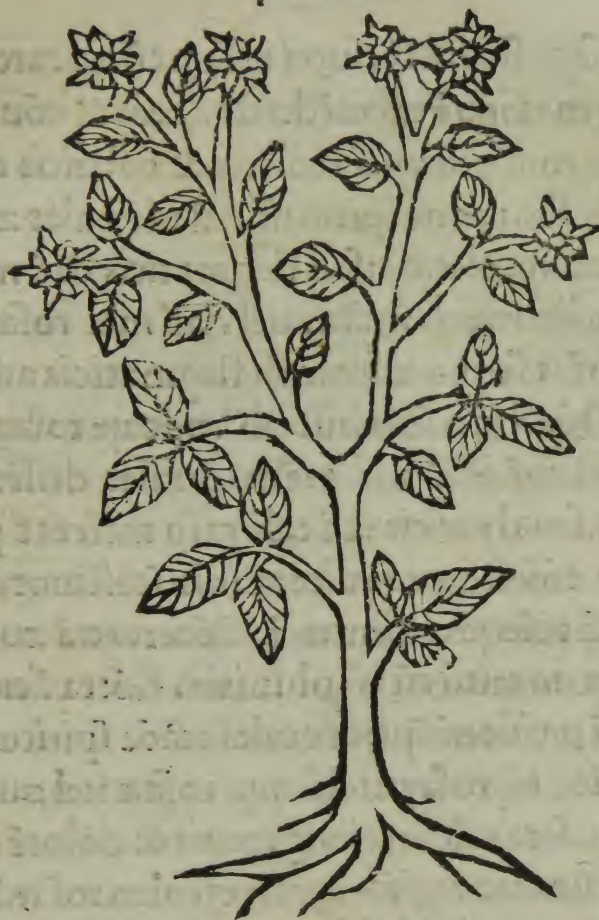

PASTINACA DOMESTICA

Pastinaca domestica. i. baucia calida est in medio secundi & humida in principio eiusdem. Et ē duplex eius maneries scilicet domestica & agrestis. alio nomine pastinaca domestica baucia appellatur. cui plus competit talis pastinaca q̄ medicine. Virtutem habet generādi sāguinem multū & spissum. unde auget libidinem cōualescenti b' & malancolicis ualet cruda uel cocta comesta.

P

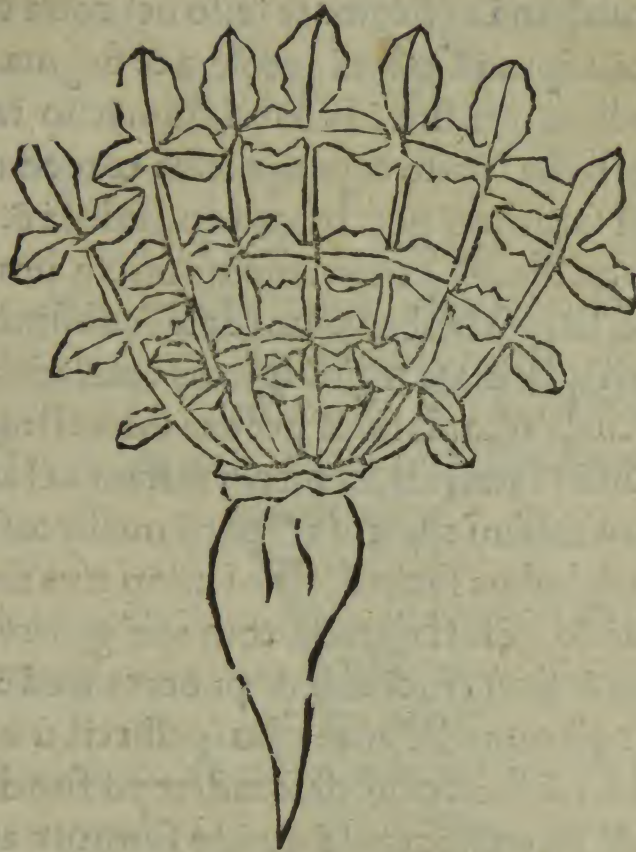
& uiridis maioris ē efficacie. sicca minoris. Fit autē i
de uinum conditum ex radicibus sicut de yringis
ad coitum incitandum. & usus radicis generat bo
num sanguinē & multiplicat spma. ualet digestio
nem bonam procurandam. Et potest isto modo
ad condiri. Recipe radicū pastinace mundate
& coquæ bene & coctas minutim scinde & expri
me aquam cui addatur mellis cōsumptionem &
continuo moueatur ne adhereat cacubo & circa fi
nem decoctionis appone pineas mūdadas. postea
apponas species aromaticas ut cinamomi: zincibe
ris: galange: macis: nucis muscate &c. Et usus illi
us conditi uirtutem digestiuam miro modo con
fortat & bōum sanguinem propagat & multipli
cat sperma. Eodem modo fit conditum radicū
yringi uel secacol. Platearius. Et pastinaca dome
stica a quibusdam daucus domesticus appellat
siue baucia. Est autem talis magis digestibilis q̄
daucus siluestris quantum ad radices. Et radix ta
lis pastinace domestice est excitatiua ad coitū quia
est uentositiua & calefactiua & humectiua quæ
tria ut plurimum concurrunt ad carnis libidinē.
Pandecta.

ROSA

Rosa frigida ē ī prīo & sicca ī secūdo gradu. & rosa uiridis & sicce cōpetūt usui medicīe. eligēde sūt rose rubeæ ī medicīs. de ros; uiridib' multa fiunt. s. mel rosar; zucarū rosar; & mulsā rosar; sirupus ros; oleū ros; & aq̃ rosar;. Mel rosar; sic fit. mel despumet' & colet' cui misceātur folia ros; minutī īcisa & aliqātulū decoqt'. zucar; rosar; sic fit recipiāt folia rosar; optie cōtussa u' minutī īcisa & cū zucato albo & soli p̃setet' p̃ ipsi' fermētatiōe

11123
Sirup' rosarū sic fit. R. succi rosarū cū zucaro albo
misceat' penes ignē coquēdo ut decet & cōuenien
ter dat' flegmaticis: melācolicis & colericis debili
tatis pp dissolutionē spiritūū. Ad idē ualet zucare
rosarū notāter colericis: sed flegmaticis dat' malsa
ex aq̄ & melle rosarū facta. uel dat' mel rosarū cū
aq̄ decoctiōis seminis feniculi flegmaticis ad mū
dificādū stōachū a suis hūorib'. zucare rosarū hēt
uirtutē cōstrigēdi & cōfortādi iō ualet dissētricis
& liētericis seu dyaricis & ī tali casu misceat' parū
masticis p cōsolidatiōe ulceratiōis ītestinorū qđ
ut plurimū cōseqt' dissīnteriā. Cōfert etiā zucarū
rosarū cōtra uomitū cū aq̄ pluuiali. Cōtra sincopī
& cordiacā passiōē q̄ fit ex calefactiōe spiritualiū
mēbrorū det' aq̄ rosarū uel sirup' rosarū uel zucare
rosarū. Itē cōtra calefactionē epatis & dolorē capi
tis fiat innunctio regiōis epatis cū oleo rosarū uel
frōs uel tpa ungāt' p dolore capitis. uel frōs uel tē
pora ungātur p dolore capitis. & cōtra dyasore
sim uel nimiū sudorē ungāt' corp' cū oleo rosarū
mixto cū puluere sādali rubei uel albi &c. Et oleū
rosarū secūdū quosdā fit emplēdo uas uitriū rosa
rū & oleo & faciūt bulire ī caldario aq̄ spleno. Itē
cōtra corrosiōem oris ualet mel ros cū aq̄ rosarū
mixtū. & cōtra sincopī & cordiacā passiōes det' aq̄
ros ī potu & facies irroret'. Et ī coliriis oculorū mi
scef'. Serapio. Pādecta. Auicenna de uirib' cordis.

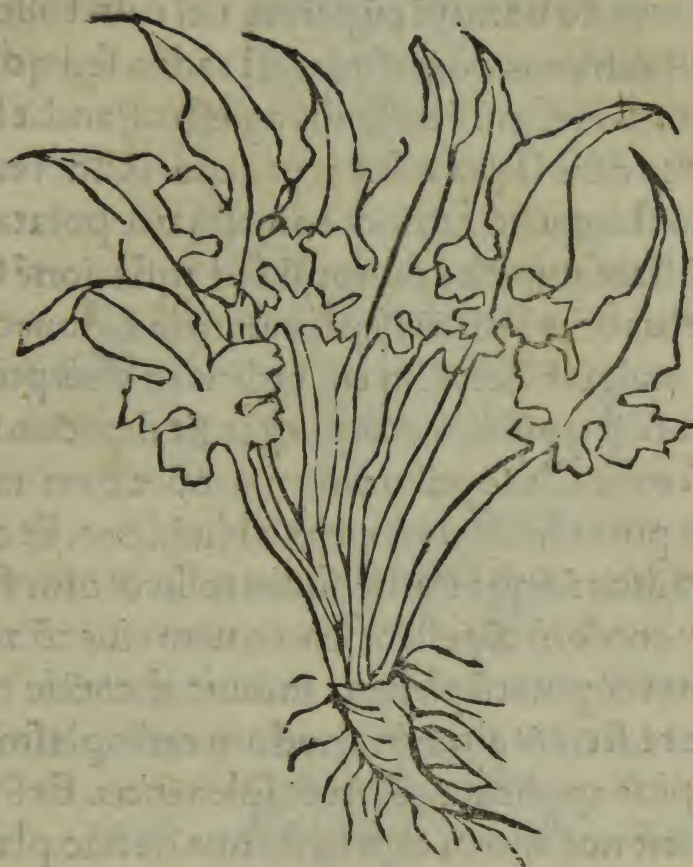

RAFFANVS

¶ Raffanus calidus ē & siccus ī scđo gradu. Ra-
dix aūr ei' magis cōpetit usui medicine & uiridis
magis q̃ sicca habet aūt uirtutē icidēdi & dissoluē
di. & ex eo fit oximel hoc mō. Radix cōfundāť &
mittatur ī aceto ad tres dies postea aliquātulū bu
liatur & colatur def mellis sufficiētia. tale oximel
ualet cōtra quartanā & quotidianā. Sed si p̃dicte
colature misceat' zucā fit sirupus cōueniens cō-

p iii

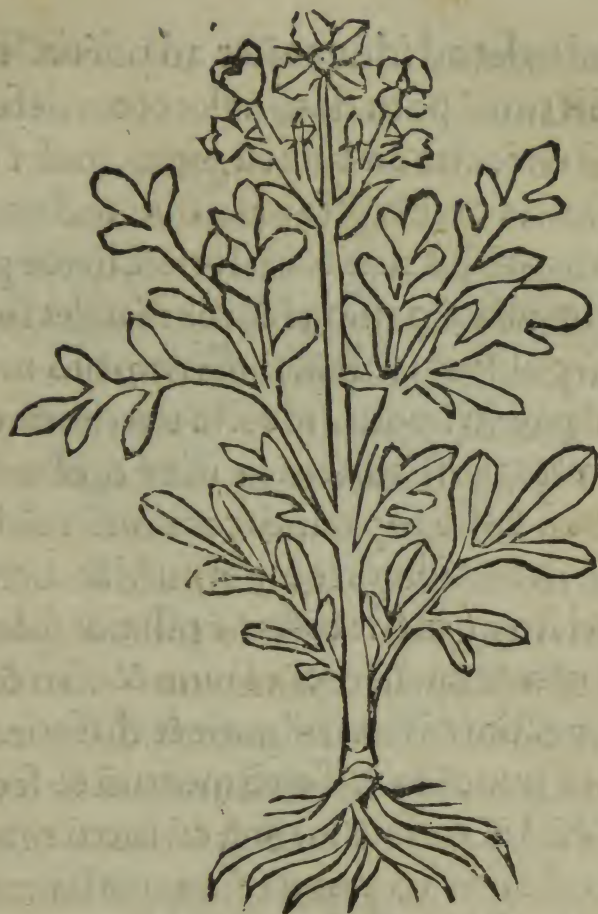
tra quotidianā ex flegmate falso uel cōtra tertiā
nā notā. i. i. purā. s. mixtā ex colera & flegma. Itē si
frigidi humores sint īdīstestī ī stomacho radices
raffani īfusas ī aceto & parū mellis comedat pa
tiens ad saturitatē post bibat aquā calidā & digi
tis ī ore missis uel penna ī oleo inuncta uomitus
puocet. Et ipsa herba ī uino cocta & absinthio &
oleo cathaplasmata regiōi splenis ualeat cōtra du
riciē ei. uel cathaplasmet pectini soluit strāguriā
& diffuriā Platearius. Et succus raffani uel aq̄ de
coctionis raffani cū cerusa & parū mellis rosā cō
fert lentiginibus faciei & omni liuori eius faciē in
de abluēdo Itē raffanus qñ comedit generat uen
tositates & facit eructuare & puocat urinā & cale
facit. Et qñ comedit ante cibū ipellit cibū ad su
periora & nō facit cibū descendere ad fundū sto
machi. & ppter hāc causā quādo sumitur ante ci
bum prouocat uomitū. Et quando sumitur post
cibum molit uentrem & iuuat cibum ad descen
dendum. Et quando decoquitur radix raffani in
cibis confert tussi & humoribus grossis congrega
tis in pectore. Et est conueniens ī ydropisi de cau
sa frigida. Et quando succus eius miscetur cum
farina lolii facit nasci pillos in alopecia. Et garga
rismus ex eo factus resoluit squinantia. Serapio.

RADIX

¶ Radix calida ē & sicca ī tertio gradu. & ē herba
 cui^{radix} ^{valeriana} simili mō appellat^r. & radix usui medi-
 cine cōpetit. Et radix raffani domestici similē ha-
 bet uirtutē raffani in capitulo p̄cedenti & cōfert
 contra easdem causas & eodem modo sed non
 adeo efficax. Platearius. Item radix eius ualet con-
 tra calculum se resoluentē: p̄cipaliter eius aqua
 prodest. Similiter ualet aqua eius calida sumpta
 p̄ iiii

175
prouocando uomitū cū penna uel cum folio q̄r-
cus. Et raffanus domesticus est radix: sed qđ nos
uocamus raffanū ē raffanus agrestis. Pan. Et folia
radicis ī cibis sūpta resistūt ueneno. Radix etiam
ieiuno stomacho sumpta comesta uel potata ma-
gnū p̄stat sanitatis adiutoriū: sed inflationē facit
& ructuatiōes fetidas. semē eius urinā mouet: uē-
trem malaxat. decoctio enī radicis in cibis ptificis
pdest & flegma thoracis purgat. Et decoctio radi-
cis cū oximelle sūpta uomitū mouet. cum melle
mixta putredinem oris curat abluēdo os. Et deco-
ctio radicis ī aqua liuorē faciei tollit & uim fūgo-
rū uenenosorū cōpescit. Semen uero eius cū aceto
coctum & potatū plenem minuit. decoctio toti⁹
herbe radicis & alteæ in modum cathaplasmatidis
ydropicis applicata cōfert & spleneticis. Et Pāde-
cta dicit nos autem experti sumus de hac planta
multotiēs qđ quādo coquit⁹ multum cū kistordei
donec dissoluat⁹ indecoctiōe & detur in potu ha-
bet magnā efficaciam in egritudinibus pectoris an-
tiquis quæ fiunt ab humoribus grossis. Itē semen
ei⁹ cōfert uenenis sicut teriaca. & rasis dicit aucto-
ritate Serapiōis qđ expertus fuit hoc & īuenit uerū
qđ aqua radicis raffani domestici super scorpionē
distillata uidit ipsum statim imobilē. & deinde ī-
flatus est & crepuit per medium. Serapio.

RVTA

Ruta calida ē & sicca ī tertio gradu cuius du-
 plex ē maneries. s. domestica & agrestis q̄ pigamē
 diciť. Et folia & semina cōpetunt usui medicine.
 Virtutē habet diureticā & dissolūēdī & cōsumen-
 di. Puluis rute cū piretro naribus īflatus flegma
 educit & cerebrū mūdificat: ideo ualet ad epilen-
 tiam & alias discrasias cerebrales uicio flegmatis
 causatas. Vinum etiā decoctiōis rute & pionie &

rosma ini ualet ad idē notāter ad pilētia. Itē uinū decoctiōis rute ī potu datū ualet cōtra defectū uisus. Vinū decoctionis rute cū piretro ualet dolori dētiū abluēdo os. Et cōtra paralīsim mēbrorū ualet uinū decoctiōis rute & castorii & herbe paralīsis. Itē cōtra yliacā passiōē & colicā ualet succ⁹ rute cū parū pulueris esule & mellis mutuo miscendo & de⁹ patiēti ī potu. Itē cōtra tenasmonē decoquā ruta & taxus barbatus in uino & oleo & fiat eukacisma. i. sessio sup talē decoctionē calefactā. Vinū etiā decoctiōis rute & absinthii & corticis tamarisci uel floꝝ geneste cōfert opilatiōi splenis & epatis. Et ruta & anetū cocta ī uino & oleo & cataplasmata pectini cōfert strāgurie & dissurie. Item ad mēstrua puocāda & fœtū mortuū & secūdinā educēdā de⁹ triffera magna cū succū rute. Itē operat⁹ succ⁹ ei⁹ solus p os dat⁹ aut pessarizat⁹ cū mirra. Et cōtra lipitudinē oculorū & rubedinē puluis thucie cū succo rute cōficiat⁹. Cōtra uenenū bibitū uinū rute bibat⁹. Et cōtra morsū aīaliū uenenosorū ualet ruta emplastrata morsui. Et si q̄s fuerit tot⁹ circūdat⁹ ruta uiridi secure potest accedere ad basiliscū īterficiēdum. Serapio auctoritate Dyascoridis ruta ē de reb⁹ cōferētibus inflationibus & uentositatibus & ipsa extinguit libidinem & etiam prouocat iua urine & mēstruorum.

ROSMARINVS

Rosmarinus calidus. & sicc^o. & ē frutex cuius
 excessus ī qualitib^{us} p^{er} Plateariū nō determinat^{ur}.
 Sed p^{er} aucta^{re} autoritate mesue est ca. & sic. in ter-
 tio gradu. & ei^{us} sūt plures species. Et uirtus omni-
 um specie^{rum} ē similis ex hoc q^{od} resoluit: mollificat:
 abstergit & incidit. Et succus eius cum aqua mel-
 lis curat obscuritatē uisus quæ fit ex humiditate
 grassa. Emplastrum factum ex foliis rosmar: &

471
succū plātaginis cōfert fluxui sāguinis emoroida-
rū. & idem sedat ad apostemata calida ani & exte-
nuat emoroidas egredientes & maturat scrofulas
& apostēata difficilis maturatōis addita radice al-
teæ. Et uinū decoctiōis foliorū rosmarini cū scolo-
pēdria & boragine cōfert ictericie. & qñ sumit̃ in
potu cū uino addita paritaria cōfert torsionibus
uentris. Et uinū decoctiōis ei⁹ & seminū feniculi
& petrosilini & arthemisis pdest urinā & mēstrua
puocādo. Et succus ei⁹ expressus cū aq̃ feniculi cū
thucia miscēdo fit īde coliriū qđ acuit uisū. Et se-
mē ei⁹ qñ sumit̃ ī potu facit idē. Et qñ decoquit̃
ipsa tota herba rosmarini cum calamēto ī uino &
oleo & ungat̃ īde corpus puocat sudorē. & sic cō-
fert ī ydropisi. Et uinū decoctiōis rosmarini & ru-
te ualet ī epilētia addito par̃ piperis. Et puluis ro-
smarini cū farina lolii uel furfuris cū succo ebuli
& parū aceti miscēdo ualet ī podagra. & qñ ablu-
tur caput cū aqua decoctiōis rosmarini & maiora-
ne & floꝝ scicados cōfert cerebro & dolori capitis
Cōtra sincopī deſ dyāthos cū uino decoctiōis ro-
smarini. Cōtra hūiditatē uue uinū decoctiōis ei⁹
gargarizet̃ cū parū piretri. Cōtra dolorē ītestino-
rū ex uētositare deſ uinū decoctiōis ei⁹ & cimini.
Ad mēstrua puocanda & ad conceptionem fiat
fomentum circa pudenda cum aqua decoctiōis
eius & mellisse. Serapio.

RAPA

¶ Rapa calida in secundo & humida in primo. multū plus aliis herbis nutrit. dure tamen est digestiōis. mollē & īflatā facit carnem ppter sui uētositatem & īflatīōem ideo augmentat sperma & puocat coitum. Et q̄to magis decoquātur & melius nutriunt. & nocumētum earū aufertur & decoqui debent cum carne pinguium. Item podagrici & artetici si fomententur ī earum decoctio

ne dolorem sedat. Et uinum decoctionis seminis
raparū domesticarum ualet cōtra serpentis mor/
sum & tale uinū illinitū super morsū serpentis p/
dest. Item rapa i fiat & semen seu seu sperma i ho/
mine generat. Item duæ sūt species raparū scilicet
domestica q̄ superius dicta est. & agrestis q̄ uoca/
tur rapola secūdū Pādectā: cuius succus mirabili/
ter herpetibus & fistulis i positus medet. & semē
eius ē teriaca uenenis. Rapæ coctæ & comeste nu/
triunt & generāt uentositates & incitāt ad libidi/
nem & augment in spermate. Et decoctio raparum
applicata super podagrā & super scissuras quæ fi/
unt a frigore confert eis. Et quādo fit emplastrū
cum rapa cōtrita cum succo ebuli facit ad idē. Et
quādo fodiatur rapa una ad cuius cauatur ampo/
natur cera liquæfacta cum oleo ros & ponitur su/
per cineres calidos & calefiat multū cōfert scissu/
ris quæ fiunt a frigore. Item folia raparum cocta
cum petrosilino & feniculo & boragine i iure car/
nium & comedantur prouocant urinam. Item se/
men rape pōit i cōfectionibus teriacarū q̄ fiūt cō/
tra uenena. & semen rape agrestis administrat in/
medicinis q̄ mūdificāt faciē corporis. s. cū farina
lupinorū & cerusa i aqua miscēdo. Et ē alia species
rape q̄ parue quādo comedit generat i flatiōes. &
eius nutrimentū est minus alterius rape. Serapio.

CXX

RIBES

Ribes est frigida & sicca i secūdo gradu. & est frutex cuius fructus ē rubeus & dulcis cū acetositate & stipticitate. & ex hoc contingit q̄ i frigidat stomachum & ab scindit fluxum uentris: uomitum & sitim. & rob eius. i. succus eius confert cordiacis & uomitui & fluxui qui fiunt a colera. & p uocat appetitū cibi sua frigiditate. & succ' ei' exprimit' ex fructibus qñ terunt' & coquit' expres-

XXX

sura illa donec habeat substantiam & talis succus
abscidit sitim quæ accidit a caliditate & a colera
Et cōfert morbillis & bothar quæ fiunt in corpo
re sicut sunt uariale cum similibus. Et modus si
rupi eius est sicut sirupus de berberis. & est frigi
dus & sicc⁹ qui potest isto modo fieri. Recipe suc
ciribes lb. i. succi boraginis quat. lb. seminis plāta
ginis: feminis citoniorum añ. 3. ii. cum parum ace
ti ad consumationem tertiæ partis & colature ad
datur zucari albi quod sufficit pro dulcoratione
& fiat sirupus conueniens calori febrili & fluxui
uentris ex colera. ualet etiam contra pestilentia cū
aqua acetose exhibendo & sitim extinguit. Et stu
pefacit dentes eius succus ori exhibitus. Et succus
ribes cum aqua plantaginis potatus confert emo
roidibus & ebrietati. Serapio & Pandecta auctori
tate ras. ribes est frigida & sicca stringit uentrem.
& idem auctoritate Mesue: frigida est & sicca i se
cundo gradu rob eius. i. succus fructuum. Ribes
est sicut rob aceto sitatis citri calorem colere & exu
berantiam sanguinis extinguere. Et ualet apostema
tibus pestiferis seu pestilentia. Item succus ribes
cum puluere thucie mixtus acuit uisum etiā suc
cus eius ualet dolori capitis ex frigiditate.

RVBEATINTORVM

Rubiatintorum est calida & sicca ī secūdo se-
cundū plures autores. Sed secūdū Auerroim ī col-
liget ea. de rubeatinoꝝ calidū ē & siccū ī tertio gra-
du. Et est duplex. s. domestica & siluestris uel ma-
ior & minor. Maior est quæ maior habet folia. mi-
nor quæ minora habet folia & minoris uirtutis.
habet uirtutē cōfortādi sua ponticitate & diure-
tica ē sua amaritudine. Cōtra debilitatē stomachi

& epatis ex relaxatione detur uinum decoctionis
eius & mastice. Valet etiā emplastrum super sto-
machum factū ex puluere radice rubeæ tinctorū
& puluere galange & mastice & oleo & cera ad mē-
strua prouocanda & foetū mortuum & secundi-
nam educendam cōfundatur radix rebeæ tincto-
rum cum melle ungatur & cum scāmonea sepe-
gatur & fiant inde pessaria & immittatur matrici
& ualebit ad prædicta. Itē aqua decoctionis eius
si caput i de abluatur reddit capillos rubeos. Qui-
dam propinant radices rubeæ tincture pulueriza-
tas cum mellicrato sciaticis necnō paraliticis. Suc-
cus eius auribus i fusus dolorem aurium mitigat
cum sulphure mixtus. Pandecta. Virtus etiam ra-
dis rubeæ tinctorū mūdificat epar & splenem &
aperit opilationē eorū & puocat menstrua & uri-
nā grossā prouocatione forti. & abstergit abster-
siōe tempata omnia quæ i digēt abstersione. ideo
cōfert morpheæ albe puluis radice eius cū pulue-
re aloepatici & succo allei & parū mellis inde un-
gendo morpheam. Et radix huius herbe est rubea
sicut appellatur. & habet uirtutē prouocandi uri-
nam. Et quādo bibitur succus radice cū mellicra-
to cōfert yctericie sciatici & paralisi & facit mīger
urinā multū grossā, & fortassis facit mīger sāgui-
nē ideo ualet miscere mastice. Serapio capi. eodē.

SOLATRV M

Solatrum est siccū ī scdo. & sunt quattuor species. una earū comeditur alie uero non. & illa quæ comeditur est domestica & est herba non magna habens ramulos plurimos & folia eius nigra similia foliis baseliconis & habet semen rotundū cuius color est uiridis & niger: sed qñ maturatur fit rubeū & qñ frāgitur inuenit̃ ī eo humiditas multa & granula sūt semina eius & sapor eius est stip

q ii

ticus & ē cōpositū ex uirtutib' cōpositis uult inue
re. Serapio quia ī eo sūt duæ substātiæ. s. terrea &
aquosa. Et qñ fit emplastrū ex foliis solatri & lap
pacio acuto cū aceto & sale factū resoluit aposte
mata & curat scabiē ulcerosā & pruritū ei'. Et idē
ualet ī flatiōi stomachi. & succus solatri ualet do
loribus capitis ex cā calida ab extra applicādo. Et
succ' ei' misceat' cū cerusa & litargiro & oleo rosa
rū & parū aceti cōfert eriscipile & aliis apostemati
b' multū ignitis. & qñ idē misceat' cū pāe ualet sca
biei ulcerose. & qñ fit peffariū cum succo solatri &
plātaginis & puluere boliarmeni cōfert cursui hu
miditatū matricis. Et cū succo solatri & succo sco
lopēdrie cū zucaro fit sirup' cū clarificatiōe cui ad
dēdo reubarū & maxie cōfert opilationi splenis &
epatis. Vel qđ meli' ē. R. succi solatri. ʒ. ʒ. reubar.
ʒ. i. spice. ʒ. s. zucari. ʒ. s. terēda terāt & tepide am
ministret'. Et contra calida apostemata stomachi
uel epatis uel ītestinorū cōfert succus solatri cū aq̃
ordei & multū approbat'. Idē ualet cōtra calefa
ctiōē epatis pecia panni ītincta ī succo eius sepe
applicata regiōi epatis pdest. Idē fiat cōtra colicā
& podagrā. uel ipsa herba trita cū oleo uel aq̃ rosa
rū desup pōat'. cōtra calida apostemata ī p̃cipio
cōfert solatrū cū aceto cōtritū p̃ percussione &
solatrū raro pro alimento sumitur sed ut medici
na gratia in frigidationis. Pandecta. Serapio &c.

SPINACHIA

Spinachia est frigida & humida i fine primi gradus. Lenire habet uentre & confort dolori pectoris & pulmonis & doloribus qui fiunt a colera & sanguine. Et nutrimentu attriplicis & operatio spinachie ppe operatione attriplicis. & in ipsis est uirtus absterfua: lauatiua. & uincunt coleram. & comeduntur in oleribus uel buliantur cum carnibus recentibus. Conferunt etiam doloribus dorsi uitio

q iii

III
sanguinis & est lenitiua uentris. & fortasse restrin-
gunt stercus a iure eorum ergo auferantur spina-
chie a fure suo & si comedantur conferunt anhe-
litui & pectori & pulmoni calido. Item spinachia
ingreditur optimum genus olerum tempore con-
stipatiōis uentris quod notāter potest sumi tem-
pore æstatis & fit isto modo. Recipe spinachie &
bletes & atriplex & lactuce: borago quæ oīa buliā-
tur maxime in iure carniū recentium & multū
conferunt ad p̄dicta accidentia. Sed ubi est ma-
ior intentio infrigidationis ī corpore exuberanter
calido possunt addi portulace. & ubi est maior in-
tentio lubricationis præcipue ī corpore multū cō-
stipato ex calore addatur mercurialis cū uuis pas-
sulis. In hieme uero cōferūt olera facta ex nastru-
tio aquatico: petrosilino & urtica minori & feni-
culo & spinachia qđ omni tempore potest sumi
& nunq̄ expedit corpori temperato q̄ herbe cru-
de sumantur exceptis lactucis & portulacis & bo-
ragine temporibus feruidis ad cōpescendum san-
guinis feruorem & estuatiōem ī stomacho & epa-
te. Et frequens usus olerum non confert ut patet
per Auerroim. v. colliget. omnia olera generat me-
lancoliam dempta lactuca & boragine.

SILER MONTANVM

¶ Silermontanū. i. sifelios calidū & siccū in fine secūdi gradus s̄m pandectā & Auicennā: Virtutem habet incidēdi humores flegmaticos viscosos & congelatos. & ppter hoc aperit vias omnes & cannales opilationes & prouocat urinam & mēstrua. Et confert asmatī & omnibus egritudinibus flegmaticis. Et semen sileris montani ponitur in medicinis. Virtutem habet diureticam.

q iiii

Vinū decoctionis seminis eius confert cōtra strā
guriā & disfluriā & cōtra opilatiōes splenis & epa
tis:renū & nefice. Et puluis seminis fileos cum fi
cubus siccis mixtus confert ad idem. Fumigatio
etiā facta cū herba sileris mōtani & abrotano mē
strua prouocat & ualet contra franguriā & disflu
riam. ipse herbe ī uino cocte pectini emplastrata
stranguriā soluit. Et uinū decoctionis sileris mon
tani & radicis yreos confert in asmate & epilētia.
Et Serapio auctoritate Dyascoride. Virtus eius ē
calefactiua scilicet radicis eius & seminis. Et quā
do sumitur uinū decoctiōis eius prouocat urinā &
coartationi anhelitus cōfert & suffocationi matri
cis. & ī prouocādo mēstruum expellit foetū & idē
etiā confert tussi antiquæ & debilitati digestio
nis & torsiōibus uentris & debilitati epatis. & qñ
sumitur ex semine eius aut radice eius in uino &
pipere præsueruat & defendit hominem a frigore
aeris. & propter hoc cōfert itinerantibus ī hieme.
& quādo homines & alia animalia de hac planta
comedunt tēpore coitur eorū cōfert eis statim ad
prægnandum. Pandecta. Serapio. Auicenna. Vi
num decoctionis radicis eius. & seminis confert ī
dolo rem' dorsi. Et aqua decoctiōis eius & ros ua
let infoda idest dolore capitis.

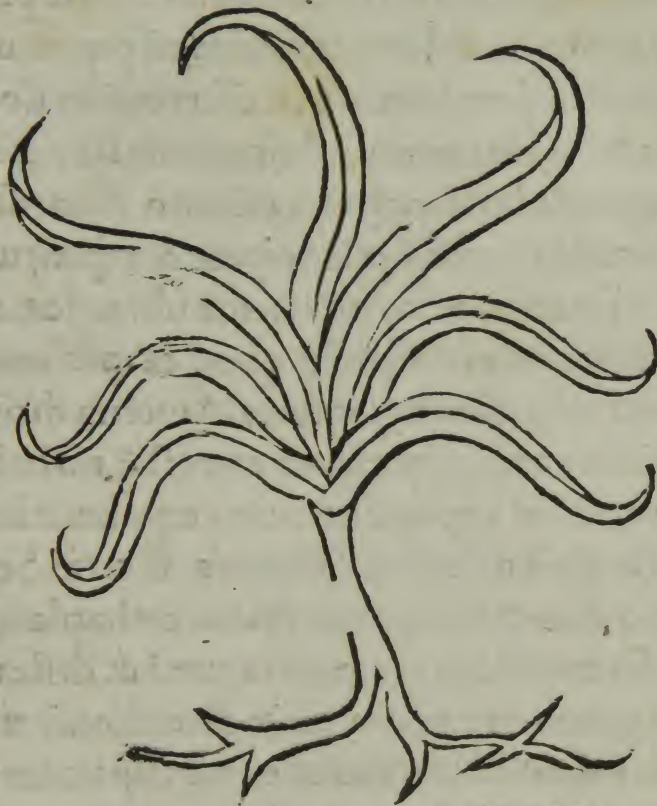
CXXV

SINAPIS

¶ Sinapis ē calida & sicca ī q̄rto gradu. Et ei⁹ du-
plex ē species. una ē cuius semina exterius sūt sub
nigra: īterius uero alba. Alia cuius semina exteri⁹
sūt alba & habēt unā uirtutē sed prima species est
acutior secūda. Et ē eligēdū illud qđ nō est nimis
siccū nec extenuatū & fit granū grossū & frāgilē ē
albū. Virtus foliorū ē ulceratiua ppter hoc pūgit
multū quādo teritur & miscetur cū radice enule

puluerizate & dimittat per horā & cōfert sciaticæ
ulcerose. Et qñ misceat cū oleo lauri & īde linat sca
bies ulcerosa anat eā. & idem cōfert dolori splenis
& aufert etiā masculas unguiū. Et qñ radix eius
suppendit collo paciētū dolorem dentiū pdest.
Et habet etiā uirtutem attrahendi & cōsumendi
superfluitates cerebri qñ masticat uel fiat garga
risinus cū puluere ei⁹ & piretri & zīciberis añ. pon
dere cū melle rosarū & aqua plātaginis miscendo.
Idem cōfert apostemati oris & ī casu uuule. Et qñ
fit ex semine sinapis & uitello oui parū salis un
guentū ualet ad scrofulas. Et puluis eius mixtus
cū zīcibere narib⁹ apositus causat sternutationem
& ualet ī epilepsia & litargia. qā exiat eos talia pa
tientes. Etiā quādo fit emplastrū ex eo semine ru
te & eius oleo cōfert ī litargia capiti applicādo:
pilis prius abrasis. Et semen sinapis cū succo abro
tani mixtus ualet ad alopecia & ad dolores anti
quos scilicet splenis & sciaticæ passionis: quia tra
hit materiam ad exteriora & consumit eā. Et quā
do miscetur eius semen cum cerusa & melle & aq
dissolutionis furfuris trici mūdificat faciei ma
culas. Et semen eius coctum cum aceto ualet ad
scabiem ulceratam. Et aqua decoctionis eius ua
let febribus perioticis siue interpellatis. Pādecta.
Auicenna.

SQVINANTVM

¶ Squinantum dicitur palea camelorum: quia camel-
li eam herbam comedunt calidum & siccum in secundo. Pa-
decta & Auicenna. In arabia reperitur. Eligendum est su-
balbidum, & quod durum existit circa stipitem abiciatur.
Virtutem habet purgandi flegma principaliter non
quod per se possit sed cum purgantibus flegma ut po-
lipodio esula &c. In ipso est stipticitas quae confert
in fluxu sanguinis intestinorum renum. Et quando bi-

bitur uinū decoctiōis eius cū polipodio & succo
sumiterre cū zucaro miscēdo cōfert ī ydropisi de
frigida cā. Et uinū decoctiōis eius cū pipere ualet
ī spāsmo & dolore lacertorū. Cōfert etiā in dolore
matricis uitio eius nimie lubricationis fiat ex ipso
& plātagine & bursapastoris cū uino eukacisma.
Et squinantū ē herba similis ciperō & reperitur in
pratis. Et fortassis ex eo tota herba ubi nascitur &
quādo desiccatur fit albū. Et quod ex ipso ammi
nistrat sūt folia: flores & radices. Auicēna dicit q̄
squinantū ē duarū spērū. una earū est q̄ nō habet
fructū nigrū sed apparet ut cauda equina. Aliud
ē arabicū & ē bōi odoris & ē maioris eff̄catie. Squi
nantū ī uīo decoctū cū arthemisia & cathaplasma
tū pudēdis menstrua educit: strāguriā & dissuriā
soluit. Et prouocat urinam uinū decoctionis eius
& seminis feniculi. & in radice eius ē stipticitas &
ppter hāc stipticitatē administratur in fluxu sā
guinis. Serapio. Flos eius est pauce stipticitatis ca
lesfactiuus. mollificatiuus: frangens lapidem ape
ritiuus orificiorum uenarum. prouocatiuus uri
ne & menstruorum & resoluit inflationes. & con
fert sputo sāguinis & dolori stomachi. Et oleum
squinantī prodest in pruritu. Auicēna. Squinantū
est stipticum quā propter confert eius flos fluxui
sanguinis undecunq; fit. Pandecta.

SERPENTARIA

Serpētaria. i. dragūtea maior calida & sicca. herba ē cui⁹ radix usui medicīe cōpetit cexcessus eius nō determinat^r ab autorib⁹. Serapio. sed Pādecta auctoritate Serapiōis. ca. de luss. i. dragūtea dicit q^d dragūtea ē maior & minor. Maior ē q^u uocat^r serpētaria qa hēt uestigia ī modū serpentis uel qa uenū serpētis fugat. S³ minor ē illa q^u uocat^r aarō: & ē illa q^u hēt folia plana. Pādecta ē auctoritate Galieni. vii. simpliciu⁹ ca. de serpētaria. substantia ra

dicis ei' subtilior ē substātia radicis aarō & i sapo
re ei' ē acuitas & amaritudo & stipticitas pauca. &
ē calidū & siccū i primo. Virtutē hēt dissoluēdi &
mūdificādi. Et succ' ei' mixt' cū aq̄ ros & cū parū
ceruse & i sole tēperet' & i de facies pungat' ipa enī
clarā reddit & pānū eius depōit. Et pdest fistule
puluis radicis ei' cōficiat' cū sapōe & fistule ipōa
tur foramē ei' dilatat itātū q̄ os fractū seu putre
factū extrahi possit. Itē cōfert ēt cācrū isto mō. R.
pulueris serpētarie duas partes & tertiā partē cal
cis uiue misceat' cū parū uini uel aceti i modū pa
ste i testa sup carbōe exiccet' & puluis inde factus
cācro suppoat' cācrū corrodit mūdificat & currat.
Ad apostema maturādū & rūpēdū & ad mēstrua
puocādū folia uiridia cū oleo cocta cathaplasme
tur sup apostemata. & suppositoriū i de factū p
uocat mēstrua. Serpētia habet qdē aliqd simile
aaron tā i foliis q̄ i radice sed acius ē eo & amari
us ideo magis calefactiuū. Et radix eius expurgat
uiscera oīa grossos humores & fiscosos subtiliat:
ideo uinū decoctionis eius & scolopendrie mun
dificat & aperit opilationes splenis & epatis & re
nū q̄a subtiliat humorē grossos. Pandecta. Sed al
bertus de uirtutibus herbarū dicit. serpētaria cū tri
folio inhumata generat serpentes rubeos & uiri
des de quibus si fiat puluis & ponatur in lampa
deard entes uidebitur copia serpentum.

SATIRION

¶ Satirion. i. testiculus uulpis ē calidus & humidus in priō. habet folia similia foliis lilii albi & ē in floribus cōuenit. & quod de ipsa amministra- tur est radix quæ dulcis est. & in humiditate eius ē inflatio superflua gratie cuius incitat ad libidinē. Et uinū decoctionis radice eius incitat ad libidinē. Et radix eius elixata cū carnibus recentibus uel assata magis conuenit ad carnis libidinem. &

DIASCORIDES dicit capitulo Orchis. i. satirion. qđ
si uir comedat maiorem partem radice satirionis
generat masculos. & si minorem partem genera foem.
Et mulieres partium Italie dāt eā radicē triā cum la
cte caprino ad icitandum libidinē. Virtus etiā ra
dicis eius ē quæ resoluit apostemata inflata quādo
ponit sup ea decoctio radice cum oleo. Et ei⁹ fuc
cus cū melle rosarum mundificat ulcera sordida
& apostemata fraudulenta putrida curat & erisi
pilā quæ ē defectio cutis uicō sanguinis colerici.
& in ipsa est stipticitas ideo retinet parum uentrē
quādo bibitur præcipue alia eius species quæ si
mili modo apparet: sed illa species habet florem
purpureum. & illa species trita cū sale aperit emo
roidas. Ei quando amministratur sicca prohibet
dilatationem ulcerum & abscindit putredinem eo
rum & curat ulcera fraudulenta quæ sunt in ore.
Sed est alia species satirionis quæ uocatur palma
christi cuius folia sunt similia foliis prime speciei
satirionis sed sunt graciliora cum nigris masculis
quæ uenenis resistit quam si quis penes se habue
rit a maleficiis & uenenis securus erit. Pandecta.
Et illa species est calida & sicca in secūdo. & est ei
proprietas mundificandi cutem & confert mem
bris neruosis. Pandecta auctoritate Auicenne.

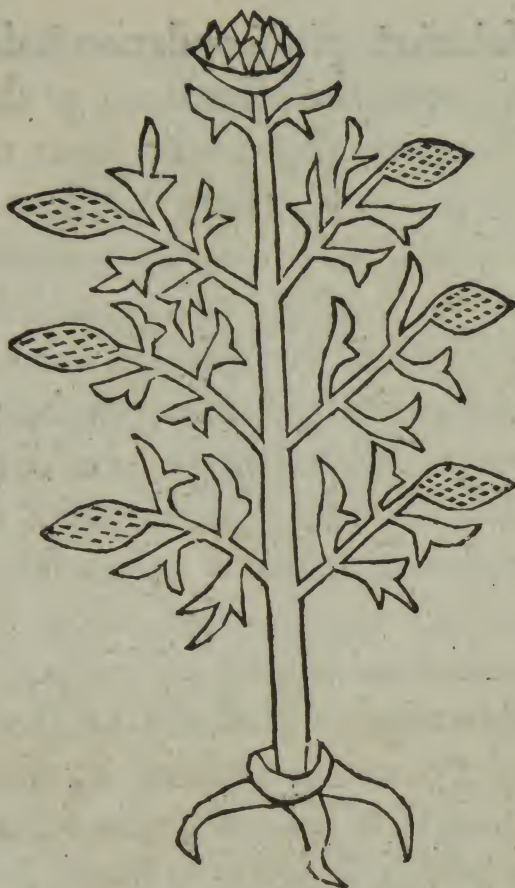
SCICADOSCITRINVM

¶ Scicadoscitrinū ē absinthēū marinū calefacit ī
 secūdo gradu & desiccāt in tertio: hñs minutū se-
 mē simile semine herbe quæ dicitur abrotani. &
 ē plena semīe & hēt folia stricta & nō ē ita amara
 sicut absinthēū & hēt odorē grauē & nō ē tāte sti-
 pticitatis sicut absinthēū: sed uirtus ei⁹ ē diuersa a
 uirtute absinthei. nā ē mala stōacho & occidit uer-
 mes ī uētre plusq̃ absinthēū qñ apponit⁹ extra &

c

quādo recipit̃ ab itra. Et quādo sumit̃ cū melle ī
terficit uermes & ex expellit eos cū laxatiōe leni &
quādo coquit̃ cū lētibus & bibit̃ facit idē. Virtus
etiā scicadoscitrini ē īscisiua resolutiua uētositatū
Et eius cinis cū oleo eius uel oleo amigdalino lini
tus cōfert alopicie. & eius oleū facit nasci barbā q̃
tardatur. Et eius oleū phibet herpostimenū & car
cūculos. Itē obtalmiā ualet uapor decoctiōis eius
ī aqua ros & resoluit eā. Cōfert difficultati anhe
litus uinū decoctionis eius. Itē decoctio eius & ab
sinthei ī aq̃ & exhibeat̃ cū paꝝ mellis extrahit uer
mes & ascarides & īterficit eas. Et uinū decoctiōis
ei⁹ cū arthemisia & semīe petrosilini prouocat uri
nam & menstrua. Et eius oleū confert frigori ri
goris febrilis pulsuum manuum & pedum ante
oram rigoris inde ungendo. Idem oleum confert
puncture scorpionis aut aliorum animalium ue
nenosorum. Item uinum decoctionis eius & dra
ganti spiritualia calefacit membra miscendo cum
parum zucari propter eius amaritudinem. Idem
ualet contra stranguriam & dissuriam & ad opila
tionem splenis & epatis addēdo scolopendriam.
Item cum infirmus surgit ab infirmitate ad ner
uorum confortationem ualet aqua decoctionis
eius lauendule.

CXXX

SCICADOSARABICVM

☞ Scicadosarabicū ē calidū & siccū ī tertio gradu
 Pandecta. Sed fm lo. mesue capitulo de scicado/
 sarabico ē calidū in primo & siccū in secundo. & ē
 compositum ex partibus terreis frigidis dantibus
 ei stipticitatem paucam & ex partibus igneis sub/
 tilibus a quibus in sunt ei acuitas & amaritudo.
 sed acuitas plus ē sua amaritudine & amaritudo
 plus est stipticitate ipsius propter quod est sub/
 r ii

tiliatiuū:resolutiuū apituū opilationū:absterſiuū
& resolutiuū nature & ē p̄ſeruatiū p̄hibēs a pu-
trefatiōe.& ē ex parte ſtipticitatis pauce cōfortari-
uum cordis & cerebre & neruorū & uiſcerū. Et p̄hi-
bēdū ē habētib⁹ colerā ī ſtomacho:cōturbat enim
eā īducēs ſiti & uomitū & ē eſtuationē laborioſā.
Et ēt colericis obeſt. Et ē ex debilitate ſoluētib⁹ pro-
pter qđ miſcēdū ē ei ſal gēma aut mirabolani indi-
ſeu l̄ebuli magnificāt enī opationē ei⁹. Et ſcinda-
dos arabicū ſolutiōe educit melācoliā & flegma.
mūdificat cerebrū & neruos & mēbra ſeſuū & p̄-
prie ī egritudinib⁹ capitis.Effuſio floꝝ ſcicados
arabici.ſ.ō.3. uel.ō.3.i. ī aq̄ caſei cū uiſpaſſulis ad-
ditis mirabolāis nigris uel l̄ebulis .3.ii. ſtet ī fuſio-
ne p̄ noctē colet⁹ & colature addat⁹ dyaſeniconis
uel dyaſene.3.i.caſſ; fiſtule.3.ii. miſce & fiat hau-
ſtus cōueniēs p̄ſolutiōe hūorū ut ſupra. Et fomē-
tatio facta ex eo & maiorana & ſpicacelica cū aq̄
decoctiōis ei⁹:uel lotio capitis cōfert egritudini-
b⁹ frigidis capitis. Et oleū ſcicados ara.cōfortat ce-
rebꝝ & neruos & os calefacit & uiuificat.& euapo-
ratio decoctiōis ei⁹ apit opilationē nariū. Et uinū
decoctiōis ei⁹ & ſcolopēdrie cū ſq̄lla ē medicīa bo-
na ī op̄atiōe ſplenis:epatis & uiſcerū & ē ſedatiū
doloris lacertorū & neruorū & iunēturarū ſm om-
nem modum adminiſtrationis.Meſue. Serapio.

SPARGVS

¶ Spargus calide & sicce cōplexiōis. habet uirtutē
 aperitiuā opilationū splenis & epatis & renum. &
 habet etiā uirtutē absterſiuā & pprie semē eius &
 radix. Et quādo decoquitur radix eius & bibitur
 decoctio ipsius cōfert strāgurie & yctericie & scia
 tice passionibus in uino decoquendo. Et quando
 ex decoctione eius cū uino addito piretro fit mix
 tio & inde abluatur os cōfert cōtra dolorē dētiū.

r iiii

Et quādo elixatur una una elixatiōe seu ebulitiōe
& comeditur mollit uentrem & prouocat urinā.
& quando oqui tur in uino prodest decoctio eius
morsui animalium uenenosorum. Et semen eius
quando bibitur facit operationes radicis. & dicitur
q̄ elixatura eius occidit canes. & dicunt aliqui q̄
quādo cornua arietum sepeliuntur in terra nascū
tur inde spargi. & p̄pietas eius est remouere dolo
rem lumborum qui fit a flegmate & uentositate.
& etiam remouet dolorem colice passionis. quia
mollificat uentrem. & si homo utitur eo multum
facit nau seam. Radix & semen spargi sunt diure
tica modicum nutrimenti habentes & non bene
digeruntur. Est etiam abster siue uirtutis nō tamē
calefacit manifeste neq; in frigidat ideo tamen re
num q̄ epatis opilati uis est magis semen & radi
ces q̄ herba. Pandecta & Serapio. Et secū dū Pla
tearium spargus est calidus & siccus in tertio & se
men & radix a sui medicine competūt. & extremi
tates spargorum ante productionem seminis cū
carnibus elixate. uel cum sola aqua ualent contra
ouilationē splenis & epatis & contra stranguriā &
diffuriā. & similiter cōtra dolorem stomachi & in
testinorum & contra yliacam passionem. Itē uni
uersaliter aqua decoctionis seminis eius ualet ad
prædicta. Et semen eius per annum seruatur.

SAVINA

Sauina calida & sicca ī tertio gradu. solū folia
 medicine cōpetūt. Vinū decoctiōis eius ualet con-
 tra dolorē stomachi & intestinorū & yliace passio-
 nis & contra strāguriā. Et sauina cocta cum se-
 mine aneti & foliis alteæ in uino & cathaplasma-
 ta super pectinem ualet contra stranguriā & dis-
 suriā. & inde prouocat urinā sedando dolo-
 rem uesice. Est enī sauina dyasoretica & diuretica

r iiii

fomentatio ex ea facta ex aqua decoctionis eius
uel uino ualet cōtra prædicta. s. prouocādo urinā
& menstrua & secundinā educit decocta in oleo.
& contra tenasmon ex frigida causa decoctio ī ui
no & aceto cū taxobarbato miscēdo & fiat eulza
cisma id est sessio super talem decoctiōem & mul
tum ualebit. Pōitur etiā sauina puluerizata cum
sulphure & litargiro & succo lappacii acuti & pa
rū axungie porci & fiat unguentum contra scabiē
ulcerosam seu sauiosam Vapor etiam decoctiōis
sauine & bethonice in uino decoquendo prodest
aduersus reuma frigidum per nares sumendo. Pā
decta. Item uirtus etiam ei^r dissoluit & dispergit
putredinem ulcerum putredorum malorum cor
rodentium antiquorum. & succus eius cum mel
le mixtus mundificat ulcera melancolica sordida
& aufert erisipilam. & propter causam suæ subtili
tatis prouocat mēstrua plus omnia alia medicina.
Et eius usus nimius facit migere sanguinem & in
terficit foetum uiuentem & expellit mortuum. Se
rapio. & folia eius contusa cum aceto prohibet di
lationem ulcerum corrodetium & sedat aposte
mata corrosiua. Et aqua decoctionis eius cū ceru
sat aufert liuorem cutis & aufert escaram factam
ex igne.

SEMPER VIVA

¶ Semperuiua ē herba sic dicta q̃a sēper uiridis.
 frigida ē ī tertio gradu cū siccitate pauca. Et uiri-
 dis ē multe efficacie & in medicinis nō pōitur exic-
 cata. Virtutē habet ī frigidādi & alterandi catha-
 plasmata cū aceto uel agresta mixta super mēbra
 multū calefacta & apostemata calida quia extin-
 guit calorē extraneū & sedat dolorem factū ex cā
 calida cuiuslibet membri in principio applicādo

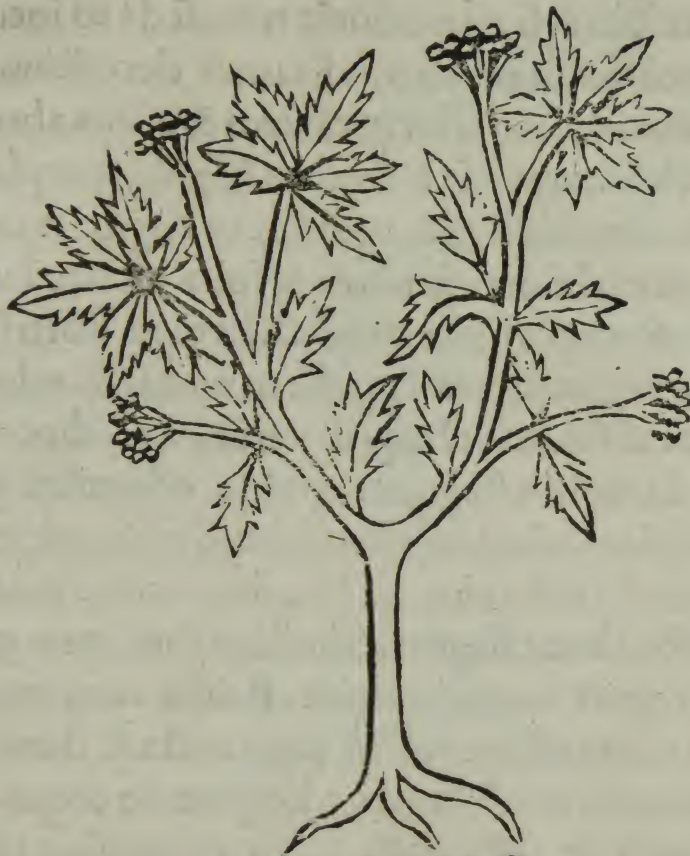
gratia repercussionis materie licet postmodū ab-
sit inspissando materiam. Cōtra combustionem
aquæ uel ignis fiat unguentū ex succo eius & oleo
ros & par cere sed nō debet poni in primis tribus
sed calida ponantur ut fumositatis fiat euapora-
tio. unde prius iungamus sapōe & similibus. post
tertium uero diem inungimus unguēto ut supra
ad liniēdum. Item succus semperuiue uel eius aq̃
confert fluxui sanguinis narium uniendo fron-
tem: tempora & guttur & epar miscēdo parum sā-
dali rubei. Et experimento habetur q̃ multum ua-
let notanter fluxui narium prouenienti ex ebulli-
tione sanguinis ī iuuenibus & epate calefacto. Et
sunt duæ speties scilicet maior quæ ut plurimum
nascitur in locis edificatis ex lateribus quidam fa-
ciunt eam nasci in domib⁹ suis supra tectum. Sed
minor scilicet uermicularis nascitur in muris & in
locis petrosis. & substātia eius est aquosa & sapor
eius stipticus. Cōfert etiam succus eius erisipile &
apostematibus multū calidis quæ dilatātur ī cor-
pore. Item semperuiua cocta cum radice planta-
ginis posita supra podagram confert & sedat do-
lorem eis. Item succus cum aceto confert in plaga
sancti antonii. Serapio.

SQVILLA

Squilla ē calida & sicca ī tertio gradu & dicitur
 cepe muris q̄a mures interficit. Est enī cōposita ex
 igneis partibus in superficie dantibus ei acuitatis
 uehementiam & ex partibus terreis adustis danti-
 bus ei amaritudinem & ex partibus aereis danti-
 b' ei de dulcedine aliquid. Est enī īscisiua & ulce-
 ratiua: adustiua: resolutiua materierū. attractiua
 ad exteriora. subtiliatiua partium grossarum & ui

scofarū a putredine cōseruatiua. & rectificatur cū
affatiōe & præparat cū aceto ut materias grossas &
adherētes submersas facile poterit expellere. & me
li^r ē q̄ cepa squille asse^t uel coquat & postea ammi
nistret & sic minuet fortitudo & acuitas suæ uir
tutis & affata habet multa & maxia iuuamēta. Et
assat iter prūas uel iuoluat pasta uel luto ī furno
donec coquat deīde extrahat. & acetū squilliticū sic
fit: cepa squille scīdat ī lamīas & cū filo separatū
affigatur & siccetur ī umbra. xl. dieb⁹. post ea su
mat quātitas unī māipuli & ponat ī uase uitria
co & piciatur desup acetū fortissimū & pōatur in
sole. xl. diebus. Et cū aceto squillitico fit ablutio
oris & restrigit gīgiuas laxas & cōfirmat dētes cō
motos & aufert putredinē oris & ellixatura squil
le p̄pata cū melle in potu amministrata fortificat
trabeā arteriā & clarificat uocē & cōfert ad debili
tatē stomachi & ad maliciā digestiōis & opilatiōes
ei⁹ & ad melācolia & apoplexiā & epilētiā & frāgit
lapidē uesice & cōfert suffocatiōi matricis & apo
stematib⁹ splenis & ad sciaticā & meliorat colorē
& acuit uisum. & ei⁹ succus piciatur ad aurem &
cōfert grauitati auditus. Et uniuersaliter ualet oī
bus egritudinibus corporis præter q̄ ulceribus in
trinsecis. & confert in ydropisi & yctericie & stran
gurie & paralisi. Auicenna. Pandecta. Serapio.

SAMBVCVS

☞ Sambucus ē calidus & siccus ī tertio gradu: ē quoddā diureticā idest aperitiuū & dyasoreticū: i. sudoris puocatiuū. Folia sambuci humida nō sicca qñ cōtusa cū aceto & sale ponunt sup empe tiginē idest malā speciē scabiei & pānū faciei multū cōfert & resoluit omnē superfluitatē cutis. Idē aqua decoctionis eius cū cerusa & odor floꝝ sambuci īducit sodā. i. dolorē capitis illoꝝ q̄ sunt cali

de cōplexiōis. & si tales odorēt nimiū de eo incur-
runt fluxū sanguinis nariū. Et uinū decoctionis
eius & lauendule confert in catarro & oībus abun-
dātibz flegmate falso & senibus frigide comple-
xionis & cōfert doloribus q̄ fiunt ex flegmate ui-
scofo. folia uel flores sambuci & folia alteæ cū ui-
no cocta & emplastrata prodest. Et oleū florū sā-
buci cōfert egritudinibz frigidis in neruis. & odor
eius licet causet dolorē capitis uerūtā cū hoc re-
soluit sodā factā a flegmate quādo odoratur. &
facit possidere rubedinē ī facie multitudo odora-
menti eius. Et folia eius quādo coquuntur cum
aliis oleribus laxat flegma. Similiter sumitates ra-
morum elige & comeste faciūt. Radix uero eius
per se uel cum radice ebuli in uino cocta & datur
ydropicis miro modo confert. Et quando coqui-
tur in aqua cum arthemisia & fiat eulacisma in
quo sedet mulier laxat duriciem marris & dila-
tat orificium eius & mundificat eam & secundi-
nam expellit. & est bonum combustioni ignis &
morsui canis succus eius. Et succus eius denigrat
capillos & conglutinat ulcera concaua & fistulas.
& ex succo eius & sepo ircino addito succo alteæ
confert podagre. & succus eius immisus auri se-
dat tinitum eius & occidit uermes in eis. Serapio.
Pandecta.

SALIX

Salix ē frigide & sicce cōplexionis ī prīo gradu. Virtus foliorū & corticū & fructus salicis & succi ei⁹ ē stiptica. Et quādo bibūtur folia eius cū uino & pipere conferunt colice passioni. Et quando sumit aqua decoctionis eius prohibet īpregnationem. Et aqua decoctionis fructus eius confert spūto sanguinis quando bibitur. Et cortex eius similiter hoc facit. Et decoctio eius administrata

sup pedes podagricorū cōfert eis multū. Idē mūdī
ficat furfures capitis lixiuiū ī de factū. Et aq̄ seu
hūiditas reperta ītra corticē abstergit oculū & au
fert tenebrositatē eius. Itē succus salicis glutinat
uulnera recētia. Et succus eius cōfert fluxui sāguī
nis. Item cinis salicis. s. corticis ei⁹ ē exiccatiu⁹ mul
tū ī oībus ī quibus medicus īdiget exiccatiōe. Itē
succus eius cū aqua plātaginis multū cōfert ī dis
sinteria. Et succus foliorū salicis cū aceto remouet
uerucas & nodos & pustulas ī corporē genitas. Itē
succus eius cōfert ī dolore auris. uirtus fructus &
foliorū ē stiptica sine pūctiōe & disiccat exicatiōe
oculta. Et ex aqua decoctionis foliorū salicis & cor
ticū eius & plantaginis cū boloarmeno fit cliste
re illi qui egerit sanguinē & succus eius mittitur ī
aures ex quibus emittitur sanies. & succus eius cō
solidat & conglutinat ulcera magna. & operatio
in hiis rebus est fortior quando bibitur cum ui
no stiptico nigro. & quando ex foliis recentibus
eius solis fit emplastrum confert fluxui sāguinis
undecūq; exeat. Et succus foliorum eius cū aqua
endiuiē cum parum zucari albi ualet contra ca
lorem febrilem in potu exhibitus. Item aqua eius
ualet contra yctericiam. & opilationē epatis. Item
fōlia eius incubili spersa febricitantes refrigerant.
Auicenna. Serapio.

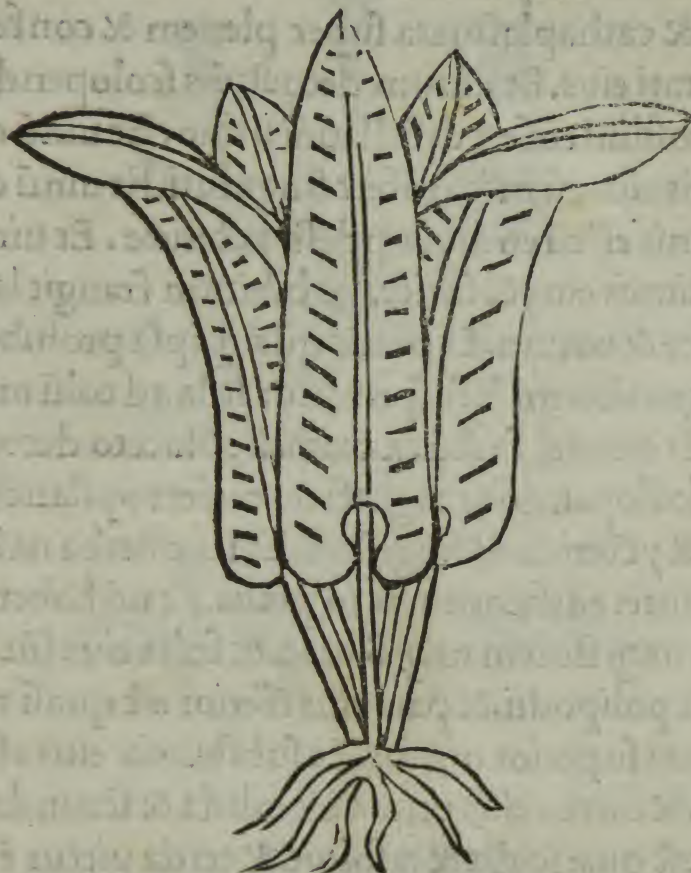

SAXIFRAGA

Saxifraga calida & sicca i tertio. sic dicitur. q̃a saxum frangit. Virtutē habet diureticam & dissolutiuam. lapidem frangit in renibus & uesica. Valet etiā cōtra stranguriam & dissuriam & uitii lapidis. Vinum decoctiōis saxifrage & seminis feniculi. petrosilini. miliisolis cōfert multū talibus dissensibus iā dictis. Idē ualet cōtra colicā & yliacā passionē. Et puluis saxifrage i ouo sorbili exhibitus

f

IVXXO
ualet ad idem. Vel detur sequēs potus qui maio-
ris ē efficacie aduersus prædictas discrasias. R. fa-
xifrage. scabiose. catapucie añ. m. i. florū boraginis
uiolæ uuarum passularum añ. ʒ. . seminum fe-
niculi petrosilini apii miliisolis & anisi ligricie añ.
3. ii. omnia confundantur & buliantur ī duabus
lb. aquæ fontalis ad cōsumationem tertiæ partis
& colatum dulcoretur cum sufficienti zucaro al-
bo & fiat potus mane & sero sumēdus pro quali-
bet uice in quantitate medii cippi tepide sumen-
do: quo potu consumpto sequens euformatū ex-
hibeatur circa medium noctis. Recipe benedicte
laxatiue dyafenicōis añ. ʒ. ii. cassie extracte. ʒ. . mi-
sce cum decoctione communi & fiat haustus. po-
stea sumatur electuariū ducis uel dyaciminū pro
confortatiuis & super ītestina dolorosa ungatur
unguentum dyalteæ & miro modo conferre ha-
bet. Item uinum decoctionis saxifrage & florum
tamarisci confert multum aduersus opilationem
splenis & epatis. Item uinum decoctionis saxifra-
ge & radic. finiculi & esule necnon hermodattuli
añ. ʒ. ii. post coletur & de tali colatura mixta cum
parum zucari detur patienti in mane stomacho
ieiuno existente & cōfert aduersus ydropisim ex
frigida causa.

SCOLOPENDRIA

¶ Scolopendria calida ē ī primo & sicca in secundo gradu. Virtutē habet incidendi & resoluendi duriciem splenis. Et scolopēdria stipticitate cum amaritudine participat. qua propter confert spleni bibita cum aceto. Vel uinum decoctionis eius confert ad idem addito tamarisco de quo potes quadragīta diebus resoluīt & extenuat splenē. Et hęc herba crescit ī muris & fōtib' ī locis petrosīs.

f ii

Et folia scolopendrie cum foliis alteæ in uino co-
cta & cathaplasmata super plenem & confert de-
bilitati eius. Et uinum decoctiōis scolopendrie &
petrosilini cōfert distillatiōi urine. Et uinū deco-
ctiōis eius cū mēta cōfert singuluti. Et uinū deco-
ctionis ei⁹ cū endiuia pdest yctericie. Et uinū de-
coctionis eius & saxifrage bibitum frangit lapidē
uesice & renum. Et putāt qdā qd ipsa prohibet im-
pregnationem si suspenditur sola ad colū mulie-
ris. Et oximel factū ex oximelle & aceto decoctio-
nis scolopendrie magnifice confert opilatiōi sple-
nis & yctericie & singultui. Et hæc herba nascitur
in muris edificorum & in petris. Et nō habet stipi-
tem neq; florem neq; semen. & folia eius sūt sicut
folia polipodii. & pars eius inferior est quasi rubea
& pars superior uiridis. Et substantia eius est sub-
tilis. & uirtus eius prima est calida & secunda uir-
tus est quæ icidit & resoluit. & tertia uirtus ē quæ
frāgit lapidem & resoluit duriciem splenis. Et ex
pulvere scolopēdrie & puluere tamarisci eiusdem
ponderis scilicet. ʒ. i. & cinamoni. ʒ. s. & pulueris se-
ne. ʒ. i. mutuo misceantur cum duabus uncis zu-
cari albi in modū trageæ & utatur in cibis cōfert
ad singula p̄dicta. Auicenna. Serapio. Pandecta.

SCABIOSA

¶ Scabiosa calida est & sicca in secūdo gradu ua
 let cōtra scabiē. Succus eius cū sulphure & litargi
 ro & oleo lauri fit unguentū cōtra scabiē. Et idem
 unguentū addito puluere abrotani confert alopi
 cie. Et succus ei^r lumbricos necat & eo magis quā
 do cū succo absinthei & parū mellis misce^r & po
 tui exhibeatur. Vel fiat cathaplasma super uētre
 ex foliis decoctionis eius & abrotani & absinthei

f iii

312
cum melle & aceto miscendo . Et decoctio totius
herbe in uino confert ad emoroidas constringen-
das. Dicitur q̄ sanctus Urbanus ad petitionem cu-
iusdam sororis suæ anhelantis super scabiose uir-
tutes quoniam ipse utebatur continue misit sibi
super petitionem infra scriptos uersus . Urbanus
pro se nescit præcium scabiose. Nā purgat pectus
qd̄ cōprimit erga senectus. Lenit pulmonem pur-
gat laterum regionem . Apostema frangit si locū
bibita tāgit. Tribus uncta foris antracem liberat
horis. Ex illo habetur q̄ scabiosa est herba magne
uirtutis. quia confert pectoris uitio flegmatis ibi
dem peccantis & præcipue senibus confert in pe-
ctore discrasiat. Similiter eius succus cum liqui-
ricia lenit pulmonem & dolorem laterum sedat.
Et aqua decoctionis eius & betonice cum parum
zucari bibita apostema dissoluit . Et similiter em-
plastrata scabiosa cum plantagine i aceto & aqua
rosarum decocta super antracem aut alia aposte-
mata ignita applicata liberat patientē ad aliquas
horas a tali discrasia . Item balneum decoctionis
scabiose & taxibarbatī super tales herbas sedendo
confert ad exitum ani & ad restringendum emo-
roidas. Pandecta. Platearius.

CXL

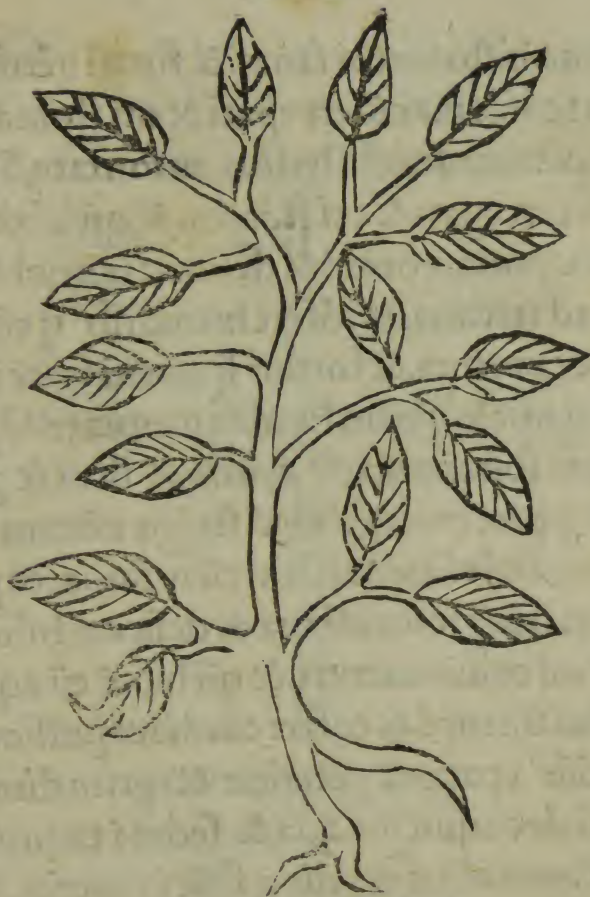

SALVIA

¶ Salvia ē calide & sicce cōplexionis. Succus saluie & succus herbe paralisis cū oleo castor. i ualet ad membra neruosa & ualet in paralisi ungendo loca & membra paraliticata. Ad idem confert uinū decoctionis saluie & rorismarini & herbe paralisi pprie schlüsselblommen. Et aqua saluie ualet ī tremore manuum. unde lauētur manus cū aqua saluie. Item succus saluie confert ad confortādū
f iiii

gingiuas os abluendo cū parum mellis rosati mi
scendo. Et salvia in cibis comesta cōfortat stoma
chum. Et uinum decoctionis saluie & petrosilini
aperit uiam urinarum. Item caput purgiū factū
ex succo saluie cui misceatur piretrum istud maxi
me æducit flegma de capite. Decoctio foliorū sal
uie & ramorum eius & arthemisie quando bibit̃
prouocat urinam & menstrua & expellit fœtū. Et
succus saluie confert morsui uenenofo. Et succus
saluie denigrat capillos liniendo eos cum succo.
& confert apostematibus. & abscindit fluxum sā
guinis. & mundificat ulcera fraudulenta. Et de
coctio saluie in aqua cum parum mellis rosa
rum cum qua abluātur genitalia uirorum & mu
lierum sedat ipsorum membrorum pruritum.
Virtus saluie est diuretica. i. aperitiua: mensuris
imperat. abortum facit & sanguinem ex uulneri
bus fluētem stringit. sordida uulnera purgat. Vi
num decoctionis eius confert paraliticis & catha
plasmātū sup partem paraliticatam. Et dicūt ma
gni de salvia q̃ ipsa putrefacta sub fimo generat̃
auis quædam habens caudam serpentinam & al
bam de cuius cinere si ponatur in lampade appa
ret q̃ domus sit plena serpentibus. Pandecta. Idē
dicit Albertus de uirtutibus hebrarum.

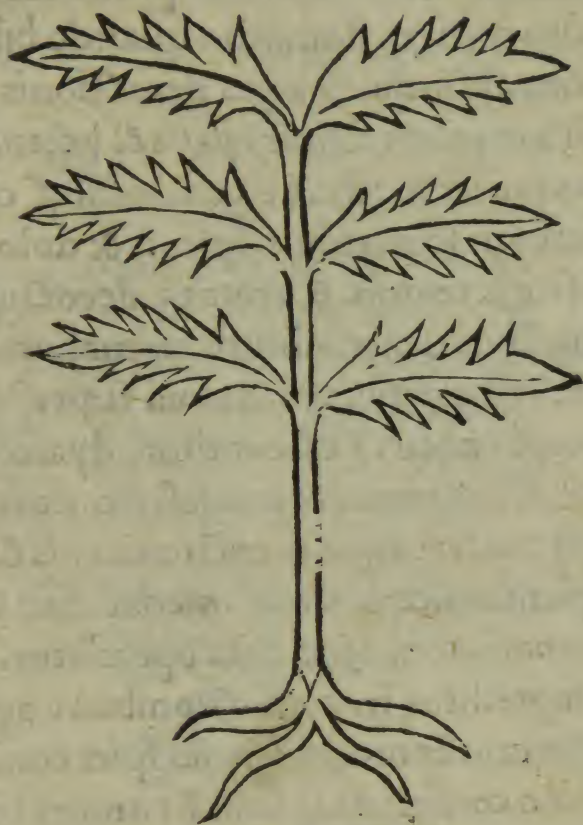
CXLI

SPICANARDI

S Spice tres sunt species. quædam est spicanardi q̄ etiã aromatica dicit̃. & est calida ī pr̃o & sicca ī secūdo gradu. Et alia ē spica romana & dicit̃ celtica. Et est alia mōtana. Hic ītelligit̃ spicanardi. cuius substātia est cōposita ex tribus sustātiis. una earū est uirtus stiptica. & secūda est acuta non nimis tertia declinat parū ad amaritudinē. Et uiu decoctionis spice bibita urinas mouet & mor

317
dicationem stomachi sanat. & fluxū uētris siccatur
& caput cōfortat. cōfert epati & ori stomachi. Et
uirtus spicenardi ē absterſiua autoritate. Serapio-
nis. & cōfert epati & ori stōachi. & qñ bibiſ & po-
niſ extra puocat urinā & desiccatur humores q̄ ad-
ueniūt ad ītestina: & cōfert humorib⁹ q̄ cōgregāt
ī capite & pectore. & fortior specierū spice ī hoc ē ī
dica de q̄ nūc loqmur. Et idē autoritate. Dyasconi-
de. Virtus spicenardi est calida & sicca & puocat
urinā & ppter hoc qñ bibiſ strigit uētre. Et qñ
fit ex eo nastale siue pessariū cū mūmia. & parum
olei rosarū strigit menstrua & desiccatur hūiditates
q̄ currūt ad collū matricis. & qñ bibiſ cū aqua fri-
gida sedat sincopī & cōfert cordiace passioni & ī-
flāmatiōib⁹ epatis & yctericie & egritudinibus re-
nū. Et qñ decoquit ī aqua & sedet ī ea mulier cō-
fert apostematibus calidis q̄ fiūr ī matrice. Et con-
fert talis spica casui capillorū & palpebrarū ei⁹ sti-
pticitem & facit ipsos pilos nasci. & cōfert medi-
cinis oculorū. s. puluis spice cū puluere thucie mi-
sceatur ī aqua ros & fiat coliriū. Contra debilita-
tem cerebri applicetur spica naribus. & contra sor-
ditatem ex frigida causa ualet oleum de spica. Et
uinum decoctionis spice confert contra opilatio-
nem splenis & epatis. Et oleum de spica optimū ē
paraliticis & arteticis. Auicenna. Serapio.

SPICACELTICA

¶ Spicaceltica est spica romana quæ nascitur in si-
ria. & est calide & sicce complexionis. & est plāta ha-
bēs folia lōga cuius color uergit ad rubedinē. Et flos
est citrinus. & melior ex ea ē recēs bōi odoris mul-
tarum radicum non facile frangibilis. & quod
de ipsa amministratur est radix eius & stipites &
flores. quia in eis est bonitas odoris & ipsa euelli-
tur cum radicibus & fiunt fasciculi splene ma-

1173
nus. Et uinum decoctiōis eius prouocat urinam
& multum confert stomacho quando bibitur cū
decoctione absinthii. Et aqua decoctionis eius cō
fert apostematibus calidis epatis & yctericie & in
flammationi stomachi. Et quādo bibit̃ cum ui
no confert apostematibus splenis & dolori uen
tris & uesice & renum. & acetum decoctiōis eius
cōfert morſibus uenenosorum animalium. Et p
prietas eius est q̃ retinet menstrua superflua quā
do sumitur in potu. Et secundum dyascoridem
eius uirtus est diuretica & prodest iecoris tumori.
& yctericis confert aqua decoctionis eius & absin
thii. Et spleni uesice & renib⁹ medet̃. Sed & mor
ſibus uenenatis cum uino data opitulatur. Ei spi
ca celtica ingreditur in confectionibus ungento
rum calidorum. Et omnes species spice cum bibū
tur cum uino conferunt spleni. Et omnes spice p
uocāt urinam & prohibēt omnia apostemata ma
triciſ sedendo in decoctione earum. & conferunt
doloribus renum & prohibent cursum materierū
ad intestina & habent proprietatem in retinendo
fluxum superfluum matricis. Et spicaceltica ē ca
lidior spicamontana & est in uirtute similis spice
montane nisi quia prouocat plus urinam & con
fert magis stomacho. Serapio. Pandecta.

SERPILLVM

¶ Serpillū calefacit & desiccāt ī tertio gradu. Et dicit̃ serpillū: q̃a serpit super terrā. Et ē serpillum domesticū & aliud siluestre. Domesticum ramos diffūdit super terrā. siluestre ī lōgū crescit. Serpillū prouocat mēstrua & urinā q̃n sumitur ī potu. Et idē cōfert torsionibus uētris & attritiōibus musculorum & apostematibus epatis calidis. & ē bonū cōtra nocumētū uenenorū quādo bibit̃. Et fit

emplastrū supra morsū aīaliū uenenosorū. Et quā
do serpillū coquitur cū aceto & parū olei rosē & pici
tur sup caput sedat sodā id ē dolorē capitis: & est
cōueniēs pprie litargie & frenasi. Et qñ sumit acē
tū decoctionis ei' ī potu sedat uomitū sāguinis. Et
uinū decoctionis eius ī potu exhibitū cōfert cōtra
sīncopī & cōtra distillationē urine. s. cōtra strangu
riā & diffuriā. & cōfert lapidi renum & uesice. Et
emplastrū ex eo cū aceto factū ualet cōtra pūctu
rā apū & aperit opilationes uiarū urine. & de eo bi
bitū tumorē epatis cōpescit. Itē emoptoicis mede
ri dicitur acetū eius decoctionis datū. Pādecta Aui
cēna dicit. quādo pecudes de serpillo pascuntur
facit emulgere sanguinē. Et decoctio serpilli cū ra
dice yreos cum zucaro penidii dulcorata extrahit
humigitates uiscolas a pectore & pulmone. Et cō
fert conturbationi stomachi & nausæ & puocat
mēstrua & urinā fortiter. quia uirtus eius est sub
tiliatiua & resolutiua & aperitiua. quia aperit opi
lationes narium. Et folia & flores medicine com
petunt quæ ī olla calefacta & in sacculo posita &
capiti exhibitū ualet contra frididum reuma. Et ui
num decoctionis eius cum succo liquiricie ualet
cōtra tussim. Et uinum decoctionis eius cum ani
so ualet contra dolorem stomachi ex uētositate.
Platearius. Pandecta. Serapio.

TAXUS BARBATUS

¶ *Taxus barbatus* ē frigide & sicce cōplexiōis. Et duo sūt eius genera scilicet masculus & fœmina. Vna est masculus & ē alba. & alia est fœmina & ē nigra. Masculus autem habet folia oblonga & angusta & hastam tenuem & semen tenue. Fœmina uero habet folia cauliculo similia sed asperiora & latiora & hastā longam uniūs cubiti albā & asperā flores uirides & albos & semen nigrum. Radix

est dura grossitudinem pollicis habens & nascit̃ i
campis. Item radices oīs generis sūt stiptice. fluxū
uentris cū uino stringit. Elixatura earū bibita con
quassatiōes & dolores laterū tollit. tuſsim mitigat
uinū decoctionis eius cū succo liquiricie miscēdo
& dolorem dentiū compescit succus eius cū pire
tro os inde abluendo uel gargarizādo. & folia ei
cocta in aqua & cathaplasmata super duricies &
tumores oculorū conferunt. Et maligna uulnera
succus eius melle & uino mixtus ad sāitatem per
ducit. Aceto uero mixto uulneribus tecētibus sin
gulare præsidiū est. Et succus taxibarbatī pun
ctum scorpionis mitigat. Et folia cōtrita cū aceto
cumbustiōi opitulantur. Radix fluxibiles passio
nes iuuat. Quidam gargarizant radice decoctio
ctionem cum aceto & piretro addito ad dētiū do
lorem. Folia uero dyaforetice sunt uirtutis cū de
coquantur cum calamento i uino & cathaplasme
tur super stomachum. Decoctione etiam florum ta
xibarbatī capillos purificat. Fomentatio etiam fa
cta ex uino decoctionis eius ualet contra emoroi
das fluentes. Ad idem ualet si anus ex uino deco
ctionis eius tergatur post assellatiouem. Valet etiā
ad tenasmonem eukacisma ex aqua decoctionis
eius & arthemisie. Pandecta Platearius &c.

TORMENTILLA

Tormentilla est herba similis pentaffilomi: nisi quia habet septem folia utraq; pilosa. Cuius radix rubea & tortuosa similiter galange sed non habet acumen flos eius rubeus. Et ipsa iudicatur frigida & sicca in tertio. & habet uirtutem consolidandi & conforlandi conceptum. Puluis eius cum puluere yreos super uulnera spersa consolidat ea. Et uinum decoctionis radices tormentille & spice

bibitum multum facit ad conceptionem. & simili-
liter fomentatio facta ex foliis tormētille & mel-
lisse & taxibarbati in uino ad sex uel ad septem di-
es desuper sedendo notanter post purgationem
confert ad cōceptionem. & ualet ad furiam & dis-
furiam cum uino decoctionis eius. Ad constrin-
gendum menstrua fiat fomentum ex aqua plu-
uiali decoctionis pulueris eius. Vel ex duabus par-
tibus tormentille & una parte spice cum melle mi-
scendo & super uentrem ungatur iuuat ad com-
ceptionem. & puluis tormentille & liniatur cornu
ceruini cum parum zucari albi in modum targeæ
in uino datus multum confert ad cōceptionem.
Item puluis tormentille cum albumine oui coqua-
tur super tegulam & detur patienti confert con-
tra uomitum & debilitate stomachi. & tormentil-
la ualet contra tenebrositatem oculorum coqua-
tur in uino & cum thucia in lapide calamari tri-
ta & colarum exhibeatur. Item ualet ad lipotomi-
am & in obtalmia & rubore oculorū. & aqua tor-
mentille ualet ad idem. Item puluis eius ualet ad
cancrum & contra uenenum animale aut pestilen-
ciale ab intra sumptus cū aqua acetose. Pādecta.

VIOLA

¶ Viola frigida est & humida in primo gradu.
De floribus uiolarum fit sirupus & zucaram uiolarum & oleum uiolarum. & sirupus uiolarum fit sic. flores uiolarum coquatur in aqua & ex colatura & zucaro fit sirupus. uel ex succo florum uiolarum & zucaro fit siripus uiolag. Vel flores uiolarum dimittat' i aq tepida p noctē ex cuius colatura & zucaro fit sirup' uiolarū. S; ex uiolarū succo &

t ii

zucaro melior fit sirup⁹. & oleū uiolarū fit p decoctionē florū uiolarū ī oleo oliue & ei⁹ colatura dī oleū uiolarū. & īunctio olei uiolarū exterius facta sup epar cōfert cōtra calefactionē epatis. Vntio ē facta sup tpa & frontē dolorē capitis ex calore factū réouet & somnū īducit. Sirupus ergo uiolarū uirtutē hēt leniēdi īfrigidādi humectādi. iō ualet in febribus acutis notāter ī terciāna cōtiua seu in terpellata. & zucārū uiolarū fit eo mō quo fit zucārū rosarū ut puta succus uiolarū misceat^r cū zucaro albo. Vel folia florū uiolarū minutū īscisa cū zucaro albo mixta & soli p̄fētet^r in uitro albo p dies. xl. p īpius fermētatiōe. Itē uiole cōtrite siue ipsa herba applicatū sup calidū apostēa cōfert ī principio. Fomētatio ē facta ex decoctōe ipsius herbe uiolarie & sup pedes & frōtē applicata sōnū inducit in acutis febrib⁹. Flores uel folia uiolarū comesta cū boragine & lactuca cū carnibus recētibus elixata cōfligūt in afflictioē febrili. Decoctio ē uiolarū bōa ē scabiei loco scabioso applicata. & odor florū uiolarū uel succus earū frōti illinit^r sedat sodā siue dolorē capitis ex cā calida. & decoctio earū cū zucaro penidii cōfert tussi calidā linīt pect⁹ & cōfert in pleuresi & pipulmōia. & idē ualet inflatioi stōachi. & sirupus uiolarū cōfert dolori renū & p uocat urinā & soluēdo educit colerā. Aui. Pla. Pā.

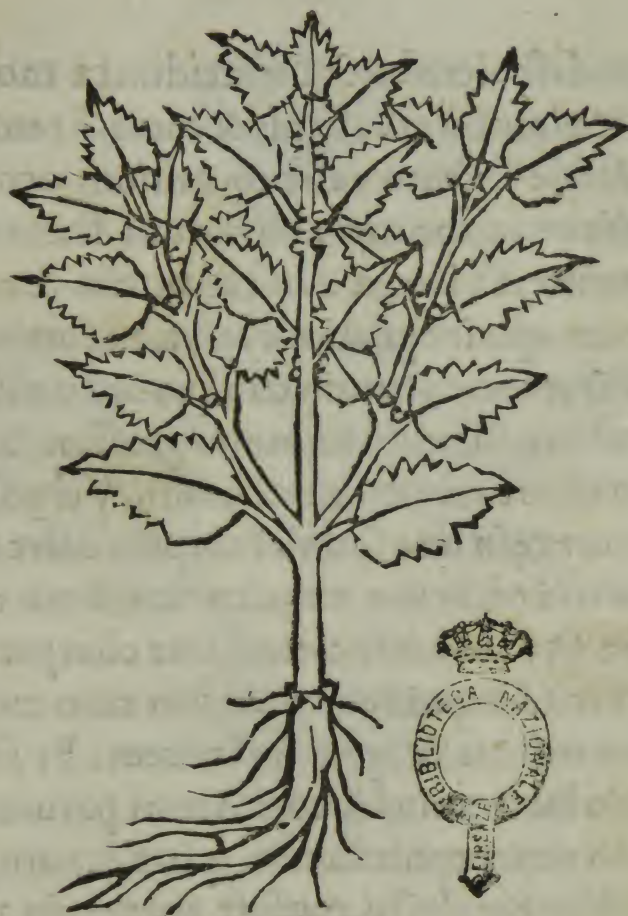

VIRGAPASTORIS

¶ Virgapastoris: ei⁹ uirtus iⁿfrigidat & desiccatur in
 p^rincipio tertii gradus. Et radix eius desiccatur iⁿ secū
 do gradu. Et sūt duæ species. s. masculus & foemi
 na. Succus eius mixtus cū litargiro curat scissuras
 ani & fistulas & emoroidas interiores. Et uermes
 quæ in capite huius. plāte iⁿ ueniuntur in curio li
 gat & collo suspensi dicuntur febrē quartana pe
 nitus curare. Et uirgapastoris habet uirtutē reper

t. iii

cutiendi & icarnandi. & cōfert inflammationi oris
stomachi quando scilicet apponitur extra contri
ti cum aqua aqua rosarum. Et idem cōfert aposte
mati quod erisipile appellatur & apostematibus
antiquis. & idem repercutit & prohibet humores
qui fiunt ad membra. Et est ex melioribus medi
cinis erisipile quando dilatatur & quando extēdi
tur ambulans de membro ad membrum. & con
fert ulceribus aliis ad quæ fluūt humores. Et suc
cus eius conglutinat uulnera recentia cum suo sã
guine. Et confert ulceribus auris. & si est in ea sa
nies desiccat eam. Et abscindit fluxum menstru
rum immoderatum fomētatio facta ex uirgapa
storis & arnoglossã contusis & matrici applicatis.
Et decoctio ei⁹ cum boloarmeno in potu data cu
rat ulcerationem intestinorum & sputum sangui
nis. & sistit fluxum humorum undecunq; fluxui
sanguinis antiquo uicio colore. & decoctio eius cū
uino cōfert distillatione urine quia prouocet uri
nam prouocatione forti. & quando idē bibitur ī
febris perioticis ante aceffionem peroxismi per
horam confert multum idem ualet in morsibus
uenenosis. & succus eius confert in fistula matri
cis. Pandecta Serapio.

VRTICA

¶ Vrtica & semē eius sūt calida ī prīcipio tertii & sicca ī secūdo. & semē ē minoris siccitatis q̄ ipsa herba. & uirtus urtice est ulceratiua. attractiua. resolutiua & uirtute adustiua. & ī ipsa etiam est uirtus aperitiua & abstersiua fortis. Vrtica cum rāsano cocta & farina seminis lini disrumpit apostemata maturationi p̄pinqua. & cinis cōburni eius confert in cancro. & cinis talis cū sale mix

t iiii

tus prodest ulceribus quæ accidunt a morsura ca-
num & ulceribus malignis & cæcro. Et emplastrū
ex ea & sale factum ualet contritioni neruorum.
Et folia urtice contrita abscindunt fluxum sāgu-
nis narium. Et semen eius contritum & narribus
inflatum aperit opilationē colatorii fortiter. Quā-
do bibitur semen tritum cū aqua ordeï mundifi-
cat pectus educendo humores grossos. Et semen
eius in uino coctum exitat coitum. Vel puluis se-
minis urtice in ouo sorbili sumptus ualet ad idē.
Aperit etiā orificum matricis ut matrix recipiat
sperma. Et similiter si comedatur cū cepis & ouis
idem facit. Et quādo supponitur cum mirra pro-
uocat menstrua & aperit matricem. Et similiter
quando bibitur eius decoctio cum parum mirre.
uel folia urtice contrita cum mirra & parum uini
in modum emplastri confert aperiendo matricē
quando ei applicatur soluendo educit flegma &
humorem crudum sua abstersione non cum uir-
tute solutiua quæ fit in ipsa urtica. Et oleum urti-
ce confert ad idem. & confert etiam ad membra
paralitica ungēdo ea. & suppositoria facta ex mel-
le & puluere urtice soluunt. Et urtica habet ī se ali-
quāduositate ad luxuriam prouocandum
maxime si cum sapa bibitur. i. uino dulci. Auicen-
na. pandecta. Serapio.

CXLIX

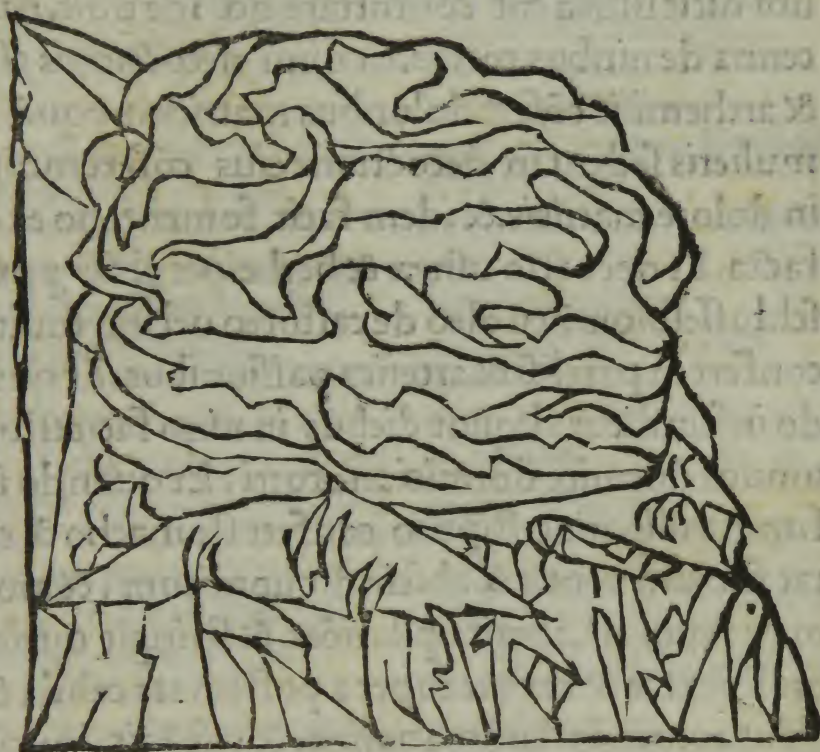

VALERIANA

Valeriana ē calida ī secūdo gradu . sicca ī sine
eius. Et uirtus eius assimilatur uirtuti spicenardi.
Et multi ualerianā nardū agrestē appellāt. & ra-
dix eius ī medicina pōitur. Virtutē habet diureti-
cā. Dyascorides dicit. fu. i. ualeriana feruētis ē uir-
tutis inictualis ī puocādo urinā. Vinū decoctio-
nis eius cum semine feniculi & apii multum pro-
uocat urinam. Et eius elixatura mitigat lateris do-

lorem & incitat ad prouocationem menstruorū.
Confert etiam contra stranguriam & diffuriam
Detur uinum decoctionis eius addita radice pe-
trosilini. Valeriana etiam cum uino cocta cū apio
& emplastrata pectini prouocat urinam. & uinū
decoctionis eius confortat digestiuam. & confert
dolori stomachi ex frigida causa & uinum deco-
ctionis ualeriane & mastice & mete ē maioris effi-
catie in confortando uirtutem digestiuam & ī pa-
cificando dolorem stomachi. Contra uitium pe-
ctoris & frigida causa detur uinum decoctionis
ualeriane & radice yreos & liquiricie & draganti
& multum ualebit inscindendo & eradicādo hu-
morem crudum & fiscofum per uiā scretus. Idē
confert contra tussim siccam ex frigida causa. Et
ad superfluitatem matricis desiccandum fiat fo-
mentum ex aqua decoctionis ualeriane & arthe-
misie. Contra opilationem splenis & epatis ex fri-
gida causa. Vinum decoctionis ualeriane & flo-
rum tamarisci in potu detur. Pandecta. Dyasconi-
de. Auicenna.

CL

VSNEA

Vsnea ē res nascēs sup arborē quercus uel nucis
uel super lapides. Et melius horū est quod reperi
tur super arborem nucū & quod est magis odori
ferum & albidioris coloris. & peius ea est quæ ad
nigredinem estendens. sapor eius est stipticus tē
perate. & uirius eius est quæ nō infrigidat frigid
tate forti. sed prope tepiditatem. Et uirtus alia est
q̄ resoluit & mollificat & proprie illud quod est

13
super arborē nucū. Et estimauerunt quidā q̄ ē ca-
lida in primo gradu & sicca in secūdo gradu qđ.
Pan. inuit in cap. de usnea auctoritate Auicenne.
ubi dicit usneā cor confortare. qđ idē uult. Au-
cenna de uiribus cordis. Et uinū decoctionis eius
& arthemisie cōfert doloribus matricis. ut quādo
mulieris sedent in decoctione eius cōfert multū
in dolore matricis. & idem facit fomentatio ex ea
facta. Et decoctio usneæ & herbe per alisis pprie
schluffelblomē cū oleo de castoreo uel lini multū
confert in paralisi & artetica passionibus. Et quā-
do infunditur aliquot diebus in uino facit istud
uinum dormire dormitione forti. Et quando in-
funditur in uino stiptico confert stomacho & cu-
rat fluxum uentis & abscindit uomitum. & aro-
maticum est. aperit opilatiōes & stringit carnes
molificatas & linitur super a postemata calida &
sedat eorum inflammationem & resoluit durici-
es iuncturarum. Ei uinum decoctiōis eius abster-
git uisum. Et confert tremori cordis & dolori epa-
tis & confert dolori matricis & prouocat mēstua.
Pandecta. Auiccenna. Serapio.

Particula secūda de simplicibus laxatiuis linitiuīs seu lubricatiuis supioribus antiquis deferuiētibz.

Capitulū. i. de aloepatico.

Secundum de agarico.

Tertio de colocynthida.

Quarto de cassia fistula.

Quinto de euforbio.

Sexto de emblicis kebulis mirabolonis citrinis.

Septimum de manna.

Octauum de reubarbaro.

Nonum de scammonia.

Decimum de sene.

Vndecimū de tamarindis.

Duodecimum de zucaro.

Tertia particula de speciebus aromaticis confortatiuis & aliis consimilibz confortatiuis.

Cap. xiii. de cinamomo.

xiiii. de cardamomo.

xv. de croco.

xvi. de calamo aromatico.

xvii. de garioffilis.

xviii. de galanga.

xix. de gentiana.

xx. de liquiritia.

xxi. de macibus.

xxii. de nuce muscata.

xxiii. de pipere.

xxiiii. de reupontico.

xxv. de sandalo albo : citrino & rubeo.

xxvi. de tamarisco.

xxvii. de uisco.

xxviii. de zinzibere.

Quarta particula de fructibus & seminibus herbarum & ortis ab eis.

Cap. xxix. de amigdalibus dulcibus & amaris.

xxx. de citoniis & piris.

xxxi. de caparis.

xxxii. de castaneis.

xxxiii. de ficibus & pineis et nui spassulis.

xxxiiii. de iuiubis et sebstē

xxxv. de brunis.

xxxvi. de aniso.

xxxvii. de baccis lauris.

xxxviii. de cubebis.

xxxix. de carui.

xl. de fabis.

xli. de fenugreco.

xlii. de semine lini.

xliii. de lupinis.

xliiii. de milio.

xliv. de nucis et auellanis.

xlv. de ordeo.

xlvii. de orobo.

xlviii. de oliuis et oleo oliuarum.

xlix. de pomis granatis.

l. de uino et aceto.

Quinta particula de gummis et aliis uerisimilibz.

li. de camphora.

lii. de draganto.

liii. de gummi arabico

liiii. de laudano.

lv. de mastice.

lvi. de mirra.

lvii. de pice.

lviii. de resina.

lix. de storace sicca et hūida.

lx. de serpentina.

Sexta particula de generibus salis et mineris terræ et lapidibus.

lxi. de albumine.

lxii. de argento uiuo.

lxiii. de bolarmeno.

lxiiii. de cerusa.

lxv. de calceiua.

lxvi. de corallis rubeis & albis.

lxvii. de emantite.

lxviii. de litargiro.

lxix. de lapide lazuli.

lxx. de perilis.

lxxi. de sulphure.

lxxii. de sale communi.

lxxiii. de tartaro.

lxxiiii. de thucia.

lxxv. de uitriolo.

lxxvi. de uiridi eris.

Septima particula de animalibus & ortis ab eis.

lxxvii. de aneta & ansere.

lxxviii. de bobus.

lxxix. de capris.

lxxx. de cancris.

lxxxi. de columbis.

lxxxii. de castorio.

lxxxiii. de ceruo.

lxxxiiii. de hedis.

lxxxv. de lepore.

lxxxvi. de porcis.

lxxxvii. de uitulis.

lxxxviii. de uulpe.

lxxxix. de butiro.]

xc. de coagulo.

xc. de caseo.

xcii. de cera.

xciii. de lacte.

xciiii. de melle.

xcv. de spodio.

xcvi. de sapone.

F I N I S

Capitulum primum.

Loepaticum calidum est & siccum in secundo gradu: & fit ex succo cuiusdam herbe quæ simili modo appellatur. Et sunt tria genera scilicet cicocitrinum epaticum & caballinum. Optimū aloe dicitur citrinum & discernitur ex citrino colore seu ruto: & præcipue cū frangitur apparet crocei coloris. Epaticum autem colori epatis assimilatur. i. subnigrum & citrinum & habet foramina & obscuram substantiam. Caballinum autem nigrum est & amarissimam & seculentam habet substantiam & horribilem odorem. Aloe uirtutem habet purgandi flegma & coleram & mundificandi melancoliam. Habet etiam uirtutem confortandi omnia membra neruosa: unde ualet contra superfluitatem humorum frigidorum in stomacho contentorum quem confortat & ipsum caput a dolore præseruat qui ex grosso uentositate stomachi causatur. Visum clarificat cum aqua rosarum miscendo: opilationem splenis & epatis aperit: menstrua prouocat: ulcerationem uirge consolidat & scabiem curat. Et ualet contra ydropisim ex causa frigida. Detur aloe. 3. i. & mastice. 3. 5. cum succo absinthii in ebdomada bis in mane amministrando. Item puluis eius cum melle datus lymphaticos interficit. Platearius.

Capi. ii.

Garicus calidus est in secundo: siccus in tertio. Et agaricus est fungus qui circa radicem abietis crescit: & sunt duæ species. Aliud ē masculinum: aliud foemininum. Foemininum est melius & habet formam rotundam & cum desiccatur fit albissimum. Masculinum habet formam oblongam & non adeo album. Et agaricus principaliter purgat flegma secundo melancoliam. Et ualet contra quotidianam ex flegmate. Detur agaricus in quantitate duarum dragmarum cum scp. i. squinati cū decoctione rene & radice esule: & ualet idem contra yliacā passionem: et

cōtra diffuriam accipe saxifragam coctam in uino in quo
dissolue agarici. ʒ. ʒ. & da patiēti. Contra fistulam. R. aga
ricum puluerizatum cum sale tartari cum sale comuni
mixtum cum melle conficiatur & cum tenta in uncta mit
te in fistulam & ossa fracta extrahit & malam carnem cor
rodit & fistulam sanat. Et contra morpheam accipe sal cō
mune ustum & agaricum & tartarum æqualiter & scarifi
catione facta suppone puluerem & fortiter frica.

Capi.iii.

Oloquintida calida in tertio sicca in secundo. Po
mum est cuiusdam fruticis quod etiam cucurbita
alexādrīa appellatur: & sola recepta mortifera est.
Valet contra quartanam aqua decoctionis colocynthide.
ʒ. ʒ. & ʒ. ʒ. sene cuius colatura dulcoretur cum zucaro &
detur ante accessionis horam. Et decoctio colocynthide in
aceto cum quo abluatur os in modum gargarismi ualet
cōtra dolorem dentium: & puluis colocynthide cum mel
le mixtus ualet contra lumbricos. Et pueris fiat emplastrū
ex colocynthida & succo absinthæ circa umbilicum ap
plicando: & ad menstrua prouocanda fiat fomentum de
coctionis interioris colocynthide cum arthemisia: & ualet
etiam contra duriciem splenis & epatis decoctio interioris
colocynthide cum aqua scolopendrie & zucaro miscēdo.

Capi.iiii.

Assiafistula calida & humida temperate habet uir
tutem mundificandi: leniendi feruorem sanguinis
mirabiliter mitigandi: coleram depurat a sangui
ne: unde ualet ī acutis passionibus uel febribus & ante pur
gationem uentrem mollificat & aptum purgationi facit.
Et cassiafistula gargarizata cum melle rosato apostemata
fancium dissoluit.

Capi.v.

Vforbium calidū est & siccū in quarto gradu gum
mi est eiusdem arboris in india quod in diebus ca

nicularibus colligitur: habet uirtutem purgandi flegma & attrahendi. Contra arteticam & podagram ualet: & datur in mimma dosi cum bdellio miscendo: & parum gerepi- gri Galieni præcedente digestionem cum oximelle squillitico. Contra fistulam ualet euforbium & mastix puluerizata cum sapone miscendo & ori fistulæ apponatur humiditas consumit & sternutatio fit inde optima cum quo euacuatur materia a capite: & præcipue ualet in litargia puluis naribus inflatus.

Capi.vi.

e Mblici sunt fructus crescentes ultra mare & miraboloni citrini & kebuli &c. Emblici purgant flegma & melancoliam cum decoctione radices esule minoris & sene. Et puluis emblici cum decoctione taxibarbati miscendo ualet contra emoroidas super anum suppositum. Item puluis emblici cum puluere aloes in oleo distemperatus & inde inungatur caput ualet contra casum capillorum. Omnes miraboloni sunt frigidi & sicci in secundo gradu: & miraboloni citrini purgant coleram: sed kebuli emblici bellerici purgant flegma: sed indi purgant melancoliam. Autores dicunt quod omnes miraboloni purgant coleram: sed quidam minus. Citrini principaliter coleram secundario flegma: kebuli principaliter flegma secundario coleram. Indi principaliter melancoliam secundario coleram Pla.

Capi.vii.

m Anna calida est & humida temperate. Est autem ros inuentus super quasdam herbas diureticas qui cadit in quadam parte græciæ & indie: & inuisatur circa herbas & colligitur postea sicut mel & est magnæ efficacitæ. Quidam sophisticant cum melle & zucaro: quidam cum succo liquiritiæ. Pura autem manna est subalbida & interius habet quasdam concavitates. Et nil dulcius est pura manna. Sophisticata autem dulcis est in quoddam acumine: uirtutem habet mundificandi sanguinem: unde ualet in acutis febribus cum cassia fistula miscendo.

Capi.viii.

Reubarbarum est calidum & siccum in secundo gradu. Dicitur reubarbarum: quia in barbara regione repperitur: uel in india uel in transmarinis partibus. Et est radix in pondere granis non perforata cum frangitur habet uenulas interius distinctas hinc rufas hinc subpallidas: & cum masticatur tingit istud est eligendum: contrarium uero non eligendum: uirtutem habet purgandi coleram principaliter: & confert contra callesactionem epatis & splenis ex humoribus calidis. Confert etiam contra tertianam simplicem & duplicem isto modo. In aqua decoctionis quattuor seminum frigidorum ut citrulli melonum & cetera resoluatur cassia fistula & tamarindi & in colatura misceatur reubarbari puluerizati. ʒ. ii. & spice. sc̃p. ʒ. & sumatur in mane. Idem ualet contra ysteritiam cum aqua endiuie miscendo.

Capi.ix.

Scammonea est calida & sicca complexionis. Solutione educit coleram cum fortitudine attrahendi eam a sanguine & a uenis uehementer. Et dosis eius est granis tribus usque ad sc̃p. ʒ. cui additur parum mastice propter claudere orificia uenarum quae scammonea se solo sumpta aperire habet. Confert etiam admiscendo sibi medicinas cordiales stomaticales & epaticales: sicut sunt crocus cinamomum & spica & de sandalo rubeo.

Capi.x.

Sene calida & sicca est complexionis: & crescit in transmarinis partibus: ualet contra melancolicas passiones & contra epilepsiam & syncopim & contra opilationem splenis & epatis. Confert etiam aduersus febrem quartanam & contra fluxum emoroidarum. Et si supus factus ex decoctione sene & scolopendrie & bora cum zucaro miscendo conuenienter conuenit ad praeparationem passiones. Et dosis eius est a. ʒ. ʒ. ad. ʒ. i. cum parum anabris miscendo.

Capi.xi.

t Amarindi solutione educunt colerā & reprimunt
feruorem eius & mundificant sanguinem & con
ferunt inflationi epatis & stomachi . Est medicina
uera febris acute quæ indiget lenificatione . Dosis eius est
ab .ō3. s. ad .ō3. i. cum succo sceniculi uel succo endiuie uel
apii uel sero caprino ministrando.

Capi.xii.

z Vearum calidum est & humidum temperate circa
primum gradum . Virtutem habet humectandi : lu
bricandi & aliquantulum infrigandi si fuerit a bum
uel trium decoctionum : & uirtutem habet lenitiuam & ab
steriliuam & lauatiuā quia intestina reddit lubrica & lenit pe
ctus & confert stomacho.

¶ Tertia particula de speciebus aromaticis confortatiuis
& aliis consimilibus confortatiuis.

Capi.xiii.

c Inamomum calidum est in secundo gradu & sic
cum in tertio . Eligitur enim per gustum & discer
nitur bonum . Virtutem habet confortandi cere
brum ex aromaticitate : consolidandi ex conglutinositate .
Valet contra debilitatem stomachi ex frigidityte . Detur
puluis cinamomi cum puluere carui in cibis . Competen
ter etiam in balsamentis ponitur ad appetitum prouocan
dum . Cinamomum masticatum reddit os aromaticum .
Contra syncope & cordiacam passionē detur pulnis eius
cum puluere gariofilorum in sorbili de ouis .

Capi.xiiii.

c Ardalomum calidæ est & siccæ in secundo .
Semen est cuiusdam arboris : & sunt duæ spe
cies maius & minus . Maius dicitur domesti
cum minus dicitur siluaticum . Maius est melius
quia magis aromaticum & in colore subnigrum . Vi
habet confortandi ex aromaticitate : dissoluendi con sumē
di ex qualitatibus suis . Valet contra cordiacam passionem

ex frigida causa: fiat decoctio eius in uino aromatico cum parum aquæ rosarum miscendo detur patienti. Ad digestionem confortandam & debilitatem stomachi puluis cinamomi cum semine a nisi detur in cibis. Contra debilitatem cerebri ex reumate. Puluis eius cum puluere cubebæ rum naribus inflatus confert.

Cap. xv.

Rocus'ca. & sic. est i primo gradu. Cuius duæ sunt
c species scilicet ortensis qui in ortis reperitur: & crocus orientalis qui in partibus orientalibus reperitur. Virtutem habet confortandi ex qualitatibus suis ex aromaticitate sua. Confert contra debilitatem stomachi & contra syncopim. Et ualet contra yliacam stranguriam & diffuriam passiones: fiat decoctio croci in oleo & melle & loco dolenti cathaplasma fiat.

Capi. xvi.

Alamus aromaticus'ca. est & siccus i se. gra. Radix
c est cuiusdā fruticis & ualde aromatica est. Virtutē habet confortandi & consumēdi. Contra dolorē stomachi & intestinorū ex frigiditate & uentositate certū est remediū. Puluis eius in q̄ritate. ʒ. ʒ. cū succo absinthei & page uini miscēdo detur paciēti ad digestionē confortādā: & si addatur puluis cinamomi ualebit eo melius. Idem ualet ad cordiacam passionem.

Capi. xvii.

Arioffili calidi & sicci in tertio quidam dicunt in
g se. gra. Habet autem uirtutem confortandi ex aromaticitate & uirtutem dissoluendi & consumendi ex qualitatibus. Valet ad digestionē confortandam: detur uinū decoctionis garioffilorum & masticis mire prodest. Confert etiam ad dolorem stomachi ex frigida causa uel ex uentositate: detur uinum decoctionis eorum cum semine foeniculi. Valet etiā contra suffocationem matricis. Puluis garioffilorum cōficiatur cum uino odorifero & superonatur uel initiatur per pessarium fumus eorū & receptus ualet. Ad præcipationem matricis odorētur garioffili. Et uinum decoctionis eorum etiā detur. Ad cerebrū confortandū applicentur garioffili naribus & cōfert.

Cap. xviii.

Alanga calida est & sic. in secūdo gradu. Radix est
g & eligitur quæ subrusa est nodosa & pōderosa &
acutum saporem habens. Quæ autem subalbida &
lenis & fere nullum saporem habens & perforata abiicien-
da est. Habet autem uirtutem confortandi ex aromaticita-
te sua dissoluendi & cōsumendi ex qualitatibus. Detur ui-
num decoctionis eius ad digestionem confortandam &
dolorem stomachi ex frigida causa uel uentositate. Et
ad cerebrum confortandum puluis galange applicetur na-
ribus. Ad cordiacam passionem & contra syncopim detur
puluis eius cum succo boragininis.

Capi. xix.

Entiana calida est & sic. in secundo gradu. Est her-
g ba cuius radix eodem modo appellatur & radices
usui medicinæ competunt. Et qui solida citrinum
habens colorem & non perforata incolumior est similiter
multam habens amaritudinem bona est. Virtutem habet
dissoluendi: consumendi attrahendi: est enim diureticum.
Valet aduersus antiquum asmadetur puluis cum uino ad-
dita aqua ordeï: epilētici detur puluis eius cum succo pio-
nie. Et suppositorium uel pessarium factum ex puluere gē-
tiane cum succo arthemisie cum parū mellis ualet ad men-
struum prouocandum & fœtum mortuum & secūdinam
excludit.

Capi. xx.

Iquiritia calida est & humida tēperate. Eligena est
l quæ tota interius crocea est: et cum frangitur non
puluerizatur: et quæ ponderosa est: quæ autem sub-
albida uel subnigra et lenis uel uiridis abiiciēda est. Et suc-
cus eius est: eiusdem efficacitæ. Valet decoctio eius cū aqua
contra omnia uitia pectoris et maxime pleuretici et peri-
pulmoniæ. Et uinum decoctionis eius ualet contra tuf-
sim: et liquiritia masticata et sub lingua retenta sitim et as-
peritatem stomachi et gutturis mitigat.

Capi. xxi.

m' Acis cali. et sic. in secundo gradu flos est. Et maces
reperiuntur circa nuces muscatas in circunferētia.

u iii

Virtutem habet confortandi ex aromaticitate: dissoluendi
consumendi ex qualitatibus suis. Eligendus est qui subru-
sus est qui etiam acutum habet saporē cum aliquali amari-
tudine: niger autem & terreus qui non habet acutum sapo-
rem abiiciatur. Et uinum decoctionis eius ualet contra in-
digestionem ex frigiditate. Et masticatō macis ualet ad cō-
fortandum cerebrum. Et puluis macis in cibo & potu da-
tus ualet contra cordiacam passionem.

Capi. xxii.

Nux muscata calida & sicca in secūdo gradu: fructus
est cuiusdam arboris quæ in india nascitur: eligen-
da est quæ ponderosa est & cum frangitur interius
non puluerizatur: & est acuti saporis si ista defunt non est
ponenda in medicinis. Virtutem habet cōfortandi ex aro-
maticitate & consumendi ex qualitatibus. Nux muscata
media uel integra in mane comesta ualet cōtra indigestio-
nem stomachi & discoloratiōem faciei ex frigiditate istud
patet per experientiam. Et uinum decoctionis nucis musca-
te & masticis ualet contra frigiditatem stomachi: epatis &
intestinatorum.

Capi. xxiii.

Piper ca. est circa quartum gradum sic. ī medio eius
& sunt tria genera piperis: est enim piper nigrū qd'
melio piper dicitur: & piper longum quod macro-
piper dicitur: & piper album quod leucopiper dicitur & ē
fructus arboris in india nascentis. Dicunt quidam piper ni-
grum fieri per decoctionem: cum enim debet colligi ppter
copiam serpentum apponitur ignis circa arbores. Piper ni-
grum uirtutem habet dissoluendi principaliter & cōsumē-
di. Piper album secundo & longum. Puluis piperis in ci-
bis mixtus digestionem confortat & præcipue piper lon-
gum sed sanguineis & colericis nocet usus piperis: dissol-
uit enim nimis & quibusdam quandoq; lepram inducit.

Capi. xxiiii.

Pōticū calidæ & siccae ē cōplexiōis. Et ē fere simi-
le reubarbaro q̄tū ad interiora. Virtutē habet mun-
dificandi ex ponticitate: & diureticū est sua amari-
tudine uel ex qualitatibus suis. Vinum decoctiōis eius cum

succo sceniculi cum parum zucari miscendo sobrie datum soluit opilationem splenis & epatis ex frigida causa. Et puluis eius cum melle datus ualet contra lumbricos: & cerotum seu emplastrum factum ex puluere eius cum oleo & cera ualet contra debilitatem stomachi.

Capi. xxv.

Andalum frigidum est in tertio siccum in secundo.

f Cuius tres sunt species scilicet album: rusum citrinum. Et melius ex sandalo est citrinum pingue: post citrinum rubeum: post rubeum album: & conferunt dolori stomachi & epatis ex colera rubea: & rubeum est frigidus albo & citrino et est magis iuuatiuum. Nam ipsum prohibet fluxum humorum ad membrum. Et confert cordiace passioni cum febre quando humectatur in aqua endiuie et inde linitur cor: et talis linitio super epar applicata cum panino linio confert epari calefacto ex febre. Et quando puluis sandali rubei miscetur cum parum camphore et aqua rosarum et temporibus applicetur confert dolori capitis qui fit ex caliditate. Et puluis sandali rubei mixtus cum aqua solatri uel semperuue uel portulace ualet in dolore podagræ calidæ.

Capi. xxvi.

t Amariscus calidus et siccus est complexionis. Vinum decoctionis eius ualet ad opilationem splenis et epatis et stranguriam et discuriam et diureticus est. Et puluis corticis eius in cibis decoctus: et frequenter eis usus confert ad easdem passiones. Et potus in quo bibitur tamariscus confert ad idem et cortices eius sunt maioris efficacitæ.

Capi. xxvii.

u Iscus nascitur in arbore glandium: et reperitur etiam in arbore pirorum. Est autem optimus qui in arbore quercus nascitur: et manet diu uiridis. Virtutem habet subtiliandi attrahendi et dissoluendi. Ex quo ex eo bonus est recens planus coloris porri interius uiridis exterius: et non calefacit nisi post moram et in ipso miditas superflua indigesta: et est calidus et siccus in tertio: et est resolutiuus: resoluit enim humiditates grossas ex profundo corporis propter fortitudinem uirtutis attracti

u iiii

ue & lenit apostemata & maturat cum rasina pini miscendo. Idem duriciem splenis curat & lenit iuncturas cum tanta cera quantum est ipsum & cum rasina pini miscendo.

Cap. xxviii.

Inciber ca. in tertio & hu. in prio est. Radix in trans-
z marinis partibus nascēs. Vinum decoctionis eius
& ficum siccarum & passularum ualet ad tussim frigida & spiritualium frigiditatem. Et puluis eius cum ficibus sic-
cis imissus & comedatur confert ad idem. Et uinum decoctionis
zinci. & cinini ualet ad dolorem stomachi & intestinorum ex
uentositate & digestionem procurat. Puluis zinci. cum bau-
bace suppositus ualet contra tenasmonem: & puluis eius
naribus inflatus confert contra appoplexiam actu affligentem.

Quarta particula de fructibus & seminibus herbarum
& ortis ab eis.

Capi. xxix.

Migdale dulces & amare. Dulces sunt calidae & hu-
a midae in primo gradu. Amare calidae & siccae in secundo
gradu. Et amare competunt medicinae. Dulces
conferunt esui. Amare ualent contra asma & tussim ex frigida
causa: terantur amigdale amare & addito zucaro propter
amaritudinem & fiant pulues. Oleum amigdalorum ama-
rarum ualet ad sorditatem aurium. Et usus amigdalorum
amararum ualet contra lumbricos. Et emplastrum ex eis
factum & applicatum super umbilicum ualet ad idem. Et
pessarium factum ex eius oleo & trisera magna prouocat
menstrua.

Capi. xxx.

Itonia sunt diuersarum qualitatum: quaedam sunt
c dulcia: quaedam pontica seu stiptica: quaedam acetosa.
In dulcibus est humiditas temperata: in acetosis: & aliis est frigiditas manifesta. Et uirtus citoniorum est
coagulatiua uulnorum: & prohibet illud quod currit ad
prata in principio eorum: & fortificat os stomachi: & con-
fert stomacho laxo & contra fluxum uentris stipticitate
sed dulcia sunt minus stiptica. Et oleum eius ualet
semē eius est linitiuum sine stipticitate: & eius usus
conferet contra sudorem: & oleum eius ualet scissuris frigoris
& est utile ulceribus scabiosis. Et succus citoniorum ualet

contra sputum sanguinis. Et semen eius ualet contra asperitatem gutturis & lenit pectus seu cannam pulmonis. Ad idem prodest ipsorum miscilago. Et citonia ualent contra uomitum & sitim sedant & contra ebrietatem ualent. Et si ruptis citoniorum confert ad easdem passiones. & pira ualent similiter licet remissus.

Capi. xxxi.

c Aparis ca. est & sic. in secundo gra. Radix cortex folia fructus & flores conferunt usui medicinæ. Virtutem habent confortandi appetitum infrigidatum stomachum calefaciunt. Contra epatis & splenis uicium & eorum duriciem conferunt. uinum decoctionis corticis capari optime ualet. Ad idem ualet electuarium factum de pulueribus corticum capari & tamarisi cum zucaro. Ad lumbricos conferunt fructus caparorum & ad splenis discrasiam. Valent etiam ad yliacam passionem isto modo. Accipe lib. 5. corticum capari & coquatur in succo radices ebuli & addatur zucaram & fiat sirupus & sumatur mane & sero. Idem sirupus ualet ad arteticam.

Capi. xxxii.

c Astonea est frigida frigidatione pauca & circa primum gradum caliditatis & siccitatis existit & in conperatione ad glandes sunt maioris digestionis. tuffientibus sunt nociuæ castaneæ. dolorem capitis præstant propter duriciem digestionis. nocumētum aufertur. cum assantur sunt constipatiue. & conferunt medicinæ mortifere. Serapio.

Capi. xxxiii.

f Icus pineæ & uuepassulæ. ficus sunt recētes & siccæ & uirtus recētū est debilis ppter humiditatē. earū superfluā. & siccæ sūt meliores & maxime carnosæ & uirtus ficū est calida in fine primi gra. & sic in principio secundi. Et alia eius uirtus est maturatiua & resolutiua apostematū qñ miscet cū farina ordeī aut cū medulla pāis frumēti. & recētes & siccæ laxāt uentrē. Et aqua decoctionis ficum similis est melli in uirtute sua. Et siccæ ualent e. ducunt sitim & molliunt uentrem & sunt cōuenientes gutture & cāne pulmōis & uesice & rēibus & asinaticis & disco

loratis . Et decoctio earum cum ylopo purgat pectus & superfluitatibus & confert tussi antiquæ & dolori pulmonis. Pandecta. Pineæ sunt calidæ & humidæ in primo gradu. Valent asmaticis & in dolore pulmonis & conferunt etiā consumptis. Virtutem habent leniendi mundificandi & humectandi. Et est optimus cibus laborantibus in dolore pulmonis & apostematibus pectoris. Vnepassulæ uirtutem habent leniendi & humectandi. Vinum decoctionis earum ualeat contra frigidam tussim & in cibis date ualent contra uomitum colericum.

Capi. xxxiiii.

Iube est & sebesten sunt calidæ & humidæ . Iube habent extinguere acuitatem sanguinis colerici & conferunt pectori & pulmoni & conferunt uesice & dolori renum & pectoris ex caliditate. & est malū stomacho & nutrimentum earum est paucum & digestio earum dura & generant flegma. Serapio. Sebesten est medicamen medium in complexione sua in caliditate & frigidityte. laxat uentrem febricitantium & conferunt tussi calidæ & leniunt pectus & sedant catarum calidum & conferunt ardori urinæ quæ fit propter mordicationem colere in uesica & renibus. Pandecta.

Capi. xxxv.

Pruna sunt frigida & humida. Prunorum alia sunt nigra alia rubea . Quæ nigra sunt & aliquatulum dura magis ualent & præcipue damescena. Virtutē habent in frigidandi & leniendi intestina . Et ualent acute febricitantibus. et prosunt contra constipationem uentris et siccitate uel ex colera rubea desiccante. Platearius.

Capi. xxxvi.

Nisum calidum & siccum in tertio. Est semen dulce cuiusdam herbe simili nomine appellate. Habet uirtutem consumendi dissoluendi uentositatem excludendi . Valet contra uentositates & aridam eructationem & indigestionem. uinum decoctionis anisi & mastice & cinamomi . Ad menstrua prouocanda detur triffera

magna cum decoctione anisi. Contra opilationem splenis & epatis ualeat decoctio anisi cum scolopendria. Et puluis anisi sumptus in cibo ac potu ualeat ad augmentationem spermatismatis & lactis.

Capi. xxxvii.

b Accalauri est fructus arboris lauri. sunt ea folia quae etiam medicinae competunt. & sunt calidae & siccae complexionis. sed grana sunt fortiora. Virtutem habent confortandi ex aromaticitate & dissoluendi & consumendi. Fructus lauri contriti & in esca calefacti & cum sacculo capiti applicati multum confert cerebro flegmatico. Et contra frigidum reuma capitis decoquantur baccalauri et rose in aliquo uase ore eius opilato et recipiat patiens fumum per os et ex illa aqua lauentur frons et tempora. oleum baccalauri. ualeat contra dolorem stomachi ex frigidity et contra arteticam. Fomentum ex aqua decoctionis foliorum lauri matricem confortat et mundificat et conceptum impeditum ex frigidity adiuuat. Pandecta. Platearius.

Capi. xxxviii.

c Vbebe sunt calidae et siccae temperate: sunt fructus cuiusdam arboris in india nascentes. Virtutem habent confortandi ideo ualent contra syncopim cum aqua borraginis exhibendo. Et uinum decoctionis eius multum ualeat cordiacis. Idem confert epilepticis. et contra frigidum reuma. Conferunt cubebe cum zucaro confectae et earum odor similiter multum prodest.

Capi. xxxix.

c Arui calidum et siccum in tertio gradu. Est semen unius herbe sic appellatae. Virtutem habet diureticam. Vinum decoctionis ualeat contra stranguriam et diffuriam. Puluis etiam eius in cibo sumptus digestionem confortat. Ventositates secludit. Semine istius utimur. appetitum prouocat. et semine tantum in medicina utimur.

Capi.xl.

faba est frigida & sicca complexionis . Et cum est uiridis est humida in primo;parum nutrit . humores grossos generat & stomacho nocet. sanguinem grossum & melancolicum creat & sumum grossum . ideo cerebrum offendit & somnia uana iducit. sed per decoctionem & assationem remittitur earum malitia. Et aqua decoctionis fabarum mundificat faciem cum amigdalo miscendo. Aqua florum fabarum ualet contra obscuritatem oculorum

Capi.xli

fenum grecum ca. & sic. complexionis est. Virtutem habet conglutinandi: maturandi: relaxandi. Ad maturandum apostemata exterius accipiatur farina fenugreci cum uitello oui conficiatur & supponatur maturat & attenuat . Ad maturandum & rumpendum conficiatur cum termentina maturat & rumpit. & si misceatur cum farina seminis lini & cum seminis alteæ maiorem habebit efficaciam. Item fiat decoctio ex farina fenugreci & seminis lini & alteæ super apostemata stomachi & intestinorum applicata ualebit.

Capi.xlii.

fenum lini calidum in primo & in humiditate & sic citate mediocre inflatum est stomacho nocuum & parum diureticum est parum nutrit. ad tussim frigidam ualet pectus purificat a flegmatica superfluitate in cibis sumptus & ab extra farina eius cum farina seminis lini cum butiro miscendo ualet cum tali ungere pectus mollificat materiam flegmaticam ibidem peccantem . & idem sedat dolorem uniuscuiusq; membri. Idem ualet in spasma. & uirtus seminis lini proxima est uirtuti fenugreci.

Capi.xliii.

lupinum calidus & siccus in tertio. Virtutem habet diureticam. & sunt lupini dulces & amari. Et amari precipue usui medicinæ cōpetunt . Et farina lu

pinorum amarorum confecta cum melle confert cōtra lū-
bricos. & si puluis absinthei uel eius succus additur fit eo ef-
ficatius & emplastrum factum ex farina lupinorum amaro-
rum & succo absinthei addēdo parum aloepatici ualet pue-
ris contra lumbricos super umbilicum applicando. Vinum
decoctionis eius ualet ydropicis & contra opilationē sple-
nis & epatis de causa frigida. Capi. xliiii.

Illium frigidum in primo: siccum in secundo semen
m est. Et uirtus eius est desiccatiua ideo desiccatur uen-
trem seu constipat. sed quando ponitur exterius in-
frigidat in primo & exiecat in fine tertii. Et milium modi-
cum dat nutrimentum. Et quando applicatur ab extra in
sacculis actu calidum super intestina ualet cōtra fluxum uē-
tris & prouocat urinam.

Capi. xlv.

Vces & auellane. Nux usualis indigestibilis ē & co-
n leram nutrit & dolorem capitis commouet. tussi-
entibus contraria est a ieiunis comesta nauseam
prouocat. uenenis contraria est comesta si fuerit. Et nuces
cum cepis & melle & sale mutuo mixta morsum hominis &
canis ad sanitatem perducit. Veteres nuces contrite & can-
cro cathaplasmate prosunt. Nuces calidæ & siccae sūt quæ
multum comestæ faciunt paralysim linguæ & prouocant
uomitum & laxant uentrem. Auerrois. Auellane in cibo
sumptæ dolorem capitis icutiunt. stomachum inflant. cor-
pori sano pinguedinem conferunt & sedant molestiam
russis uentristissimæ. & auellana nutritibilior est nuce. Ani-
cenna. quoniam est magis solida & minus unctiosa. decli-
nat ad caliditatem & siccitatem. & est tardioris digestionis
& exitat ad uomitum. Pandecta.

Capi. xlyi.

Rdeum frigidum est & siccum in secundo gradu
o Eius nutrimentum minus est tritico. Ex farina
ordei. & aqua fit mixtura cum zucaro a. &
uuis passulis miscendo confert loco cibi febricitatibus &
aqua Ordei loco potus. Ex farina ordei et aceto fit en-

plastrum contra apostemata calida in principio ad repercussionem. & aqua ordeï mixta cum amido ualet pro mundificatione faciei.

Capi. xlvii.

Robus in primo siccus in secundo. Habet uirtutem
o aperiendi. abstergerendi & inscidendi. Habet saporem amarum & puocat urinam. & qui nimium eo utuntur facit urinari sanguinem. Et quando boues de eo comedunt impinguntur. Farina orobi laxat uentrem & prouocat urinam & meliorat colorem corporis. ex quando miscetur cum melle mundificat ulcera & lentiginēs. & faciem mundificat eius mixtura cum farina ordeï & amidi. Idem ualet pruritum mēbrorum. Et farina eius cum aceto cocta & posita super pectinem confert stranguriæ & curat tenasmonem & punctiones menstruorum. Serapio.

Capi. xlviii.

Liua & oleum oliuarum. Oliuæ uirides sunt frigida & sicca. stringunt uentrem. & oliuæ aquaticæ excoriant stomachum propter eorum pōticitatem & quando ponuntur in aceto sunt plus excoriatue stomachi. & nigrae ex eis sunt calidae cum pauca stipticitate indigestibiles plus aliis. Et humor q̄ generat̄ ex oliuis uitupat̄ & quæ comeduntur in medio prandii acuiunt appetitum et magnæ ex eis sunt maiores operationis. Oliuæ paucum dant alimentum corpori. et quando sunt maturæ complete sunt calidi caliditate temperata et immaturæ frigidae et stiptitiores. Et oliuæ nouæ stringūt uētrē et sunt bōe stōacho. sed nigrae oliuæ maturæ sunt parte corruptiōi et sunt male stomacho. Et emplastrum ex eis factum prohibet ulcera quorum nomen est antrox. idest apostema ignitum. Et emplastrum ex foliis oliuæ cum melle super umbilicum occidit lumbricos. Et quando fit ex eis emplastrum cum farina ordeï confert fluxui uentris antiquo et fluxui humiditatum quæ a matrice emanāt. Oleum oliuarū maturarum

confert sanis et est bonum stomacho propter stipticitatem
quæ est in eo. et restringit gingiuas et cōfortat dentes quā
do tenetur in ore. et prohibet sudorem et lenit corpus et p
hibet aduētum frigoris corpori et tale oleum debilitat uir
tutem medicinarum uulnerantium. et datur in potu cōtra
medicinā mortiferam ut uomatur ab eo. Serapio. Pādecta.

Capi. xlix.

P Omnia granata: quædam sunt dulcia: quædam aceto
sa et acetosa sunt maioris stipticitatis. Omnia gra
nata sunt boni humoris et sūt bona stomacho pau
ci tamen nutrimenti. et dulcia quidem sūt boni saporis ni
si quia inferunt caliditatem stomacho licet paucam ideo
non sunt multum conuenientia febricitantibus. sed aceto
sa magis conferunt. Et succus granatorum uentris compe
scit fluxum. & infusus in aqua & potui datus emoptoicis &
dissintericis medetur. Et succus eorum cum melle ualet ad
ulcerationem oris. Granatum quod dulce est frigidū est
in primo & humidum in secundo. & acetosum est frigidū
& humidum in secundo. & acetosum reprimat coleram &
prohibet cursum superfluitatum ad uisceram proprie uinū
eius. Pandecta. Auicenna &c.

Capi. l.

Uinum & acetum. Vinum est calidum in secūdo gra
du. & uetus ex eo in tertio. Et mustum in primo. &
manifestatur unūquodq; uinum in quo gradu est
per estimationē caliditatis inuente in eo. Vinū imoderate
sumptū nocet neruis et sensibus. et uinum uetus albū puo
cat urinam nisi quia facit dolorē capitis. et qui ex eo bibit
satis nocet stomacho. Nouum uinū generat inflationē et
est difficilis digestionis inducit somnia mala. Et uinū albū
subtile est bonum stomacho et conuenit usus eius magis
in sanitate et egritudine q̄ rubeum quod iter albū et nigrū
medium est. Et uinum nigrum est grossum et tarde dige
stionis et inebriat et ingrossat carnem. et confert in flux.

uentris & est inflatum. Dulce uinum est tarde resolutionis. inflat stomachum. laxat uentrem sicut mustum & confert uesice & renibus. Acetum frigidum est in primo gradu siccum in tertio. Virtutem habet penetrandi & subtiliandi & constringendi ex qualitatibus. Valet acetum contra uomitum & fluxum uentris buliantur in aceto rose & cortex quercus & imbibatur in tali aceto lana & ponatur super stomachum uel super umbilicum. Et appetitum incitat carnes cum eo comestæ. Et acetum stomachum cum inuenit plenum laxat: uacuatum autem restringit. Et ualet contra frenesim fricatio facta circa uolas manuum & pedum cum sale & aceto. Platearius. Serapio &c.

¶ Quinta particula de gummis & consimilibus.

Capi. li.

c Amphora frigida est & sicca in tertio gradu. Est eligenda alba & lucida. Valet contra geomorream. i. inuoluntariam spermatis emissionem. Distempere tur caphora cum succo solatri uel lacte &c. & supponatur pectini uel renibus & confert. Idem ualet contra dyabeticam passionem & contra calefactionem epatis cum pannis humectatis apponatur regioni epatis. Et camphora mixta cum succo sanguinarie ualet contra fluxum sanguinis narium. Et contra libidinem odoretur camphora per nares. & camphora satis competenter ponitur in electuariis contra acutas egritudines.

Capi. lii.

d Ragantum frigidum est in secundo: humidum in primo gradu. est gummi. & quod album est clarum & purum est maioris efficaciam. Contra siccitatem pectoris detur patienti decoctio draganti & gummi arabici in aqua ordeï. Item aqua decoctionis ordeï & succi liquiritiæ in qua dissoluatur dragatū ualet contra tussim siccam. Electuariū etiā confectū ex partibus. ii. draganti & i. parte liquiritiæ cum zucaro conficiatq̃d ualet contra tussim ex calida causa. Et aqua ordeï decoctionis draganti ualet contra

fitim & contra diffinteriam ualet aqua pluuialis in aqua
dissolutum sit dragatum. Dragantum cum albumine oui
mixtum cōtra ignis combustionem optimum est. Platea
rius. Sera.

Capi. liii.

g Gummi est arabicum calidum est & humidum simi
le est draganto: & dicitur arabicum: quia in arabia
reperitur melius est. Habet autem uirtutem relaxā
di & leniendi. Valet cōtra asperitatem linguæ: dissolutum
gummi arabicum in aqua in qua frigitur lingua. Contra
uomitum ex debilitate uirtutis retentive detur puluis eius
cum puluere cinamomi. Puluis gummi arabici misceatur
cum succo plantaginis & confert. Et puluis eius cum pulue
re sanguis draconis in aqua rosarum miscendo confert cō
tra fluxum menstruorum & sanguinis.

Capi. liiii.

l Laudanum calidum & humidum in secundo gradu
est ros in quibusdam herbis inuiscatus & est eligen
dum quod est ponderosum & nigrum. Odor eius
ualet contra catarrum ex frigida causa. Et laudanum & ma
stix misceantur & circa gingiuas & dentes intus & extra po
natur dentes relaxatos confirmat. Ad suffocationem matri
cis recipiat patiens fumum per inferius. & contra præcipita
tionem matricis recipiat patiens fumum laudani per os. Et
suppositorum ex eo factum & matrici inmissum confortat
matricem & innuat ad conceptionem.

Capi. lv.

m Mastix calida est & sicca in secundo gradu. gummi ē
cuiusdam fructicis, eligenda est mastix quæ alba est
& clara. quæ uero obscura abicienda. Virtutem ha
bet confortandi: conglutinandi: consolidandi & constri
gendi. Et uinum dissolutionis masticeis & olibai cum albu
mine oui miscendo & temporibus superponatur ualet cor
tra humores fluentes ad oculos & ad dentes. et confert.

etiam contra dolorem temporum qui fit ex fumositatē ascēdente a stomacho ad caput . Mastix masticata deuoluta in ore comprimendo in dentibus pluribus uicibus facit descēdere humiditates per sputum eiciendo . Emplastrum factū ex mastice bolo armeno & albumine ouī & aceto & super orificia stomachi positum uomitum colericum constrin- git positum super renes & pectinem fluxum colericum re- stringit.

Capi.lvi.

m Irra est calida & sicca in secundo gradu. gummi est cuiusdam arboris in india nascentis . Eligenda est quæ clara & citrina & lucida est. Virtutem habet cōfortandi ex glutinositate conducendo partes in unum . Et uirtutem dissoluendi & consumendi mediocriter ex quali- tatibus suis. & etiam perferuat a putredine . unde corpora condita cum mirra conseruantur. Et ualet mirra contra sa- niem oris: stomachi & intestinorū. & mirra ualet contra pu- trida ulcera. Et fumus eius per os receptus cerebrum cōfor- tat & per uulnam matricem calefacit & confortat ad conce- ptionem . Et mirra ualet contra foetorem oris uicio humo- rum putridorum. Et uinum decoctionis eius & siccum sic- carum ualet contra asma & uitium pectoris & cōtra tussim & pillule de storace calamita & mirra ualent contra catar- rum & ualent etiam ad digestionem confortandam.

Capi.lvii.

p Ix alia naualis alia liquida. & est calida & sicca in se- cundo gradu. Naualis minus est calida & sicca . & pix liquida uirtutem habet consumendi laxandi & dissoluendi. Vnguentum ex ea factum cū litargiro & oleo lauri & parum aceti ualet contra scabiem. Contra dolorem splenis fit emplastrum ex pice resoluta cum puluere absin- thei & cera & oleo. & pix naualis in emplastris pōitur quæ fiunt ad uulnera . Et dicitur naualis quia abraditur a navi- bus & ipsa desiccatur superfluitates & dissoluit eas ppter mo- ram quam facit in aqua maris. Dicunt quidam dissoluit su- perfluitates quia acquisiuit uirtutem ipsam ab aqua mari- na. Serapio.

Capi.lviii.

r Esina diuersificatur secundum diuersitates arborum
a quibus coligitur. & omnes resine sunt calefactiue
& dissolutiue & mundificatiue . Et est in resina res
quæ abstergit adeo q̄ curat scabiem & ipsa quidem attra-
hit ab interioribus plus q̄ aliæ species glutinis. & dicunt qui-
dam resina sit sudor arboris pini . Et resina ingreditur un-
guenta faciens ea odorifera & bene colorata . & confert ad
ulcera corporis humiditates putridas attrahendo. **Pādesta.**

Capi.lix

f Torax calamita sicca & liquida. sunt calidæ in pri-
& siccæ in secundo gradu. Eligendo est storax cala-
mita rubea. ualet contra frigiditatem & debilitatē
cerebri cum laudano & storace liquida miscendo in modū
pomi ambre naribus applicando multum confert cerebro.
Ad idem ualet melius fumigium de ea posita super carbo-
nes. Vinum decoctionis eius gargarizatum humiditatem
uue seu uuele desiccet . Et pillulæ de ea factæ ualent contra
frigiditatem stomachi & frigidum reuma capitis . & fumī-
gium eius ualet contra suffocationem matricis per inferi-
us applicatum. Et ualet etiam contra præcipationem ma-
tricis idest casum eius per superius applicatū . Storax liqui-
da multū ualet i emplastris cōtra tineā & pustulas & similr
ualet ad plura emplastrata & reddit ea multum odorifera.

Capi.lx.

t Ereperentina calida est & sicca . Fumus eius receptus
circa annum curat tenasmonē. Similiter ualet eius
succus contra suffocationem matricis inferius reci-
piat. & cōtra præcipationem matricis superius recipiat fu-
mum tereperentine uel fiat suppositorium matrici cū bom-
bice in uoluta termentina in suffocatione matricis. Ad tum-
penda apostemata fiat ex ea & farina ordeï emplastrum.

Sexta particula de generibus salis et mineris terræ et lapidibus.

Capi. lxi.

a Lumen calidum est et siccum in quarto gradu. habet uirtutem consumendi et fortiter desicandi. puluis eius spersus super cancrum malam et putridam carnem eradicat. Et alumen mixtum cum parum mellis cum quo licinium ungatur et immisum fistulæ multum prodest. prius lauatur ulcus cancri cum aceto inflationes gingivarum sanat si fiat ablutio earum cum aceto mixto cum alumine præcedente uentositatione cum sacificatione circa caput et spatulas. Contra scabiem sulphur et litargirum et alumen buliantur in aceto et oleo et inunge in balneo. post ea ablue cum aqua calida et post iterum inunge. Balneum aquæ aluminis ualet ydropicis scabiosis arteticis.

Capi. lxii.

a Rgentum uiuum calidum est & humidum in quarto gradu. Quidam dicunt quod sit frigidum in quarto ex effectu eius calidum probatur. quia dissoluit in scidis penetrat. licet actu sit frigidum potentialiter est calidum. Contra scabiem recipiatur litargirum et cerusa et oleum lauri misceantur in patella circa ignem in frigidato adde argentum uiuum et usui referua. Contra pannum faciei post partum accipiatur axungia galline cum cerusa et argento uiuo et inde ungatur facies.

Capi. lxiii.

b Olus armenus frigidus est et siccus in secundo gradu. Est quædam uena terræ. Virtutem habet constringendi. Et eligendus est qui est subrufus secundum omnes eius partes. Cōfert bolus cōtra emoptoicā passionem idest fluxum sanguinis per os sumatur aqua ordeï in qua sit dissolutum gummi arabicum uel dragantum cum bolo armeno. et prodest idem contra dissinteriam cum succo plantaginis amministrando. Vel fiat emplastrum super intestina cum albumine oui et boli armeni et emine plantaginis. Et contra fluxum sanguinis ex naribus misceatur olus cum succo sanguinarie ex ipso datur naribus et cōfert

Capi. lxiiii.

C Erusa frigida est & sicca in secundo gradu. est flos plumbi. Habet uirtutem mundificandi: extenuandi super fluitatem & extergendi. Aqua resolutionis ceruse & amidi mundificat faciem mulieres ea utuntur. Et cerusa ualet ad creandam bonam carnem in uulneribus & ad sananda uulnera. & qui cerusam faciunt sapius incurrunt apoplexiam. epilepsiam. paralysim. arteticam propter malitiam uaporum plumbi.

Capi. lxy.

C Alxuiua calida est & sicca in secundo gradu. Mixta cum sepo & oleo uidelicet ad putrida apostemata. & uirtus calcis est inflatiua. mordicatiua adustiua cauterisatiua. sed si miscetur cum axungia aut oleo fit maturatiua. & oportet qd sit noua uiua quam non tetigit aqua & est fortior qd illa quam tetigit aqua. & quando lauatur calx fit sine mordicatione. Pandecta.

Capi. lxyi.

C Orallus rubeus & albus frigidus est & siccus in secundo gradu. Est autem eligendus rubeus grossus & clarus & quantopius accedit rubedinem tanto melior qui nulla habet foramina uel pauca. Albus similiter eligendus quanto albior tanto melior: qui etiam non sit perforatus foraminibus. Virtutem habet confortandi. depurandi constringendi. Virtutem habet occultam contra epilepsiam. Contra fluxum sanguinis narium imponatur puluis coralli rubei cum succo sanguinarie naribus & confert. & puluis eius in ouo sorbili ualet contra dissenteriam. uel datur cum aqua plantaginis. Et contra emoptoicam passionem idest sputum sanguinem fiant pillule ex duabus partibus pulueris coralli rubei & una parte draganti cum aqua ordeï miscendo & fiant pillule quæ tenentur in ore & trasglutiat post resolutionem earum.

Capi. lxyii.

Mantites frigida & sicca est complexiōis est lapis.
e Habet uirtutem cōstringendi fluxum sanguinis in
testinorum. Fiat emplastrum ex puluere emātitis &
albumine oui & oleo rosarum & aceto & applicetur super
intestina. Idem ualet cōtra fluxum mēstruorum cum aqua
uel succo plantaginis. Idem ualet contra fluxum sanguinis
narium cum succo sanguinarie naribus imponendo. & fiāt
pillule ex puluere emantitis & gummi arabici & draganti
cum aqua rosarum conficiantur & teneantur pillule in ore
b lingua & transglutiat transsolutas.

Capi.lxviii.

Itargirum tempore frigidum est & siccum secun-
1 dum quosdam frigidum & siccum in quarto. Et li-
targirum est duplex. quoddam dicitur spuma auri.
& quoddam dicitur spuma argenti. Virtutem habet conso-
lidandi depurandi cōstringendi. puluis litargiri uulneri-
bus impositus saniem consumit & ulcera consolidat. Valet
contra scabiem praeipue cum sit ex flegmate salso sumatur
litargirum buliatur cum oleo nucum & parum aceti & in-
de liniantur loca scabiosa. Et confert etiam litargirum con-
tra ulcerationem uirge. puluis eius applicatus ulceri prius
cum aqua aluminis mundificetur. Confert etiam cōtra pā-
num oculorum cum aqua rosarum fiat colirtum. Et ad faci-
em depurandā fiat unguentum ex axunge galline cum pul-
uere litargiri & oleo rosarum miscendo.

Capi.lxix.

Apis lazuli frigidus est & siccus similiter lapis arme-
1 nus sed eorū excessus non est determinatus ab autori-
bus. Est autem lapis lazuli eligendus qui multum
assimiliatur colori cōlesti. purgat principaliter melancoli-
am. Valet lapis lazuli contra uicium splenis & emoroida-
rum. Detur cum uino decoctionis sene & seminis feniculi.
ualet contra cordiacam passionem. detur cum succo borra-
ginis & puluere ossis de corde cerui. Et ut breuiter dicam.
ualet contra omnes passiones factas de malancolia.

Capi.lxx.

Erili siue margarithe frigidae sunt & siccae. lapis qui
in quibusdam piscibus reperitur. eligende sub albe.
& clare & lucide. Virtutem habent confortandi. co
tra sincopim & debilitatem ex medicina uel fluxu uentris
uel sanguinis & contra cordiacam passionem & in feбри
bus detur puluis margaritarum cum zucaro rosarum.

Capi.lxxi.

Sulphur calidum est & siccum in quarto. Est aliud
sulphur uiuum quod ex terra sulphurea produci
aliud est mortuum quod artificiose preparatur. Et
istud non est tantae efficaciae. Est autem eligendum quod
uiride est. Virtutem habet dissoluendi consumendi. Vnguē
tum factum ex puluere sulphuris & ellebor albi & oleo li
ni & cera multum confert contra paralysim artericam poda
gram & epilepticam &c. Valet etiam contra asma inuetera
tum detur. 3. 5. in ouo sorbili.

Capi.lxxii.

Al calidum est et siccum. Ex sale et aceto et oleo in
aqua resolutis potest pronocari uomitus diuersus in
ore immixtus uel penna. ad dolorem ex uentositate
fiat satellatio ex sale torrefacto et calefacto et superpona
tur loco patienti. et ex sale et melle si suppositorium ad ue
tris constipationem.

Capi.lxxiii.

Artarus calidus et siccus in quarto. Quod de uino
purior existit melius est. et fit ex tartaro et liargi
ro et oleo nucum et parum aceti comixtio ad ignē
in modum unguenti quod confert ad malas species scabiei.
et puluis tartari in cibis datus pinguedinem consumit et ex
tenuatur. puluis etiam eius scilicet. 3. 2. datus cum melle ro
sarum uel conseruat rosarum uel alio consimili ducit ad. 5.
uel. 6. asellas puluere masticis addito.

Capi.lxxiiii.

Vthia est infrigidatiua stiptica replet ulcera carne et
conglutinat et est desiccatiua. Et tuthia preparatur
quando pluries extinguatur in aqua rosarum tunc

x iiii

ingreditur coliria oculorum. Et uirtus tuthiæ ablutæ multum confert oculis fluentibus & ab plures alias egritudines oculorum. Et puluis tuthiæ disiccat ulcera uirge & humiditates ibidem consumit. Pandecta.

Capi. lxxv.

u Itriolum est minoralis est adustive constrictive uirtutis calidum est & siccum in quarto. & quando sumitur ex eo in potu. 3. 5. cum ydro melle expellit lūbricos. Et quando sumitur in potu. 3. 1. aufert nocumētum tngorum faciens euomere. Et puluis eius immissus in nares constringit sanguinem fluentem ex eis & mūdificat ulcera narium. Et puluis eius positus in aures occidit uermes earum. Pandecta.

Capi. lxxvi.

u Irideris calidum & siccum carnem superfluum cōsumit undecūq; nascitur. præcipue in naribus cum melle mixtum. & mixtum cum aqua mellis fistulas curat & gingiuas putridas sanat & canceratas carnes emēdat. Et mixtum cum sale armonico. & rerepentina & resina in modum unguenti leprosos curat. Pandecta.

¶ Septima particula de animalibus & ortis ab eis.

Capi. lxxvii.

a Neta & anser. Anas est calidior omnibus auibus domesticis. dicunt quidam ipsa calefacit infrigidatū & facit calefactum possidere febrem. Eius pinguedo est maxima dolorem sedando & est melior pinguedinibus auium. & caro eius est grauis digestionis & auget sperma. & eius pinguedo clarificat colorem. & eius caro impinguat & clarificat uocem & caro anseris est grauis & tardatur in stomacho. sed leuius & melius quod est in ipsa sunt ale. Cum autem caro digeretur harum auium est nutritior omnibus carnibus auium. augmentum efficit in coitu & multiplicat sperma. Pandecta.

Capi. lxxviii.

b Os carnibus suis reficit & nutrit. Vnde nihil est in boue quod diuersis usibus utile non sit. Vnde eius

fimus ut dicit Plinius li. xxviii. capi. xi. Fimus bouis cum aceto iuuat contra dolorem articulorum ydropicis etiam singulare remedium est si inde ungantur ad solem consumit enim humorem inter cutaneum. Est autem animal non solum usibus hominum necessarium sed etiam ad plura alia quantum ad eorum cornua ut pelles ex quibus uaria fiunt. Bartholameus anglicus.

Capi. lxxix.

c Apra est uelocissima in cursu: leuissima in saltu: acutissima in aspectu: dulcissima in gustu & sanissima quo ad esum: sagacissima quo ad pastum: nam uisu gustu & olefactu discernit inter herbas & arborum ramulos quorum extremitates teneras comedit & depascit. Capre uiuunt per undecim annos: & frequentant coitum usque ad senectutem: & aliquando generant gemellos. Urina etiam caprarum calefacta auribus instillata dolentes aures sanat Bartholameus anglicus.

Capi. lxxx.

c Ancra fluuiales multum conueniunt in egritudinibus calidis: & quando comburuntur & fiant inde cineres qui misceantur cum parum gentiane & bibitur cum uino est optimum medicamen contra morsum canis rabidi. Et talis cinis cancrorum mixtus cum melle scissuris manuum & pedum & ani & excoriationi quae fit a frigore & cancro & confert. Et quando coquantur & potatur de iure confert ulceribus pulmonis. Serapio.

Capi. lxxxi.

c Columba est auis mansueta hominum frequentiam consortium diligens quam antiqui autem ueneriam nuncupabant: eo quod frequentat nidos & osculo & aurore concipit & ueneri multum uacat ideo columba dicitur quasi colens lumbos. Sanguinem medicinale habet sanguis eius sub dextera ala extractus & sanguis calidus oculis impositus instillatus dolorem mitigat & obt

miasth sanat oculorum . Caro columbarum dura est ad digerendum & uiscosa : unde grossum dat nutrimento sed quando uolare incipiunt ratione motus sunt melioris digestionis:quanto autem uetustior tato durior & peior ad digerendum.

Capi.lxxxii.

c Astor animal ē cōmorans cum piscibus sub aquis & graditur sub terris:& dicitur castor a castrando.

Nam eorum testiculi medicine sunt apti: cum sen-
serit matorem ipse se castrat & moribus sua uirilia ampu-
at. Castorium uirtutem habet dissoluendi consumendi &
attenuandi loca neruosa maxime confortandi: unde ualet
epilenticis & contra frigidas passiones capitis & paralysim
linguæ soluit & loquelam reddit subito ablatam si sub lin-
gua resoluitur. Et ualet contra uniuersalem corporis para-
lysim si decoctum cum uino fuerit & ruta & saluia in potu
sæpius sumatur.

Capi.lxxxiii.

c Eruus est animal diutissime uiuens plus q̄ centum
annis. Et est animal fel non habēs nisi in intestinis
ideo habet intestina amara & fœtida: ut dicit Ari-
stoteles & Auicēna. Item sanguis cerui & leporis nūquam
coagulatur:& ossa inueniuntur in eorum cordibus confe-
runt ad multas passiones notanter cordiales & in nobili-
bus confectionibus amministrentur . Dicitur q̄ lapis qui-
dam reperitur in ceruis qui miro modo dicitur iuuare mu-
lieres quando sunt prægnantes. Bartholameus anglicus.

Capi.lxxxiiii.

c Dus ab edendo dictus. Paruus enim est & pinguis
& iocundi saporis : ut dicit Isidorus. li. xii. & ē tem-
perate complexionis: unde melior & digestionī cō-
petentior maxime si est masculus unde eius caro bene nu-
trit & sanguinem bonum gignit: ideo carnes eduline ma-
xime cōueniunt humanæ naturæ maxime hiis qui delico-
se uiuūt . Et pelles edorum sanant morsus uenenosos si ca-
lidæ desuper ponantur:& adustio pilorum odore fugat ser-
pentes.

Capi.lxxxv.

Epus dicitur habere utrūq; sextum ideo multi putant leporem gigni & gignere sine mare: ut Plinius. Sunt autem lepores animalia ita fecunda quod uno foetu nascente statim altero foeto uterus gravidatur: unde utile est animal quo ad esum cum fuerit iuuenis. Nam eius coagulum ualet contra uenenum: restringit uentris fluxum: sanguis eius mitigat dolorem oculorum: & quanto coagulum eius est ueterius tanto melius. Bartholameus anglicus.

Capi.lxxxvi.

Orcus nascitur dentatus & multis infirmitatibus subiacet: & quando infirmatur obliquum tenet caput & in luto plus iacet in dextro latere quam in leno. Et meliores sunt filii qui nascuntur in hyeme & peiores in estate. Est autem animal in mundum & gulosum auide deuorans quodlibet foetidum & in mundum: ideo caro eius licet sit facilis digestionis tamen ex ea multum comesta plures inde generantur superfluitates flegmaticae putrefactioni abiles & impinguatur porcus uel sus inquiete & septima pars sui cibi conuertitur in pilos & in sanguinem & in lac dicit Aristoteles libro.vii.

Capi.lxxxvii.

Iulus statim quando nascitur a uirtute propria ad querendum matris ubera erigitur & statim reficitur matris uberibus. Nascitur ei sicut & equo in fronte pustula quaedam nigra quam magi asserunt incensuum fore amoris hac pustulam statim mater amputat nec admittit ad ubera nisi praedictum uirus auferat. Et sunt boni nutrimenti & facilis digestionis & multum uehetare habent.

Capi.lxxxviii.

Vlpis est animal multum dolosum: quando enim canes insequuntur eum caudam inter crura recolligit: & quando uidet se non posse euadere in cauda recolligit urinam quam super canes insequentes ipsum proiicit & diffundit: cuius foetorem canes abhorentes alquantulum ei cedunt. Adeps enim eius & medulla mult

dicuntur ualere contra neruorum cōtractionem. Sanguis eius dicitur diureticus unde multum ualere creditur ad lapidem renum & uesice: ut dicit Plinius libro. xxviii. Et dicitur Plinius ibidem q̄ si quis linguam uulpis habuerit in annulo talis non patietur caliginem oculorum Bartholomeus anglicus.

Capi. lxxxix.

b Vt irum accipitur ex lacte uaccarum caprarū & ouium. Et butirum resoluit & maturat: & propter hanc causam amministrati apostematibus quæ fiūt sub aure quādo uolumus ea mollificare & maturare. Et ualet in tumoribus gingiuarum infantium eas liniētes cum butiro quando uolumus q̄ dentes cito oriantur & sine dolore & confert aliis apostematibus oris. Et miscetur etiam cum emplastris conferentibus ad dolorem lumborum & aliorum membrorum. Et quando sumitur butirum mixtum cum melle iuuamētum magnum spuentibus saniem ex apostemate pulmonis confert: & similiter ualet in pleureli: & ualet etiam sine melle ad excreandum saniem ab intra & ab extra amministrando. Serapio.

Capi. xc.

c Oagulum est substantia lactis in stomacho coagulata. Et omne coagulum est subtiliatum: resolutionem & siccum: & coagulum leporis in omnibus hys qualitatibus est fortius. Confert in fluxibus uentris & menstruorum & debilitati uirtutis retentive quādo datur in modum castaneæ in potu uni: & datur contra sanguinē coagulatum: & quando mulier facit sibi pessarium cum eo & butiro post mundificationem menstruorum cōfert impregnationi. Et quando sumitur ex eo in potu prohibet impregnationem.

Capi. xci.

c Aseus a carēdo dictus q̄ separat ab aquosa substantia lactis qua caret. Et autem caseus sex lactis frigida & grossa & ad dirigendū dura: & magis attinet stipticitati q̄ laxatēni: & est grauis stomacho & epati & sple

ni maxime si illa loca fuerint opilationibus præparata & calculum in renibus impregnat. Ideo dicit constantinus q̃ omnis caseus uniuersaliter est malus: tamen caseus qui lacti est uicinus minus est nociuus: & caseus nimis falsus nimis est desiccatus & stomacho nociuus & carens sale magis est nutritiuus & corporis humectatiuus: stomacho tamen est nociuus & defacili in fumositates resolutiuus si stomachus fuerit calidus si uero fuerit frigidus in acetositatem defacili est conuersiuus. Et uetus caseus omnino nõ ualet quia ualde exiccatus & dure digestionis. Bartholameus anglicus. Capi. xcii.

c Era ē fex mellis. Est enim cera multis usibus necessaria. Valet enim in medicinis in cōfectionibus uariis & unguentis. Nam uirtutem habet calefactiuā resolutiuā: aperitiuā: maturatiuā: attractiuā: euaporatiuā & cōsumptiuā. Cera quāto recentior tāto odorabilior: ductibilior & purior ad diuersas: impressiōum & figurarū: susceptionū aptior. Bartholameus anglicus de proprietatibus rerum.

Capi. xciii.

l Ac est liquor dulcis & candidus in mamillis per actionem caloris in sanguine generatus. Eadem est enim materia menstrui sanguinis & lactis: & iō natura creat lac propter cibum nati quo cibatur extra: nõ ergo debet esse lac ante tempus partus nec post multum nisi accedat cōtra naturam: & lac dulce est magis sapidum uicinum sanguini in ipsum defacili conuersiuum: & ideo laudabile est ipius nutrimentum. Est autem composita ex tribus substantiis in uirtute scilicet ex serositate quæ ē subtiliatiua & acuta: & ex caseali substantia quæ est grossa ideo opilatiua: & butirofa & unctiuosa quæ ē mollificatiua. Vnde serum est de opilatiuum & grossorum humorum incisuum & uētris solutiuum præcipue serum caprinum. Barthol. angli.

Capi. xciiii.

m El est liquor dulcissimus a materia purissima solerti apium generatus. Vnde mellis dulcedo cæteris est magis calida: sed minus humida: & iudicatur mel calidum & siccum in secundo gradu: est mundificatiu

lauatiuum & subtiliatuum & suo calore grossorum humo-
rum in corpore inscium & humorum putridorum ex-
pulsuum & amaritudinis temperatiuum: ideo ponitur in
medicinis ad conseruandum medicinas mixtas cum eo. Et
mel crudum non bene despumatum ualde est uentosum
& inflatiuum rugitus in uentre generatiuum: in malos hu-
mores facilliter conuersuum splenis & epatis uiscositate sua
opilatiuum: colere inflammatiuum: yliacis & colicis noci-
uum. Serapio. Pandecta.

Capi. xcv.

Podium frigidum in tertio: siccum in primo. Spō-
dium est os elephantis habens medullam & com-
buritur sed ossa dentium non comburuntur: unde
illud spondium eligendum est quod subpallidum est ni-
mis leue habens tamen quasdam partes subnigras nō mul-
tum tñ efficacitæ. Confert in disintaria & cōtra emoptoicā
passionem. Datus puluis eius cum aqua plātaginis uel suc-
co eius. El puluis spodii naribus inflatus sanguinem nariū
sistit. Platearius. Capi. xcvi.

Apo calidæ & siccæ cōplexionis. Valet contra con-
bustionem ex aqua uel ex igne & mox debet appo-
ni membro leso & ibi morari per tres uel quattu-
or horas. Cōfert etiam ad scabiem: cum ungitur locus sca-
biosus cum eo. Et dealbat sapo carnem inde lotam. Valet
etiam ut inde fiant suppositoria desuper spergantur pulue-
res de esula & prouocabunt assellationem.

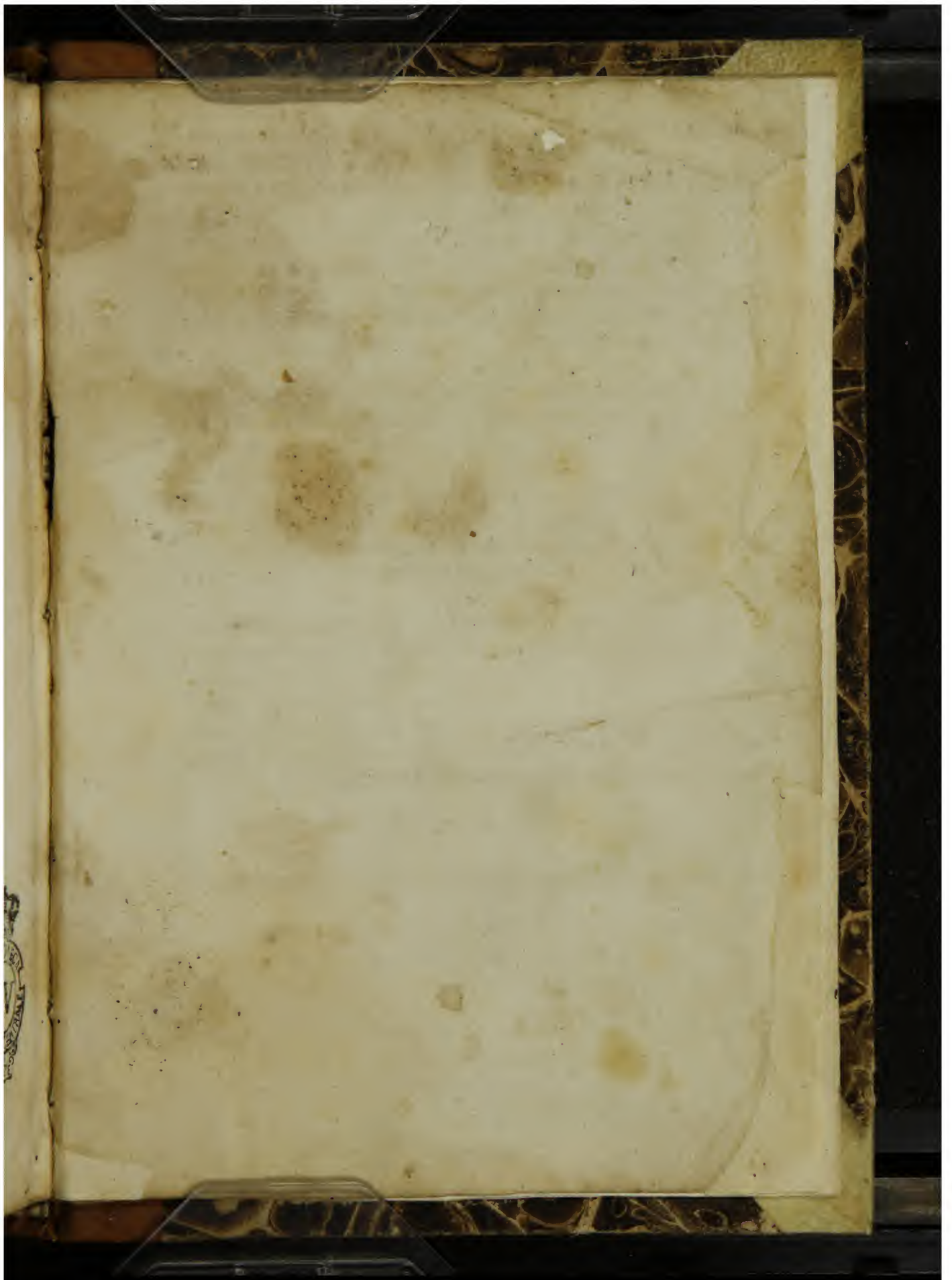
F I N I S

¶ Finiūt Liber uocat Herbolariū de uirtutibus herbarū.

¶ Impressum Venetiis per Simonem Pa-
piensem dictum Biuilaquam Anno Do-
mini Iesu Christi. 1499. die. xiiii. Decēbris.

A a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x
¶ Omnes sunt quaterni exceptis A qui est duernus.

in me domine iesu
unigenite fili dei
qui ex sinu
matris
sue
suscipisti
me
in
veneris
in
gloria
patris
amē

